

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**MİLLİ KÜTÜPHANE 87 NO'LU ŞİİR MECMUASI
(İNCELEME-METNİN ÇEVİRİ YAZISI-İNDEKS)**

AYŞE YASEMİN GL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
ARALIK- 2018**

**T.C.
T.C. KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**MİLLİ KÜTÜPHANE 87 NO'LU ŞİİR MECMUASI
(İNCELEME-METNİN ÇEVİRİ YAZISI-İNDEKS)**

**DANIŞMAN
JÜRİ
JÜRİ**

**: Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ALICI
: Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR
: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YENİKALE**

AYŞE YASEMİN GÜL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
ARALIK – 2018**

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

MİLLİ KÜTÜPHANE 87 NO'LU ŞİİR MECMUASI
(İNCELEME-METNİN ÇEVİRİ YAZISI-İNDEKS)

AYŞE YASEMİN GÜL

Kod No :

**Bu Tez/...../..... Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından
Oy Birliği/Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.**

Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ALICI

Prof. Dr.
Halil İbrahim
YAKAR

Dr. Öğr. Üyesi
Ahmet YENİKALE

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ahmet EYİCİL
Enstitü Müdürü

Bu çalışma.....tarafından desteklenmiştir.
Proje No:.....

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİLLİ KÜTÜPHANE 87 NO'LU ŞİİR MECMUASI
(İNCELEME-METNİN ÇEVİRİ YAZISI-İNDEKS)

AYŞE YASEMİN GÜL

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Lütüf ALICI

Yıl : 2018 Sayfa: 326+VII

Jüri : Dr. Öğr. Üyesi Lütüf ALICI (Başkan)
: Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR (Üye)
: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet YENİKALE (Üye)

Klasik Türk şiirinin yüzlerce yıllık geçmişinden geriye keşfedilmeyi bekleyen oldukça büyük bir yazma eser arşivi kalmıştır. Bu arşivi oluşturan eserler arasında yazıldıkları döneme ışık tutan mecmuların önemi büyüktür. Tezimizin konusu Milli Kütüphane’de yer alan 87 numaralı mecmuanın incelemesidir. XIX. yüzyıla ait olan mecmua 136 varaktan oluşmaktadır. Mecmuanın kütüphane kayıtlarına dayanarak Maraşlı Fahri tarafından tertip edebileceğidüşünölmüş; ancak mecmuada bu fikri destekleyen net bir kayda rastlanmamıştır. Rika olarak kaleme alınan mecmuanın çeviriyazısı yapılmıştır. Mecmuadaki bazı şiirler neşredilmiş divan veya diğer kaynaklardaki nüshalarıyla karşılaştırılmıştır. Mecmuanın tanımı, tasnifi, önemi üzerinde durulmuş ayrıca dipnotlarda şairler ve önemli kavramlarla ilgili bilgiler verilmiştir. Yapılan bu incelemeler daha önce farklı bir araştırmaya konu olmamış bu mecmuayı tanıtmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Divan şiiri, mecmua, şiir mecmuası, Maraşlı şairler.

**DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY**

ABSTRACT

MA THESIS

**NATIONAL LIBRARY 87 NOURISHED POETRY MECMUASI
(REVIEW-TRANSLATION OF TEXT-INDEX)**

AYŞE YASEMİN GÜL

Supervisor : Assist. Prof. Lütfi ALICI

Year : 2018, Pages: 326+VII

**Jury : Assist. Prof. Dr. Lütfi ALICI (Chairperson)
: Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR (Member)
: Assist. Prof. Dr. Ahmet YENİKALE (Member)**

There has remained a large archive of manuscripts which are waiting to be discovered back from the centuries old history of Classical Turkish poetry. Among these literary works that make up this archive, journals which clear up the era in which they were written, have great importance. The topic of our thesis is the examination of the 87 numbered journal in the National Library. This journal which belongs to XIX century is consist of 13 foils. It was thought that the journal could be organized by Maraşlı Fahri when it was based on the library records however, no clear record to support this idea was found in the journal. The translation of Journal which was written as rika was made. Some of the poems in the journal have been diffused and have been compared with the copies of the divan or other sources. The definition, classification and importance of Journal are emphasized and information about poets and important concepts are given in the footnotes. These reviews are aimed at introducing this magazine which has not been subject to a different research before.

Keywords: Divan poetry, journal, journal of poetry, poets from Maraş

ÖN SÖZ

Mecmular, klasik Türk edebiyatının önemli kaynaklarıdır. Farklı türlerde ve konularda yazılabilen mecmular vardır. Şiir mecmuları ise yazıldığı döneme ait şiir beğenisini yansıtmayı, daha önce adı duyulmamış şairlere ait şiirler içermesi, bilenen şairlere ait bilinmeyen şiirleri ihtiva etmeleri bakımından ayrıca önemlidirler.

Tezimizin konusunu teşkil eden mecmua Milli Kütüphane’de yer alan 87 numaralı şiir mecmuasının incelemesidir. XIX. yüzyıla ait bu şiir mecmuası şekli ve karışık muhtevası bakımından cönk olarak kaydedilmiştir; ancak divan şiirine ait örneklerin ağırlıkta olması bakımından mecmua olarak ele alınmıştır. Mecmuanın yazarı tam olarak bilinmemekle birlikte kütüphane kaydından hareketle Maraşlı Fahrî’ye ait olduğunu söylemek mümkündür. Ancak mecmua üzerinde herhangi bir istinsah kaydı bulunmamakta dolayısıyla müstensih adı da geçmemektedir. Mecmuada Fuzulî, Nedim, Bakî gibi tanınmış şairlerin şiirlerinin yanı sıra Hâmî, Sünbülzâde Vehbî, Hâsmî, gibi Maraş ve çevresinde yaşamış şairlerin şiirleri ve Karacaoğlan, Kerem, Emrah gibi halk edebiyatı şairlerinin şiirleri de yer almaktadır. Muhtevası bakımından oldukça zengin olan mecmua 136 varaktan oluşmaktadır. Mecmua düzenli olmayan bir mecmuadır. Mecmuada birkaç farklı renkte sayfa; şiirlerde farklı yazı şekilleri farklı mürekkepler kullanılmıştır. Bu durum mecmuanın farklı zamanlarda farklı kişiler tarafından kaleme alınabileceği izlenimini de uyandırmaktadır. Üstü karalanmış, çizilmiş mısra ve kelimeler bulunmaktadır. Başta ve sonda fazla olmak üzere zaman içerisinde aşınan, kopan, rengi değişen sayfalar ve zayi olan kelimeler, şiirler hatta sayfalar bulunmaktadır. Bu durum mecmuanın okunmasını ve günümüz alfabesine aktarılmasını zorlaştırmaktadır. Mecmuadaki şiirler muhteva bakımından da oldukça çeşitlidir. Mecmua bir taraftan naat, münacat, maktel-i Ali ve maktel-i Hüseyin gibi dinî şiirin örneklerini içerirken diğer taraftan toplumu eleştiren hiciv örnekleri ve şühâne şiire dair örnekleri de barındırmaktadır. Bu yaklaşım mecmuanın mürettibinin halet-i ruhiyesini ve kabuller dünyasını da yansıtmaktadır. Kelime hazinesi olarak bakıldığında sade bir dille yazılmış halk söyleyişlerinin yanında divan edebiyatı lügatini yoğun olarak ihtiva eden kelimeleri de içermektedir. Mecmua bu özellikleri açısından yazıldığı dönem ve bölgeye ait yapılacak birçok çalışmaya kaynak olabilecek mahiyettedir.

Mecmua bu alanda genel kabul görmüş ilmi bir disiplin çevresinde incelenmiştir. Çalışmamızın giriş bölümünde mecmualar hakkındaki genel bilgiler farklı kaynaklardan araştırılarak verilmiştir. İkinci bölümde mecmuanın sistematik tasnifi M. Fatih KÖKSAL’ın “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)” adlı çalışması örnek alınarak yapılmıştır (Köksal, 2012: 411-431). Bu bölümde mecmuadaki şiirlerin varak numaraları, şairleri, şiirlerin genellikle ilk beyit veya bentlerini içeren bölüm, nazım birimi, nazım biçimi ve kullanılan vezinler tablo halinde verilmiştir. Bu bölüm mecmuanın genel özeti mahiyetindedir. Üçüncü bölümde ise mecmua günümüz alfabesiyle yazılmış olan çeviri yazısı yer almaktadır. Bu bölümde şiirlerin vezinleri bulunmuş vezin bozukluğu olan şiirler tespit edilmeye çalışılmıştır. Şiirler neşredilmiş nüshalarıyla karşılaştırılmış farklılıklar dipnotlarda gösterilmiştir. Dipnotlarda ayrıca şiirlerde yer alan ayetler ve önemli terim ve şairler hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca çalışmanın sonuna indeks eklenmiş böylelikle daha sonra tezimiz hakkında ilmî çalışma yapacak olan kişilere kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

Tez çalışmam boyunca her konuda desteklerini üzerimden eksik etmeyen danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Lütfi Alıcı’ya, Sayın Arş. Gör. Gülcan Alıcı’ya

ve manevi desteğini eksik etmeyen arkadaşım, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Hümevra Tellioğlu'na teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayşe Yasemin GÜL
Kahramanmaraş-2018

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
ÖN SÖZ	III
İÇİNDEKİLER	V
KISALTMALAR LİSTESİ	VI
ÇEVİRİ YAZI SİSTEMİ	VII
1.GİRİŞ	1
1.1. Mecmuanın Tanımı	1
1.2. Mecmuların Tasnifi	1
1.3. Şiir Mecmuaları	2
1.4. Mecmuların Önemi	2
2. MECMUANIN İNCELENMESİ	5
2.1. Mecmuanın Sistematik Tasnifi	5
2.2. Vezin Tablosu	60
2.3. Şair Tablosu	61
3. MECMUANIN ÇEVİRİ YAZISI	64
4. SONUÇ	315
KAYNAKÇA	316
İNDEKS	319
ÖZ GEÇMİŞ	
EKLER	

KISALTMALAR LİSTESİ

BD	: Bâkî Divanı
Bk.	: Bakınız
C	: Cilt
ET	: Erişim Tarihi
EVD	: Enderunlu Vâsıf Divanı
FD	: Fuzûlî Divanı
H	: Hicrî
HSD	: Hasmî Divanı
M	: Mecmua
MHD	: Maraşlı Hâmî Divanı
NBD	: Necâtî Beg Divanı
NMD	: Niyâzî-i Mısırî Divanı
öl.	: Ölüm
RD	: Revânî Divanı
S	: Sayı
s.	: Sayfa
ŞYD	: Şeyhülislâm Yahyâ Divanı
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
UD	: Usûlî Divanı
vd.	: ve diğerleri
Yay.	: Yayını, yayınları

ÇEVİRİ YAZI SİSTEMİ

Metnin hazırlanmasında genel olarak ilmî eserlerde uyulan çeviri yazı sistemi kullanılmıştır. Bunlar, maddeler halinde şu şekildedir

ا (I)	a, ā	ص	ş
ا (î)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, đ
ء	'	ط	ṭ
ب	b	ظ	ẓ
پ	p	ع	'
ت	t	غ	ğ
ث	ṯ	ف	f
ج	c	ق	q
چ	ç	ك	k, g, ñ
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	z	و	v(o,ö,u,ü,û)
ر	r	ه	h (a, e)
ز	z	ی	y (ı, i, î)
ژ	j	لا	lā
س	s		
ش	š		

1. Farsça vâv-ı ma'dûleler “~” (h'âce) şeklinde gösterilmiştir.
2. Arapça ve Farsça birleşik isim ve sıfatlar arasına bir çizgi (-) konulmuş, ekler bitleştirilmiştir.
3. Metinde geçen özel isimler büyük harfle başlatılmış ve koyu yazılmıştır.
4. İktibaslar “”(tırnak işareti) içine alınmış açıklamalar dipnotunda verilmiştir.

1.GİRİŞ

1.1. Mecmuanın Tanımı

Mecmua kelimesi için farklı kaynaklarda birbirine yakın mahiyette tarifler yapılmıştır. Arapça bir kelime olan mecmua, “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” anlamındaki cem’ kökünden gelmektedir. Genellikle birden fazla şaire ait dinî, din dışı nesir ya da şiirlerin bir araya getirildiği kitaplardır. Mecmuaların mecmûatü’l-ehâdîs, mecmûa-i fetâvâ, mecmûa-i ed’iye, mecmûatü’r-resâil, mecmûa-i eş’âr, mecmûa-i tevârîh, mecmûa-i fevâid gibi türleri de bulunmaktadır (Uzun, 2003: 265). Muhtelif özellikleri itibariyle cönk ve mecmualar birbirine benzetilir ancak içerikleri bakımından birbirinden ayrılır. Cönkler, genellikle âşık edebiyatı, halk edebiyatı ve folklor ürünlerinin toplandığı anonim bir mecmua çeşididir. “Uzunlamasına açılan ensiz, uzun yazma mecmualara verilen ad” olarak da tanıtılan cönkler şekilleri itibariyle “danadili” olarak da adlandırılmaktadır (Gökyay, 1993: 73).

Osmanlı dönemine ait, muhtelif içeriğe sahip kişisel defterler olarak tanımlanan mecmuaların, tarih ve kültürün çeşitli yönlerini incelemek için oldukça zengin ancak yeterince incelenmemiş kaynaklar olduğu yaygın bir görüş haline gelmiştir (Paic-Vukic, 2012: 54). Mecmuayı “farklı kişilere ait metinlerin/metin parçalarının bir araya getirildiği eserler bütünü” olarak da tanımlamak mümkündür (Köksal 2012:411). Mecmualara bahsettiği konuya göre tarih, dua, hadis mecmuları veya yazıldığı nazım türüne göre kaside, gazel mecmuları gibi isimler verilebilir. Ancak bu mecmualarda verilen isimlerden farklı konularda metinler ve şiirler de yer alabilir. Bu yönüyle mecmualar hayal gücünü kıpırdatan içindekileri kendilerini görmeden kavrayamayacağımız nesnelerdir (Kuru, 2012: 20).

1.2. Mecmuların Tasnifi

Mecmuaların tasnifi muhtelif nedenlerle oldukça meşakkatli olmuştur. Tasnif denemesine girildiğinde öncelikle amaç, kapsam, yöntem gibi alanların seçilmesi gerekir. Ayrıca neden böyle bir sınıflandırmanın yapılması gerektiği ve hizmet edeceği amaç da göz önünde bulundurulmalıdır (Gürbüz, 2012: 99).

Bu alanda yapılmış belli başlı tasnif sistemleri içinde ilk olması dolayısıyla Ağâh Sırrı Levend’in çalışması önem arz etmektedir. Levend’in tasnifi şu şekildedir;

1. Nazire mecmuaları,
2. Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları,
3. Türli konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar,
4. Aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar,
- 5.Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (Levend, 1998: 166-174).

Benzer bir tasnif ise Günay Kut tarafından yapılmıştır. Tasnif şöyledir;

- 1 Nazîremecmuaları,
- 2.Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları, (mecmûa-i eş’ar, mecmûa-idevâvîn)
- 3.Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar, (mecmûa-i edviye, mecmûa-i ed’iye, mecmûa-i tevârîh, mecmûa-i mu’ammeyât, mecmûa-i münşe’ât, mecmûatü’r-resâ’ ilvb.)

4. Karışık mecmualar, (Nazım-nesir karışık olabilir. Ayrıca Arapça, Türkçe ve Farsça gibi farklı dillerde de yazılmış olabilir.)

5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.

Tasnif alanında yapılmış çalışmaları içermesi bakımından Atabey Kılıç'ın "Mecmua Tasnifine Dair" makalesi önemli bir kaynaktır. Bu makalede Kılıç; cilt ve tertip hususiyetleri bakımından, şekil bakımından, dil bakımından, muhteva bakımından ve şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar olmak üzere 5 ana başlık altında mecmuaları inceler (Kılıç, 2012: 80-96).

1.3. Şiir Mecmuaları

Mecmualar, çok değişik konularda bilgi barındıran eserlerdir. Bizim konumuz ise antolojiye karşılık gelen şiir mecmualarıdır. Şiir mecmualarının klasik Türk şiirinin hemen her döneminde rağbet gördüğü bilinmektedir. Bu rağbet, mecmua oluşturma geleneğinde şiir mecmualarını farklı bir noktaya taşımış ve çoğu zaman mecmua ifadesiyle şiir mecmuaları kastedilmiştir (Alıcı, 2016:373).

Bu eserler kütüphanelerde mecmûatü'l-eş'ar veya mecmûa-i eş'ar olarak kaydedildiği gibi 19. yy. sonları ve 20. yy. başlarında şiir defteri adıyla da kaydedilmiştir. Şiir mecmuaları farklı şairlerin şiirleri nazım şekilleri ve muhtevaları gözetilmeden bir araya getirilmiştir. Bu derlemelerde seçilen şiirlerde derleyicinin zevki önemlidir. Bazen bu derleyiciler derledikleri bu defterlere kendi şiirlerini de eklerler. Bu mecmualar derleyicinin kendisi tarafından yazılmış olabileceği gibi sipariş üzerine de yazılmış olabilir. Şiir mecmualarında sadece şiirler olmayabilir. Mecmuanın boş kısımlarında çeşitli dualar, tılsımlar, dinî âlimlerin duaları, padişahlara ait önemli tarihler, şecere kayıtları, ilaç terkip ve tarifleri, mecmua sahip/sahipleri tarafından eklenmiş doğum, ölüm tarihleri ve bilgi notları yer alabilir. Ayrıca kaside, gazel şarkı gibi belirli nazım şekli ve türlerinden oluşturulmuş mecmualar da bulunmaktadır (Köksal, 2012: 412).

Şiir mecmualarının XVI. yy. da moda haline gelip birçok örneğinin verildiğini söyleyen Mehmet Gürbüz "Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi" adlı makalesinde şiir mecmualarını tasnif eder. Ana başlıklar şöyledir:

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları,
2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan şiir mecmuaları,
3. Nazire mecmuaları
4. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar
5. Bir mensubiyeti ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar(Gülbüz, 2012: 107-122).

1.4. Mecmuaların Önemi

Mecmuaların önemini vurgulayan ilk isimler arasında Ali Canip Yöntem de vardır. Yöntem; mecmuaların yazıldığı döneme ışık tutması nedeniyle edebiyat tarihini araştıranların kişisel görüşleriyle değerlendirmeler yapmasının önüne geçtiğini vurgular. İncelenen mecmuaların şairleri hakkında mübalağalı methiyeler yapmadan önce şairin yaşadığı devrin diğer mecmualarını da incelemek gerektiğini böylece şairler hakkında daha doğru değerlendirmeler yapılacağından bahseder (Gıynaş, 2011: 247).

Mecmualarda yazıldıkları dönemin hem şahsî hem de toplumsal manada şiir zevkine, beğenilen şair ve şiirlerine dair ipuçları yakalamak mümkündür (Tunç, 2005: 12). Edebiyat tarihimizin yardımcı kaynaklarından olan mecmualarda bugün elimizde

olmayan bir esere veya önemli bir şairin divanında bulunmayan şiirlerine, divan sahibi olmayan şairlerin şiirlerine de rastlamak mümkündür (Kut, 1986: 170). Mecmuaların önemli bir işlevi isimleri ve şiirleri unutulmuş, çeşitli sebeplerle edebiyat tarihinde yer bulamamış şairler için kaynaklık etmeleri; bir diğer önemli işlevleri de nüsha eksikliğinden yahut başka nedenlerden bilindik şairlerin divan metinlerine girememiş şiirlerini ihtiva etmeleridir (Aydemir, 2007: 135).

Mecmuaların eğitici bir tarafı da vardır. Bundan mütevellit sadece şairlerin yetişmesi adına değil, aynı zamanda onu okuyan, ondan istifade edenler için farklı metinlerin bir arada bulunabileceği bir topluluk, bir didaktik unsurlar darağacı ve adeta bir metinler bankası olduğunu göstermiştir. Mecmuaların bazıları eğer mürettib bilinçli ise şair adayları için kaynaklarda tettebbu veya mütâlaa gibi kelimelerle karşılanan şairlik için ön hazırlık da diyebileceğimiz el kitapları şeklinde de düşünülebilirler, nitekim bu şiir dağarcıkların elinde bulunduran inceleyen şair adayları belki de iyi ve kötü şiiri birbirinden ayırdedebilecek ve kendi poetikalarını oluşturabileceklerdir (Koncu ve Çakır, 2012: 133-134).

Mecmuların önemi üzerinde ayrıntılı değerlendirmeler yapan M. Fatih Köksal mecmuların yazma eser kütüphanelerimizde en çok bulunan eserler olduğunu vurgular ve mecmuların önemini maddeler haline getirip şöyle sıralar:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerine rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin divanlarında bulunmayan şiirlerine mecmularda görmek mümkün olabilir.
3. Şairlerin divanlarında yer alan şiirlerinin fazla veya eksik beyitlerine, nüsha farklılıklarına vs. mecmularda tesadüf edilebilir.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. Özellikle kırk hadis, mi'râciye, yüz hadis, mevlid, şehrengîz, biladiye, hasb-i hâl, kimi mektup ve münşeâta dair risaleler vb. fazla uzun olmayan türlerin çoğu bu mecmuaların arasındadır.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız arûz kalıpları vb. örneklerle de mecmularda karşılaşabiliriz.
6. Mecmularda şairlerin hayatlarıyla ilgili önemli bilgileri içeren manzumeler, derkenara yazılmış bilgi notu veya şiir başlıkları yer alabilir.
7. Mecmuların bazılarında farklı şairlerin şiirleri olsa bile özellikle bir şairin şiirlerine diğerlerine göre fazla yer verilebilir. Ayrıca derleyicinin şair olması mecmuları daha değerli bir hale getirir. Çünkü bu eserler edebiyat tarihi araştırmacılarına için önemli kaynaklardır.
8. Mecmualar bazen kendisi de şair olan kişiler ya da şiir sever kişiler tarafından düzenlenen eserlerdir. Mürettibi belli olan mecmularda derleyen şahıs ya da şairin beğenisine dair ipuçları bulabiliriz. Kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız arûz kalıpları vb. örneklerle de mecmularda karşılaşabiliriz.
9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini tespit etmektümkün olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmektümkündür. Nazire mecmuası olmasa da bazı mecmularda nazire şiirler olduğundan şairler arasındaki etkileşim ve teselsül bağlarını da takip edebilir.
10. Mecmualar dışındaki eserlerin fevâid ve vikâye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmularda çok sık rastladığımız edebiyat

dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalardır. göyle ki hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla' ve müfredler, bazı münşe'ât örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan –asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan- kayıtlardır.

11. Mecmuların edebiyat araştırmaları için asıl önemi dönemlerine göre derlenen mecmuların ivedilikle taranıp “bilgi bankası” oluşturulmasıyla ortaya çıkacaktır (Köksal, 2012: 417-421).

2. MECMUANIN İNCELENMESİ

Tezimizin konusu Milli Kütüphane’de yer alan 87 numaralı şiir mecmuasının incelemesidir. Mecmua XIX. yüzyıla aittir. Şiir mecmuası şeklindedir ve muhtevasının karışık olması nedeniyle cönk olarak kaydedilmiştir; ancak divan şiirine ait örneklerin ağırlıkta olması bakımından mecmua olarak ele alınmıştır. Mecmuanın yazarı tam olarak bilinmemektedir. Kütüphane kaydına dayanarak ve mecmua içinde Fahri mahlaslı şaire ait şiirlerin Maraş ve güzellerinden bahsetmesi hasebiyle mecmuanın Maraşlı Fahri’ye ait olduğu ve Maraş’ta istinsah edildiği söylenebilir. Ancak mecmua üzerinde herhangi bir istinsah kaydı bulunmamakta dolayısıyla müstensih adı da geçmemektedir. Mecmua içerik bakımından oldukça zengin 138 varaktan oluşmaktadır. Mecmuanın belli bir düzeni bulunmamaktadır. Rika yani el yazısıyla yazılmıştır. Mecmuada sarı, yeşil, pembe gibi farklı renklerde sayfalar kullanılmıştır. Şiirlerde farklı yazı şekilleri farklı mürekkepler kullanılmıştır. Bu durum mecmuanın farklı zamanlarda farklı kişiler tarafından kaleme alınmış olabileceği fikrini de uyandırmaktadır. Mecmuanın bazı kısımları zayi olduğundan bazı sayfalarında ise özensiz yazılmış ve üstü karalanmış kelimelerin olması mecmuanın günümüz alfabesiyle yazılmasını oldukça zorlaştırmıştır. Mecmuada gazel, kaside, gibi divan edebiyatı nazım şekillerinin yanı sıra koşma, güzelleme gibi halk edebiyatı nazım biçimi örnekleri de bulunmaktadır. Mecmua hem divan edebiyatı hem de halk edebiyatına ait örnekler içerdiğinden kelime hazinesi de oldukça geniştir. Mecmuada daha çok Maraş ve çevresinde bilinen şairler ve divan edebiyatının tanınmış şairlerinin şiirleri de bulunmaktadır. Mecmuada en çok kullanılan vezin türleri (bkz. Vezin tablosu) ve şairlere ait şiir sayılarını içeren tablo (bkz. Şair tablosu) bulunmaktadır.

2.1. Mecmuanın Sistematiik Tasnifi

Mecmuaların tasnifi konusunda yerleşmiş bir sistem olmamakla beraber tez konumuz olan mecmua bu alanda en çok bilinen ve genel kabul gören “MESTAP Projesi” kapsamındaki sistem doğrultusunda hazırlanmıştır. M. Fatih Köksal “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi” adlı makalesinde mecmualar hakkında yeterince çalışma yapılmadığından üniversitelerde yapılan çalışmaların metni transkribe etmekten öteye geçemeyen systemsiz ve birbirinden bağımsız çalışmalar olduğunu vurgulamaktadır. Aynı makalede bu sorunların önüne geçmek daha sistemli ve düzenli bir mecmua arşivi oluşturmak için 7 bölümden oluşan bir sistematiik tasnif modeli önerilmektedir. Bu modele göre bu 7 bölüm sütunler halinde şöyle şekillenecektir:

1. sütunda : Sayfa/varak numarası
2. sütunda : Şairin mahlası
3. sütunda : Matla beyti (Musammat ise ilk bend)
4. sütunda : Nazım şekli/ birimi
5. sütunda : Nazım türü
6. sütunda : Vezni
7. sütunda : Açıklamalar

Makalede aynı zamanda aruz vezninin nasıl kullanılacağına örnek olarak fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilün kalıbı -./-./-./-./- gösterilmiş tef’ile aralarına ise örnekteki gibi (/) konulması gerektiği üzerinde durulmuştur. Ayrıca hece ölçüsüyle yazılan şiirlerin ise hece sayısına göre misalen “11 hece ölçüsü” şeklinde yazılacağından bahsedilmiştir.

Çalışmamızda yer alan “Mecmuanın Sistematiik Tasnifi” adlı tablo yukarıda ayrıntılarından bahsettğimiz proje kapsamında ele alınmıştır.

Yk. Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b	----	°Acebā seniñ cemaliñ keşefe°d-dücā degil mi Ḥabībā seniñ kemālīñ belāğa°l-°ulā degil mi	----	Na't	. -./.-./.-./.-	Şiirin ikinci mısraından sonrası zayi olmuştur.
2a	----	[.....] Ne lütfu leṭāfet ne melāḥat dil-i çākım	----	----	----	Şiirin diğer kısımları zayi olmuştur.
2a	-----	Āh ey server-i ḥubān şeh-i devrānım Sākin-i taht-ı dilim ḥusrev-i °ālī şānım °Ömrümün ḥāsılı benim cānım benim cānānım Rūz u şeb ḥasretle °arşa çıkar efḫānım Yetiş imdādıma Tañrı ḥaḫḫıçün sultānım Vakt oldur ki çıka burc-ı bedenden cānım	Müseddes/ 2 bend	----	..-./.-./.-./.-	Şiirin 2. bendi eski harfli metin zayi olduğu için okunamamıştır.
2b	Ḥāmī	Şan°at olmuş saña °aşḫ ehline cevı ü bī°-dād Niçe biñ tıḡ-ı sitem cānıma urduñ cellād Görmedi böyle cefā dehrde Ḳays u Ferhād Dād eliñden şanemā dād eliñden şad dād Eridi su gibi aḡdı ciger-i biryānım Bir °ilāç itmez misin derdime ey Loḫmānım	Müseddes/ 5 bend	Feryād-nāme	..-./.-./.-./.-	Şiirin ilk bendi eski harfli metin zayi olduğu için okunamamıştır. Metindeki 2. bend verilmiştir.

3a	Ḥāmī	Ey şanem cellād u mest-i bī -āmāndır gözleriñ Âteş-efrûz-ı vücûd-ı ʿâşıkāndır gözleriñ Düşmen-i dīn âfet-i devr-i zamāndır gözleriñ Her yeriñ zībādır ammā el-amāndır gözleriñ	Mütekerrir Murabba/ 5 bend	-----	-.--/-.--/-.--/-.-	
3b	Ḥāmī	Pāk olur âyīne-i dil şoḥbet-i merdān ile Tīre vü kāsī olur hem ülfet-i nādān ile	Gazel/ 5 beyit	Münâcât	-.--/-.--/-.--/-.-	
4a	Ḥasmi	Zülf güzel gīsū güzel kākül güzel perçem güzel Ruḥ güzel gerdan güzel ḡabḡab güzel dirfem güzel	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.-	
4b	Keremī	Deli gönül nere gidem eliñden Edeb ağlar erkān ağlar yol ağlar Bülbül gibi cüdā düşdüm gülümden Bağ-ı ter ağlar bülbül ağlar gül ağlar	Koşma/ 4 dörtlük	-----	11'li hece ölçüsü	
4b	Keremī	Ḥayıf ʿömrüm ḡurbet ilde geçirdim Ḥasb-ı ḥālim bildiren yok bilen yok Yaralarım göz göz oldu sızılar Neşter alup deldiren yok delen yok	Koşma/ 2 dörtlük	-----	11'li hece ölçüsü	Koşmanın ikinci bendinin 3 ve 4. mısraları ile sonraki bentleri zayı olmuştur.

5a	Şîrâzî	Meded sende ƣaldı ey Ganî Settâr Bozulmuş her güşe cihân ƣalmamış Devr itdim �alemi hep başdan başa Ƙadir kıymet bilen insân ƣalmamış	Koşma/4 d�rtl�k	Taşlama	11'li hece �l�s�	�iirin ikinci d�rtl�ğ�n�n 2. mısrasının bir b�l�m� zayı olmuştur.
5b	�aşm�	Kevkeb-i na�s�n kim ey dil b�yle g�libdir sa�a Behre �ar�-ı sifleden ancak me��ibdir sa�a	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.-	
6a	Kerem	Sen uca bir ta�sın uca �st�n�zden yol aşınca Kişi sevdiğin şanınca Ol bah�r yaz olmaz mı	Semai/ 3 d�rtl�k	G�zelleme	8'li hece �l�s�	
6a	Seyyid�	Benim ��k-i gir�b�n oldu�ım ey meh seni��c�nd�r Dem�dem s�ne s�z�n oldu�ım ey meh seni��c�nd�r	Gazel/ 7 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
6b	��m�	Ta�t-g��h-ı dilde d��im p�di����r ��seyin S�ne-i efl�kinde bi�ll�� mihr � m��ımdır ��seyin T� ezelden t�-ebed p��� � pen��ımdır ��seyin R�z-ı ma���er ş��f�-i c�rm � g�nahımdır ��seyin N�r-ı �m�nım im�mım �ıbleg��ımdır ��seyin �ancaru �azm eylesem h�d�-i r��ımdır ��seyin	M�tekerrir M�seddes/ 7 bend	Maktel-i ��seyin	-.--/-.--/-.--/-.-	�iirin 2. bendinin 2. mısramdaeski harfli metin zayı oldu�u i�in okunamayan kelime bulunmaktadır.

7a	Ḥāmī	Zülfünü ruḥsâr-ı mâh üzre niḳâb itdiñ yeter Cism-i zârım ey şanem bir ıztırâb itdiñyeter	Gazel/ 7 beyit	Feryâd-nâme	-.--/-.--/-.--/-.-	
7b	-----	Mâhım ol gûşe-feşan çıkan kâküllere Dil giriftâr ol perîşân güllere sünbüllere	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.-	
8a	‘Ömer	Sev bir güzeli gizlice cānāna tıyurma Çek derdini ‘aşkıñı Loḳmāna tıyurma	Gazel/ 4 beyit	-----	--./.--./---./---	
8b	Neş’et	Şabāḥü’l-ḥayr kıl nūr-ı muḥabbetle dil-i târ Füyûzat-ı seḥer ola derûna ‘aşkıñ âsârı Nesīm-i nevbahar it derde âh ḥâṭır-ı zâr Gel tevḥîde şebnem ile ‘âşıḳ-ı eşḳ esrârı Açup dâğ-ı diliñden ḡonce-i gülzârı ebrârı	Tahmis/ 5 bend	Nasihat-nâme / Pend-nâme	.---/.---/.---/.---	Eski harfli metinde düzensiz olan şîr kafiye ve redif gözetilerek muhammes olarak tertip edilmiştir.
9a	Şābit	N’işlesem bende dil-i ḥastaya bilmem n’itsem Zehr iseışledemez zaḥmıma merhem itsem	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	

10a	Neş'et	Şabāhu'l-hayr kıl nūr-ı muḥabbetle dil-i tāri Füyūzāt-ı seḥer ola derūna ʿaṣqıñ āsarı Nesīm-i nevbahār it derde āh ḥāṭır-ı zārı Gel tevḥīde ṣebnem ile ʿāṣıḳ-ı eşk esrārı Açup dāğ-ı diliñden ḡonce-i gülzār-ı ebrārı	Tahmis/ 5 bend	Nasihat-nâme / Pend-nâme	.---/.---/.---/.---	Bu musammat mecmuanın 8b ve 10a varakları arasında düzensiz yazılmış olarak bulunmaktadır. Şiir, mecmuanın 10a ve 12a varakları arasında düzenli halde bulunmaktadır.
12a	Emrah	O rüzgārım selām eyleñ o yāre Çıkup karşımda şalınup ṭurmasun Ben ṭoyṭum uşandım güzel sevmeden Baña uğrun selām şalup ṭurmasun	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	Şiirin son dörtlüğünde zayı olan kısımlar bulunmaktadır.
12b	Naḥīfī	Çok niyāz eyledim ol şūḥa civānım diyerek Nutḳa gel ey şanem nādir-i dānem diyerek [.....] eyliye biraz āh-ı figānım diyerek Yāri açdım açıl ey ḡonce duhānım diyerek Bezme geldi gel ey ruḥ- revānım diyerek	Tahmis/ 5 bend	-----	-.---/-.---/-.---/-.---	
13a	Ḥaṣmī	Ṭurre-i ṭarārıñ ey meh misk-i ezferdir baña Ḥāl-i rüyıñ ıṭır-baḥş-ıṣūd uʿanberdir baña	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.---	

13b	Haşmî	Benim ğâret-ger-i cân u dilim bir ğance-femdir hep Vazîfem ol şeh-i bî-dâddan cevri-i sitemdir hep	Gazel/ 7 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
14a	Haşmî	Şarâb-ı vuşlatıñla yâ dil-i maḥzûnumu şâd it Helâk it tîr-i müjgâñla yâhud ğamdan azâd it	Gazel/ 5 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
14b	Kerem	Erzurum tağında yolum erdirdim Çağırırım kâdir mevlâ amân hey Ben kendime lâyıķ ğördüm ölümü Âḥiretde karşı gele îmân hey	Koşma/ 4 dörtlük	-----	11'li hece ölçüsü	Şiirin 2. dörtlüğünde zayı olan kısımlar bulunmaktadır.
15a	Fahrî	Ne kadar medḥ itsem qalır noḡşanı Dilberleri ğâyet süslü Mar'asîñ [.....]ʿuṣşâķ meşreb insânı Gezmez ʿâşık-ları yaslı Mar'asîñ	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
15b	Emrah	Ne feryâd idersîñ dîvâne bülbül Senîñ bu feryâdîñ ğülşene qalsîñ Bu dünyâda irmez iseñ murâda Ḥuḫûr-ı maḥşerde dîvâna qalsîñ	Koşma/ 3 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	

16b	-----	Göñül kuşu havalandı yeñilmez Gider oldum nazlı yârim kalmadı Karîb başa ne gelecek bilinmez Gider oldum nazlı yârim kalmadı	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
17a	-----	Dün sen dönüp benden yaña Söyle niçün güldün baña Ġâyet gücendim ben saña Söyle niçün güldün baña	Semai/ 5 dörtlük	Güzelleme	8'li hece ölçüsü	
17b	-----	Derya kenârında semek tutarken Göründi gözin mâye kaşlarıñ Riyâlî qaralı kaplı şevkıñ Benziye üç günlük aya kaşlarıñ	Koşma/4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	Şiirin 2. dörtlüğünde zayı olan kısımlar bulunmaktadır.
18a	Haşmî	°Aşk-ı dilber bir marazdur ʔa°n-ı a°dâ bir maraz Hicr namında yeñiden oldu peydâ bir maraz	Gazel/ 5 beyit	Arifâne	-.--/-.-/-.-/-.-	
18a	Haşmî	Güş-i yâre girmez ey dil itme enfâsı telef Bu taşâmı senden özge itti çok nâs-ı telef	Gazel/ 5 beyit	Arifâne	-.--/-.-/-.-/-.-	

18b	Haşmî	Nev-ḥîz-i ḥaṭṭın nâle vü efgânıma bâ'îş Servî-i ḳaddîñbu bet hicrânıma bâ'îş	Gazel/ 7 beyit	-----	--./.../.../..	
19a	-----	Rabbim ol Ḥâlîḳdurur kim bî-şebîhi bî-naẓîr Benim ol Aḥmed durur kim cānib-i Ḥaḳdan nedir	Gazel/ 5beyit	Münâcât	.../.../.../..	
19b	Haşmî	Her nedem gerdeniñe kākül-i perçem dökilür Gūyiyâ et'imeye fülful-i nîk- şem dökilür	Gazel/ 7 beyit	-----	.../.../.../..	
19b	Haşmî	Dil ki maḥmûr-ı lebûñdür âb-ı engür istemez Neş'e-yâb-ı kân-ıla'liñ cām-ı billür istemez	Gazel/ 7 beyit	-----	.../.../.../..	
20a	Nuzulî	Çağırdı beni uyḳuda bir hâtif-i esrâr Ṭur yatma ne yatarsın eyâ ṭālib-i dîdâr	Gazel/ 7 beyit	Arifâne	--./.../.../..	Şiirin 3. beytinde zayi olan kısımlar bulunmaktadır.
21a	Haşmî	Bir dem ayâ bendesiyle yâr ider mi imtizâc Yoksa herdem zîşt-rû aḡyâr ider mi imtizâc	Gazel/ 5 beyit	Arifâne	.../.../.../..	
21a	Haşmî	Yâr içün çekmek be-hey dilminnet-i aḡyârı güc Göz görse aḡyâra teslîm eylemekde yâri güc	Gazel/ 7 beyit	-----	.../.../.../..	

21b	Haşmî	Derdimi ol lebleri bālüm bilür bilmezlenür İnlerim zünbūr-veş hālüm bilür bilmezlenür	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	
22a	Fâ'iz	Bende olalı ol büt-i kemyâb-ı zamāna İşretle geçer rûzum emîrâne şehāna	Gazel/ 5 beyit	-----	--./---./--./--	
22a	Vehbî	Arzū-yı dehen-i yâr ile ma'ḍüm oldum Cevher-i ferd gibi ma'nî-i mevhûm oldum	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/..--/..--/..-	
22b	Haşmî	Bir dilbere mâ'il gönül hem şūh hem hâṭır zücâc Üftâdeye erḥam degil ʿuṣṣâklaşaḇ-ı imtizâç	Gazel/ 5 beyit	-----	--./---./---./-- .-	
23a	Haşmî	Qalmışım ğurbet içinde günlerim añlaryâr yok Bûlbûl nağme kenânımneyleyim gülzâr yok	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	
23b	Sa'îd	Ben bilmem yâre n'oldı Gülü ğonce iken şoldı Gözlerim kanla doldı Felek nazlı yârim aldı Hasret kıyâmete qaldı	5'li/5 bend	-----	7'li hece ölçüsü	

24a	Sa'îd	Beni sevdalara şalan Finofesli Ya'qûbum sen Şirin dilli 'aqlım alan Tûfî sesli Ya'qûbum sen Kaldır fersin perçem göster Aç kollarıñ nâz it dilber Elâ gözlü maḥbûbum sen	7'li/4 bend	-----	8'li hece ölçüsü	
25a	Haşmî	Hep metâ'î 'ömrümü bir nev-civân alur şatar Ben ne ḥâkim ser-te-ser 'ömr-i cihân alur şatar	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
25b	Haşmî	Mâh-ı nev eflâkde ebru-yı Aḥmed gösterir Leyletü'l-Bedrinde ya'ni rû-yı Aḥmed gösterir	Gazel/ 13 beyit	Na't	-.--/-.--/-.--/-.-- -	
26a	Haşmî	Sevdigim bir dilber-i pākîze ten kim mişli yok Zülfi sünbül gîsû-ânı yâsemen kim mişli yok	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
26b	Haşmî	Baḥt olup bir gün müsâ'id devlet elvirmek gerek Maṭlabım Ḥaḳ Ḥazret-i 'izz ücell virmek gerek	Gazel/ 7 beyit	Arifâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
26a	Haşmî	Cünûn-ı yâr ile âlemde ben Ferhâdî söyletmem Sübût-ı 'aşḳda 'allâme-i zühhâdî söyletmem	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.-- -	

27a	Haşmî	Żulum-kârım deyü söyler sitem İcād söyletdim Rızâ-dârım kazāya dir dil-i nâ-şādı söyletdim	Gazel/ 7 beyit	-----	.---/.---/.---/.-- -	
27b	Haşmî	Fünûn-aşkı koymam dir dil-i nâ-şādı söyletsem Vefâşânım degildir dir şeh-i bî-dādı söyletsem	Gazel/ 7 beyit	-----	.---/.---/.---/.-- -	
28a	Haşmî	Sarh-püş olmuş efendim gonce-i hamrâ gibi Sîne çākî olmayam mı bülbül-i şeydâ gibi	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/.---/.---/.--	
29a	Lebîb	Hân berdüş-ı ğinâyım bakma hîc noķşânıma Aţlasıñ virseñ felek almam ten-i ʿüryanıma	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/.---/.---/.--	Şiirin 3. beytinde zayi olan kısımlar bulunmaktadır.
30a	-----	Hâre lâyıķ kimselerle Konusur ʿinādına	-----	-----	-----	
30a	Lebîb	Ġamze-i bî-dâdkârından peşimân olmadı ʿĀlem ıslâh oldu ol kâfir müselmân olmadı	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/.---/.---/.--	
30b	Lütfî	Bir meh-tâb-ı yâre duʿâ kıldım aḥşâm üstüne Tîr-i âhımla cigerler deldim aḥşâm üstüne Āh-ı firķat nâr-ı ḥasret tākātım kesdi benim Kimseden yoķdur vefâ hîc bildim aḥşâm üstüne	Murabba/ 4 bend	-----	-.---/.---/.---/.--	Şiirin 4. bendinde 2. mısradaki vezin bozuktur.

31a	Beyoğlu	Ne us�r eyledim hey Ő�h-ı cih�n M�Őgi �anber k�k�l�ne m�y didim Z�lim bir o vurdu� deldi�n Önemi Ne ar�dım ne adım n�r-ı d�dem	Koşma/ 4 d�rtl�k	G�zelleme	11'li hece �l�s�	Şiirin 2. d�rtl�g�nde zayi olan kısımlar bulunmaktadır.
31b	Ő�zi	Bizi ta�n eyley�p g�le�n ardaŐlar Geldi baŐındur �re ne diyem AŐ� ateşi asret n�rı eyledirdi Elim ile d�Őd�m d�re ne diyem	Koşma/ 5 d�rtl�k	G�zelleme	11'li hece �l�s�	Şiirin 3. d�rtl�g�nde zayi olan kısımlar bulunmaktadır.
32a	Fuz�l�	ıldı z�lf�n tek periŐ�n �limi �lin seni�n Bir g�n ey b�-derd Şormazsın nedir �lini�n seni�n	Gazel/ 7 beyit	----	-.--/-.--/-.--/-.-	
32b	Fuz�l�	�stedim merhem oundan cigerim yarasına Atdı bi�n o ki deger her biri bir p�resine	Gazel/ 7 beyit	----	-.--/-.--/-.--/-.-	
33a	Fuz�l�	Őem�-i r�yu�n �fit�b-ı ��lem-�f�d�r seni�n N�r-ı H��urŐ�d-i ruŐs�rında peyd�d�rseni�n	Gazel/ 7 beyit	----	-.--/-.--/-.--/-.-	

33b	Kerem	Aşlım gitdi yaylalara tayıandı Benim bunda qalışıma ne dırsın İki dinli her cāniniñ elinden Şararıb şoluşuma ne dırsın	Koşma/ 5 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
35a	Fuzûlî	Fâriğ idem cümle 'âlemden bilür 'âlem beni 'Ayb iderdi bıcüz şanup beni âdem beni	Terci-i bend	Hikemî	-.--/-.-/-.-/-.-	Bu şiir, Fuzulî'nin bir terci-i bendinin ikinci bendidir. Tabloya bendin ilk iki mısraı alınmıştır.
35b	Hâmî	Hayâlîñ dîdeden mihriñ dil-i dîvâne çıkmaz Tenimden can çıkar şevkıñ bu hâlvet-hânedenciğmaz	Gazel/ 5 beyit	Arifâne	.---/.---/.---/.-- -	
36b	Seydâ	Feleğın cevır[i] cihânı başıma dar itdi Miğneti nâ-mütenâhiyi baña yâr itdi	Gazel/ 6 beyit	----	..--/..--/..--/..-	
36a	Luţfî	Niçe ideyim deli gönül eliñden Âh idüp ağılarsın niçe bir zamāndan Mevlânın ismini qoyma diliñden Bu qara günlerin geçe bir zamān	Koşma/ 5 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
37a	Vaşfî	Bir sözüm var saña ey nağl-i gül-i huzānım Almak ister seni ağışa her şeb cānım Qalmadı zerre qadar şabredecek dermānım Ne yapayım ey efendim a benim sultānım	Mütekerrir Murabba/ 5 bend	----	-.--/-.-/-.-/-.-	

37a	Seydā	Fırķat-i dildār ile sīnemde cān ağlar baña Gūş idüp hāl-i derūnım hep cihān ağlar baña	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.--	
37b	Faḥrī	Ḳatıl-i üftādegān-ı ğaddāra benzer gözleriñ Kibriġiñ seyf-i ‘Acem ḥünkāra beñzer gözleriñ	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.--	
39b	-----	Biz şarāb-ı ‘aşkıñile kana gelmişlerdenüz Baş [u] cān terke urup meydāna gelmişlerdenüz Ateş-i sūzān-ı şevķa yāne gelmişlerdenüz Secde-i ḥāķ der cānāna gelmişlerdenüz Dermendüz ‘āşıkuz dermana gelmişlerdenüz	Muhammes/ 5 bend	Sofiyāne/Arifāne	-.---/-.---/-.---/-.--	
39b	Ḥaşmī	Dād eliñden dād eliñden el-amān ey muġ-beçe Ḳorķarım İbrāmın ile intisāb idem ḥaça	Gazel/ 9 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.--	
40a	Faḥrī	Dilā beyhūde zann etme bu bir sultān-ı ḥaķdur ḥaķ Ḥilāfet pesterinde vāriş fermān-ı ḥaķdur ḥaķ	Gazel/ 5 beyit	Sofiyāne/Arifāne	.---/.---/.---/.--- -	
40b	-----	Bī-vefā çarḥıñ cihānda ḥaylice maḥzūnı var Kime dünyāda şorsam derd-i dil-i pürḥūnı var Yalıñız Ḳays degil dehrin nice Mecnūnı var Ḥüsn-i Leylānıñ hezerān ‘āşık-ı meftūnı var ‘Aķlile şanma cihānda herkesiñ memnūnı var ‘Āşık-ı āşüfte ḥālīñ derd ü gün-ā-gūnı var	Mütekerri Müseddes/ 5 bend	Arifāne	-.---/-.---/-.---/-.--	Şiirde vezin hataları bulunmaktadır.

41a	Faḥrî	Cân [u] gön̄lüm her zamân dir lâ de yok illâ da hû İns [ü] cin belki cihân dir lâ de yok illâ da hû	Gazel/ 5 beyit	Münacât	-.---/-.-/-.-/-.-	
41b	Sezâî	Şâh-ı istignâyı mülk oldum recâ bilmem nedür İlticâya aqdan özge mültecâ bilmem nedür	Gazel/ 6 beyit	-----	-.---/-.-/-.-/-.-	
41b	Eşref	Kerbalâ meydânının şâhib-kırânıdur Hüseyn Ümmet-i merḥûmenin kehfü'l-emânıdur Hüseyn	Gazel/ 5 beyit	Maktel-i Hüseyin	-.---/-.-/-.-/-.-	
42a	Ḥaşmî	‘İş [ü] nûş it özüñe men‘-i şarab itme hele Gezme ayak telef-i vaqt-i şebâb itme hele	Gazel/ 7 beyit	-----	..---/..---/..---/..---	
42b	Ḥaşmî	Ḥavfım oldur bûs-ı la‘lîñ il alur ey mâh-rû Ağlarım dünyâyı cümle seyl alur ey mâh-rû	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.-/-.-/-.-	
43a	Ḥaşmî	Ne rind-i âsâdiyâr-ı Mar‘aşîñ ben bâdesin sevdım Ne ḥuşk zâhir-âsâhırka vü seccâdesin sevdım Güzeller zümresinden başına âzâdesin sevdım Memiş ismi gümüş cismi sipâhî-zâdesin sevdım	Mütekerrir Murabba/ 5 bend	Şehrengiz	..---/..---/..---/..---	
43b	Ḥamdî	Mû siyâhebrû siyâh baḥtımda şebvârı siyâh Ḳande bezm-ârâ ola yâ Rab çıka ol rû-yı mâh	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.-/-.-/-.-	

44a	Şāzī	Sīmīn ḥameylīsin ṭakmış boynuna Hīç bir güzel getüremem ‘aynına Ḥāṣ baḳçeden meyve almış ḳoynuna Ḥayva mı turuṅ mu nār mı bilmem	Koşma/ 3 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
44a	Şükri	Hey ağalar ben vaşlıma irmişim Bir servi ḳāmetli cilvegārım var Dal ḳollarım ṭost boynuna şarmışım Al yanaḳlı ṭūṭi dilli yārım var	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
44b	‘Ömrī	Hey ağalar bir sevdaya düş oldum Ḳan ağlarım dīdelerim yaş olur Çiçekler içinde ḳaṅısı nazlı Ḳaranfülüm cümlesine baş olur	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	Şiirin 3. dörtlüğünde zayi olan kısımlar bulunmaktadır.
45a	-----	Yeşil başlı telli ṭurna Şimdi bizim gölden uçdı ‘Aḳlımı başımdan aldı Şuwardı ḡayri ḡū düşdi	Semai/ 4 dörtlük	Güzelleme	8’li hece ölçüsü	

45a	Ḥamdī	Yâ Rab yine uğradı şarpa yolumuz eyvâh Sen eyle hedâyâtı kim olmayalım gümrah	Gazel/ 5 beyit	Münâcât	--./---/--./---	
45b	Ẓiyâ	Câm-ı endüh-ı felekde şimdi maḥmurlardanuz Ya'ni bizim diller bâdile dūr mehcûrlardanuz	Gazel/ 7 beyit	Arifâne	---/----/----/-.-	
46a	Faḥrî	Yine bir tıfl-ı mekteb dil-rubagördüm 'alîmâne Bilâd-ı Mısr-ı ḥüsne Yûsuf olmuşdur 'azîzâne	Gazel/ 5 beyit	-----	---/----/----/-.-	
46a	Faḥrî	Ḳatlime fermân getürmüş bir güzel hindûları Cânım almâḳkaşdın eyler turre-i gîsûları	Gazel/ 5 beyit	-----	---/----/----/-.-	Şiirin 2. beytinde zayi olan kısımlar bulunmaktadır.
46b	Seyyidî	Dilberâ ruḥsâr-ı zülfi el-amân bir yana aş Yâ kemendi kâkülle gönlümi gerdâna aş	Gazel/ 5 beyit	-----	---/----/----/-.-	
47a	Faḥrî	Bir gedâ-yı nâtüvânım pâdişâhım söyle gel Süzme çeşmiñ ey peri ol dem ilâcım eyle gel	Gazel/ 5 beyit	-----	---/----/----/-.-	
47a	Seyyid	La'l-i ruḥsarında ey gül fülful-i sevdâ mıdır Bü -perest olsam aña hem bir 'aceb ğavğa mıdır	Gazel/ 5 beyit	-----	---/----/----/-.-	

47b	Faḥrî	Raḥme gelse ol perî bu âh u efḡânım görüp Hem ḥayâlile dem-â-dem zâr-ı giryânım görüp	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	
48a	Seyyid	El-amân ey dil varup dil-dâra arz it ḥâlimi Bir selâmet yerde bir bir söyle mânîü'l-bâlimi	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	
48b	Ḥayrî	Oldı bahâr-ı nev cihân âyine-veş revnak-nümâ Güller açılmağa hemân bülbüller itdi ḥoş nevâ	Gazel / 7 beyit	-----	--.-/--.-	
49a	Ḥayrî	Ey pâdişâh-ı dilberân sende hemân lütf [ü] kerem În'âm kılmañ 'âşîka şimdi saña elzem bu dem	Gazel / 7 beyit	-----	--.-/--.-	
49b	'Aynî	Gülşen-i ḥüsnünde ey gül ğabğabîñ elma mıdır Kâmetiñ servi saçîñ bir sünbül-i zîbâ mıdır	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	
49b	Rûḥî	Yâsemindür ḥaṭṭ ya gül ikiden ḥâlî degil Zülf-i şebbûdur ya sünbül ikiden ḥâlî degil	Gazel/ 8 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	
50a	-----	Zâr [u] giryân [u] belâ bir nây bir ben bir gönül Çâk-ı dil-i şeydâ belâ bir nây bir ben gönül	Gazel/ 9 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	Şiirin 2-3.ve 9. beyitlerinde zayı olan kısımlar bulunmaktadır.

50b	Fahri	Bir ülfet için tılsım-ı ra'nadan uşandık Bir 'işret için meclis-i şehâdan uşandık Bir 'izzet için şevket-i dârâdan uşandık Bir devlet için çarha temennâdan uşandık Bir vuşlat için ağıyâra mudarâdan uşandık	Tahmis/ 5 bend	-----	--./--./--./--	
51a	Hâmî	Sükker-i la'l-i lebiñden behre yâb itdiñ beni Mısr'a sultân ey şeh 'âlicenâb itdiñ beni	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	Hâmî Divanı'nda şiiir karışık verilmiştir.
51b	-----	Ey çemi sünbül yine şeydâ lafı var Mest olup cām-ı mey 'aşkla rüsvâ lafı var	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..--	Şiirin son beytinde zayı olan kısımlar bulunmaktadır.
52a	Necâtî	Zülf-i siyehiñ göñlümüz almağa sebep ne Çün aldı dönüp yerlere çalmağa sebep ne	Gazel/ 6 beyit	-----	--./--./--./--	
52b	Eşref-i Râfizi	Hûn-i dil şahbâ-yı gülgün dide cām olsun baña Devr-i mâtem sâkiyâzevķ-i müdâm olsun baña	Gazel/ 5 beyit	Sofiyâne	-.--/-.-/-.-/-.-	
53a	Niyâzî	Yine firķat nârına yandı cihân Hasretâ gitdi mübârek ramazân Nur ile bulmuşdı 'âlem yeni cân Firķate gitdi mübârek ramazân	Murabba/ 5 dörtlük	Ramazâniye	-.--/-.-/-.-	

53a	Vehbi	Hamdu'llâh bir mükerrem mâh-ı rahmetdir gelen Mü'minîne Hâzret-i Hâkdan 'inâyetdir gelen	Gazel/ 5 beyit	Münâcât	-.---/-.---/-.---/-.--- -	
53b	Fahri	Ğabğabıñüzre dizilmiş hâl-i kâfûruñ hemân Şem'-i ruhsârıñla pertev buldı zîr-i âsumân	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.---	
53b	Fahri	Rûyîñ ey dil-ber seniñmânend-i hûrşîd-i cihân Dişleriñ dürr lebleriñ mül ruğlarıñ kûy-ı cenân	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.---	
54b	-----	Güzel medh idelim diñle gâziler 'Aşkına nazlı yürü seniñ eliñden Cânım fedâ idem yar yoluna Biñ dürlü naz ile şalınsıñ	Koşma/ 4 dörtlük	-----	11'li hece ölçüsü	Şiirin vezni kusurludur.
55a	Fahri	Her seher vaktinde dürr-i nâz aydur 'andelîb Cümle her bir ma'rifetde mâhirândur 'andelîb	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.--- -	
55a	Fahri	Ey muhabbet râh-ı dil-ber rûyuñı göster baña Çağdı sînem üzre oğlar hâliñi göster bana	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.---	

55b	Faḥrī	Bu gün gūş merām itdim müferriḥ bir güzel nāmı Beni mest eyledi ol ḡonce-veş virdi Cem-i cāmı	Gazel/ 5 beyit	-----	.---/.---/.---/.-- -	
58a	‘Ömer	Gel baña cevır etme dil-ber dīn[u] ĩmān ‘aşkına Seni yokdan vār iden ol ḡanī Sübhān ‘aşkına Sen bilürsün senden özge yār-ı ḡarım yok benim Tevrāt[u] Zebūr[u] ĩncıl daḡı Furḡān ‘aşkına	Murabba/ 4 bend	-----	-.---/.---/.---/.- -	
58b	Seydī	El-amān ey dilber-i zī-şānım aḡlatma beni ‘Āşıḡa ḡam çekdiren cānānım aḡlatma beni	Gazel/ 5 beyit	Feryatnāme	-.---/.---/.---/.- -	
58b	Ferīd	Bezm-i meyde ehl-i diller bāde-i aḡmer çeker Mest olunca nev-hevesler ‘āşıḡa ḡançer çeker	Gazel/ 5 beyit	Firkatnāme	-.---/.---/.---/.- -	
59a	Mes‘ūd	Es-selām ey ḡazret-i faḡr-i risālet es-selām Es-selām ey şāḡib-i mülki diyānet es-selām	Gazel/ 7 beyit	Na’t	-.---/.---/.---/.- -	
59b	Fuzūlī	Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı Felekler yandı āḡımdan murādım şem’i yanmaz mı	Musammat Gazel/ 7 beyit	Firkatnāme	.---/.---/.---/.-- -	

60a	Fuzûlî	Yakma cânım nâle-i bî-ihtiyârımdan şakın Dökme kanım âb-ı çeşm-i eşk-bârımdanşakın	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
60b	Huzûrî	Saîa hicrân belâsı hep çarh-ı bî-vefânındur Şefâ'at merhamet şefkat Rasûl-i Kibriyânındur 'Aţâverd-i bahşış Hâlîk-ı kevn-i mekânındur Dilâ beyhûde şanmasın bu söz bir nüktedânındur Erenlerden ümîdîñ kesme himmet evliyânındur Tevekkül kıl vişâl-i yâre virmekçün Hudânındur	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Arifâne	.---/.---/.---/.--- -	
61a	-----	Bir hubâna mâ'il oldum reng-i aḥmer gösterir Kaşlarınıñ arası mihrâb-ı minber gösterir Şeherden ḥamama girmiş gördüm bir melek sîmâ Rûz-i şeb-nem-veşe miski ruḥları ter gösterir	Murabba / 4 bend	-----	..--/..--/..--/..--	
61b	Rûḥî	Bilmem bu felek vefk merâm üzre döner mi Bir dem elimiz devlet-i iḳbâle irer mi Dîvâne gönül 'aqlını başına dîrer mi Bir merd-i Hudâ'nın ele dâmân girer mi Yâ Rab bize bir er bulunup himmet ider mi Yohşa günümüz böyle felâketle gider mi	Mütekerrir Müseddes/ 5 bend	Münâcât	--/.---/.---/.---	

63a	Nesîmi	Lebiñe ehl-i naẓar cān didiler gerçek imiş Ağzıñā nokṭa-i pinhān didiler gerçek imiş	Gazel/ 9 beyit	Na't	..--/..--/..--/..--	
64a	Şâkıb	Çarḥ-ı nâ-sâzıñ cihānda şanma kim memnūnı var Herkesiñ de kendince biñ dāğ-ı dil pür-ḥūnı var Kaysı yektâşanma dünyāñ nice mecnūnı var Ṭurrâ-i Leylâ-yı dehriñşad hezâr meftūnı var Mülk-i 'aşqıñ kemâli vüs'âti hāmūnı var	Muhammes/ 7 bend	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
64b	Seyid	Bād-ı 'ıyş-ı neşâṭ gönlümüñ vārı imiş Âh efendim bilmezem varı imiş yâri imiş	Gazel/ 7 beyit	Sâki-nâme	-.--/-.--/-.--/-.--	
65a	'Abdu'l-Kâdir	Dâmenim tüt bir kez meygedemi eyle ṭavaf Her seḥer eyle ziyâret meni kıl ḳalbiñi şâf	Gazel/ 7 beyit	Arifâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Şiirin 3.beytinde zayi olan kısımlar bulunmaktadır.
65b	Nâbî	E's-selâm ey server-i evlâd-ı Âdem e's-selâm E's-selâm ey bâdi-i icâd-ı 'âlem e's-selâm	Gazel/ 7 beyit	Na't	-.--/-.--/-.--/-.--	

66a	Hâmi	Ey tufeyliñ hilkat-i halk-ı semâvât [u] zemîn V'ey vücûduñ Râhmet-i Raḥmāna bâ'ış gül Hüseyin Zümre-i 'uşşaka ey maḥbûb-ı Rabbi'l-'âlemîn Târ-ı zülfündür diyâr-ı vaḥdete "ḥablü'l-metîn" Kâkülün sevdâsıdır sermâye-i îmân-ı dîn	Muhammes/ 9 bend	Arifâne	-.--/-.--/-.--/-.--	Şiirin 3. ve 4.bendinde zayi olan kısımlar bulunmaktadır.
67b	Hâmi	Dād eliñden ey şanem cevriye yaqdıñ canımı Ḥançer-i ḥün-rîz-i müjgân ile dökduñkanımı	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
68a	Sa'id	Daḥme-i ḥüsnün temennâsında gelmez [.....] Her ne deñlü ejder-i zülfünṭılsımı virse tayf	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
68a	Hâmi	Âh esîr itdi yine bir meh-veş tersayini mey Ḳays-veş şaḥrâya şaldı ol şacı Leylâ beni	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
68b	İlbendî	İnsanoğlu bir 'acâyip sır imiş Güler yüze tatlu dile çevrilir Sefîl baykuş düşmüş vîrâne bekler Şarı bülbül konar güle çevrilir	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11'li Hece ölçüsü	

69a	-----	Nedendir ğam başıma tolanur Raķıbiñ elinde ħançer tolanur	-----	-----	-----	Varak silik olduğundan şiirin devamı okunamamıştır.
69a	-----	-----	-----	-----	-----	Varak silik olduğundan şiir okunamamıştır.
71a	Seyyid	Perī rūyum şu ‘ālemde seniñ gibi güzel yoķdur Bu ħüsn içre saña ey pādişāhım bir bedel yoķdur	Gazel/ 5 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
71b	Faħrī	Bahār eyyāmı geldi seyre çıķmış ol şeh-i ħubān Ķadem başdı çemen üzre gezüp nāzile ol zī-şān	Gazel/ 5 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
71b						Şiiri Farsçadır.
72a	Fitnat	İden āvāre göñlüm kākül-i müşğīn cānāndır Elān şabr-ı kararım bir nigāh-ı çeşm-i fettāndır N’ola eflāke çıķa firķat ile her şeb efgānım Beni bülbul gibi nālān iden bir verd-i ħandāndur	Murabba / 3 bend	-----	.---/.---/.---/.---	
72a	-----	Muħabbet rāhsiñ cānā dil-i maħzūnumı şād it Feda-yı maķdemiñ cismim beni şāniñla bir ād it	Gazel/ 4 beyit	-----	--.---/.---/.---/.--- -.--	Gazel nā-tamam gazeldir.

72b	Seyyid	El-amān ey çarḥ-ı nā-sāz elem zī-şānım benim Eldeki vāriyyetim hem sevgili cānım benim	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
73a	Seyyid	El-amān aḡyārı tenhā yār ile gördüm bu gün Büse-i la'l-leb ruḡsārile gördüm bu gün	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
73b	Seyyid	Sana ey sevdiceğim ben saña ḡurbān olayım Pertevi ḡüsnuḡe de vāle ḡayrān olayım	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
73b	Seyyid	Ey perü bu cezbe-i ḡüsnuḡde lāl itdiḡ beni V'ey şeker ḡüynigārım bī-meḡāl itdiḡ beni	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
74a	Seyyid	İltifāt itmez baḡa ol ḡāmet-i bālācığım Raḡm idup ḡılmaz kerem ol dilber-i ra'nacığım	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
74b	Seyyid	Sīnede sevgilice cān ile cānım sensiḡ Seni sevdim seveli dilde nihānım sensiḡ	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	Şiirin 5.beytinde zayı olan kısımlar bulunmaktadır.

75a	-----	Ne reftârında ol şûhuñ Ne güftârındadır hikmet Nezâketle güşâd-ı bend Bend şalvârındadır hikmet	Semai/2 dörtlük	Güzelleme	8'li hece ölçüsü	
75a	Seyyid	N'eyleşem n'etsem 'aceb şûh-ı cihânbanım saña Çokmıdır yansam yakılsam cân ile cânım saña	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
75b	Seyyid	Ben seniñ derdiñle giryân oldıgım bilmez misin Ey perî hicriñle nâlân oldıgım bilmez misin	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
75b	-----	Cennet yüzbaşı 'Ali Ağa fedâ-yı ruh idüp Çün bırağdı vâlideynini bu dâr-ı miñnete	-----	-----	-----	Tarih manzumesinin vezni bozuktur.
76a	Fağrî	Merhabâ ey maṭla'-ı şems-i Hudâsın merhabâ Sen bu dâreyn içre şâhım pür-ziyâsın merhabâ	Gazel/ 7 beyit	Na't	-.--/-.--/-.--/-.--	
76b	Ğarîb	Deli gönül terk idelüm şılayı Gezelüm gurbeti bâri bir zamân Çekelüm miñnet derdilen hû hû Eyleyelüm âh [u] zârın bir zaman	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11'li Hece Ölçüsü	

77a	Luṭfî	Bir ḥaber vir ey ḥabīb-i gülzārım ḳandesin Bāde-i ‘ıyş ü neşāt-ı iftiḥārım ḳandesin	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
77a	Bāḳî	Berg-i gülden daḥî ol lâle-‘izārın terdür Nükte fehmi eyle begim ḥaylice rengin pürdür	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
77b	Dertli Kerem	Ağalar bizi şorarsanız Biz İsfahan elindeniz Dāim giydigimiz şaldır Bellisizler ḳolundanız	Semai/ 4 dörtlük	Güzelleme	8’li hece ölçüsü	
77b	Ḳaracaoğlan	Ela gözlerini sevdiğim dilber Gel beni ağlatma iller içinde Gördüm cemālîni oldum dīvāne Serviye beñzetdim dallar ṭallar içinde	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
78a	Necātî	Çıkalı göklere āhım şereri döne döne Yandı ḳandil-i sipihriñ cigeri döne döne	Gazel/ 7 beyit	-----	..--/..--/..--/..--	
78b	Nādir	Ḥasret-i cānān içün bu dīde ḳan ağlar baña İşidup aḥvālīm ‘ālem her zamān ağlar baña	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	

79a	Neş'et	Bir dil almağa gelür leşker-i müjgân şaf şaf Elde şemşir nıgeh 'arbede cûyân şaf şaf	Gazel/ 5 beyit	Arifâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
79b	Neş'et	Dilrubâsız hânümân-ı şervet-i sâ mân yok Zevk-i dîdâr olmayan Firdevs-i 'âlîşân yok	Gazel/ 6 beyit	Arifâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
79b	Neş'et	Rûzgârın şîvesi hâlim perîşân itdi hayf Ben ğarîbi zâr u Mecnûn-ı beyâbân itdi hayf	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
80a	-----	[.....] [.....] [.....] [.....]	Koşma/ 3 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	Sayfada şiirin ilk bendini içeren kısım koparılmıştır.
81a	Halîlî	Bu gün ney gibi nâlânam cüdâ düşdüm nigârımdan Felek bûlbûl-veş ayırdı benim gül yüzlü yârimden	Gazel/ 5 beyit	Firkat-nâme	.---/.---/.---/.---	
81a	-----	Esîr-i ğamze-i fettânın oldum ey kemân ebrû [.....] ey gözleri cādû	-----	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	Şiirin sonraki kısımları zayi olmuştur.
81b	Fuzûlî	Nice yıllardır ser-i küy-i melâmet bekleriz Leşker-i sultân-ı 'irfânuz vilâyet bekleriz	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	

82a	‘Aynî	Mihr [ü] şubḥ meşriḳta ḥabīb-i kibriyā Mā “subḥāne’l-lezī esrā” ḥabīb-i kibriyā	Gazel /15 beyit	Na’t	---/---/---/---	
82b	‘Ömer	Efendim rüz [ü] şeb āh nizālar hep seniñçündür Derün-ı her seher medḥ [ü] şenālar hep seniñçündür ‘Adūlarla ‘adāvetler idüp her demde bil cāna Raḳīb-i nā-sezālarla ezālar hep seniñçündür	Murabba /4 bend	----	---/---/---/---	
83a	Emrāh	Elleriñkırılsıñ ey ‘āşık-ı ḥoryāt Saña kimler didi düz menefşeyi Nāzik eller nene düşer cem’ ile Ağ sineñ üstüne düz menefşeyi	Koşma/ 3 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
83b	Derviş ‘Ali	Şabaḥdan geçerken yolum uğradı Geçüp gider bir gözleri sürmeli Gül tالına ḳonmuş bülbüller gibi Ötüp gider bir gözleri sürmeli	Koşma/ 5 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
84a	Ḳul Yūsuf	Sulṭānı Ḳaraca ṭağın öte yüzüne Bir gözleri ela ceren vardı mı Söyle ḳul olayım ela göziñe Bir gözleri ela ceren vardı mı	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	

84b	Meylî	Bir perünün firqatinden zârından Şarardı gül beñzim gül bu gün Benim derdim hiçbir derde beñzemez Bize bir ‘acayib hâl oldu bu gün	Koşma/ 5 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
85a	Nedîm	‘Âkıbet gönlüm esîr itdiñ o gîsularla sen Hey ne cādūsın ki ateş bağladıñ mûlarla sen	Gazel/ 9 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
85b	Nedîm	‘Aşka düşdüm cân [ü] dil müft-i cüvânân oldu hep Şabr [ü] ṯakat maşraf-ı çāk-ı girîbân oldu hep	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
86a	Nedîm	Taḥammül mülkünü yıkdıñ Hülāgu Ḥân mısın kāfir Amān dünyâyı yaqdıñâteş-i sūzān mısın kāfir	Gazel/ 8 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
86b	Şâlih	BâriḤüdā ne ḥüb seni ḥalk itmiş Zülfiñ telleri cân uyandırır Bir teliñ bac ister dünya malını Bir teliñde Hindistān yandırır	Koşma/ 5 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
87a	‘Âlî	Ḳoma āyāt-ı ruḥuñda ḥaṭ-ı reyḥānı meded Nüşa-i küfürle nesh eyleme îmānı meded	Gazel/ 5 beyit	Feryatnâme	-.--/-.--/-.--/-.--	

88a	Sâlik					Şiir Farsçadır.
88a	Neş'et	Bezm-i vuşlatda 'aceb hicr-keş-i yâr oldum Nûş-ı dârû-yı şifâ bahş eyle bîmâr oldum Düşdüm ol şâh-ı gülûñ dâmenine hâr oldum Ġonca-i meh jâle gibi n'eyleyem bâr oldum Şabrı güç çâresi güç derde giriftâr oldum	Muhammes / 5 bend	Firkat-nâme	-.--/-.--/-.--/-.--	
88b	-----	Bezm-i cām-ı mey-i 'aşkıñ olup curakeşi Olmuşum mest-i muhabbet akıdup kanlu yaşı Ururum na'ra-i mestâne hemân şubh u 'ayşı Lîhabîb-iMedenî 'Arabî-i Kûreyşi Ki budurur [.....] mâye-i şâdı u hoşı	Müseddes/ 4 bend		-.--/-.--/-.--/-.--	Şiir Türkçe ve Farsça karışıktır.
89a	Kerem	Cânân kalma gidelim gülşân seyrine Gel incidürseñhâre de kalmaz Mecnûn gibi Leylânım tağlarda Giydi nâmusı gayret ara kalmaz	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	

89a	Seyyidî	Naşıl idem ela gözlüm eliñden Şu gönüm kal'asın vîrân eylediñ ‘Aşķāteşin vücūduma bıraķdñ Gice gündüz işim fiğān eylediñ	Koşma/ 4 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
89b	Neş’et	Bir semendür bāl-i hüdhüd var mı yārım söylesün Āteş-i dūzah şerār-ı hārḥārım söylesün Sūzişim mümkinî kilḱ-i bî-ķarārım söylesün Yāre varsun biñ nālem āh ü zārım söylesün Āb-ı çeşmim girye-i bî-iḥtiyarım söylesün	Tahmis/ 5 bend	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
90a	Neş’et	Ey cefā-cū cevre mā’il dil-rübā küsdüm saña Ey felek meşreb hezārān āşinā küsdüm saña Gördiği her yād ile ṭarḥ-ı tekellüf eyleyen Ehl-i dil ḳadrini bilmez bî-vefā küsdüm saña	Murabba / 5 bend	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
90b	Neş’et	Ḳılıcı ḳanlu eli ḳanlu dili ḳanlu güzel Çeşm-i cellād yaman can alıcı ḳanlu güzel	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..--	

91a	Hâmi	Zâhidâ bil mâlik-i mülk beķâ dirler bize Ehl-i dil mir'at-ı esrâr-ı Hüdâ dirler bize Maẓhar-ı envâr-ı lütf-ı kibriyâ dirler bize Âşık-ı şâdiķ muhibb-i Muştafâ dirler bize Derd ile 'ibret-keş 'âli-'abâ dirler bize	Muhammes / 5 bend	Arifâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
91b	----	Ey bulut şol mehtâbınķarşusından şöyle tır Teşrif etmiş âfitâbınķarşusından şöyle tır	Gazel/ 4 beyit	----	-.--/-.--/-.--/-.--	
91b	Haşmî	Gönil mürğın yine bir dâm-ı gîsüya tolaşdırdım Muhabbet şan'atın itmâm idüp başa ulaşdırdım	Gazel/ 5 beyit	----	.---/.---/.---/.---	
92a	Şeref	Çeşm-i nûrum görmedi hic sengibi şûh-ı nâz Zînnet idup başına daķdım o hoş sünbülleri	Gazel/ 5 beyit	----	-.--/-.--/-.--/-.--	
92a	Lütfu	Ey şehensâh-ı risâlet di nebî muhterem Sensin iķlîm-i diyânet menba'-ı 'ilm-i hüküm	Gazel/ 9 beyit	Na't	-.--/-.--/-.--/-.--	
92b	Hayri	Arzu eylerim elbet o meh-i rif'et bâķî Baña 'uhde eylemedim ki deyü himmet bâķî Bu nevâzeş sana ķalmaz ķıl 'adâlet bâķî Sâķiya ķünkü degil kimsin fırsat bâķî Mevsim-i tenhede câmınşarab-ı Cennet bâķî	Muhammes/ 5 bend	----	-.--/-.--/-.--/-.--	

93a	Seyyid	Kākül yāri gümüş şāne ile ben büksem Emerek la‘l-i lebūn üstüne yārın çöksem	Gazel/ 5 beyit	Şuhâne	...--/--/--/..-	
93b	Kerem	El çek ṭabīb el çek yaram üstünden Sen benim derdime devā bilmezsiñ Sen nasıl ṭabīb siñ yokdur ‘ilāciñ Yürekdedür yaram şarabilmezsiñ	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
94a	Uşulî	‘Ārifiseñ ey gönül nādāna virme gönlüñi Ḳadriñi bilmez delü oğlana virme gönlüñi	Gazel/ 5 beyit	-----	-..-/-..-/-..-/-..-	
94a	Ḥāmî	Ḳadeḥ vir mest kıl sākî beni vaḥdet şarābından Mey ile kıl beni āzāde bu çarḥıñ inḳılābından	Gazel/ 6 beyit	-----	-..-/-..-/-..-/-..-	
94b	‘Ālî	Baḥa incinmiş gibi ol dilistānım söylemez Ḥayretimden ağızım açılmaz zebānım söylemez	Gazel/ 5 beyit	-----	-..-/-..-/-..-/-..-	
95a	Kerem	Ḳadir mevlām budur senden dileğim Ḳoyma beni yalın ayakḳış günü Eger ḥazır iseñ gel tut eliñden Olmuşdur menzile şāye düşküni	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	

95b	Niyāzī	İnneli'r-Raḥmāntarfen ḡadirü'l-enfās verā Küllü mer sâlik behi ḡadīmen bi'l-hevā Men lehü 'aql-ı selīm yaḡtedi bi'l-Muṣṭafā Ḡad enārü'l-aşk lî'l-'uṣṣāḡı minhāci'l-hüdā Sâlik-i rāh-i ḡaḡiḡat 'aṣṣa eyler iktidā	Tahmis/ 7 bend	Arifāne	-.---/-.---/-.---/-.-	Şiir Farsça ve Türkçe karışık yazılmıştır.
96a	'Ālī	Oldı gitdi hicrile bir nev-civān ister göñül Eski derdin tāzeler bir nev-civān ister göñül	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
96b	Fużülī	Mürde cismim iltifatından bulur her dem ḡayāt Ölürüm ger ḡılmasañher dem baña bir iltifāt	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
97a	Fużülī	Ġamzesin sevdin göñül cānın gerekmez mi saña Tıḡe urduñ cism-i uryānıñ gerekmez mi saña	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
97b	Fużülī	Yüceldin ḡabrim ey bī-derdler seng-i melāmetden Ki ma 'lum ola derd ehline ḡabrim ol 'alāmetden	Gazel/ 7 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
98a	Fużülī	Ol ki her sā'at gülerdi çeşm-i giryānım görüp Aḡlar oldı ḡālime bī-raḡm cānānım görüp	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	

98b	Fuzûlî	Her zamân manzûr bir şûh-i sitem-gerdir baña Handa olsam bir belâ Hakdan mukarrerdir baña	Gazel/ 7 beyit	-----	..--/..--/..--/..--	
99a	Fuzûlî	Cânımıñcevherollâ ^c l-işeker-bârafedâ Ömrümünñhâsıl ol şive-i reftâra feda	Gazel/ 7 beyit	-----	..--/..--/..--/..--	
99b	Seyyid	‘Aşîretde bir hâl geldi başıma Gice gündüz âh çekerim ağlarım Ayrı düşdüm o gül yüzlü yârimden Cigerimi pâre pâre dağlarım	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
99b	Seyyid	Şallanıñgitmezyâvergözümünden İsmiñidüşürmem ‘aşlâ sözümünden Ne zarar görmüşsen benim yüzümünden Ğazabilen’içünbañabağıyoñ	Koşma / 7 dörtlük	Güzelleme	11’li hece ölçüsü	
100b	Kerem	Şu karşıdaki yüce taşlar ‘Aceb bizim taşlar mı ola Tatlu dilli benim anam Evlad dir de ağlar mı ola	Semai/ 4 dörtlük	Güzelleme	8’li hece ölçüsü	

100b	-----	Şabâhın şehir vaktine Bir garib bülbül dolaşır Yanağında gül açılmış Şûrîde bülbül dolaşır	Semai/ 4 dörtlük	Güzelleme	8’li hece ölçüsü	
101a	Revânî	Tâzece bir gönçadur ol dilber-i ra’nacığım Ya nihâl servidür ol kâmet-i bâlâcığım	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
101b	Vâşîf	Bir felek meşreb mi vardur mâh-tâbânım gibi Olamaz hercâyı ol mihr dırağşânım gibi Bî-vefâ dilber bulunmaz şûh-ı dürdânem gibi Bî-mürüvvet görmedim ‘âlemde sulţânım gibi	Murabba / 5 bend	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
102a	Seyyid	Eyâgân Kerem üftâdeñi lütfulâla dilşâd it Gönül virânesin nolduñ kerem kıl bir kez âbâd it Cefâyı terk idup cânâ vefayı sende mu’tâd it Dil-i dîvâneye va’d-i vişâliñgayrı gel yâd it Nigâh-ı iltifâtıñla dil-i bî-çâremi şâd it	Muhammes / 5 bend	-----	.---/.---/.---/.---	

102b	-----	Sensin ol hayru'l-beşer hem serveri 'âli cenâb Kim gulâmı kim terkdür ins [ü] cin şeyh [ü] şâb	Gazel/ 5 beyit	Na't	-.---/-.---/-.---/-.-	
103a	Yahyâ	'Aşka kâbil dil mi yok şehir içre ya dilber mi yok Mest yok meclisde bilmem mey mi yok sāgar mıyok	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
103b	Fenâyi	İdince rûh-i kudsiñ nefhâsın Meryem'de 'İsa'ya O dem bir müğbece şaldı başıma servetiñ sâye Ġam-ı hicrile olmuşken dem urdı derd-i ihyâya Egerçi virmek ise [.....]ferzend-i tersâya Varup 'arz u niyâz ile yüzün sür lât 'uzzâya	Muhammes / 5 bend	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
104a	Nef'i	Rüstem-i ehl-i dilim 'aşk kemânım çekemez Pâdişâh-ı sunanım fitne nişânım çekemez	Gazel/ 7 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	
104b	Nef'i	Biz ol rind-i ğanî-meşreb gedâ-yı şâh-gerdârız Esîr-i câha münker lâubâlilerle ğamhârız Muhabbet itmede erbâb-ı lütf tab°-ı nâcârız Şaķîli sevmeziz ğâyet sebükruh sebk-bârız Tevekkül ehliyiz hergiz bizim âmâlimiz yokdur Müheyyâdur bizimçün devlet-i isti'câlimiz yokdur	Mütekerrir Müseddes / 4 bend	Arifâne	.---/.---/.---/.---	Şiirin I. bendinde eksik mısralar olduğundan II. bendi alınmıştır.

105a	Nef'î	Bezm-i bahârîñ dizdi gül ây'ın ü erkânın yine Nergis alıp câmîñ ele sürmekde devrânın yine	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.---	
105b	Nef'î	O şeh cân [u] dile raħm eyleyup dâd itdigin görsek Bir iki zâr[u] nâşâdı felek şâd itdigin görsek	Gazel/ 5 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
105b	Nef'î	Görse ħüsnün olur elbet her âdem 'âşık Niçe olsun o mehpâreye 'âlem 'âşık	Gazel/ 7 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	
106a	Fahrî	Medħideyim size bir melek sîmâ Bir bakışî hünersiz yandırır Bir bakışî şu 'âlemi devr ider Bir bakışî çar küşe yandırır	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
106b	Fuzûlî	Gördüm ol ħurşîdħüsnüñ ihtiyârım ħalmadı Sâye tek bir yerde ħurmağa ħarârım ħalmadı	Gazel/ 7 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/..-	
107a	Lütfî	Bir ħaşları yâ gözleri şehläbeni yaħdı Bir ħâlsin 'anber-sârâ beni yaħdı	Gazel/ 5 beyit	-----	--./-.---/--. /.-	

107b	Şāzī	Ben niçün ağlayup feryād etmeyem Kâkûl [ü] reyḥānım düşdi fikrime Perîlermişâli melek sîmâlı Lebleri mercânım düşdi fikrime	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
107b	Şükri	Fenâmiñ ağalar melûl gezdigim Üç gün oldu yâr görünmez gözüme Terk eyledim vaṭanımı ilimi Mecnûn oldum kâr görünmez gözüme	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
109a	Fuzûlî	Göñül yetdi ecel zevk-i ruḥ-i dil-dâra yetmez mi Ağardı müy-i ser sevdâ-yi zülf-i yâra yetmez mi	Gazel/ 7 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
109a	-----	Hû çeker üftâdeler dâim kemân-ebrûya hû Ḥüsn-i zîbâsı Müslim kâmeti dil-cûya hû Her kaçan seyrâna çıksa ḥayâziḳnârile Çağır şerler dört taraftan gamze-i câzuyahû	Murabba / 4 bend	Sofîyâne	-----	Şiirin IV. bendinin 2. mısraından sonrası zayi olmuştur.

109b	Rûhî	Ey şûh zülâ‘l-i lebiñ kevşere beñzer Aks-i ruḥuñâyîne-i İskendere beñzer Vech-i ḥüsünüñ mihr-i meh-i envere beñzer Ey duḡter-i pākîze ḡadiñ ‘ar‘ara beñzer Gîsü-yi şeb-ārâ-yı lebiñ ‘anbere beñzer	Tahmis / 5 bend	-----	-----	
110a	Ḥâmî	Neş‘e-i mey-i ḡarra-i ruḥsâra âl olmuş saña Revḡan-ı gül dühen-i ḡandîl cemâl olmuş saña	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.-	.
110a	Seyyid	Vadî-i ḡayretdeyım hâdi-i râhımdur ‘Ali Dest-ḡirim rehberim püşd-i penâhımdur ‘Ali	Gazel/ 7 beyit	Methiye	-.--/-.--/-.--/-.-	Hz. Ali vasfında yazılmıştır.
111a	Bâkî	‘Aceb ol şûh zâlim ‘aşkıñ ḡünına ḡanmaz mı Bu deñlü nâlânına bir gün ki teşîr ide şanmaz mı Ḳıyâmet yokmıdur yâḡûd ḡaşre inanmazmı Beni cândan uşandırdı cefâdan yâr uşanmaz mı Felekler yandı âhımdan murâdım şem‘i yanmaz mı	Tahmis / 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.-	

111b	'Aynî	La'l-i mengûş ile bir şûh-ı dil-ârâsın sen Gülşen-i hüsn ile bir ğabğab-ı elmasın sen Çeşm-i âhû ile yâ nergis-i şehlâsın sen Ak hayâ ile şehâ bir gül-i beyzâsın sen Yâ şadef içre nihân lü'lü'-i lâlâsın sen	Muhammes/ 5 bend	-----	-.---/-.---/-.---/-.---	
112a	Nazım	Ğadeh nûşân-ı bezm-i 'işrete ey hâne-i meyhâne Şuşa sâķī-i meclis şuna kestâne-i mestâne	Gazel/ 6 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	Şiirin nazım şekli bozuktur.
112b	Kâmil	Bir zülf-i siyâha gönül bend oldı Şanki döndüm boynu tavklı bir kıula Bâğ-ı ruhsârını eyledim seyrân Bülbül gibi mâ'il oldum bir güle	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
113b	-----	Mecnûn oldum yine saç-ı Leylâya Bedirlenmiş yeni doğan ay gibi Gidersem kuşansam çıkla şırmadan Şalınsa karşımda selvi tal gibi	Koşma / 5 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	

114a	Vehbî	Şanma kim velvele-i sâzîña meftûn oldum Muṭribâ vâdî-i şehnâzîña meftûn oldum	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	
114a	Vehbî	Her seher rûşen ider çeşm-i dil-zârî şabâ Getürüp bād-ı hevâ ḥāk-i reh-i yârî şabâ	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	
114b	Vehbî	Nice ben olmayayım saña yana yana fedâ Kendisin eyler iken şem‘aya pervâne fedâ	Gazel/ 9 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	
115a	Vehbî	Mest-i nâzım şıķlet-i bûs [u] kenâr itmeme saña Bezm-i ‘ayşî mâye-i renc-i ḥumâr itmeme saña	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.-	
115a	Ḥayri	Gülmesün yârî aġyâr eyleyen Târmâr olsun ben yârdan eyleyen Ḳorķarım girmez ele n’eyleyim Ḥasret-i devrân ile aġlayayım Bu yolda Ḥayriyâḥayr eyleyen Baḥtiyâr olsun ġilmânı yâr eyleyen	1 bend	-----	10 heceli	

115b	-----	Es-selām ey meşrık-ı kûṭbiyet-i mihr-i celī Es-selām ey gülşen-i bâğ-ı velāyet bülbüli Es-selāmey leyle-i nūr-ı hidāyet meş’ali Es-selām ey evvel āḫir evliyānıñ efzali Es-selām ey hādī-i rāh-ı Ḥüdā nesl-i ‘Ali Es-selām ey kûtbu a’zam Ḥacı Bekdāş-ı Veli	Mütekerrir müseddes / 4 bend	Methiye	-.---/-.-./-.---/-.-	
116a	-----	Göñül ‘aşkıñ ıal’asına Girebilmez neylesün Ḥasretile sevdiğine Varabilmez neylesün	Semai / 6 dörtlük	Güzelleme	8’li hece ölçüsü	
116b	-----	Bu ğaflet bu fırsat bir [.....] Sürelim da’vı yolunuñ [.....]	-----	-----	-----	
117a	-----	Ne keşâkeşde ıalurduk o ıası yâyle biz Girse de ḥançer ebrūsuna her riyyâile biz Bir zamân Rûmide deryâ-keşdik ey sâkı Şimdi İranda ıanâ’at ideriz çâyile biz	Murabba /2 bend	-----	-.---/-.-./-.---/-.-	

117a	-----	Biḥamdi'l-illāh hūnerim şöhretime gālidir Şun 'Alī için ḥalīdegilim hemçü ṭabuñ Varise [.....] İşte levh işte kalem işte kitap işte [.....]	-----	-----	-----	
117b	-----	Ey gül-i ra'nā gönül zülfün gibi 'anḳādadır Gün-be-gün rüsvālığım 'ālemler ifşādadır	-----	-----	-----	
117b	-----	[Bizmi icād eyledik [s.....] [s.....]'ādetin Ta zamān-ı ḳavm-ı Lūtdan ḳalmadır bu 'āleme]	Müfred	-----	-----	Edebe uygun olmayan kelimeler köşeli parantez içine alınmıştır.
117b	-----	'Aḳlımı aldı deliḳanlularıñ cilvelisi Sevdiğim bir deli [g..] ben daḥi bir [g..] delisi	Müfred	-----	-----	
118a	Seyyidī	Ey şeh-i 'ālicenābım ḳapuña geldim meded Ḥākipāye intisābım ḳapuña geldim meded	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.--	
118a	-----	[.....]bir riḳāb ihdā-yı nāçiz isede İtme red kır atı vir ya al bağışlasa bir ḳul [.....]kır atı neylersiñ ḳula ḥācet degil [.....] ise ḳaşdıñ ben neyim al atıma	-----	-----	-----	

118a	-----	Qaddin yaydı [.....]koymaya tende Didi tārīhin nayī şeyh hayrātīña bende	-----	-----	-----	
118b	Rızā	Sıpāyīqatarımyokşakaraderede bāğımvar Üzümündencüdādüştümbekmezindenfirāqımvar	Gazel/ 3 beyit	-----	-----	
119a	Dervīş Nihād	El çekme gönül gonca lebiñ gülmemesinden Nevmīd ü vişāl olma şağın gelmemesinden	Gazel/ 5 beyit	Şûhâne	--./--./--./--	
119b	Kāmil	Qayd itme dilā tasmañı yār almamasından Gam tutma mizāciñ o mehiñ bulmamasından	Gazel/ 5 beyit	Şûhâne	--./--./--./--	
119b	Kāmil	Elvedā' ey mäh-ı rû ülfet-nümā [.....] Reh-güzārım şimdi ben müddet tamam oldu tamam	Gazel/ 7 beyit	Firâknâme	-.--/-.-/-.-/-.-	
120a	-----	Hey ağalarbiryârsevdimtutuşdum Cāngerektaşayanaişkencesine Sīneşarmasını bel қоçmasını DeğişmemMısırıñ yüz gencesine	Koşma / 3 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	
120b	Kāmil	Ne hoş zīnet vermiş o dost özine Hemān bir bakişda dil қarma қarış Siyeh gīsuların dōkmüş yüzüne Hāl-i Hindūlara til қarma қarış	Koşma / 4 dörtlük	Güzelleme	11'li hece ölçüsü	

121a	Vehbî	Kendüñieydilvarupmeyhānedebiryañecek Sâķī-i mestiñeñutsofra-i biryāñecek	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	
121b	Vehbî	Kāle-i vuşlatı biz gizlücealdıķşatdıķ Bu bazarlıķdaraķībāsenipekaldatdıķ	Gazel/ 12 beyit	Şûhâne	..--/..--/..--/..--	
122a	Vehbî	Ṭağıtmışmüy-ı zülfüñ rüy-ı zībāyayaķışdırmış Siyehsemmürunı gül-penpedībāyayaķışdırmış	Gazel/ 7 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
122b	Vehbî	Belin ķoçmaķıçünbirāfet-ı ğaddāraçarpıldım Gehî şemşirinegehhancer-i hün-hāra çarpıldım	Gazel/ 5 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	
123a	Vehbî	Şirîn-sûhan-ı la'l-i şeker-bārasözolmaz Ṭuṭî gibibulezzet-i güftārasözolmaz	Gazel/ 5 beyit	-----	--./--./--./--	
123a	Vehbî	Mest iken ol muğ-beçe açdıķda gördük sīnesin Görmemişdik öyle bir şāfî Fireng ayīnesin	Gazel/ 5 beyit	-----	-.--/-.-/-.-/-.-	
123b	‘Ömer	Bu dilyinebirāfet-i mekkāreṭolaşdı Mekkāregözlümğözlerimekkāreṭolaşdı	Gazel/ 5 beyit	-----	--./--./--./--	
124a	Vehbî	Āyīne-şifatşafvetilesāde-zamīriz Her şūreteķābilgüher-i naķş-peżīriz	Gazel/ 7 beyit	-----	--./--./--./--	

124b	Vehbî	Gerçizâhidtolupeymâne yigördükçedöker Kendisiboş mu turgizlisebûlarladöker	Gazel/ 5 beyit	Sofiyâne	..--/..--/..--/..-	
124b	Vehbî	Sîb-ğabğabtâzev kimnev-bâve-i almalıdır Dişkirâsiistemezşeftâlâsunalmalıdır	Gazel/ 5 beyit	Şûhâne	-.---/-.---/-.---/-.-	
125a	Naîfî	Gözgördigöñülsevdisenieyyüzümâhım Kurbânıñolamvarmıbenimbundagünâhım	Gazel/ 5 beyit	-----	--./--./--./--	
125a	Nâbî	Benişâdeylemediñsendağî nâ-şâdolasıñ Şu'le-i âh-ı ğarîbângibiber-bâdolasıñ	Gazel/ 1 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	Şiirin aslı 5 beyittir ve Nâbî'ye aittir.
125b	Rızâ	Eger sen gülşen-i hüsnüñ güliseñ bülbülüm bende Açıl ey gonca bağ-ı leâfet-i gülgülüm bende	Gazel/ 5 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	Şiirin 2. beytinde zayı olan kısımlar bulunmaktadır
125b	Vehbî	Çeşm-i bîmârisüzülmüş 'acebâhastemidür Yohşaşâhin gibi şaydalmağičün beste midür	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	
126a	Seyyid	Onmasun 'âlemde yâ Râb yâri benden eyleyen Tâ maşşer gülmesün dildârı benden eyleyen	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	

126b	Vehbî	Şaydagitdiyanınakelbraķıbi taķarak Kaldıüftâdelerardıncauzaķdanbaķarak	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
26b	Vehbî	Âh kim aķzım şulandı seyr iderken Saķızı Büse va'diyle şeker çiynardı bir tersâ kıızı	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
127a	Vehbî	Câm-ı la'liñ şevķine mestâne itdiñ sen beni Kâse-lîs-i sofr-a-i meyhâneitdiñ sen beni	Gazel/ 5 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
127b	Vehbî	Şarılı nev-câmesiyle şarabilsem Sâreyi Gülgül olsa büseden öpsem o gül-ruhsâreyi	Gazel/ 13 beyit	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
128a	Hâfız	Mest-i câm-ı 'aşķ olup da gezmeyenler serseri Virmeyenler 'aşķ meydânında ta cân u seri Bilmedi bu 'âlemiñ kim Seyyidî kim serveri Olmadı çün yâre vâşıl bulmayanlar Hâydarı Râh-ı Hâķda bilmeyenler Hâydarı Hâķ rehberi	Mütekerrir muhammes / 7 bend	-----	-.---/-.---/-.---/-.-	
128b	Vehbî	Dîvâne dili zülf-i semen-sâya düşürdüm Şehbâl-i Hümâdan serime sâye düşürdüm	Gazel/ 5 beyit	-----	--./-.---/-.---/-.---	
129a	Vehbî	Serv-igündurkâse-i gerdüniçinde bade yok Neş'e-i ser-şâranıñçünmeclis-i dünyâdayok	Gazel/ 5 beyit	Sofiyâne	-.---/-.---/-.---/-.-	

129a	Vehbî	Hilkat-i insândan taḥṣîl-i 'irfândur ğaraż Şanma ekl ü şurb ile terfîh-i ḥayvândur ğaraż	Gazel/ 5 beyit	Sofiyâne	-.--/-.--/-.--/-.--	
129b	Vehbî	Beni pâ-mâl-i esb-i nâz iden ol şeh-levendimdir Görüp üftâdesin dir kim ne düşkün derdmendimdir	Gazel/ 5 beyit	-----	--./--./--./--.	
129b	Vehbî	Kaşr-ı kâmi ne vezîr ü ne şehensâh yapar Anı muḥkemce yaparsa yine Allâh yapar	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..--	
130a	-----	Bire hey ibne köpek şân-ı ḥükümet bu mıdır Bire hey deyyûs-ı felek 'arz-ı şeri'at bu mıdır	Gazel/ 24 beyit	-----	-----	
132a	-----	Münâcât eyle Allâha Uyan vaqt-i şehir geldi Dil ü candan şehensâha Uyan vaqt-i şehir geldi	13 dörtlük	-----	-----	
132a	-----	Şeyhiñ peder olupdur lebiñ mey [.....] Leṭâfette yüzün mâh-ı melâḥatdan [.....]	Gazel/ 9 beyit	-----	.---/.---/.---/.---	

133a	Kerem	Aşlı hânım göç eylemiş buradan Kelb rakīb [.....]hûn olsun Bize bu ayrılık mevlâdan geldi Ağlayalum elâ gözler yaş olsun	Koşma / 5 dörtlük	Güzelleme	11'li heceölçüsü	
133b	-----	Seni kim çekdi eyâ hâlvete hâmmâmdan ğayrı Kim aldı sîneye âyîne-i endâmdan ğayrı	Gazel/ 8 beyit	Şûhâne	.---/.---/.---/.---	
134a	Vehbî	Yine hâk-i reh-i cânânımı şabâdan kapdı Sürmesin ter dîde-i ter bād-ı hevâdan kapdı	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	
134b	Vehbî	Elim irmez güle pâ-der-kef-i hâr olduğum kaldı Bu gülşende hemân bülbül gibi zâr olduğum kaldı	Gazel/ 5 beyit		.---/.---/.---/.---	
135a	Vehbî	Naqd-i ğamdan dil-i bî-çâreyi derhem bilürim Yohsa 'âlemde ne dînâr u ne dirhem bilürim	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..-	
135b	'Aynî	Fitne-i âhir zamân cādū nişândur perçemiñ Âfet-i cân-ı dil-sitân berrâ-yı emândur perçemiñ	Gazel/ 7 beyit	-----	-.--/-.--/-.--/-.-	

136a	-----	Şem-veş bezm-i muḥabetde uyandırdı beni Niçe ben yanmayayım nâra bu yandırdı beni	Gazel/ 5 beyit	-----	..--/..--/..--/..--	
136b	Rif'at	[.....] [.....]	-----	-----	-----	

*Bu tasnif, M.Fatih KÖKSAL'ın “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi (MESTAP)” adlı çalışması örnek alınarak yapılmıştır (Köksal, 2012: 411-431).

2.2. Vezin Tablosu

VEZİN TABLOSU	
Bahr-i Remel	
Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün	127
Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün (Fā°ilātün) (Fā°ilün)	27
Fā°ilātün/Fā°ilātün/ Fā°ilün	1
Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün	1
Fe°ilātünFe°ilātün / Fe°ilātün / Fe°ilātün	1
Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün	8
Bahr-i Hezec	
Mefā°ilün/ Mefā°ilün/ Mefā°ilün/ Mefā°ilün	21
Mef°ülü / Mefā°ilü / Mefā°ilü / Fe°ülün	2
Mef°ülü / Mefā°ilün / Mef°ülü / Mefā°ilün	1
Bahr-i Recez	
Müstef°ilün/Müstef°ilün/Müstef°ilün/ Müstef°ilün	1
Müstef°ilün/Müstef°ilün	1
Müfte°ilün/Müfte°ilün/Müfte°ilün/Müfte°ilün	1
Hece Vezni	52

2.3. Şair Tablosu

ŞAİR TABLOSU	
ŞAİRİN MAHLASI	ŞİİR SAYISI
‘Âlî	2
‘Aynî	4
Bâķî	2
Beyoğlu	1
Derviş ‘Alî	1
Derviş Nihâd	1
Emrah	3
Eşref	1
Fahrî	18
Fâ’iz	1
Fenâyi	1
Ferîd	1
Fitnat	1
Fuzûlî	14
Ėarîb	1
Hâfız	1
Ėalîlî	1
Ėamdî	2
Ėâmî	13
Ėaşmî	29
Ėayrî	6
Ėuzûrî	1
İlbendî	1
Ėâmil	4
Ėaracaođlan	2
Kerem	11
ĖulYûsuf	1
Lebîb	2
Luţfî	4

Mes'ūd	1
Meylī	1
Nābī	1
Nādir	1
Naḥīfī	2
Nazīm	1
Necātī	2
Nedīm	3
Nef'ī	5
Nesīmī	1
Neş'et	1
Niyāzī	2
Nūmān	1
Nuzūlī	1
Ömer	4
Ömrī	1
Revānī	1
Rif'at	1
Rızā	2
Rūḥī	3
Sa'īd	2
Şābit	1
Şākīb	1
Şālih	1
Seydā	2
Seyyidī	25
Sezāī	1
Şāzī	3
Şīrāzī	1
Şükrü	2
Uşūlī	1
Vāşif	2

ŞAİR TABLOSU**Ayşe Yasemin GÜL**

Vehbî	26
Yaḥyâ	1
Zihnî	1
Ẓiyâ	1
Mahlası Bulunmayan Şiirler	44

3. MECMUANIN ÇEVİRİ YAZISI

1*

Mütefā'ilün/Fe'ülün/Mütefā'ilün/Fe'ülün

- 1 °Acebā seniñ cemāliñ keşefe'd-dücā degil mi
 Hābībā seniñ kemāliñ belāğa'l-°ulā degil mi
- 2 İki qaşlarıñ arası görünür “kābekavseyn”^{*}
 Birisi “kāf”^{*} “kulhüvallah”^{*} biri “kulkefā”^{*} degil mi

2*

[.....]^{*}
 Ne lütfu leṭāfet ne melāḥat dil-i cākım

3*

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ülün

I

Āh ey server-i ḥubān şeh-i devrānım
 Sākin-i taḥt-ı dilim ḥusrev-i °ālī-şānım
 °Ömrümün ḥāsılı benim cānım benim cānānım
 Rūz u şeb ḥasretle °arşa çıkar efkānım
 Yetiş imdādıma Tañrı ḥaḳḳıçün sultānım
 Vakt oldur ki çıka burc-ı bedenden cānım

* 1 1b

* “kābekavseyn”: Ayetin tamamı “Fe-kanekabekavseyni ev edna”dır. Manası: “Onunla arasındaki mesafe iki yay kadar vahut daha az kaldı.” (Kuran-ı Kerim 53/9: Yılmaz, 1992, s 52).

* Kaf: Kaf. mukattaa harfi (sifre özelliği olan harf). Kaf suresi birinci ayetinde şöyle geçmektedir.” Kāf vel kur'ānıl mecîd(mecîdi).”: “Kaf. Şerefli Kur'an'a andolsun.” (Kur'an-ı Kerim 50/1).

* Kulhüvallah (ehad): “De ki: O Allah birdir.” (Kur'an-ı Kerim 112/1).

* Kul kefā (bi'llah): “Allah yeter de.” (Kuran-ı Kerim 29/52; Yılmaz, 1992, s 94).

* 2 2a

* Eski harfli metin zayı olduğu için okunamamıştır.

* 3 2a

II

Tâbe-keyderd-i gam-ı hicr ile giryân olayım
 Târ-ı zülfûn gibi âşüfteperişân olayım
 Dem-be-dem sühanına âteş-i hırmân olayım
 Bahtıyâr olmadı kim yanıña kurbân olayım
 Kim seniñ gibi gördükce benim cevlanım
 Şâd rahm eylesin hâlime ey hâkânım

4*

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

I

[.....]*
 [.....]
 Korkum oldur benim ey gonca gül [.....]*
 Kâla boynunda gam-ı hicr ile ölsem kıanım

II

Şan^cat olmuş saña ^caşğ ehline cevır ü bî -dâd
 Niçe biñ tığ-ı sitem cânıma urduñ cellâd
 Görmedi böyle cefâ dehrde Kays u Ferhâd
 Dâd eliñden şanemâ dâd eliñden şad dâd
 Eridi su gibi ağıdı ciger-i biryânım
 Bir ^cilâç itme misin derdime ey Lokmânım

III

Perdesiz rüyuñı ağıyâra nümâyân itdiñ
 Kahr u nâz ile beni bî -ser ü sāmân itdiñ
 Âteş-i firkat ile bağırımı biryân itdiñ
 Ğadab-âlûde nighle yüregim kıan itdiñ
 Yeter inşâfa gelüp eyle mürüvvet hânım
 Düşmenim derde düşüp şâd olalar ihvânım

* 4 2b

* I/1-2 eski harfli metin zayı olduğu için okunamamıştır.

* I/3 eski harfli metin zayı olduğu için okunamamıştır.

IV

Düşeli şafha-i ruhsârîna cânâ nazarım
 Nâr-ı şevkiyle tenim yandı dutuşdı cigerim
 Râh-ı aşkıñda serim gitse de olmaz hâzerim
 Varımı yoluña şarf eylemek oldu hünërim
 Ger dilerseñ ideyim şimdi meh-i tâbânım
 Küfr-i zülfünde fedâ dîn ü dil ü mânım

V

Âh kim dâne-i hâliñ görelî zâr oldum
 Kâkülün kaydına re'yimle giriftâr oldum
 Keret-i miñnet ü sevdâ ile efgâr oldum
 °Aķibet zülfüne **Hâmî*** gibi ber-dâr oldum
 Söyle cânâ bite mi zahm-ı dil-i süzânım
 Ola mı luṭfuñ ile şubḥ şeb-i hicrânım

5*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Ey şanem cellâd u mest-i bî -âmândır gözleriñ
 Âteş-efrûz-ı vücûd-ı °aşıķândır gözleriñ
 Düşmen-i dîn âfet-i devr-i zamândır gözleriñ
Her yerîñ zîbâdır ammâ el-amândır gözleriñ

II

N'ola bilmem âh hâlim sen büt-i ṭannâz ile
 °Aķlımı yağmâya viridiñ ḥüsn ü ḥüb âvâz ile

***Hâmî** (d.??-ö.1309/1891-2):Asıl adı Abdu'l-Gaffâr'dır. XIX. yüzyıl Maraş mutasavvıf şairlerindendir. Şair, Gaffâr Baba adıyla da anılmıştır. Bir süre mesnevihanlık yapmıştır, bu durum şiirlerine yansımıştır. Şairin günümüze gelen tek eseri Dîvân'ıdır. Şiirlerinde Hz. Muhammed, Ehl-i Beyt ve büyük mutasavvıflar konu edilmiştir. Şair, şiirlerini aruz vezni ile kaleme almıştır (Alıcı, Tanıdır Alıcı, 2013: 13-21; www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com, ET:22.09.2018).

* 5 3a

Cânım aldı çeşmiñ âhîr bir nigâh-ı nâz ile
Her yerin zîbâdır ammâ el-amândır gözlerin

III

Olmuşam ber-dâr târ-ı zülf-i °anber-bârîna
Mübtelâyam hatı u hâl u kâmet ü reftârîna
Bî -bedeldir cân fedâ ol nergis-i hûn-hÿârîna
Her yerin zîbâdır ammâ el-amândır gözlerin

IV

Kâkülün itdi per şân bâğ içinde sünbûli
Lâl ider la°l-i lebûn gülşende şeydâ bülbûli
Dişlerin dür-dâne rûyuñ cennet-i a°lâ gülî
Her yerin zîbâdır ammâ el-amândır gözlerin

V

Hûsn ü eṭvârîna meftûn oldu hep halk-ı cihân
Ebruvânın oldu mihrâb-ı niyâz-ı °aşîkân
Çeşmiñ ey meh itdi Hâmî* -i ğar bi nâ-tüvân
Her yerin zîbâdır ammâ el-amândır gözlerin

6*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Pâk olur âyine-i dil şöhet-i merdân ile
Tîre vü kâsî olur hem ülfet-i nâdân ile
- 2 Lâf u da°vâ ile ey tâlib bulunmaz vaşl-ı dost
Buldu °arîf hüzn-i kalb [ü] dîde-i giryân ile

*Hâmî için 4. şiire bakınız.

* 63b

- 3 Ol mücâhid levh-i kalbiñden sivâ naķşın gider
Tâ ki tolsun hâne-i dil hikmet ü 'irfân ile
- 4 Maḥv idüp nâr-ı muḥabbetle vücûdı 'âşıkân
Buldılar zevķ ü şafâ-yı vuşlatı hicrân ile
- 5 Bir 'aceb sevdâya düşmüş **Hâmî*** -i üftâde kim
Hakķa maķbûl olmak ister bî'ad ü noķşân ile

7*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Zülf güzel gîsü güzel kâkül güzel perçem güzel
Ruḥ güzel gerden güzel ğabğab güzeldirfem güzel
- 2 Bir kumâşı var ki hâric revnaķ-ı ta'birdir
Ḥumret-âmîz-i beyâz [u] renk-rüher dem güzel
- 3 Böyle te'sîr itdi 'aşķı cânıma bir meh-veşîñ
Mâ'il olmam ğayra olsa ser-te-ser 'âlem güzel
- 4 Ağlayup senden güzel var mı diyince nâzla
Keşf idüp rüyuñ didi ey dil-şude gör nem güzel
- 5 Yûsuf -ı Mışrî degil manzûrum ammâ **Ḥaşmîyâ***
Ḥaķ budur kim âfet-i cânım degildir kem güzel

* **Hâmî** için 4. şiire bakınız.

* 7 4a

* **Ḥasmî** (d.??-ö.??): Asıl adı İsmail Efendi'dir. Adıyaman'ın Besni ilçesine baēlı Tut köyünde doğmuştur. Doğum ve ölüm tarihi bilinmemektedir. Şair hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır. Divan'ı vardır. Şiirlerinde Arapça, Farsça kelimeler kullanmakla birlikte halk söyleyişlerine de yer vermiştir. Kültürlü, hitabet gücü yüksek bir şairdir (www.turkedebiyat isimlersozlugu.com, ET: 22.09.2018).

8*

Kerem[†]

11'li Hece Vezni

I

Deli gönül nere gidem eliñden
 Edeb ağlar erkân ağlar yol ağlar
 Bülbül gibi cüdâ düşdüm gülümdeñ
 Bağ-ı ter ağlar bülbül ağlar gül ağlar

II

Aşam dedim uca taşlar başından
 Şakla beni boranıñdan kışınñdan
 Düşünce de Hân Aşlınıñ peşinden
 [.....]* ağlar [.....]* ağlar til ağlar

III

Aşlınıçün ben bu yerde gezerim
 Hancıñer alup tatlu sinem ezerim
 Kâğıd elde ben okurum yazarım
 Divid ağlar kâğıd ağlar dil ağlar

IV

Ceren gibi ben de düşdüm çöllere
 Bülbül hasret olmuş gonca güllere
 Sefîl **Kerem*** düşmüş gurbet illere
 Gelen ağlar geçen ağlar yol ağlar

* 8 4b

* II/3 kelime okunamamıştır.

* II/3 kelime okunamamıştır.

* **Kerem (d.??-ö.??)**: Türkiye, Azerbaycan, İran, Türkmenistan, Kırım ve Bulgaristan'da tanınan, meşhur Kerem ile Aslı hikâyesinin kahramanı olarak bilinen Âşık Kerem'in XVI. veya XVII. yüzyılda yaşadığı tahmin edilmektedir. Hayatı hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır (www.turkedebiyatilismlersozlugu.com, ET: 13.10.2018). Mecmuadaki şiirlerin Âşık Kerem'e ait olması muhtemeldir.

II

Ol şâh-ı zamân bir kanun itmiş
 [.....]^{*} maḥlûḡ hep anı tutmuş
 Hem fetvâ şâḥib yolun unutmuş
 Toğrı şerīʿate meydân kıalmamış

III

Nazar it fânīye n'olur yaradan
 Hemân kıaldurdılar ʿilmi aradan
 Ve min adlan çıkdı ehli şûreden
 Meclisde ḥaḡ söyler bir cân kıalmamış

IV

Şîrâzîniñ derdi oldu bî-ʿaded
 Gün-be-gün isterim Mevlâdan meded
 Yeter gönül kıuldan kıaḡdı merḥamet
 Dünyâ iblîs olmuş şeytân kıalmamış

11^{*}

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Kevkeb-i naḥsıñ kim ey dil böyle ġâlibdir saña
 Behre çarḥ-ı sıfleden ancaḡ meşâʿibdir saña
- 2 Bir daḡıḡa ḥâne-i dilden ḥayâliñ dūr degil
 Ey perî bî-gâne şanma dil müşâḥibdir saña
- 3 Taze-tensiñ ol kıadar ey ġonca-i üşkûfte kim
 Berg-i ġulden pîreḥen olsa münâsibdir saña

^{*} II/2: Mısraın bu kısmı zayı olmuştur.

^{*} 11 5b

- 4 Sen ki miḵnāṭīs-ı ehl-i dilsin ey āhen-fu°ād
Bi'z-zarūre behçetiñ °uṣṣākı cāzıbdır saña
- 5 Levḥ-i dilde böyledir tescīli ḵāḍī-ı ḵader
Tīğ-ı ḥūn-rīz-i ḵazā ey ğamze nāibdir saña
- 6 Zıkr ü fikri sendedür ey duḥter-i rüz u ṣeb
Ġalibā ferzend-i dil-i cān ile ṭālibdir saña
- 7 Sözleriñ endāze-i °Örfi tecāvüz eyledi
Hâsmîyâ* şâyeste-rīz-i reṣḵ-i Sā°ibdir saña

12*

8'li Hece Vezni

I

Sen uca bir ṭağsın uca
Üstünüzden yol aşınva
Kişi sevdiğin şanınca
Ol bahār yaz olmaz mı

II

Aşasız uca ṭağ gelince
Ağlayup gözü dolunca
Şaşar hacı yoldan ḵalınca
Bir kenārın yol olmaz mı

III

Çık uca ṭağları yayla
Benefşe sünbüller böyle

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 12 6a

Gel **Kerem*** doğru söyle
Güzel seven deli olmaz mı

13*

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

- 1 Benim çāk-i girībān olduğım ey meh seniñçündür
Demādem sīne sūzān olduğım ey meh seniñçündür
- 2 Firāk-ı āteş-i aşkıñ cigergāhım kebāb itdi
Harīk-ı nār-ı hicrān olduğım ey meh seniñçündür
- 3 Saña rāz-ı derūnum aşıkāne söyledim bir bir
Benim dehr içre nālān olduğım ey meh seniñçündür
- 4 Kerem kıl hālime rahm it raķībe iltifāt itme
Zahmdār-ı adūyan olduğım ey meh seniñçündür
- 5 Dirīğ itme vişāl-i Ka'be-i hūsn-i şehā benden
Tavāfıñla du'ā-hān olduğım ey meh seniñçündür
- 6 Siyāh-ı seng uesved-veş* hayāl-i hākbūsuñla
Ser-i kıyuñda gāltān olduğım ey meh seniñçündür
- 7 Efendim **Seyyidī*** nāil-i merām it sīneñ üstünde
Visāl-i āb-ruyān olduğım ey meh seniñçündür

***Kerem** için 8. şiire bakınız.

* 13 6a

5a Meni: Metni bozan bu kelime mısranın başından çıkarılmıştır.

*6a metinde silik olan bu kelime esved-veş şeklinde okunmuştur.

***Seyyidī** mahlaslı şair için “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde bir adet kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

14*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Taht-gâh-ı dilde dâ°im pâdişâhımdır Hüseyin
 Sîne eflâkinde bi°llâh mihr ü mâhımdır Hüseyin
 Tâ ezelden tâ-ebed püşt ü penâhımdır Hüseyin
 Rûz-ı maḥşer şâfi°-i cürm ü günahımdır Hüseyin
Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyin
Ḳancaru °azm eylesem hâdî-i râhımdır Hüseyin

II

Cedd-i pâk-i serveri evlâd-ı âdemMuşafâ
 Bâb * -ı a°lâ tende cânımdır °Aliyyü'l-murtaẓâ
 Ol dür-i pâke şedefdür Fâtıma ḥayrû'n-nisâ
 Zâhir ü bâtında olmuşdur Ḥasan şâhım rızâ *
Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyin
Ḳancaru °azm eylesem hâdî-i râhımdır Hüseyin

III

Nûr-ı ebşâr-ı Hüseyin ol şâh-ı Zeyne'l-°Abidin
 Hem Muḥammed Bâķır ü Ca°fer imâm-ı Şâdıkın
 Mûsâ-i Kâzım Rızâdur pişvâ-yı ehl-i dîn
 Raḥat-i cânım Taķı ile Naķı °ayne'l-yakın
Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyin
Ḳancaru °azm eylesem hâdî-i râhımdır Hüseyin

IV

°Asker-i ḥubbiyla çıkmışdır gönülden mâ-siva
 Şüphesiz rûḥ-ı revânım Mehdi°-işâḥib-livâ
 Gerd-i na°leyn-i ulü'l-ebşâra olmuş tütüyâ

* 14 6b

* II/2 Mısraın ilk kelimesi bâb şeklinde okunmuştur.

* II/4 olmuşdur Ḥasan şâhım rızâ: şâhımdır Ḥasan ḥulḳ-ı rızâ MHD

Âl [u]evlād ʿaşkına olsun dil ü cânım fedâ
 Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyn
 Kancaru ʿazm eylesem hâdî-i râhımdır Hüseyn

V

Çün boyandı Kerbelâ hâki Hüseyniñ kanına
 Şabr ü tākāt kalmadı ʿarş-ı ʿalâ sükkânına
 Kıldı tebaʿiyyet melekler ehl-i beyt efgânına
 Didiler laʿnet saña Şimr ü Yezidiñ cânına
 Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyn
 Kancaru ʿazm eylesem hâdî-i râhımdır Hüseyn

VI

Biz muhibb-i hânedânız âh [ü] feryâd eyleriz
 Mâteminden her nefes biñ nevha ʿicâd eyleriz
 Hazret-i Hakkâ girîbân çâk idüp dâd eyleriz
 Küştegân-ı Kerbelâyı dem-be-dem yâd eyleriz
 Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyn
 Kancaru ʿazm eylesem hâdî-i râhımdır Hüseyn

VII

Cemʿ oluñ ey dostdarân-ı Hüseyn-i Kerbelâ
 Geldi ʿaşûra tutar mâtem heme ehl-i semâ
 Yâd iden ol şâhı buldu derdine bî-şek devâ
 Hamdülü'llâh bu durur* vird-i zebânım Hâmîyâ*
 Nûr-ı İmânım imâmım kıblegâhımdır Hüseyn
 Kancaru ʿazm eylesem hâdî-i râhımdır Hüseyn

*bu durur: kim budur HSD

*Hâmî için 4. şiire bakınız.

15*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Zülfünü ruhsâr-ı mäh üzre niķāb itdiñ yeter
Cism-i zârım ey şanem pür ıztırāb itdiñ yeter
- 2 Yandı cânım âteş-i ḥasretle şāhım* el-amān
Ġayrile ülfet baña nāz [u]°itāb itdiñ yeter
- 3 Ġonca-i gülzār-ı cânımsın nedür bu ic̣tirāz
Gel açıl bir cām-ı mey nüş it ḥicāb itdiñ yeter
- 4 Şāne [y]i hem-dem idüp her laḥza tār-ı zülfüne
Rişte-i cânım şehā pür-piç-tāb itdiñ yeter
- 5 Geh teġāfūlgāhistiġnā vü gāhī nāz ile
Gönlümi pür-ḥün idüp baġrım kebāb itdiñ yeter
- 6 Meclis-i rindānı kıl şem°-i ruḥuñla pür-ziyā
Zümre-i üftādelerden ictināb itdiñ yeter
- 7 **Hāmī***-i şeydāyı ḥān-ı vuşlatıñdan dūr idüp
Dem-be-dem kāfir raķībi behre-yāb itdiñ yeter

* 15 7a

* şāhım: cânā MHD

* **Hāmī** için 4. şiire bakınız.

16*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Mâilim ol kûşe-yi fesden çıkan kâküllere
Dil giriftâr ol perişân güllere sünbüllere
- 2 Ol siyeh çeşm ü ham-ı ebrû beni kıldı helâk
Mübtelâyım ol haţ-âver-i rûdeki kâküllere
- 3 Rûyunı bir dürlü medhe kıâbil olmaz °aşıkân
Belki ol şaf-ı müretteb dâne-i fülfüllere
- 4 Gerden-i kâfûr ile ol ğabġab-ı pistânına
°Aşıkım bülbül mişâli gülistânda güllere
- 5 Zâr idersem zîr-i gülde şevk-i yâri fikr idüp
Dinledirdüm **Seyyidâ** gülzârda bülbüllere

17*

Mef°ülü / Mefā°ilü / Mefā°ilü / Fe°ülün

- 1 Sev bir güzeli gizlice cânâna tıyurma
Çek derd ü ġamın°aşkını Loġmâna tıyurma
- 2 Bir fenn ile al bûseyi yâriñ yañaġından
Til ehli olup zülf-i perişâna tıyurma
- 3 Bülbül gibi feryâd u fiġân eyler iseñ de
Ol ġonca dehen serv-i hırâmâna tıyurma

* 16 7b

* 17 8a

- 4 Ya'kûb gibi kân ağlar iseñ de bu cihānda
Şabr eyle 'Ömer* Yûsuf-ı Ken'āna tıyurma

18*

Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

I

Şabāhü'l-hayr kıl nûr-ı muhabbetle dil-i târı
Füyûzat-ı şehir ola derûna 'aşkıñ âsarı
Nesîm-i nevbahar it derde âh hâtır-ı zârı
Gel tevhîde şebnem ile 'âşık-ı eşk esrârı
Açup dâğ-ı diliñden gonce-i gülzârı ebrârı

II

İlâhî himmet-i merdân-ı pîrân-ı hâkîkatle
Hudâyâ iltifât-ı hâtır-ı ehl-i velâyetle
Hemân imdâd-ı kudsî ehl-i imdâd-ı kerâmetle
Du'â-yı hâliş-i sâdât-ı ihvân-ı tarîkatle
Ola evvel bige esrâr-ı Mevlânâ mededkârı

III

Budur ümîd-i ihsân-ı atâ-yı pâdişâhîden
Hudâvendân-ı tâc-ı efser hidîvân külâhîden
Selâtîn-i cihân ma'nî-i rûhânî sipâhîden
Temennî ü ricâsı oldur 'uşşâk-ı ilâhîden
İrişdikde huzûr-ı Hâk'â vaqt-i celb ihzârı

IV

Geçüp ebrû vü müjgân hâl-i hatdan'aşkla haş ol
[Geçürür beş.....]

*Ömer: "Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü" adlı kitapta Ömer mahlaslı 3 şair bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

* 18 8b.

[.....]

[.....]

[.....]

V

Emîrû'l-^câşıkîniñ çâker dirinesi **Hayrî**

Zülâl-i nağş itdi nâvidân hâmeden cârî

[.....]

[.....]

[.....]

19*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün(Fâ^cilâtün)(Fâ^clün)

- 1 N'işlesem ben de dil-i hastaya bilmem n'itsem
Zehr ise işledemez zaḥmıma merhem itsem
- 2 Beni ḥümâ-yı gam u miḥnet çok incitdi
Tutsam ol şūḥ biraz örselesem incitsem
- 3 Varup ol serv-i revân havza yakın seyreyler
Varsam ardından uşul ile toḳunsam yetsem
- 4 Dem-be-dem arḳadadur şâika-i âteş-i ^caşk
[.....]* olsa girîbânîñ elimle tutsam
- 5 Bu ḥarâbâtda **Şâbit*** olamam sultânım
Dil-i vîrânımı pâyıñda yoklasam gitsem

*19 9a

*4b kelime okunamamıştır.

***Şâbit** mahlaslı şair için “www.turkdebiyatiisimlersozlugu.com” internet sitesinde 8 adet kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

20*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün(Fā^cilātün)(Fā^clün)

- 1 Dīdede eşk-i derūnūñ nice biñ yarası var
Āsumān-ı dilimiñ şābit-i seyyāresi var
- 2 Sitem-i bend-i ciger hā^vre-i dehri gör kim
Eşkimin * katrelerinden cigerim yāresi var
- 3 Merdüm-i dīde olur mażhar-ı feyż-i envār
Rū-sepīdān-ıemīriz yüzümüz қarası var
- 4 Şanma dīnār [u] diremle olur aşhāb-ı kerem
Māhiya tek daḥī ḥayli yolu var pāresi var
- 5 Serserī çarḥ gibi sersem-i ser-gerdāndır
Her kimiñ sīnede dāğ-ı ğam-ı meh-pāresi var
- 6 °Ālemiñ çeşmi bu dildāra mehāz-ı tersin
Be ne çok fāḥiše dehriñ zen-izenpāresi var
- 7 Neş[°]ete* ḥāl-i dil-i zārdan itdüm [.....]*
Didi bī-çāre-i °aşkıñ nice biñ çāresi var

* 20 9b

* Eski harfli metinde imlasi farklı olan kelime vezin ve mana gözetilerek “ekşimin” olarak alınmıştır.

* Neş[°]et mahlaslı şair için “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde 3 adet kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

*7a kelime okunamamıştır.

21*

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

I

Şabāḥu'l-ḥayr kıl nūr-ı muḥabbetle dil-i tārı
 Füyūzāt-ı seḥer ola derūna ʿaşkıñ āsarı
 Nesīm-i nevbahār it derde āh ḥātır-ı zārı
 Gel tevḥīde şebnem ile ʿāşık-ı eşk esrārı
 Açup dāğ-ı diliñden ğonce-i gülzār-ı ebrārı

II

Geçüp ebrū vü müjgān ḥāl-i ḥatdanʿaşkla ḥāş ol
 Geçür [.....]* abdāl-ı ihlāş ol
 Ser mü ḳalmasun ḳayd-ı fenā baḥrinde ğavāş ol
 Erenler dergehinde bir ḳalender-i bende-i ḥāş ol
 Teras itçār-ı zarb ile ğöñülden fikr-i ağyārı

III

Felek gibi ṭolan devranda ebr-i şevḳle zār it
 Melekler gibi zikr dur aʿlāyı sen ezkār it
 Semāʿa gir urup çarḥ-ı devr-i edvar it
 Fenā bezminde sergerdānlığı gerdün gibi kār it
 Dolaş mānend-i mihr māh-ı gerd ḳutb-ı edvārı

IV

Künūz-ı ʿarş- i ferş-i devlet insān-ı kāmilde
 Hemān naḳd-i dü ʿālem ḥazret-i insān-ı kāmilde
 Dü kişi taḥt ü baḥt-ı himmet-i insān-ı kāmilde
 Meded noḳsāna düşme ḥizmet-i insān-ı kāmilde
 Bıraḳma dest-i zikr ü fikrden mizān-ı iḳrārı

*21 10a Bu musammat mecmuanın 8b ve 10a varakları arasında düzensiz yazılmış olarak bulunmaktadır. Musammatın anılan bu ilk şekli değil de mecmuanın 10a-12a varakları arasındaki düzenli şekli alınmıştır.

*II/2 metin zayi olduğundan bu kısım okunamamıştır.

V

Cihân-ı ʿâlem-i ıtlâk mülkü cāyı hayrettir
 Mülk-i devleti birlikde pây-ı tahtı vaḥdetdir
 Hem bir gedâ yekser-i cevâhir-i pûş-ı vüsʿatdır
 Tecerrüd ʿâlemi pîrim ʿaceb vâsiʿ-i velayetdir
 O kişü reşhalarıdır vârişân-ı mülk-i hünkârı

VI

Zer ü sîm-i meresiñe urur şâhâne devrânda
 Muḥabbet-i naḳşî ḳalbi kâfir ile ehl-i îmânda
 O sulṭândır ki fermânı revândır kişver-i cihânda
 Ḥaḳîḳat dîdesiyle baḳ yürütmüş sanasın ânda
 Vücüd iḳlîminiñ sulṭâna cem-i câh-ı ʿaṭâkârı

VII

Dü demdir Zülfiḳâr-ı meşnevî bu fehm-i idrâkim
 Kimin ḥak eyler ʿâlemde kimin ʿâlemlere ḥâkim
 Cihânda şehriyâr-i yâr olur ḳavli ḳurbânıdır her kim
 Şehenşâh-ı kerâmet saña Mevlânâ-yı Rûmî kim
 Hüssâm nuṭḳı kesmiş gönülden ırâḳ inkârı

VIII

Mübârek ṭalaʿatden şer-i vaḥset kim açılmışdır
 Cemâl-i pertevinden şupḥ-ı devlet kim açılmışdır
 Fürûḡ-ı mihr-i zâtından ne ḥikmet kim açılmışdır
 O şems-i meşriḳ serhuyet kim açılmışdır
 Yed-i feyziyle rûy-ı dehre bâb-ı ḥikmet bârı

IX

O sulṭân-ı cihângir-i ledüni ḥâl-i ḳâlinden
 O şehenşâh-ı tâc-ı taht muʿannâ ḳal ḥâlinden
 O zulluʾl-lâh-ı şemâʿ nûr-ı feyz bizvâlinde
 O bürhân muḥaḳḳaḳ paşa kim sırr-ı kemâlinde

Şalâh-ı himmeti elemân-ı mülk-i Rûmdur dürsârı

X

Gülistan-ı velâyet haşre dek feyziyle sâbitdir
 Riyâz-ı mülk ü millet haşre dek feyziyle sâbitdir
 Hem ma'nî-i ü şûret haşre dek feyziyle sâbitdir
 Bahâr-ı dîn-i devlet haşre dek feyziyle sâbitdir
 Tütüp şayt-i kudûmi serteser âfâk-ı aqtârı

XI

Gerde ʿâşıkân mensûb-ı bâb-ı Rab ʿizzetdir
 Ricâli-i devleti erbâb-ı dîvân-ı haķîkatdir
 Maķâm-ı ʿâşıkân bu halka-i Hâsân-ı hazretdür
 Bu meydân erleri rehberde eyvân-ı vaĥdetdür
 Bu cem'îñ şem-i vecĥu'l-lâhdur mücellâ-yı enzârı

XII

Nişîn-i Heşt Behişt ʿarş-ı muʿallâ işyânıdır
 Kimi bâzû-yı şâhensâh-ı vaĥdet kim mekânıdır
 Hem yek cünbüş bâdĥudûdu dü cihânıdır
 Bu cânlar şahbâzân maţar-ı lâ-mekânıdır
 İdeler şayd-ı kebîñ kûĥsârı mülk-i envârı

XIII

Gehî dalkı kabâyı şâh-ı nevrûza deĝişmezler
 Pelâs postı taĥt ü taĥt-ı fîrûze deĝişmezler
 Külâh-ı faķr-ı tâc-ı devlet-i efrûza deĝişmezler
 Melâmet ĥırķasın dîbâ-yı zerdüze deĝişmezler
 Şoyarlar ķâmet-i cândan kiyâs ʿaceb pendârı

XIV

Hümâ nâʿayn rüstaĥayzdır vaşfî ʿazîzânîñ
 N'ola nâbî olursa şûr-ı maĥşer ki bu devrânîñ

Tehî hâtime sema°-ı devrânı devrânda merdânîñ
 Felek tennûre-pûş abdâlıdır bu bezm-i °irfânîñ
 Usûl-i °âşıkân-ı Mevlevîye uymuş etvârı

XV

Nevâ-yı °aşkla çün kâse-i şanbûr nevbekâh
 Şadâ-yı erğanûn eyler hemîn kühsâr-ı senglâh
 Cemâdât-ı bile °aşk-ı muhabbet eylemiş küstâh
 Ney eklerden döker göksîñ rubâbîñ sînesi sürâh
 Nümâyân her biri nere sûziş-i °aşkîñ âşârı

XVI

Şeh-i sultân-ı ma°şûkîñ vaşf-ı şânıdır ğayrı
 Kime lûtf etse **Neş°et-i*** feyżine mażhar olur ğayrı
 Hemân fevâre-i kevşer olur gülûñ sebkesîri
 Emîrû°l-°âşıkîniñ çâker dirinesi **Ħayrî**
 Zülâl-i naqş itdi nâvidân ħâmeden cârî

22*

Emrâh

11’li Hece Vezni

I

O rüzgârım selâm eyleñ o yâre
 Çıkup karşımda şalınup tırmasun
 Ben toytım uşandım güzel sevmeden
 Baña uğrun selâm şalup tırmasun

***Neş°et** için 20. şiire bakınız. Meşhur şair Hayrî°nin şiiri Neş°et tarafından tahmis edilmiştir.

* 22 12a

II

Rahıplar tende ğayrı yoktur bāzārım
 Hilāl kaş üstünde kaldı nazarım
 Yol üstüne kazman benim mezarım
 Yār gelüp geçdikce yanup tırmason

III

Nāzlı yār baña sitemin çokdur
 Aradım cihānda menendiñ yokur
 Sevdigim gösüne dügmeler dökdür
 Esen o rüzgārlar durup tırmason

IV

Emrah* der ki [.....]* yapayım
 Kırmaz ki [.....]* katayım
 Kısmet olup bir gicecik yatayım
 Hasret kıyāmete kalup tırmason

23*

Ġazel-i Nābī

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Çok niyāz eyledim ol şūha civānım diyerek
 Nutka gel ey şanem nādir-i dānem diyerek
 [.....]* eyliye biraz āh-ı figānım diyerek
 Yāri açdım açıl ey gonce-dehānım diyerek
 Bezme geldi gel ey ruḥ- revānım diyerek

* Mecmuada Emrah mahlasıyla yazılmış 3 şiir bulunmaktadır. Bu şiirler Erzurumlu Emrah'ın şiirleri arasında yoktur. Emrah mahlaslı hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

*IV/1 mısraın bu kısmı zayı olmuştur.

*IV/2 mısraın bu kısmı zayı olmuştur.

* 2312b

* I/3 mısraın bu kısmı zayı olmuştur.

II

Rûzgâr olsa müsâ'id bu dil-i bî-hûşe
 Ruḥṣat elvirse ol dildârile 'ayş ü nûşa
 Gelse biñ ḥasretle baḥr-i muḥabbet cûşa
 Âh bir kere miyânîñ olupan ağûşa
 Qalmadı âh meded tâb-ı tûvânım diyerek

III

Câna kâr itmededür derd-i ğamı dildârîñ
 Bir maḥallin düşürüp şimdi o gül-ruḥsârîñ
 Hâlini 'arz idebilsem bu dil-i ğam-ḥârîñ
 Pâyına bâri bu takrîb ile düşsem yârîñ
 Sîneye çeksem o sîmîn-teni cânım diyerek

IV

Qalmayup şabra meded 'âşık-ı pür miḥnette
 Arzuḥâl itse n'ola 'âlemi kermiyetde
 Nice biñ nâz u niyâz ile şeb-i 'ışretde
 Haṭ ber âverde olan tâze dem-i vuşlatda
 Başka bir zevk virir geçdi zamânım diyerek

V

Oldı emmâde yine 'ıyş ṭarab esbâbı
 Dostuma şundu o gül-çehre şarâbı Nâbî
 Getürüp şevka **Nahîfî*** bu dil-i pür-Nâbî
 Yâr söyletdi bize bu ğazel ey **Nâbî**
 Söyle sen söyler iseñ tâze-zebânım diyerek

***Nahîfî** mahlaslı şair için 270. Şiire bakınız. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir. Nâbî'nin gazeli tahmis edilmiştir.

24*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Rind-i mey-h̃āre ne h̃āsıl vize-i serden mā°adā
°Āşık ol meyl itme ğayra s̃ım-berden mā°adā
- 2 Cān u ser bezl itdigim bir meh-veşe mā°zūr ola
Nesne yok dil-dāra lāyık cān serden mā°adā
- 3 Hem-demim ālām u ğamdur gūşe-i firķatdeyim
Girye eyler baña nem var çeşm-i terden mā°adā
- 4 Dilberā mū-yı miyānıñ olmağa aĝūşuna
Kimseye yokdur mey ruḥşat h̃ıc kemerden mā°adā
- 5 Dilberān seniñ ḳalbin böyledür ben bildigim
°Āşıķa rām eyleyen yok s̃ım-i zerden mā°adā
- 6 Ḥayr şer gelmez dimişler dest-i çarḥ-ı süfleden
L̃ık destinden gelür yok baña şerden mā°adā
- 7 **Ḥaşmīyā*** nā-dān-perverdir bu dehr-i k̃ıne-cü
Yok °adāvet itdigi ehl-i hūnerden mā°adā

25*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Ṭurre-i ṭarārıñ ey meh misk-i ezferdir baña
Ḥāl-i rüyıñ °ıṭr-baḥş-ı °ūd u °anberdir baña

* 24 13a

* **Ḥaşmī** için 7. şiire bakınız.

* 2513a

- 2 [.....]* gülşen-i vaşlın olursam ğammīdür*
Bülbülüm ben serḥ-i rüyuñ verd-i aḥmerdir baña
- 3 Mısr-ı ḥüsnüñ Yūsuf-ı şānīsī sensin ey perī
La'l-i tābın ḥulvī bir ḳand-i mükerrerdır baña
- 4 Ḳulzüm-i ḥikmetdir ağızın bende-i ğavvāsım aña
Silk-i dendānın ḥülāşa dürr ü gevherdir baña
- 5 Ez-berāy-ı fikr-i vasleṣ fevt olursam ğam degil
°Aşıkım ben çekdüren efkār-ı dilberdir baña
- 6 Vuşlatında seyr-i eflāk u zemīn itsem nola
Levh-i sineñ ey perī mir'āt-ı enverdir baña
- 7 Vāli-i şāhib-ḳırān-ı şeh-r-i şi'rem **Hāşmīyā***
Mensūbum fermān-ı İzidle muḳarrerdır baña

26*

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

- 1 Benim ğāret-ger-i cān u dilim bir ğance-femdir hep
Vazīfem ol şeh-i bī-dāddan cev-r-i sitemdir hep
- 2 Felek menzil-gehim serḥadd-i iḳlīm firāk itdi
Enīsım fikr-i vuşlatdur celīsım durağımdır hep
- 3 °Aceb ferzāne-i bāzīçe-i şaṭr-ı şecīn ey çarḥ
Senīñ māt itdiğiñ şeh kimi Dāra kimi Cemdir hep

* 2a şiirin bu kısmı okunamamıştır.

* 2a gülşen-i vaşlın olursam ğammīdür: Nağme-senc-i gülşen-i vaşlın olursam yok 'aceb HSD.

* **Hāsmī** için 7. şiire bakınız.

* 26 13b

- 4 Hüner lâzım degil i'zâza şimdi kimde zer olsa
Birer izzetlü ref'atlı ağâ-yı muhteremdir hep
- 5 Nazar kıl ey şeh hüsn ü bahâ uşşâk-ı dil-sûze
Sezâ-yı merhamet şâyeste-i lütf u keremdir hep
- 6 Degildir muktezâ-yı za'f şeyhuhat behey âfet
İden hamkeşe-i kâdem-i hasret ebrû-yı hamdur hep
- 7 Cefâperver-i vefâ düşmen-i nigâr-ı dilsitânımdıñ
Benim **Hâsmî*** derûnum maḥzen-i hüzn-i elemdir hep

27*

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

- 1 Şarâb-ı vuşlatıñla yâ dil-i maḥzûnumu şâd it
Helâk it tîr-i müjgâñıñla yâhud gamdan azâd it
- 2 Seniñ menziliñe aşkıñ benim kalb-i hâzînemdür
Harâb olmuş anı mi'mâr-ı lütfuñ birle âbâd it
- 3 Saña kaldı serîr-i Mısr-ı hüsn ey Yûsuf-ı sâñî
Zulmden fâriğ min ba'd-i şâhım 'adl-i mu'tâd it
- 4 Emânetdir şabâ 'az huzûr-ı yâr vardıkda
Reh-i aşkıñda itlâf-ı vücûd itdiklerim yâd it
- 5 Merîz-ı hicr-i dildâr oldıgıñ ağıyâra bildirme
Eger îrâd idersen **Hâsmîyâ*** dildâra îrâd it

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 27 14a

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

28*

11’li Hece Vezni

I

Erzurum taşında yolum erdirdim
 Çağırırım kıadir mevlâ amân hey
 Ben kendime lâıyık gördüm ölümü
 Âhiretde karşı gele îmân hey

II

Bülbül konar şallandırır dalını
 Ördek konar dalına [.....]* gülünü
 Pek göresim geldi gönül elini
 Şemdengeri gideceğim kemân hey

III

Dehânsıza çıkdığım beñzim bozuldu
 Ağ alnıma kara yazı yazıldı
 Mezârımız ğurbet ile kazıldı
 Olsa Hızır İlyas’a bunda kıurtar hey

IV

Kerem* eydür ‘aşk kazânın kıaynadan
 İnüp ovalarda atın oynadan
 Feryâd ile çok insanlar ağladan
 Yana yana ağlıyayım aman hey

* 28 14b

* II/2 kelime okunamamıştır.

* **Kerem** için 8. şiire bakınız.

29*

11’li Hece Vezni

I

Ne kadar medh itsem kalur noķşānı
 Dilberleri ğāyet süslü Mar’asīñ
 [.....]* uşşāk meşreb insānı
 Gezmez aşık-ları yaslı Mar’asīñ

II

Kaş-ları kemāndır kaşd ider cāna
 Kibrikleri oķ gibi boyanmış kana
 Elmas saç-ları fes yıķmış bir yana
 Maħbūbları finofesli Mar’asīñ

III

Māh-tāba beñzetsem haṭā yüzleri
 Āhū disem lāyık degil gözleri
 Būlbūl disem ‘aynı haṭā sözleri
 Güzelleri ķumru süslü Mar’asīñ

IV

Terk idüp tenteni seyr iden cānlar
 Nāz-ı edāsına dayanmaz cānlar
Faħrī* cāndan geķer gören insānlar
 Dilberleri hūrī fesli Mar’asīñ

*29 15a

* I/3 bu kısım okunamamıştır.

* **Faħrī**’nin, mecmuanın kütüphane kaydından hareketle Maraşlı olduğunu söylemek mümkündür. Şiirlerinde Maraş ve güzellerinden bahsetmiş olması bu kanaatimizi güçlendirmektedir. Ancak üzerinde çalıştığımız bu mecmuanın herhangi bir yerinde Faħrī’ye ait olduğuna dair bir not ve istinsah kaydı bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu duruma ihtiyatla yaklaşmak gerekir.

30*

11'li Hece Vezni

I

Ne feryād idersin dīvāne bülbul
 Seniñ bu feryādın gülşene qalsın
 Bu dünyāda irmez iseñ murāda
 Huzūr-ı maḥşerde dīvāna qalsın

II

N'icün ağlayım hey kaşı kare
 Şu sīneme açdın hañcersiz yara
 Bunca ṭabīb gelse bulamaz çāre
 Derdimiñ dermānı Loḡmāna qalsun

III

Bir yār icün geçdim ser ile cāndan
 Vücūdum urd oldu ʿāşḳla nārdan
Emrah* buse ister nazlı yārdan
 Bu bayrām olmaz ise ḳurbāna qalsun

31*

11'li Hece Vezni

I

Göñül ḳuşu havalandı yeñilmez
 Gider oldum nazlı yārim ḳalmadı
 Ḳarīb başa ne gelecek bilinmez
 Gider oldum nazlı yārim ḳalmadı

* 30 15b

* **Emrah** için 22. şiire bakınız.

* 31 16b

II

Helâlleşüp şu tağları aşarsam
 Deryâ gibi talâlanup coşarsam
 Seher vakti hatırıña düşersem
 Kömür gözlüm çok duâlar kılındı

III

Yaz gelüp bahâr ayı toğunca
 Zülkadeniñ on ikisi olunca
 Şehriñizden kervânınız gelince
 Kömür gözlüm çok selâmlar şalındı

IV

Eger bu hasretlik böyle kalursa
 °Adûlarıñ sözü yerin alursa
 Babañ seni bir kötüye verirse
 O zamân da kadircigim bilindi

32*

8'li Hece Vezni

I

Dün sen dönüp benden yaña
 Söyle niçün güldüñ baña
 Ğâyet gücendim ben saña
 Söyle n'içün güldüñ baña

II

Gördük de sen sîmin teni
 Ben şüphe yok sevdim seni
 Sen çünkü sevmezsın beni
 Söyle n'içün güldüñ baña

*32 17a

III

Yağdı beni nâr-ı firâk
 Kâr itdi câna iştiyâk
 Oldu baña gâyet merâk
 Söyle n'îçün güldüñ baña

IV

‘Aşkla sînem dağlarım
 Gîsûña gönül bağlarım
 Ger söylemezseñ ağlarım
 Söyle n'îçün güldüñ baña

V

Bak vaşf-ı nâlânîña
 Cevr itme düşmez şânîña
 Ağyârı alup yanîña
 Söyle n'îçün güldüñ baña

33*

11’li Hece Vezni

I

Derya kenârında semek tutarken
 Göründi gözin mâye kaşlarıñ
 Riyâlî qaralı kaplı şevkıñ
 Benziye üç günlük aya kaşlarıñ

II

[Hüs]* nûñ bu cihâna virdi revnaķı
 Yaz gelince artar [.....]* zevķı

* 33 17b

* II/1 kelimenin zayı olan kısmı “hüs” şeklinde okunmuştur.

* II/2 kelime okunamamıştır.

Yağdı derûnumu cemâliñ şevkı
 °Aqlımı uğratdı zāye kaçlarıñ

III

Başına döndün kim ey ehl-i °irfān
 Çeşmiñ eşkidür mişāl-i °ummān
 Yaralarsın beni hergiz ey civān
 Beñzeyor kıurulu yaya kaçlarıñ

IV

Kaşlarıñ bezirgān gözleriñ hoca
 Baķışıñ gülistān ruħlarıñ yüce
 Sevindir ğarīb yarı bir gice
 Şalmasun döşegini pāye kaçlarıñ

34*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 °Aşk-ı dilber bir marazdur ta°n-ı a°dā bir maraz
 Hicr namında yeñiden oldu peydā bir maraz
- 2 Bĩ-sebeb nālende-i gülzār olur mu lā-cerem
 Bülbülün kalbinde °aşk-ı verd-i ra°nā bir maraz
- 3 °Āşıķa vuşlat belāsı rinde kayd-ı bādedur
 Zāhide tezkār-ı ism-i bĩ-müsem mā bir maraz
- 4 Vehm-i Hāk yok her telinde biñ dili eyler helāk
 Şāneye taħlĩl-i ğĩsũ-yı muṭarrā bir maraz

* 34 18a

- 5 **Hâşmîyâ*** rüsvâ-yı ehl-i mahşer olmağdan şağın
Tâbir-i sitâhiz def° olmaz bu sevdâ bir maraz

35*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Gûş-i yâre girmez ey dil itme enfâsı telef
Bu taşâ mı senden özge itti çok nâs-ı telef
- 2 Hep nebât-ı cân °uşşâkı kesüp biçmekdesin
İtmediñ cânâ o ebrû nâm iki dâsı telef
- 3 Mezhebinde şeyh-i şehriñ gâlibâ yokdur şeref
Cübbe vüdestâre itmiş hayli kirbâsı telef
- 4 İddihâr itmişdiñ az evvel baña gözdeñ* sezâ
İtmediñ ey çarh-ı zâlim fakr atlâsı* telef
- 5 Maşdar-ı mu°ciz sühan tab°ım olaldan **Hâşmîyâ***
Oldu mu eslâfıñ ser-â-pâ şi°r u inşası telef

36*

Mef°ülü / Mefâ°ilü / Mefâ°ilü / Fe°ülün

- 1 Nev-hîz-i hattın nâle vü efgânıma bâ°iş
Servî-i kıddiñ bu bet* hicrânıma bâ°iş

***Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 35 18a

* 4a gözden :gördün HSD.

* 4b fark atlası: fakr u iflası HSD.

***Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 36 18b

* 1b Servî-i kıddiñ bu bet :Serdî-i gamıñ bu teb HSD.

- 2 Destimde iken gūşe-i dāmeniñi çekdiñ
Ey şūh budur çāk-i girībānıma bā'is
- 3 Düşnāmı müsāvī iken ihsānla cāna
Tercih-i şütūma ne o sulţānımā bā'is
- 4 Uşşākına āhū-sıfat eylerdi nigāhı^{*}
Ayā ne ola vahşet-i cānānıma bā'is
- 5 Rindān haramdır diyerek bāde-i gül-gūn
Vāiz yeter olma bir avuç kânıma bā'is
- 6 Hem gamze-i cellāda virir ruḥşat-ı katlim
Hem dir ne ola merg-i nālānıma bā'is
- 7 **Hâsmî**^{*} yine bir gonce-i nev-şukeftenün[°] aşkı
Bülbül gibi bu name vü elḥānıma bā'is

37^{*}

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Rabbim ol Ḥālîk durur kim bî-şebîhi bî-naẓîr
Benim ol Aḥmed durur kim cānib-i Ḥaḳdan nedir
- 2 Hem kitābım Rabbimiñ Qur'andır bî-rayb-i şek
Dīnim İslām-ı dīndür kim oldurur bedr-i münîr
- 3 Milletdenim ḥalîk-i kıblem ol Beytü'l-Ḥarām
Hem aşlım Âdem durur kim oldurur ebû'l-kebîr

^{*} 4a eylerdi nigāhı: endāz-ı nigeḥken HSD.^{*} **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.^{*} 37 19a

- 4 İtikâdda Ehl-i Sünnet ve'l-cemâ'at mezhepim
Hem °amelde mezhebim Nûmân * -ı zîl-°azzü'l-keşîr
- 5 Yâ ilâhî eyle ihsân bu cevâbı sen bize
Şol zamân kim şora bize bunu Münker Nekîr

38*

Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün

- 1 Her nedem gerdeniñe kâkül-i perçem dökülür
Güyyâ et°imeye fülful-i nîk- şem dökülür
- 2 °Arak-alüd olıcağ ruğların ey bâğ-ı cemâl
Nev şüküfte güle şan kıatre-i şeb-nem dökülür
- 3 İtme leb-rîz meded sâķî o peymâneyi kîm
Kâtresi düşse yere cânımız aķdem dökülür
- 4 İtmez İrâş- keder ta°n –ı °adû şanma dilâ
İfk-i Naşrânî ile °iffet-i Meryem dökülür
- 5 Herkese sūr u sūrūr olmada fâ°iz şeb ü rüz
Bize mızrâb-ı kıazâdan ne içün ğam dökülür
- 6 Deşne-i ğamze-i nev-reseye dil-teşnelerin
Delinüp kıalbi heme hûn dem-â-dem dökülür
- 7 **Ĥasmiyâ** * mahzen-i esrâr-ı sühandır kıalemim *
Sırrı mechûl-ı enâm ma°nî-yi müphem dökülür

* **Nûman**, asıl adı Nûman b. Sâbit'tir. Hanefî mezhebinin imamı ve büyük müctehittir. İslam aleminde Ebû Hanîfe ve İmam-ı Âzam olarak maruftur (Uzunpostalcı, 1994: C 10, 131).

* 38 19b

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 7a mahzen: tiğ M. mecmuada “tiğ” olarak verilen yazılışı açık değildir.

39*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Dil ki maḥmūr-ı lebüñdür âb-ı engür istemez
Neş°e-yâb-ı kân-ı la°lîñ cām-ı billür istemez
- 2 Üstüñ°ânı nâle sâz u nağme-engîz-kârı*
Bezm-i ehl-i °aşka mûsikâr ü ÷anbûr istemez
- 3 Aşka vâkıf fi'l-mesel-i cân olsa da olur raḫîb
Lebiñ esrâr-ı muḥabbet yâr-ı mestûr istemez
- 4 Kible-gâhı kâ°be-i kūyuñ olan erbâb-ı °aşk
Külfet-i* vaz°-ı cebîñ beyt-i ma°mûr istemez
- 5 Dil helâke muntaẓır mevḫûf-ı reftârıñ velî
Bir kıyâmet-ḫâmetiñ kim nefḫa-i şûr istemez
- 6 Ehl-i °irfânam n'ola ḫüssâd-ı ru-gerdân ise
Serferû-yı Âdemi İblîs-i mağrûr istemez
- 7 **Ḥaşmî**ya* °aḫlen ü naḫlen* böyledir ben bildigim
Almağa âğûşa yârı zer gerek zûr istemez

* 3919b

* 2a engîz-kârı: değildir HSD

* 4b külfet-i: külfete HSD

* **Ḥâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 7a °aḫlen ü naḫlen: °aḫlâ vü naḫlâ HSD.

40*

Mef'ûlû/Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/Fe'ûlün

- 1 Çağırdı beni uykuda bir hâtif-i esrâr
Tür yatma ne yatarsın eyâ ṯalib-i dīdār
- 2 Hılķatte seni yanmaķ iķün kılmağı Hālīķ
Yaratdı seni hīzmet iķün Hālīķ-ı Cebbār
- 3 [.....]* geķicek gice emr-i Hāķ ile
Gökden ine dünyā gögüne bir melek ey yār
- 4 Çağıra kimiñ hāceti var cānib-i Hāķdan
Gelsün dilesün vaķtidür geķmeye bāzār
- 5 Lāyīķ ola mı bunca uyķu ķul uyarmakda
Gel ğāfil iseñ olmiya böyle sezā-vār *
- 6 Derdiñe dermān ister iseñ sen ğanī Mevlādan
Esbāb-ı sülūķuñ °addi °ālem-i settār
- 7 **Nuzūlī*** uyan buldı bu dert iķre devāyı
Gel yatma eger ister iseñ sen daħī dīdārı

* 40 20a

* Mısraın bu kısmı zayı olmuştur.

* Mısraın vezninde noksanlık vardır.

* **Nuzūlī**, 17. yüzyılın sonu ile 18. yüzyılın ilk yarısında yaşamıştır. Tasavvufla ilgilenmiştir. Asıl adı Mustafa olan Nuzūlī Manisa'nın Kula ilçesinde yetişmiştir. Soyü bakımından Hz. Peygamberin soyuna dayandığı için şair; şiirlerinde bazen "Nuzūlī" bazen de "Seyyid" mahlasını kullanmıştır (Akgül, 2013: 317). Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

41*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Bir dem ayā bendesiyle yār ider mi imtizāc
Yoksa herdem zıřt-rūağyār ider mi imtizāc
- 2 Hem-nişın olmak diler zülf-i siyāha mürğ-ı dil
Bir za°ıf °uřfūr ile hiç yār ider mi imtizāc
- 3 Haıı-ı rüyuñ bā°ış-i hırmān vuşlat-ı °āřıka
Hār-ı gonceyle hezārān* zār ider mi imtizāc
- 4 Rū-yı āteř-nākiñi itmiř °arak-rız-i hayā
Allāh Allāh ab ile hic nār ider mi imtizāc
- 5 İhtilāt-ı çeşm-i ser-ıoş-i nigār ister gönül
Hāřmī* mey-āřam ile hüřyār ider mi imtizāc

42*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Yār için çekmek be-hey dil minnet-i ağıyārı güc
Göz görse ağıyāra teslīm eylemekde yāri güc
- 2 Güc degil belki mıķarrer buse-çın olmak baña
Līk naħl-i °ışve yāriñ buseyi iķrārı güc
- 3 Dil çekerci cevriñi ammā te°aķup itmese
Ol şeh-i bī-raħm ü dādıñ zılmüne iřrārı güc

* 41 21a

* 3b hezārān:hezār HSD.

* Hāřmī için 7. şiire bakınız.

* 42 21a

- 4 Zevk-yâb-ı vuşlat olmak emr-i esheldir velî
 °Aşıkā ber-düş itmek bu ridā-yı °arî güç
- 5 Keşf iden olur melāmet ketm iden olur helāk
 Derd-i °aşkıñ hāşılı ihfāsı güç izhārı güç
- 6 Ol tabīb cāna derdiñ söyle istişfā ile
 Derdi nā-ma°lūm olunca hastanıñ timārı güç
- 7 Sīne-sāf olmak degil güç **Hāşmīyā*** cānānla
 Def° kılmak ol raķībiñ seg-meniş murdārı güç

43*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Derdimi ol lebleri bālım bilür bilmezlenür
 İñlerim zünbūr-veşhālīm bilür bilmezlenür
- 2 Kāmetim hengām-ı şeyhūhat gibi ham itdügün
 Māh-rū-yı çār-ı deh-sālem bilür bilmezlenür
- 3 Bā°iş-i giryem su°āl eyler tecāhül den gelüp
 Cevr-i bī- endāzesin zālīm bilür bilmezlenür
- 4 Re°fet-āver olmadı genc-i vişālī rüz u şeb
 Oldıgın aķşā-yı āmālīm bilür bilmezlenür
- 5 Zahm-ı hūr-nīş-i zünbūr-ı firāķım **Hāşmīyā***
 Derdimi ol lebleri bālım bilür bilmezlenür

***Hāsmī** için 7. şiire bakınız.

* 4321b

***Hāsmī** için 7. şiire bakınız.

44*

Mef'ülü/Mefā'ilü/ Mefā'ilü/Fe'ülün

- 1 Bende olalı ol büt-i kemyāb-ı zamāna
İşretle geçer rûzum emîrâne şehāna
- 2 Sen ile cefā eylemeniñ kaç-ı alāķa
Cevr-i sitemiñ ʿayn-ı ʿināyet dil-i cāna
- 3 Zāhid niķe ārām ile uşşāķa nażar kıl
Ol la'li lebe gül yañaķa ince miyāna
- 4 Tecdīd ide dīn-i cāme-i ömr-i küheni ben
Beyhûde degil meyl-i dilim tâze civāna
- 5 Eglence gerek şi'r-nevazî gibi Fâ'iz*
Şanma ki sözüñ hoşca gelür ehl-i dilāna

45*

Fā'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

- 1 Arzū-yı dehen-i yār ile ma'dûm oldum
Cevher-i ferd gibi ma'nî-i mevhûm oldum
- 2 Şāygān genc-i vişāliñ iderek hūlyāsıñ
Künc-i vîrâne-i ķasretde varup bûm oldum
- 3 Telķ-kām eyledi düşnām-ı leb-i şîrîni
İķmeden āh o şeker şerbeti mesmûm oldum

* 44 22 a

*Fâ'iz :“Tezkirelere GöreDivan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı kitapta Fâ'iz mahlaslı 11 şair bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

* 45 22a

4 Dil fetîl aldı Fenerde o meh-i Rûmı görüp
Yanmağa şahñ-i kılîsâda dañî mûm oldum

5 Yine derd-i dilimi ben bilürüm ey **Vehbî***
Var mıdur fâ'ide kim ʿâleme maʿlûm oldum

46*

Müstefʿilün/Müstefʿilün/Müstefʿilün/ Müstefʿilün

1 Bir dilbere mâʿil gönül hem şüh hem hâtır zücâc
Üftâdeye erham degil ʿuşşâkla şaʿb-ı imtizâç

2 Bir mehveş [u] vîrânedür hicrinde dil dîvânedür
ʿÂşıqları pervânedür kendüsi mânend-i sirâç

3 Cevr eyleme şimden gerü vizrin çekersin ey perî
Üftâde-gâniñ her biri küyüñda olmuş nâ-mizâç

4 Dil-ğasteler cümle hâzîn hicriñle itmekde enîñ
Başñ içün ey meh-cebîñ derdlerine eyle ʿilâç

5 Yûsufî var vech-i şebah her kim göre dimez mi peh
Kâdrîñi bil ey pâdişeh hüsñüñ saña viren revâç

6 Cismim cerâhatdır heme kâbil degildir merheme
Tîğ-i sitem tîr-i gama sînemsiz yeter itdiñ âmâç

7 Ol behçeti müttekimle yokdur saña vuşlat hele
Bed-nâm olup düşdüñ dile **Hâşimî*** dü-çeşmiñ birden aç

***Vehbî (d.1133/1720-21-ö.1224/1809)**: Asıl adı Mehmet'tir. Şair Karamanmaraş'ta dünyaya gelmiştir. Çocukluk ve gençlik yıllarından sonra İstanbul'a gitmiş, kadılık ve hâceganlık görevlerinde bulunmuştur. Dönemin ileri gelenlerine kasideler ve tarihler sunarak dikkati çekmiştir. I.Mahmut ve III. Selim dönemlerinde yaşayan Vehbî, döneminin önde gelen şairleri arasına girmiş "sultânü's-suarâ" unvanını almıştır. İstanbul'da vefat etmiştir (www.turkedebiyatisimlersonzugu.com, ET: 22.09.2018).

* 46 22b

47*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Kalmışım gurbet içinde günlerim añlar yâr yok
Bülbül nağme kenânım * neyleyim gülzâr yok
- 2 Ârız-ı gülbün hatt-ı zâhir olursa gam degil
Gülşen-i âlemde çünkü bir gül-i bî-hâr yok
- 3 Maṭla'ı envârın şanki * ṭulū itdiñ mehâ
Âfitâb-ı âlem için zerrece miḳdâr yok
- 4 Sâ'id seydîniñ nisbet şarâhı bir hazef
Sen gibi şâhib-i yed-i beyzâ-yı Mûsâ var yok
- 5 Çekdi çok zahmet âdem bağına Şeddâd ibn-i Âd
Saḥn-ı bağında lebûñ mânend bir gûlnâr yok
- 6 Naḳd-i cânım şarf idüp Yûsuf gibi bir dilbere
Mâlik olmak isterim gön'lümce bir bâzâr yok
- 7 Seyr iden bu şî'r-i renginim benim dir **Hâşmiyâ** *
Şâ'irân-ı dehr dîvânında hîc şahmâr * yok

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 47 23a

* 1b nağme kenânım: hoş-nağme-güyam HSD.

* 3a envârın şanki: envârdan sen ki HSD.

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 7b şahmâr: eş'âr HSD.

48*

7'li Hece Vezni

I

Ben bilmem yâre n'oldı
Gülü ğonce iken şoldı
Gözlerim kıanla doldı
Felek nazlı yârim aldı
Hasret kıyâmete kıaldı

II

Turnayup ağılar gezerim
Karalar bağlar gezerim
Sınem tağılar gezerim
Felek nazlı yârim aldı
Hasret kıyâmete kıaldı

III

Yânedür yâriñ ateşi
Akar turnmaz gözüm yaşı
Böyle mi olur çarhıñ işi
Felek nazlı yârim aldı
Hasret kıyâmete kıaldı

IV

Fırkati gitmedi zinhâr
Oldı baña ağlamak kâr
Bir kaçâyâya uğradı yâr
Felek nazlı yârim aldı
Hasret kıyâmete kıaldı

* 48 23b

V

Dir Sa'îdim* yârim iken
 Hâş bağcede nârım iken
 Tâ ezel-i dildârım iken
 Felek nazlı yârim aldı
 Hâsret kıyâmete kaldı

49*

8'li Hece Vezni

I

Beni sevdalara şalan
 Finofesli Ya'kûbum sen
 Şirin dilli 'aqlım alan
 Tûṭı sesli Ya'kûbum sen
 Kaldır fersin perçem göster
 Aç kollarıñ nâz it dilber
 Elâ gözlü maḥbûbum sen

II

Elde çâr pâre zerr-i nişân
 Sırma perçemi perişân
 Bâğ-ı rızvân ḥüsni gülşân
 Perî nesli Ya'kûbum sen
 Kaldır fersin perçem göster
 Aç kollarıñ nâz it dilber
 Elâ gözlü maḥbûbum sen

III

Mişli yokdur hiçbir yerde
 Düşüren niçesin derde

*Sa'îd mahlaslı şair için “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde 4 adet kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

*49 24a

uzı gibi gölgelerde
 Nzik belli Yakbum sen
 aldır fersin perem göster
 A kollarıñ nz it dilber
 El gözlü mabbum sen

IV

Sad'in* barını ezer
 El urup dğmesin zer
 Meclis urup bde szer
 Eli taşlı Yakbum sen
 aldır fersin perem göster
 A kollarıñ nz it dilber
 El gözlü mabbum sen

50*

11'li Hece Vezni

I

Gökyüzünde uan şahn atmaca
 Ėazelli balara gelegn olur
 Gözleri srmelim yerden alkınca
 řıkıñ barını ezegn olur

II

Hezeli de deli gñl hezeli
 Sen dřrdñ gl beñzime gazeli
 Kcckden sevmelidir güzeli
 akmaz yüzüñe glegn olur

*Sad iin 48. şiire bakınız.

* 5024b

III

Güzele yakışur erlik pâklık
 Yigidi ħor iden şol gidi yoqluğ
 Sen seni şarpa vur kınalı keklik
 Yāverbāz üstüne dönegān olur

IV

Ķaracaoğlan* eydür dilim dili
 Elimden aldırdım gül yüzlü yâri
 Āşinâsı olanlar beklesin yolu
 Seĥerden peykâre gelegān olur

51*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün

- 1 Hep metâ°-ı °ömrümü bir nev-civân alur şatar
 Ben ne ĥâkim ser-te-ser °ömr-i cihân alur şatar
- 2 Çâr-deh-i sâle girüp geydi ĳabâ-yı salţanat
 Mülket-i ĥüsn içre bir ĥayli zamân alur şatar
- 3 Ben nice teşbîĥ idem ĳand-i nebâtı la°liñe
 Kıymet -i bahse anı ĥalk râygân alur şatar
- 4 Yok °aceb °ıtr-âmiz olsa hem-çü °aţţâr-ı dehr
 Tabla-i kâkülde dil ki °anberân alur şatar
- 5 Mâĥaşıl bâzâr-ı dünyâya gelelden gönümüz
 Çâr-sû-yı °aşĳda āĥ u figân alur şatar

***Karacaoğlan** (d./?-ö./?): Hayatı hakkında kesin bilgiler bulunmamaktadır. “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde yaşadığı yer ve yüzyıl hakkında çeşitli rivayetler vardır. Edebiyatımızda ünlü bir halk ozanı olarak bilinir. Bu şiirin Âşık Karacaoğlan’a ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

* 51 25a

- 6 Göñlümi çāh-ı zennaḥdāna bıraḳdı ḥūn-ı ʿaşḳ
Hem çü Yūsuf pādīşāhım el-amān alur şatar
- 7 Metni ḥüsnüñ **Hāsmī*** benden bir miṭavvel şerḥ idüp
Pür-meʿānī pür-bedāyiʿ pür-beyān alur şatar

52*

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün

- 1 Māh-ı nev eflāk de ebru-yı Aḥmed gösterir
Leyletü'l-Bedrinde yaʿni rū-yı Aḥmed gösterir
- 2 Nağme-sāz-ı gülşen olmaḳdan merāmı bülbülün
Ḥalka bu taḳrīb ile hep ḥū-yı Aḥmed gösterir
- 3 İmtidād-ı bir pertev ile āʿyen-ı dehr mihr
Şemme-i zilf-i risālet mū-yı Aḥmed gösterir
- 4 Ḥarf-be -ḥarf āyet-be-āyet cümle Ḳurān-ı mübīn
Muʿcizātı zümresinden ḥūy-ı Aḥmed gösterir
- 5 Bāğda serv-i bülend ü ʿar ʿar mevzūn ḳadd
Güyyā emşālī ḳadd-i būy-ı Aḥmed gösterir
- 6 Nergis ü lāle benefşe zanbaḳ nesrīn-i gül
ʿİtr-ı baḥş olup heme şebboy-ı Aḥmed gösterir
- 7 ʿArş ü kürs ne felekde her melek tebşīr ile
“Leyletü'l-isrā”da* hā-yi ḥū-yı Aḥmed gösterir

*Hāsmī için 7. şiire bakınız.

* 52 25b

* Leyletü'l-isrā: İsrā gecesi (17/İsrā, Kurān-ı Kerīm)

- 8 Büt-perīstan-ı Kureyşe der ğazā-yı Bedr ḥaḳ
Emr-i remy rimelle mermūy-ı Aḥmed gösterir
- 9 Sidreden nāmūs-ı ekber biñ Ḥaḳ Cibrīline
Mekke vü Yeşribde her dem sūy-ı Aḥmed gösterir
- 10 Mūcib-i aḳvāli ile her ʿıṭāş-i ümmete
Rūz-i maḥşer kâse der-kef cūy-ı Aḥmed gösterir
- 11 Rāh-ı ihyāy-ı sünende cāyiʿāne ḥūriler
Cennet içre kıdre memlūy-ı Aḥmed gösterir
- 12 Vācib itmekle ṭuvān-ı Kaʿbe-i Ḥaḳ ḳullara
Maşḳat-ı reʿs-Muḥammed kū-yi Aḥmed gösterir
- 13 Rācī-i ḥʿān-ı şefāʿat **Hāşmī*** kemter özin
Şad-şalāt u şad-selāmı kūy-ı Aḥmed gösterir

53*

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün

- 1 Sevdigim bir dilber-i pākīze ten kim mişli yok
Zülfi sünbül ğisū-ānı yāsemen kim mişli yok
- 2 ʿAnber ıtlāḳı dil-ārā ṭurre ki ʿayn-ı ḥaṭā
Rūm iline düşmemiş müşg-i ḥoten kim misli yok
- 3 Ğamze-i Rüstem nazīri zīr-ı nīze eylemiş
Dīdeler bir pehlivān tehtehen kim misli yok

*Hāşmī için 7. şiire bakınız.

* 53 26a

- 4 Sakinān-ı bezm-i cem-i ervāhı cūşa geldiler
Yār ile itdik bu şeb bir encümen kim misli yok
- 5 Sākī taze bāde köhne söylene hem bûselik
Eyledik dil-dār ile seyr-i çemen kim misli yok
- 6 Çün cevr ile ammā ne naṭṭla ihyā ider
Sevdigim Mūsā-şifat ʿisā dehr kim misli yok
- 7 Bu ğazel tasvīr olunca ne felekde her melek
Didi **Hâsmî*** şâir-i muʿciz sūḥan kim misli yok

54*

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Baḥt olup bir gün müsāʿid devlet el vermek gerek
Maṭlabım Ḥaḫ Ḥazret-i ʿizz ü cell vermek gerek
- 2 Ḥâtım olsa hem-niṣîniñ^ʿarz-ı ḥâcet eyleme
Rızķıñ elbet ḳâsım-ı rûz-i ezel vermek gerek
- 3 Her kim olsa tîr-veş pür-istikâmet düşmene
Ḳavs-veş ehl-i seḳâmet olsa bel vermek gerek
- 4 Şem^ʿ-i pervâne ferîbiñ sūzişin şanma ʿabes
Cânını miḥnet ile erbâb-ı ḫayl vermek gerek
- 5 Dür iden senden beni nâ-maḫrem olsun cânına
Ḥaḫ cezâyı çünki bir defʿâ^ʿamel vermek gerek

*Hâsmî için 7. şiire bakınız.

* 54 26b

- 6 Nağd-i cāna virmese kālā-yı vaşlın dilberān
Sīm ü zer vir iltiyām it māḥaşıl virmek gerek
- 7 Ğam degil ḥāḳ olsa cisim tāb-ı maḥşer-i ʿāleme
Ḥaşmīyā* benden nişānı bu ğazel virmek gerek

55*

Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün / Mefāʿīlün

- 1 Cünün-ıyār ile ālemde ben Ferhādı söyletmem
Sübüt-ıʿaşḳda ʿallāme-i zühḥādı söyletmem
- 2 Bi-ḥamdü'llāh gönül mürğü yine bir yār-ı şayd itdi
Serīr-i şaydda bāz-ı şeh-i şayyādı söyletmem
- 3 Ḥabībim mürğ-ı dil-i pervāzda ol deñlü cāyındır
Ḥaber almaḳda bñy-ı kākülünden bādı söyletmem
- 4 Çeker ki ḥavf-ı dil ol ḥançer bĩ-dādın ğamze
Dimiş ḥñn-rizlikde ḥançer-i bĩ-dadı söyletmem
- 5 Belā-ender-belādır bu daḥĩ kim tĩr-i müjgānı
Dimiş ḳān itmede ḥiç ğamze-i cellādı söyletmem
- 6 Füzün olsun ilāhĩ ʿömr-i çeşm-i pür-ʿütufet kim
Dimiş ḥalt eylemiş müjgān-ı sitem-i muʿtādı söyletmem
- 7 Baña tefvĩz olundu Ḥaşmīyā* iḳlĩm-i nazmu'l-yevm
Saḥanverlikde hicbir şāʿir-i üstadı söyletmem

*Ḥāsmĩ için 7. şiire bakınız.

* 55 26a

*Ḥāsmĩ için 7. şiire bakınız.

56*

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

- 1 Zulum-kārım deyü söyler sitem İcād söyletdim
Rızā-dārım kaçāya dir dil-i nā-şādı söyletdim
- 2 Güzer-gāhında gezme ey gönül ol tıfl-ı dil-ḥāhun
Saña ḥayr itmez ol şeh gamze-i cellādı söyletdim
- 3 ʿAceb tenzīh ider nefsin şalābetdan behey zālīm
Özin nisbet idince qalbine Polādı söyletdim
- 4 Nigāristana tasvīr itmişler mişlīn ey āfet
Buluştukʿālem-i rüyāda ben Behzādı söyletdim
- 5 İrem bağında şeftālū-yı ruḥsarıñ gibi meyve
Yoğimiş bağ-bān bağçe-i Şedddādı söyletdim
- 6 Didi zen sevdiginden her biri ḥālā muʿazzebdir
Türāb u seng-i qabr kıla Ferhādı söyletdim
- 7 Qadd-i dildārla nisbet qabūl itmez imiş **Hāsmī***
Aceb eksiklik izhār eyledi Şemşādı söyletdim

57*

Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün

- 1 Fünūn-ı aşkı koymam dir dil-i nā-şādı söyletsem
Vefā şānım degildir dir şeh-i bī-dādı söyletsem

* 56 27a

* **Hāsmī** için 7. şiire bakınız.

* 57 27b

- 2 Zemîni çāk çāk itdi benim cûy-ı ser-şikem hep
Kıtîcâtişesiyle fahr ider Ferhâdı söyletsem
- 3 Çıkarmış olsun ammâ şekl-irûyuñ ey büt-i Çînim
Ne °öwr eylerdi cilveñ haqqına Behzâdı söyletsem
- 4 Hesâb-ı beste-i zilfûñde °aczin i°tirâf eyler
Hezâr-ı dâne-hâ-yısübha-i zühhâdı söyletsem
- 5 Derûnum külhan-ı nâr-ı muhabbetdir benim her-dem
Erir ateşle bir kim dîrîne-i Polâdı söyletsem
- 6 Seniñ tîğ-i nigâhıñ gibi hiddetlü şemşîre
Teşâdüf itmediñ dir Rüstem-i Küşvârı söyletsem
- 7 Bu matbû°beşer müstaşsin nev°i mülk-i nazmıñ
Ne söyler haqqına **Hâsmî*** °aceb hüssâdı söyletsem

58*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Sarh-püş olmuş efendim gonce-i hamrâ gibi
Sîne çākî olmayam mı bûlbül-i şeydâ gibi
- 2 Kâkülün endîşesidir hem-nişînim şubha dek
Ba°iş-i tatvîl-i şöhetdir şeb-i yeldâ gibi
- 3 Her seher ervâh-ı kuds-i evrâd idinmiş zıkr ider
Nâm-ı pâkiñ dillerinde cennetü'l-esmâ gibi

***Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 58 28a

- 4 Cebheñ üzre şāh-ı ʿālem-i nūr ile mektüb olup
Bende-i maḥlaş fetāden pāyiñe imzā gibi
- 5 Ḥarf-i vaşlñ nüktesin ḥall itmediler dilberā
Çok nizāʿa bāʿiş oldu muḥtemel maʿnā gibi
- 6 Ḥʿān-ı vaşlñda lebūñden loḳma-i sūkker yiyen
Degildir āfākı böyle tūṭı-i gūyā gibi
- 7 Dürr aḳar evrāk-ı gül kim lülesinden **Ḥaşmiyā***
Vaşf-ı dendānında ṭabʿım cūş idüp deryā gibi

59*

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Ḥān berdüş-ı ğināyım baḳma ḥic noḳşānıma
Aṭlasñ virseñ felek almam ten-i ʿüryānıma
- 2 Ḥayre çeşmim pür-nüy-ı minnetden ey çarḥ-ı denĩ
Kevkeb-i ḥurşıdñ ursuñ taḥta-i tavānıma
- 3 Ben o şāh-ı serbülend-i cāz kūy-i ḥikmetim
Kim Felāṭunu [.....]* eger fermānıma
- 4 Āfitāb-ı ʿālem efrüz sipihr-i hemdem
Hemse olmaz sülfe kevkebler meh-i tābānıma
- 5 İstemem ḥüdbenlik eyliyem İskenderi
Virselor o yüze itmeme küşe-i eyvānıma

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 59 29a

* 3b metin zayi olduğundan bu kısım okunamamıştır.

- 6 Baña dehriñ lütf vār nisbetle bilesin itdügin
Özri cevri benden alāya benim aqrānıma
- 7 Oqusun baqsun **Lebīb*** -i ehl-i hüner taqrız idüp
Kayd olunsun bu ğazel mecmū^a-i irfānıma

60*

Hāre lāyık kimselerle
Konusur °inādına
Kimini tenhāya çeker
İrdürür murādına
Kimini teklîf ider
Tenhāya gerdān emdirir

61*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Ğamze-i bī-dādkārından peşimān olmadı
°Ālem ıslāh oldu ol kâfir müselmān olmadı
- 2 Tābe-key ebrū-yı ğaddārāneden çinī ğazab
N’oldıñ ey cellād-ı bī-raḥm arada kıan olmadı
- 3 Dīde-i raġbetde yer bulduķca oldun bī-vefā
N’eyleyem kim merdüm-i çeşm oldı insān olmadı
- 4 Vaşl kıoydı adını dün gice ol āhū-yı nāz
Göz yumup açınca aġuşumda mihmān olmadı

***Lebīb** mahlaslı şair için “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde 12 adet kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

* 60 30a

* 61 30a

- 5 Gūsfend-i kūy-ı aşkıñdan^caceb kimdür o kim
İrdi ^cıyd vaşlıña şabr itdi qurbān olmadı
- 6 Cümlesin dāmān-ı şabrım gibi eyler çāk çāk
Dil henüz ağıyār ile dest-i giribān olmadı
- 7 Böyle reftār-ı nerīmānla bir nazm ey **Lebīb**^{*}
Zebūr mecmū^ca-i erbāb-ı ^cirfān olmadı

62^{*}Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

I

Bir meh-tāb-ı yāre du^cā kıldım aḥşām üstüne
Tīr-i āhımla cigerler deldim aḥşām üstüne
Āh-ı firqat nār-ı ḥasret tāḫatim kesdi benim
Kimseden yokdur vefā hīc bildim aḥşām üstüne

II

Görmesem Mecnūn olurum görsem ^caqlım tarmār
Ġamdan azād olmazam hīc dāim işim āh [u] zār
Ḥastayım ḥayli zamāndır derdime eyle tımār
Bir oñulmaz derde düşüp kaldım aḥşām üstüne

III

Ey gül-i gülşen efendim kıl ^caṭālar bülbüle
Pertev-i ḥüsnüñle düşdi bu cihāna ğulgule
Tā ezelden daḫdī ^caşkıñ boynumuza silsile
Sāhil-i ^caşkı gezerken ṭaldım aḥşām üstüne

* **Lebīb** için 59. şiire bakınız.

* 62 30b

IV

Lutfiye * lutf eyle şâhım dest-güşâ geldim saña
 Etmezem terkiñ efendim düşse âlem bir yaña *
 Dîdelerim kanlı yaşlar dökdi rahm eyle baña
 Biñ âhım âsumâna şaldım ahşâm üstüne

63*

11’li Hece Vezni

I

Ne kusûr eyledim hey şüh-ı cihân
 Müşgi ‘anber kâkülüne mûy didim
 Zâlim bir ok vurduñ deldiñ sînemi
 Ne ağrıdım ne açdım nûr-ı dîdem

II

Aşmış dağmış boynuna zeri
 [.....] * gül-âbını dökülen teri
 Hûri mi gilmân mı melek mi perî
 Hayli pesend itdim bu ne şû-yi dîdem

III

Sırma şaça uygun * Lahûrî* belde
 Mânendiñ bulunmaz degme bir ilde
 Ne selvide ne yaseminde ne talda
 Seyr itmedim böyle uşul boyda dîde

*Lutfi mahlaslı şair için “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde 24 adet kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

*IV/2 mısra da “bir yana” ifadesi iki defa yazılmıştır. Bu durum vezni bozmaktadır.

* 63 31a

*II/2 mısra da köşeli parantezle gösterilen kısım okunamamıştır.

*III/1 kelime “uygun” olarak okunmuştur.

*III/1 kelime “Lahuri” olarak okunmuştur.

IV

Beyoğlum * kendiği kendiğe deşir
Peri bir  on giymiş eylemiş beşer
Ne m avi ne şarı ne al ne yeşil
Dğ n m  bayram mı bu ne  oy didem

64*

11’li Hece Vezni

I

Bizi ta n eyley p g le   ardaşlar
Geldi başındur   re ne diyem
Aş  ateşi şasret n rı eyledirdi
Elim ile d şd m d re ne diyem

II

Kerem g rdi bu sevd n i işini
Mecn n  ok aradı bulmadı eşini
Ferh d d ş yoluna  oydu başını
Ahdi b t n ş d k y re ne diyem

III

Ar    anber dey   ar r itmedi
  hir Z h e i  n neler  utmad 
Aş  ehli [.....] * d ne yetmedi
 uş rum  ok ba t m  ara ne diyem

IV

*Beyoğlu mahlaslı şair i  n“www.turkedebyatiisimlersozlugu.com” internet sitesinde 3 adet kayıt bulunmuştur.    şairin de doğum ve  l m yılları hakkında bilgi yoktur. şairlerden ikisinin yaşad ğı b lge olarak Maraş ve  evresi g sterilmiştir. şiirin bu iki şairden birine ait olduğu d ş n lmektedir.

* 64 31b

* III/3 metnin bu kısm  okunamam ştır.

Felegiñ girdâbına bağlandı bendim
 Aşkıñ şerbetinden nûş idüp qandım
 Âh-ı şîrârım derçlü cândan uşandım
 Bir beş degil serde yâre ne diyem ne diyem

V

Şâzî* kardaş seniñ atañ nireli
 Hem uluyuz hem bağ mıydı qaralı
 Şimdi ben seniñ atañı göreli
 Ben kendi atama ağıyar diyem

65*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Kıldı zülfün tek perişân hâlimi hâlin seniñ
 Bir gün ey bî-derd şormazsın nedir hâliñ seniñ
- 2 Gitti başından gönül ol serv qaddiñ sâyesi
 Ağla kim idbâra tebdil oldu iqbâlin seniñ
- 3 Zînet içün * cism dîvârında etmezdim yerin
 Çekmeseydi ^caşk cân levhinde * timşâliñ seniñ

***Şâzî:** Şîrâzî ile kardeşdir.19.yüzyılda yaşamıştır. Bugüne ulaşmış şiirleri vardır (Alparslan, 2009: 75). Ayrıca “www.turkedebiyatilismlersozlugu.com” internet sitesinde Maraş bölgesinde yaşamış, Şâzî mahlaslı bir şair bulunmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda şiirin bu şaire ait olduğu düşünülmektedir.

* 65 32a

* 3a içün: için FD.

* 3b ^caşk cân levhinde :^caşk levh-i cânâ FD.

* 4b bir gün beni ahir :ahir beni bir gün FD.

* 7a hâk-i pâyiñ yaşlanur :hâk-i küyun yasadır FD.

* 3a içün: için FD.

* 3b ^caşk cân levhinde :^caşk levh-i cânâ FD.

* 4b bir gün beni ahir :ahir beni bir gün FD.

* 7a hâk-i pâyiñ yaşlanur :hâk-i küyun yasadır FD.

* 66 32b

***Fuzûlî (d.888/1483-ö.963/1556):** Asıl adı Mehmet'tir. Kerkük ve Bağdat'a yerleşen Türkmenlerin Bayat boyuna mensuptur. 1483'te doğan şair, 1556'da Kerbela'da vefat etmiştir. Döneminin devlet adamlarına kasideler, şiirler yazmıştır. Hz.Ali'nin türbedarlığını yapmıştır. Eserlerini Türkçe, Arapça ve Farsça olarak vermiştir. Şair hem kendi dönemindeki şairleri hem kendinden sonraki şairleri etkilemiştir(www.turkedebiyatilismlersozlugu.com, ET:22.09.2018).

- 4 Tîz çekmezsen cefâ tîğın beni öldürmege
Öldürür bir gün beni aḥîr* bu ihmâliñ seniñ
- 5 Ğarḳ-ı ḥûn-âb-ı ciger kılmış gözüm merdümlerin
Ârzû-yi ḥâl-i müşğîn ü ruḥ-i alıñ seniñ
- 6 Dām-gâh-ı ʿaşḳtan dut bir kenâr ey murğ-i dil
Şınmadañ seng-i melâmetten per ü bâliñ seniñ
- 7 Sâye veş çoḳtan **Fuzûlî*** ḥâk-i pâyıñ yaşlanur*
Ol ümîd ile ki bir gün ola pâ-mâlin seniñ

66*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 İstedim merhem oḳundan cigerim yarasına
Atdı biñ oḳki deger her biri bir pâresine
- 2 Biri biriyle çekişür dergehiñ çün müjeler
Gör ne ḳanlar düşecekdir olarıñ arasına
- 3 Çekmez oldı gönül oḳlar yükün ol serv meger
Çekerek ata oḳun rahm ide biçâresine
- 4 Ḳanı göz yaşı gibi ehl-i nażar kim yürüyüp
Bir içim şu vire deşt-i ğamıñ âvâresine

***Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

- 5 Her taraf ʿakslerimdir görinen yâ yığılup
Geldi şu halkı sirişküm suyu nezzâresine
- 6 Bilmezem kim nażar ehli seni eksildir
Ğaḫab eyler nażar itsem meh-i ruḫsâresine
- 7 Ey **Fuzûlî*** cigerim kanını koymaz döküle
Can fedâ ol şanemiñ ğamze-i ḫün-ḫâresine

67*

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Şemʿ-i rüyuñ âfitâb-ı ʿâlem-âfâdır seniñ
Nûr-ı Hâḫ ḫurşîd-i ruḫsârında peydâdır seniñ
- 2 Sensin ol gevher ki dürc-i mümkinât içre bu gün
Mümkin olan ʿaybdan zâtıñ müberrâdır seniñ
- 3 Cân verir lâʿliñ temennâsında bñ âb-ı ḫayât
Feyziñe leb-teşne biñ Hızır u Mesîḫâdır seniñ
- 4 Serv ü gül nezzâresin nʿeyler saña ḫayrân olan
Kim ḫadiñ serv [ü]ruḫuñ gül-berg-i raʿnâdır seniñ
- 5 Râz-ı ʿaşkıñ halkdan kılmak nihân mümkün degil
Âşkıñ ol vechden ʿâlemde rüsvâdır seniñ
- 6 Kıldı şevkıñ eşk ğavâşı gözüm merdümlerin
Ey dür-i ter menziliñ güyâ bu deryâdır seniñ

*Fuzûlî için 65. şiire bakınız

* 67 33a

- 7 Cümle-i âfâkdan* çekmiş ta'alluḡ dāmenin
Tā **Fuzûlî*** hastaya vaşlın temennâdır seniñ

68*

11'li Hece Vezni

I

Aşlım gitdi yaylalara tayandı
Benim bunda alışıma ne dirsın
İki dinli her cāniniñ elinden
Şararıb şoluşuma ne dirsın

II

Bayram gelse ına yasam destime
Selām virsem yārānıma dostuma
Hasta düşdüm Aşlı gelmez üstüme
Ġarīb Ġarīb ölüşüme ne dirsın

III

Ben zülfünden aşlım dār deyü
Ġonca güle şarılایım hār deyü
Benim şurda tūtī dillim var deyü
Gidüp gidüp gelişime ne dirsın

IV

Öylen ile ikindiniñ arası
Aldı beni aşlarınıñ arası
Kimse bilmez bu kimiñ yarası
Melül maḡzūn baışıma ne dirsın

* 7a Cümle-i âfâkdan: Barça afak ehliden FD.

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız

* 68 33b

- 2 Mürid-i meşreb nehād iken dil bir zaman hālā
Şanemler secdesin tã‘at bilür büthāneden çıkmaz
- 3 Hoşa ol mest kim çekmiş elin dünyā ve ‘uqbādan dan
Elinden cam düşmez rüz [u] şeb meyhāneden çıkmaz *
- 4 Muhabbet kenzini kıl sırr-ı ādemden taleb ammā *
Çıkar vīrānelerden kenz her vīrāneden çıkmaz
- 5 Düşer odlara rāzi itmez itmez ifşā ‘āşık-ı şādık
Şadā-yı nāle **Hāmī*** yansa da pervāneden çıkmaz

71*

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün
(Fā°ilātün) (Fā°ilün)

- 1 Feleğin cevır [i] cihāmı başıma dar itdi
Miñneti nā-mütenāhiyi baña yār itdi
- 2 Cam-ı enduh-ı gāmıñ mest-i müdāmı oldu
Künc-i meyhāne-i miñnetde belādār itdi
- 3 Ey felek ğayri yeter seng-i kaçā etme bize
Kavs-ı miñnet benim ‘ālemde işim zār itdi
- 4 Cevr-i dildārile a‘dālarımıñ hep ta‘nı
Sĩnemi yaraladı dīdemi hūn-bār itdi

* 70 3. beyiti Maraşlı Hamī Divanı’nda:“ Hoşa ol mest kim kayd-ı ħodden olmuş āzāde
Elinde cām-ı şahbā nüş ider mey-hāneden çıkmaz” şeklindedir.

* 70 3-1 mısraı Maraşlı Hamī Divanı’nda:“ Taleb kıl sırr-ı ādemden miñabbet sırrını ammā” şeklindedir.

* **Hāmī** için 4. şiire bakınız.

* 71 36b

- 5 Seydâ ağlamadan ğayri buna çâre mi var
Sûziş-i ‘aşk-ı sitemkâre giriftâr itdi
- 6 **Seydâ*** şabr idegör hâliñe yokdur çâre
Sûziş-i ‘aşk-ı sitemkâre giriftâr itdi*

72*

11’li Hece Vezni

I

Niçe ideyim deli gönül eliñden
Âh idüp ağlarsın niçe bir zamândan
Mevlânın ismini koyma diliñden
Bu kara günlerin geçe bir zamân

II

Ėam çekme sevdiğim bir gün gülersin
Gözleriñ kanlı yaşın silersin
Dile Hâkdan gözüm her ne dilersen
Kâdir Mevlâm bahtıñ aç bir zamân

III

Yüz tut şehirlerde ola Mevlâya
Mevlâm bizi belâlardan şaklaya
Felek ilen düşdüm çeşm-i da‘vâya
Da‘vâmız aradan kalka bir zamân

IV

Luţfi* murâdıñca hoş ola hâller

***Seydâ**, şair hakkında bilgi bulunamamıştır.

* Şair iki makta beyiti yazmıştır. İkinci makta beyit der-kenardır.

* 72 36a

* Şiirin **Luţfi** mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğu tespit edilememiştir. Bu sebeple şair hakkında bilgi verilememiştir.

Şād olup sevinüp şen* ola iller
 Yer yerin açıla hep ğonca güller
 Bülbüller gülşende uça bir zamān

73*

Fe'ılātün /Fe'ılātün/ Fe'ılātün/ Fe'ılün

I

Bir sözüm var saña ey nahl-i gül-i hāzānım
 Almağ ister seni ağışa her şeb cānım
 Kalmadı zerre kadar şabredecek dermānım
Ne yapayım ey efendim a benim sulṭānım

II

O yılan kavili fermāyiş dün ben aldım
 Tāze semmür için eṭrāfa haberler şaldım
 İşte bayramda gelüp çatmada şaşdım kıldım
Ne yapayım ey efendim a benim sulṭānım

III

Buluruz istediğin* itme sitem beyhüde
 Hele yarın baçalım biz de olan mevcüda
 Yok seniñ istediğin 'anterilik çarşüda
Ne yapayım ey efendim a benim sulṭānım

IV

İstadiğin kadar al altun elin koynuma şok
 Göger penbe yeşil mā'ī şarābī şāl çok
 Öyle semmür-ı siyāha yakışur fistikī yok
Ne yapayım ey efendim a benim sulṭānım

* 72/IV-2. mısra da eski harfli metinde “şin” olarak yazılan kelime “şen” olarak alınmıştır.

* 73 37a

* III/1 buluruz istediğin: Sabah olsun buluruz EVD.

V

Gezmese elden ele sözleri Şām [ü] Şarkı
Vāşfīn* ğayri üftādeñden olur mu farkı
 Vaşf-ı hüsnünde seniñ söylemeyem de şarkı
Ne yapayım ey efendim a benim sultānım

74*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Fırkat-i dildār ile sīnemde cān ağlar baña
 Gūş idüp hāl-i derūnım hep cihān ağlar baña
- 2 Hayli demdür görmezem ol ğonce-i ruhsarıñı
 Anıñcün bāğ-i gülde bülbulān ağlar baña
- 3 Raḥm kıl aḥvālime ey pādişāh-ı dilberān
 Dehr içinde senden özge mehveşān ağlar baña
- 4 Çekdiğim cevır [ü] cefāyı görseler ey sevdiğim
 Şad hezerān ben gibi üftādegān ağlar baña
- 5 Tā ezel miḥnetkeş itdi rūzgār-ı bed-sirişt
 Durmaḡ el virmez görünce āsumān ağlar baña
- 6 Eşklerim felek gördükce elbet raḥm ider
 Seyl idüp hūnīn eşkin her zamān ağlar baña
- 7 N'eyleyim derd-i derūnum gün-be- gün artmaḡdadur
Seydā* 'arş-ı 'alāda ḡudsiyān ağlar baña

***Vâsıf**: İstanbul'da doğdu. Asıl adı Osman'dır. Enderun'da yetişti. Mir Vâsıf ve Enderunlu Vâsıf diye tanındı (İpekten, vd., 1988: 446).

* 76 37a

***Seydâ** için 71. şiire bakınız.

75*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Kâtil-i üftâdegân-ı ğaddâra benzer gözleriñ
Kibriğîñ seyf-i 'Acem hünkâra beñzer gözleriñ
- 2 Zûlm ile vîrâne kaldıñ külbe-i aḫzânımı
Zâlimâ korķum budur mekkâre beñzer gözleriñ
- 3 Süzme çeşmiñ elamâna şad hezâr olsun emân
Naz ile âheste-i bîmâra beñzer gözleriñ
- 4 Bağ-ı ruḫsârında ey gül ḫâl-i Hindubir taraf
Bir taraftan cevır ile dîlzâra beñzer gözleriñ
- 5 Ğabğabıñ ta'bîr olunmaz ey ruḫ-ı gülgün şıfat
Bâğ içinde nergis-i ḫûn-ḫâra beñzer gözleriñ
- 6 Muşḫâf-ı ḫüsninde ğisû-yı perîşân tellere
Fenn-i siḫr öğretmede sehhâra beñzer gözleriñ
- 7 'Aḳl ü fikr ḫırmen **Fahrî**ni* yağma itmede
Sevdigim ol teşne-i serşâra beñzer gözleriñ

* 7537b

***Fahrî** için 29. şiire bakınız.

76*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Biz şarāb-ı ‘aşkıñ ile kana gelmişlerdenüz
 Baş [u] cān terke urup meydāna gelmişlerdenüz
 Ateş-i sūzān-ı şevka yāne gelmişlerdenüz
 Secde-i hāk der cānāna gelmişlerdenüz
 Derdmendüz ‘āşıkuz dermāna gelmişlerdenüz

II

Hemdem-i yār-ı muşahib olmazız nādān ile
 Mevtsüzinsān yokdur oynamaz şeytān ile
 Girmişüz faqr [u] fenāya terk-i baş [u] cān ile
 Çün müyesser oldu vuşlat ol gül-i handān ile
 Bülbül-i gūyā gibi efğāne gelmişlerdenüz

III

Hubb-ı dünyādan geçüp faqr ile kıldık iftiḥār
 Mülk fakrın şāhiyuz ya‘ni esīr-i ‘aşk-ı yār
 Olmuşuz merd-i kalendar kılmışuz terk-i dünyā
 Baḥr-i dilde gevher-i maḫşūd kıldık der-kenār
 Gitdi firḫat vuşlat-ı cānāna gelmişlerdenüz

IV

Sālik-i rāh-ı ḥaḫīkat olanıñ yoldaşiyuz
 ‘Ārifüz ‘ārifleriñ yoldaşiyuz ḫardaşiyuz
 Lāubālī rind-i ‘ayār-ı cihān ḫallāşiyuz
 Şanma ey ‘ārif me‘ārif bezm içre nāşiyuz
 Ma‘rifet cāmın içüp mestāne gelmişlerdenüz

* 76 39b

Şiirde mahlas bendi yoktur.

V

Vaḥdet-i rūz-i ezelden ‘aşk olupdur pīrimiz
 Ol sebebdan tekye-i faḫr-ı dünyādır yerimiz
 ‘Ad olur nev’-i beşerden gerçi kim taşvīrimiz
 Āb-ı gülden şanma ey zāhid bezm-i tenvīrimiz
 Nūr-ı Ḥaḫdan şüret-i insāna gelmişlerdenüz

77*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Dād eliñden dād eliñden el-amān ey miğ-beçe
 Qorqarım ibrāmın ile intisāb idem ḥaça
- 2 Perçemin rūya döküp dalfes olanda cilvesāz
 Lā-cerem ĩmānı gibi virdi ĩslāmım * hiçe
- 3 Böyle bir bī-din mezhep nesl-i Nemrūd ġālibā
 Zümre-i ‘uṣṣāqın ister dīn-i Aḫmedden geçe
- 4 Yaḫasın çāk itmege ‘ĭsāya cevriñden bu şeb
 Murğ-ı dil hemçü ferşe belki eflāke uça
- 5 Sākin- i deyr oldı göñlüm kim namāz içinde ol
 Dīni üzre ref’-i destār eyleyüp perçem açā
- 6 Dem-be-dem serhūş olup ‘uṣṣāqını katl itmege
 ĩhtiyāten koynına koymuş leb-ā-leb bir ḥaçe *
- 7 Cān taḥammüldeñden ḫalursın buse itdikce niyāz
 Meryem ana rūḫı çün virmem diyüp ol and içe *

*77 39b

*77 2b ĩslāmım: ārāmım HSD

*77 6b’den sonra “Ėamze-i ḫūn-rīzi ile ‘āṣıḫıñ ḫanın şaça” mısraı eklenmiştir.

*77 7b and içe: anda peçe HSD

- 8 Hem-niştirim olmasa da şimdi* ol tersâ-yı tıfl
Hâl koyup itmez ne çâre belki o benden kaç*
- 9 Tâ maşşer olmaz itlâf **Hâşmiyâ*** ‘aşk gömlegi
Zâil olmaz bir libâs fâhîr ammâ kim biçe*

78*

Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün / Mefâ’îlün

- 1 Dilâ beyhûde zann etme bu bir sultân-ı hağdur hağ
Hilâfet pisterinde vâriş fermân-ı hağdur hağ
- 2 Erenler bezminiñ pertev-i fezâ-yı pâdişâhıdur
Hükümdâr vilâyetinde bu bir merdân-ı hağdur hağ
- 3 Harâbân ehliğür zâhirde gerçi bilmeyen bilmez
İnandık ‘ayn-ı hağğile bu bir cânân-ı hağdur hağ
- 4 Dil-i dînim kemâl ile idince kendüne teslîm
Şükr lâzım bize çünkü bu bir ihsân-ı hağdur hağ
- 5 Kemend kâmile gerden virüp teslîm ol ey **Fahrî***
Hużûr-ı feyz-i Rabbîde bu bir erkân-ı hağdur hağ

*77 8a şimdi: cennette HSD

*77 8b mısraı Hasmi Divanı’nda “Cân-güvâr olmaz na’îmi belki cennetden kaç” şeklindedir.

***Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

*77 9. beyiti Hasmi Divanı’nda” Tâbe-maşşer olmaz itlâf Hâşmiyâ ‘aşk gönlünü/Zâ’il olmaz bir libâs habbât-ı kudretiñem biçe” şeklindedir.

*78 40a

***Fahrî** için 29. şiire bakınız.

79*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Bî-vefâ çarhıñ cihānda haylice maḥzūnı var
 Kime dünyāda şorsam derd-i dil-i pürhūnı var
 Yalñız Kays degil dehrin nice Mecnūnı var
 Hüsn-i Leylānıñ hezerān ‘āşık-ı meftūnı var
 ‘Aḳlile şanma cihānda herkesiñ memnūnı var
 ‘Āşık-ı āşüfte ḥālīñ derd ü gün-ā-gūnı var

II

Cām-ı şahbā ile sākī virdiğīñ mey kandırır
 Mest-i cānım mutribiñ ağızındaki ney yandırır
 Sākī gülçehre hem zāhidleri uşandırır
 Tā ezelden serseri ‘aşkım beni tolandırır
 ‘Aḳlile şanma cihānda herkesiñ memnūnı var
 ‘Āşık-ı āşüfte ḥālīñ derd ü gün-ā-gūnı var

III

Gūşe-i meyḥānede ehl-i ḥarābāt eglenür
 Sālīk-i pir-i müğān ehl-i kerāmāt eglenür
 ‘Ālem-i ‘ilm-i ledün ehl-i maḳāmāt eglenür
 Zāhire mecnūn-şıfat ehl-i ‘alāmāt eglenür
 ‘Aḳlile şanma cihānda herkesiñ memnūnı var
 ‘Āşık-ı āşüfte ḥālīñ derd ü gün-ā-gūnı var

IV

Zāhidā bil sāye-i ‘avn-i Hudā dirler bize
 Bende-i şāh ‘aliyyü’l-Murtażā dirler bize
 Hāk-i pāyı tābī‘-i āl-i ‘abādirler bize

*79 40b şiirin yazımında düzeltmeler ve üstü karalanmış kelimeler bulunmaktadır. Buradan şiirin son halini almadığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple şiirde vezin hataları bulunmaktadır.

Ğamkeş-i şâh-ı Hüseyn-i Kerbelâ dirler bize
 ‘Aklile şanma cihânda herkesiñ memnûnı var
 ‘Âşık-ı âşüfte hâliñ derd ü gün-â-günü var

V

Hamdullah cânımıñ cânânıdır işnâ ‘aşer
 Gülistân-ı cennetiñ hübânıdır işnâ ‘aşer
 Dıde-i Peyğamberiñ nûr-ı aynıdır işnâ ‘aşer
Fahrîyâ* şeydâlarıñ pîrânıdır işnâ ‘aşer
 ‘Aklile şanma cihânda herkesiñ memnûnı var
 ‘Âşık-ı âşüfte hâliñ derd ü gün-â-günü var

80*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Cân-ı gönülüm her zamân dir lâ de yok illâ da hû
 İns [ü] cin belki cihân dir lâ de yok illâ da hû
- 2 Vird ile hû ismine maşğul olan esmâ ile
 ‘Aşk-ı Hâkda şadıkân dir lâ de yok illâ da hû
- 3 Zâr ile hûn sirişkiñ nâlesi bülbüllerin
 Rûz [ü] şebde her zaman dir lâ de yok illâ da hû
- 4 Şebnem-i ebr-i bahârân gonca gülde dâimâ
 Feyz-i Hâk asa hemân dir lâ de yok illâ da hû
- 5 Seb‘a-i eflâkden **Fahrî*** baña geldi haber
 ‘Arşî serş kudsiyân dir lâ de yok illâ da hû

* **Fahrî** için 29. şiire bakınız.

* 80 41a

* **Fahrî** için 29. şiire bakınız.

81*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Şāh-ı istignāyı mülk oldum recā bilmem nedür
İlticāya haḳdan dan özge mültecā bilmem nedür
- 2 Şöyle Mecnūnum bugün Leylā da zincirimdedür
İnlerim ‘aşḳdan ammā cān fezā bilmem nedür
- 3 Rāhına kılsam telef cānımı cānā ḡam degil
Ḥüsniñe pervāneyim şem’ ü ziyā bilmem nedür
- 4 Mest-i cām-ı vaḥdetim kendü özüm farḳ itmezem
Lāübālī meşrebem çün ü çerā bilmem nedür
- 5 Fārīgim dünyā ve ‘uḳbāya ta‘alluḳ itmezem
Terk-i tecridim bu gün ḥupb-ı sivā bilmem nedür
- 6 Her ne eylerseñ revā cānāne men dil-ḥasteyim
Ben **Sezāī**em* anıñçün nā- sezā bilmem nedür

82*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Kerbalā meydānının şāhib-kırānıdur Ḥüseyn
Ümmet-i merḥūmenin kehfü’l-emānıdur Ḥüseyn
- 2 Çarḥ-ı zālīm bir içim şu virmedi rüz-i cihād
Sāḳī-i kevşer ‘Alī’niñ naḳd-i cānıdur Ḥüseyn

* 81 41b

* **Sezâî**: “turkdebiyatisimlersozlugu.com” internet sitesinde Sezâî mahlaslı bir şair bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

* 82 41b

- 3 Būsegāh-ı Aḥmede tiġ urdu zīl cevşen le‘īm
Dīn içün rencide-i gerden-keşānıdur Ḥüseyn
- 4 Tıtmadı mel‘ün Yezīd emrin bilürken ḳadrini
Zāt-i pāk-i Kibriyānıñ tercümānıdur Ḥüseyn
- 5 Vaḳt-i mātemdür Muḥarremdür bu gün ḳan ağla kim
Eşrefā* giryānlarıñ rûḫ-ı revānıdur Ḥüseyn

83*

Fe‘ilātün /Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

- 1 ‘İş [ü] nūş it özüñe men‘-i şarab itme hele
Gezme ayak telef-i vaḳt-i şebāb itme hele
- 2 Geçüp ‘aşıḳdan idüp meyl-i ‘adū ey gül-ter
Gülşen vaşlıñı me‘vā-yı ğurāb itme hele
- 3 Dil seniñ mülk-i şarīḥiñ anı bir buse içün
Şoñra nādim olasın belki ḫarāb itme hele
- 4 Benim eye muḫtesib bāde-i ‘aşḳ vuşlatıma
Leb-be-leb olmadığım vaḳti ḫesāb itme hele
- 5 Şaḳın Allāhı severseñ her olur olmaz ile
Müftüyān zümresi-veş baş cevāb itme hele
- 6 Gene alūd olur defter-i a‘māliñ ebed
Ġıybet-i nās ile bir ferde ḫiṭāb itme hele

*Eşref Paşa:“Tezkirelere GöreDivan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” adlı kitapta Eşref Paşamahlashı 3 şair bulunmaktadır. Ancak bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

* 83 42a

- 7 **Hâşmiyâ*** nîl-i murâd mûcib-i taqdîr-i Hüdâ
Nefse ilkâ bile beyhûde şitâb itme hele

84*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Hâvfım oldur bûs-ı la'liñ il alur ey mâh-rû
Ağlarım dünyâyı cümle seyl alur ey mâh-rû
- 2 Mısr-ı hüsne çünki Yūsufsun ağuşuna
Kimse almağ mümkün olmaz nîl alur ey mâh-rû
- 3 Perçemiñle kâkülün cânım içün eyler nizâ'
Gâlibâ başa çıkup kâkül alur ey mâh-rû
- 4 Lâne-i mürğ-ı dilim kırbunda ruhsarıñ mezâd
Ol Hâk şef'a ile dil alur ey mâh-rû
- 5 Muşhaf-ı hüsniñden ancağ mezhep-i 'aşka hüküm
Mağrem âyât-ı Hâk Cibrîl alur ey mâh-rû
- 6 'Âşıkıñ çâk sîneye vehm itme ta'n ağıyardan
Sengden bir nesne şanma yıl alur ey mâh-rû
- 7 Besledi cân içre 'aşkıñ **Hâşmi*** -i fermân bezek
Hâvfım oldur bûs-ı la'liñ il alur ey mâh-rû

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

* 84 42b

* **Hâsmî** için 7. şiire bakınız.

85*

Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün / Mefā'īlün

I

Ne rind-i āsā diyār-ı Mar'āşın ben bādesin sevdim

Ne huşk zāhir -āsā hırka vü seccādesin sevdim

Güzeller zümresinden başına āzādesin sevdim

Memiş ismi gümüş cismi sipāhī-zādesin sevdim

II

'Aceb rızkın neden virmiş Hüdā āgüş-ı māderde

Bunuñ mişli hılāvet görmedim ben şır ü sükkerde

Göñül azād iken şimdi şataşdı bir 'aceb derde

Memiş ismi gümüş cismi sipāhī-zādesin sevdim

III

Nazīri yok beni ādemde meh-rū-yı perī düşdür

Veterde tır-i müjgān ebruānı hem kemān-keşdür

Hülāşā āb-ru-yı mäh-rū-yı şehr-i Mar'aşdur

Memiş ismi gümüş cismi sipāhī-zādesin sevdim

IV

Tele'lüden 'ibāretdür beden peyrūze şeklinde

Dem-ā-dem lerzden hālī degil pālūze şeklinde

El irmez vaşlına gencīne-i merkūze şeklinde

Memiş ismi gümüş cismi sipāhī-zādesin sevdim

V

Alınmış hın-i hılkatde türābı arz-ı aķdesden

Dem-ā-dem behceti artar başında aķmerī fesden

Hele vallāh ey **Hāşmī*** geçilmez böyle nev-resden**Memiş ismi gümüş cismi sipāhī-zādesin sevdim**

* 85 43a

* **Hāsmī** için 7. şiire bakınız.

86*

Li-muharirihi Hamdī [.....]*

Fā'ilatün/Fā'ilatün/Fā'ilatün/Fā'ilün

- 1 Mü siyâh ebrû siyâh bahtımda şebvârı siyâh
Kânde bezm-ârâ ola yâ Rab çıka ol rû-yı mâh
- 2 Dâne içün Kays tek dil-i dâm-ı Leylâya düşüp
Zülfî zincir-veş gerdânıma tağdı o şâh
- 3 Eşter ümîdimiz serkeşdir ol virmez ele
Kavs-ı rihlet urdı hayfâ hâli kaldı bâr-gâh
- 4 Leyte ümmî lem teldinî lem ara yevme'l-firâk*
Çıkdı rûhum sâde ten kaldı vücûdum âh vâh
- 5 Nâz-ı hûş cennetidir sâde fes bir mâh-veş
Hüb rûdır câr ebrûvânım mağâmı çargâh
- 6 Eylesem yüzbiñ tevâzu'la temennâ büsesin*
Virmişim bi'llâh dir ger minnet itse pâdişâh
- 7 Va'dine ümîdvârım sâkiyâ ol âfetiñ
'İyd-ı eyyâmı gelür şabr eyle didi çarmâh
- 8 Hâl-i hind-veş yahşem der behî herçe mâest*
Her meni üftâde râyîñ lahza meyker-veş nigâh

* 86 43b

* Kelime okunamamıştır.

* 86 4a mısraı Arapçadır.

* 86 6a sonra ayrıca "Eylesem büse temennâ cilve ister yapup" mısraı bulunmaktadır.

* 86 8 Farsça kelimelerden müteşekkildir.

- 9 Seng-veş saht dili nerm oldı el'ân ol putuñ
 Hamdu'l-lâh **Ĥamdîyâ** * maḥzâ bize faẓl-ı İlah *

87*

11'li Hece Vezni

I

Sîmîn ḥameylisin taḫmıṣ boynuna
 Hîç bir güzel getüremem 'aynına
 Ĥâş baḫçeden meyve almıṣ koynuna
 Ḥayva mı turunç mu nâr mı bilmem

II

Sîmîn ḥameylisin taḫmıṣ destine
 Sürmeler çekmiṣ çeşm-i mestine
 Ṭomur ṭomur aḡ memeniñ üstüne
 Gül-âb mı saçılmış der midir bilmem

III

Şâzim * dir ki ben tevâtür itmedim
 Şöyle bir dilbere seyrân itmedim
 Arayup da ben aşlına yetmedim
 Yoḥsa bir kötünüñ yâri mi bilmem

* Gazel Hamdullah Hamdî'nin divanında bulunmamaktadır. Şiirin **Hamdî** mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğu tespit edilememiştir.

* Kelime “İlah” şeklinde okunmuştur.

* 87 44a

* **Şâzî** için 64. şiire bakınız.

88*

11'li Hece Vezni

I

Hey ağalar ben vaşlıma irmişim
Bir servi kâmetli cilvegârim var
Dal kollarım tost boynuna şarmışım
Al yanaklı tûti dilli yârim var

II

Ben tostumuñ haş ûşundan bilürem
Al yanağdan büsesini aluram
Bir canım var tost yoluna ölürem
Terkin virmem nâmusum var 'ârım var

III

Kaşlarıñ târ hemân işâret ider
İbrişim bağı şalunup gider
O tıflı şaran dünyâda n'ider
Medh kâbil degil zûlf-i mârım var

IV

Şükrüm* dir bir zaman yarsız kalmışım
Behre gibi ummânlara talmışım
Henüz güzellerden pâyım almışım
Virmem yâdlara bir şikârım var

* 91 44a***Şükrü**: Şair hakkında bilgi bulunamamıştır.

89*

11'li Hece Vezni

I

Hey ağalar bir sevdaya düş oldum
K̄an ağlarım d̄idelerim yaş olur
Çiçekler içinde k̄anğısı nazlı
K̄aranf̄ülüm cümlesine baş olur

II

Menefşem dir ben de nazlı k̄oğarım
Boynum eger yar yoluna b̄akarım
Çok 'āşık̄ların s̄inesini yakarım
Anıñ için d̄idelerim cūş olur

III

Sünbülüm dir ben [.....] *bezerim
Uğrun uğrun tenh̄alarda biterim
Güzelleriñ yanağında tüterim
Güzeller de böyle kibr baş olur

IV

Gül de dir ki ben güzeliñ deriyim
Bülbül fiğ̄an ider anıñ yariyim
Şöyle bir ş̄ıveli güzel k̄arıym
'Ömr̄im' *fiğ̄an ider s̄ine t̄aş olur

* 89 44b

* III/1 kelime okunamamıştır.

* Ömr̄i: Şair hakkında bilgi bulanamamıştır.

90*

8'li Hece Vezni

I

Yeşil başlı telli turna
Şimdi bizim gölden uçdı
'Aqlımı başımdan aldı
Şuwardı ğayri gū düşdi

II

Dünyâ kadar olsun malın
Mevlâm artırsun kemâlin
Gülşen yüzlü mâh cemâlin
Yazık dilden dile düşdi

III

Bir zaman çekerim yası
Yüregimden gitmez pası
Onulmaz 'aşkıñ yarası
Altun kemer dile düşdi

IV

Yoluna koymuşum cânı
Dîdemden ağıtdım kanı
Kerem sevdi Aşlıhân'ı
O da ğurbet ele düşdi

* 90 45a

91*

Mef'ülü / Mefā'ilün / Mef'ülü / Mefā'ilün

Bî nazra-i Rif'at Beste-i Berâ-yı dil-şikeste Hâmdî be-meş'ar-ı* Münâcât

- 1 Yâ Rab yine uğradı şarpa yolumuz eyvâh
Sen eyle hedâyâtı kim olmayalım gümrâh
- 2 'Aşkîñla ciger hâрім şer'inde emekdârım
Luṭfuñla ümîdvârım ye's eylemezem bi'l-lâh
- 3 Baḥr-ı günâhım geşti girdâba dönüp düşdi
İr kûy-ı dil-ârâya lâ- vâşıl illa'l-lâh
- 4 Ol ruḥları gülgûna bülbül gibi müştâkım
Ezfûn oluyor nâlem her vakit ki şehergâh
- 5 **Hâmdî*** o büt-ı nevres'ömr itse vefâ va'de
Taḳbîl iderim anı hem diyerek eyva'l-lâh

92*

Fā'ilâtün/Fā'ilâtün/Fā'ilâtün/Fā'ilün

- 1 Câm-ı endüh-ı felekde şimdi maḥmurlardanuz
Ya'ni bizim diller bād ile dūr mehcûrlardanuz
- 2 Birbirin ta'kib idüp gelmekdedür seng-i ḳazâ
Her ṭarafdan ḥatırı nâşâd meksurlardanuz
- 3 Ben bu dehre neyledim bilmem ne taḳşir eyledim
Kim yanında ḥâliyâ me'yûs menfûrlardanuz

*91 45a

* Kelime bu şekilde okunmuştur.

* **Hâmdî** için 86. şiire bakınız.

* 92 45b

- 4 Hâlim taḥrîr idince ḥāme-i şun'-ı kader
Ğālībā ser-defter-i hicrāna meşṭurlardanuz
- 5 Ser-fürü itmez iken dünyā için a'dālara
Şimdi ednāya mümāşāt ile mecburlardanuz
- 6 Derd-i nā-sāzı felekden çekdiğim Mevlā bilür
Gerçi biz iḳbāl ile 'ālemde meşhurlardanuz
- 7 Kim bahā olsa n'ola kalā-yı şî'rin ey **Ziyā***
Ḳadri eş'ār ile biz ma'zur ve mağdurlardanuz

93*

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Yine bir tıfl-ı mekteb dil-rubagördüm 'alīmāne
Bilād-ı Mısr-ı ḥüsne Yūsuf olmuşdur 'azîzāne
- 2 Zeliḥā-veş fiğānım 'arş-ı 'ālāyı idüp lerzān
Raḳīb-i rû-siyeh āğūşa almışdır ḥarîfāne
- 3 Amān gel sedigim la'l-i lebūn emdirme ağıāra
Yoluñda ben gibi 'āşıklar olmuşdur za'îfāne
- 4 Murādım buse-i ğabğab degildir ḥāl-i ruḥsariñ
İkisi 'az ḥā cānım efendim bu perişāne
- 5 Sevindir **Fahrî**ni* üftādeñî ey āfet-i devrān
Şeb-i vuşlatda gel āğūşuna başa zarîfāne

* Şiir Ziyâ Paşa'nın şiirlerinden değildir. Ziyâ mahlaslı başka bir şaire ait olduğu düşünülmektedir.

*93 46a

***Fahrî** için 29. şiire bakınız.

94*

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Kātlime fermān getürmiş bir güzel hindūları
Cānım almāk kaçdın eyler turre-i gīsūları
- 2 Cismimi bīmār iden çeşm-i nigāh mäh-rū
[.....]* ok nişān ile atar ebrūları
- 3 Mihr-i māha eylesem teşbīh rū-yı pāk haṭā
Mihr-i māha eylemiş ta'līm devrān rūları
- 4 Ben de bilmem Yūsuf-ı Ken'ān mıdır Mısr içre kim
Biñ Zelīhāyı müseḥḥar gamze-i cāzūları
- 5 **Fahrī*** yā seyr-i gülistān eylemek lāzım degil
Koḳladırsa ḥāl-i ruḥsār üzre 'anber-būları

95*

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Dilberā ruḥsār-ı zülfi el-amān bir yana aş
Yā kemendi kākülle gönümi gerdāna aş
- 2 Pertevi 'aqlım ḥüsnüñ mihr ü mäh 'ālemde
Sen digil meydāna mihr [ü] mäh ile zindāna aş
- 3 Çeşm-i cellādīñ efendim günde yüz biñ ḳan ider
'İbret içün cānımı al arşa-i meydāna aş

*94 46a

*2a kelime okunamamıştır.

***Fahrī** için 29. şiire bakınız.

*95 46b

4 Dil giriftâr oldu söze kalmadı şabr [ü] mecâl
Öldürürseñ ah zâlim meclis-i hûbâna aş

5 Söylesünler dilber-i ra'nâ bunı katl eylemiş
Şarma zülfüñ telleriyle **Seyyidi*** merdâne aş*

96*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

1 Bir gedâ-yı nâtüvânım pâdişâhım söyle gel
Süzme çeşmiñ ey peri ol dem ilâcım eyle gel

2 Kâmetiñ bâlâ olupdur yüzleriñ şems-i cihân
Nâr-ı 'aşkı bil efendim el-amân sen böyle gel

3 'Âşık oldum ben saña dilber bana cevri eyleme
Çekmege tākāt mı kaldı nazlı yârim şöyle gel

4 Rûz [u] şeb hûlyâ gele ben şafa keb eyledim
Gerdeniñden bûse 'ahd eyle efendim böyle gel

5 Cism-i nâziñ cevri nâziñ sūzi nâziñ **Fahrîyâ***
Bir gedâ-yı nâtüvânım pâdişâhım söyle gel

***Seyyidi** için 13. şiire bakınız.

* 95 5. Beyitten sonra “ Şarma zülfüñ telleriyle Fahrîni merdâne aş” mısraı bulunmaktadır.

* 96 47a

***Fahrî** için 29. şiire bakınız.

97*

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 La'l-i ruhsarımda ey gül fülül-i sevdâ mıdır
Bü -perest olsam aña hem bir 'aceb gavğa mıdır
- 2 Loğma-i büsede ümîdiñ cānımıñ cānān āh
Bāğ-ı hüsnüñ ey nihālim Cennetü'l-me'vā mıdır
- 3 'Andelīb- āsā seherden eylerim efgān[ü] zār
Hāb-ı bīdār oldıgım hep gonce-i zībā mıdır
- 4 Muşhaf-ı hüsnünde ey şüh-ı cihān-ārā amān
Ser-be-ser sünbül mi yoğsa nergis-i şehlā mıdır
- 5 Cevr ile zālīm helāk itme yeter insāfa gel
Dehr içinde 'āşık-ı **Seyyid*** gibi dānā mıdır

98*

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Rağme gelse ol perī bu āh u efgānım görüp
Hem hayāl ile dem-ā-dem zār-ı giryānım görüp
- 2 Şerha şerha eyledi bu sīne-i sūzānımı
N'olduñ insāf eyle gel hāl-i perīşānım görüp
- 3 Hāk-i pāyı mağdemiñ süpründüsün virseñ baña
Gözlerimden dem-be-dem āb-ı revān kanım görüp

*97 47a

***Seyyid** için 13. şiire bakınız.

* 98 47b

- 4 Görmeden evvel işitdim şem‘-i ruhsârîñ seniñ
Beni gördi hışma geldi cevre hayrânım görüp
- 5 Cân [u] dilden ‘âşık oldu cismiñe meh-rû seniñ
Nâz [u] istignâ ider her **Fahrî*** saña cânım görüp*

99*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 El-amân ey dil varup dil-dâra arz it hâlimi
Bir selâmet yerde bir bir söyle mânîü’l-bâlimi
- 2 Hâlimi kâfir de olsa her gören inşâf ider
Cevr-i ateş bâr ile bükdiñ bu kıddi dalımı
- 3 Nâle-i giryânıma rahm itmediñ bilmem neden
İltifâtıñla varup şâd eylediñ emşâlimi
- 4 Hüsnuñe mağrûr olup cevritme ey meh-rû baña
Luţf idüp gel gör benim pejmürde-i ahvâlimi
- 5 Âteş-i ‘aşkıñ cihânı **Seyyidâ*** yakdı bu şeb
Saña ‘arş [ü] semâ hep dinledi aqvâlimi

* **Fahrî** için 29. şiire bakınız.

* 98 Mecmuanın bir sonraki sayfasında, 101 numaralı şiirle ilgili olarak; “Ben saña ‘âşık olalı rûz [u] şeb kan ağlarım//Nâz [u] istignâ ider her dem baña cânım görüp” beyti ile “Rûz [u] şeb kan ağlamakta dil harâb oldu yeter” mısraı bulunmaktadır.

* 99 48a

* **Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

100*

Müstefîlün/ Müstefîlün/Müstefîlün/ Müstefîlün

- 1 Oldı bahâr-ı nev cihân âyine-veş revnak-nümâ
Güller açılmağa hemân bülbüller itdi hoş nevâ
- 2 Şâm [u] seher ‘îsâ demi doğundı ref‘ itdi ğamı
Güllerde mi füllerde mi bu ğâliye sâdi güşâ
- 3 Nesrîn [u] süsen bir yana reyhân-ı gülşen bir yana
Mey-i cām gülşen bir yana elde tutarlar dâimâ
- 4 Bunca kadeh gül kâfiledür kaldır başa Cem-i cāmdur
Gül-rûlarıñ ebramdur cevır [ü] cefâ vü ğam baña
- 5 Zülfün şâha çün ham-be-ham dil zârıma lâne bu dem
Ey şâh mâh-ı muhterem ey tütî-i şekker edâlî*
- 6 En‘âm-ı yâri görmüşüz gül hârmânına girmişüz
Yâr ile hem-dem olmuşuz sîne-be-sîne hûb hüdâ
- 7 **Hayrî*** gele geldükce gel maḥmûr nergis mest-i mül
Ruḥsarıñla da dâne kıl bendiñ perest ey meh-liķâ

101*

Müstefîlün/ Müstefîlün/ Müstefîlün/ Müstefîlün

- 1 Ey pâdişâh-ı dilberân sende hemân lütf [ü] kerem
İn‘âm kılmañ ‘âşıķa şimdi saña elzem bu dem

* 100 48b

* V/4. mısra kafiye ve vezin açısından bozuktur.

* **Hayrî** için 18. şiire bakınız.

* 101 49a

- 2 Hüsni'dür ol hürşîd-i tâb çeşmimden açar hûn-âb
Toldur içem kıl behre yâb himmet seni'dir bende hem
- 3 Bâd esdiği dem tilleri irşâd idermiş dilleri
O l gönca'nın sünbülleri ref' itdi dilden çün elem
- 4 Memnun kıl bir cām ile şanı kemāl nām ile
Şun bâde-i âram ile mest eyle gitsün dürlü ğam
- 5 Sehhâr-ı çeşmiñ nâz ider zülf-i cebîñ agâz ider
Hüsn-i edâ-hoş-sâz ider artar figanım dem-be-dem
- 6 Sen 'aşîka virme cefâ ey ma'den-i hub [u] vefâ
Sîne'dir ol cām-ı şafâ ya gönçe-i bâğ-ı İrem
- 7 Ezhâr bağıñ bülbülü destinde hem cām-ı müli
Hayrî* [içre ol]* hoş güli şundukça dilber cām-ı Cem

102*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
Kadeh-i Nüşân Bezm-i 'İşret Ey Hân Meyhân

- 1 Gülşen-i hüsni'nde ey gül ğabğabîñ elma mıdır
Kâmetiñ servi saçîñ bir sünbül-i zîbâ mıdır
- 2 Ruhlarıñ ve's-şems ve'l-leyl* mu'anber kâkülün
Süre-i ve'n-nür cebheñ kaşlarıñ tâhâ mıdır
- 3 Hüsni'ne bâğ-ı cinânda hürriyân âşüftedür
Cilve-i serv-i kaddiñ üftâdesi tûbâ mıdır

* Hayrî için 18. şiire bakınız.

*7/3 mısraında köşeli parantez içindeki kısım yazımının net olmaması sebebiyle bu şekilde okunabilmiştir.

* 102 49b

* ve'l-leyl: "Kasem olsun o geceye..." (Kur'an-ı Kerim,92/1).

- 4 Ya meleksin ya peri-veş hürisin bu hüsn ile
‘Arızın ey mäh-peyker Cennetü’l-Me’vâ mıdır
- 5 ‘Aynîyâ* cân bahş idersin bu gazelle ‘âleme
Zemzem ü âb-ı hayât u mu‘ciz-i ‘İsâ mıdır

103*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Yâsemindür hattı ya gül ikiden hâlî degil
Zülf-i şebbûdur ya sünbül ikiden hâlî degil
- 2 Dâğ-ı hûn-efşânıma didim ne dırsin didi yâr
Lâle ya kıatmer [... ...]* ikiden hâlî degil
- 3 Dün bir ehl-i derde ‘aşkıñ çâresin şordum didi
Ya seferdür ya tahammül ikiden hâlî degil
- 4 Añlar ağlar serv-i kıadden güller hüsn bâl eyleyüp
Dil ya kıumrıdur ya bülbül ikiden hâlî degil
- 5 ‘Aqlın alur ‘aşkıñ fi’l-cümle reng elden
Berg-i güldür la’l ya mül ikiden hâlî degil
- 6 Hâl-i ruhsarında mülde kıatına yek merdânedür
Hub-ı miskidür yâ fülful ikiden hâlî degil

* **Antepli Aynî (d.1180/1766-ö.1253/1837):**Asıl ismi Hasan, mahlası Aynî’dir. Antep’te doğmuş, İstanbul’da vefat etmiştir. Gençlik yıllarında Antep isyanı(1198/1783) sırasında Maraş’a geçmiş ve bir süre Maraş’ta ikamet etmiştir. Daha sonra Darende’ye gitmiş, buradan İstanbul’a geçmiştir. İstanbul’da Medrese eğitimi alarak devlet kademelerinde görev yapmıştır.Kasideleri ve tarih manzumeleri ile öne çıkar. Şairin Divan’ı vardır.

* 103 49b

* Mısrada köşeli parantezle gösterilen kısım okunamamıştır.

- 7 Evveli ‘aşkıñ melâmetdür nedâmet âhiri
Sen gerek ağla gerek gül ikiden hâlî degil
- 8 Va‘de-i laîf eylemişdur **Rûhî**-i *‘uryânına
Ya ‘abâdur ya kabâdur ikiden hâlî degil

104*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Zâr [u] giryân [u] belâ bir nây bir ben bir gönül
Çäk-ı dil-i şeydâ belâ bir nây bir ben gönül
- 2 Bezm-i hasretde firaş-ı gamda hicr ü yâr ile
Zerdür [... ...]* bir nây bir ben bir gönül
- 3 Firqatü'l-katl [... ...]* zülf-i siyehle âh iden
Dem-be-dem şubh [u] mesâ bir nây bir ben bir gönül
- 4 Sûziş-i şevk-i hevesle râh-ı ‘aşkıñda iden
Cism-i cân ser-fedâ bir nây bir ben bir gönül
- 5 Bezm-i devrân reh-i ‘aşk derd-i dildârda
Bî-nevâhûr gedâ bir nây bir ben bir gönül
- 6 Nâle vü şabr ü taḥammül etmede kıan yutmada
Pür-gam derd ü cefâ bir nây bir ben bir gönül

***Rûhî-i Bağdâdî** (öl. H 1014 – M 1605-1606): Daha çok terkeb-ibendiyle tanınan, asıl adı Osman olan ünlü divan şairidir. Bağdat'ta doğdu. Bağdâdî adı "Ruhî" mahlasıyla şiir yazan şairlerden ayırt etmek için verilmiştir. Vahdet-i vücud anlayışını benimsemiştir. Ruhî tasavvufu şiirine bir malzeme olarak kullanan kalender, hoş edalı, derviş gönüllübir şairdir (Ak, 2008: C 35, s 205-206).

* 104 50a

*2b mısradaki köşeli parantezle gösterilen kısım okunamamıştır.

*3a mısradaki köşeli parantezle gösterilen kısım okunamamıştır.

- 7 Dâğdâr-ı sîne sūzân kebâb-ı nâr-ı ‘aşk
Pür sādâ nālân cüdâ bir nây bir ben bir gönül
- 8 Meclis-i cāna şafâ nūr-ı rif‘at virmede
Zühre vü mäh [u] semâ bir nây bir ben bir gönül
- 9 Yaptı bir sâ‘atde ‘aynı muşelles [.....]*
Pek huzîn hoş bî-sahbâ bir nây bir ben bir gönül

105*

Mef‘ülü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ülün

I

Bir ülfet için tılsım-ı ra‘nâdan uşandık
Bir ‘işret için meclis-i şehâdan uşandık
Bir ‘izzet için şevket-i dârâdan uşandık
Bir devlet için çarha temennâdan uşandık
Bir vaşl için ağyâra mudârâdan uşandık

II

Cevriñle şehâ saña murâ‘ati unutduk
Bilmezlikle şöñra mükâfâtı unutduk
Âgüş-ı hayâli ile mümâşâtı unutduk
Hicriñ çekerek zevk-i mülâkâtı unutduk
Maħmûr olarak lezzet-i şahbâdan uşandık

III

Cânânım ile şimdi düşüp firķâte ammâ
Ağyâr ile dilber irüşüp vuşlâta ammâ
Taķsîm-i ezel bizi atup miħnete ammâ

*9a mısırada köşeli parantezle gösterilen kısım okunamamıştır.

* 105 50b

Düşdük katı çokdan heves-i devlete ammâ
Ol dâ'îye-i dağdağa-ı fermâdan uşandık

IV

Cevr-i a'dâ ile dil buse-i hûbândan uşanmaz
Bezm-i dildârda dil pençe-i dîvândan uşanmaz*
Dil ğamla daħi dest-i girîbândan uşanmaz
Rûz [u] şeb şoħbet idüp 'aşkla cânândan uşanmaz
Bir yar için ey dil hele ğavğadan uşandık

V

Fahrî* gibi pür-hûn olanın hâlini faşl it
Bir bâde ile ol ruħ-ı mehpâre la'l it
Cânânelerin şîve-i güftârını reml it
Nâbî ile ol âfetin aħvâlini naql it
Efsâne-i Mecnûn ile Leylâdan uşandık

106*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Sükker-i la'l-i lebiñden behre yâb itdiñ beni
Mış'a sulţân ey şeh 'âlicenâb itdiñ beni
- 2 İnkisâr itmem saña yâriñden ey meh sen daħî
Kâm-yâb ol evvel her ne deñlü kâm-yâb itdiñ beni
- 3 Gerdüş-i câm-mey gülfâma hâcet koymadıñ
Güneş çeşmiñle ey saķî harâb itdiñ beni

*105 IV-2 mısraından sonra işaret edilerek mecmuanın kenarına "**Fahrî** yûri eş'âr ile sen hâliñi faşl it/Hicr-i yâr ile gönül çâk-i girîbândan uşanmaz" beyti de ilave edilmiştir.

***Fahrî** için 29. şiire bakınız. Şair Nâbî'nin şiirini tahmis etmiştir.

* 106 51a

- 4 Bir adehle addim itdiñ rast ey pîr-i muğān
‘Ömrüñ efzûn ide Hâķ ey şeyḫ şāb itdiñ beni
- 5 Ey amer-ṭal‘at vefā bābında sen kendiñ gibi
Nā-tamām idrāk idüp nāķış ḫisāb itdiñ beni
- 6 Dir gören reftārıñı ‘ömr ü şitābānım gibi
Gūyiyā gördüñ edeblerle ḫicāb itdiñ beni
- 7 Devr sāzı felekden sūz-i tāb giryeden
Söyleme ḫālīñ yeter **Hāmî*** kebāb itdiñ beni*

107*

Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün

- 1 Ey emi sūnbül yine şeydā lafı var
Mest olup cām-ı mey ‘aşķla rūsvā lafı var
- 2 Hüsüne ğarra olup bendesine cevr eyler
Bu gün ol ķaş-ı hilālīñ yine ğarra lafı var
- 3 Beni fūfül saçı sūnbül lebi mül ‘ārız-ı gül
Hâķ bu kim ol şanemiñ begligi ra‘nālğı var
- 4 Seyre ıķmazsa nola gün gibi ol māh-liķā
Manzar- dīde gibi ḫūb temāşālğı var
- 5 Günc-i firķatde gedāyı uluñda sulṭānım
[....]* sin ile müşerref ķatı tenhā lafı var

* **Hamî** için 4. şiire bakınız.

* Şiir Maraşlı Hamî divânında bulunmamaktadır.

* 107 51b

* 107 7a metnin bu kısmı okunamamıştır.

108*

Mef'ülü/Mefā'ilü/ Mefā'ilü/Fe'ülün

- 1 Zülf-i siyehiñ gönlümüz almağa sebep ne
Çün aldı dönüp yerlere çalmağa sebep ne
- 2 Çün yaraladıñ* gönlümi bitürdiñ işini
Ya ğamzeñ okun ğamzeye şalmağa sebep ne
- 3 Ol pâdişâh leşker-i hûbâna şoruñ kim
Kendüye muñ^c olanı çalmağa sebep ne
- 4 Dem geldi ki bir lahzada biñ yıl yaşadım ben
Derd-i ğam ile şimdi kocalmâğa sebep ne
- 5 Dil düzdirir hâliñi zülfiñ yine şağlar
Bir uğruyı koltuğına almağa sebep ne
- 6 Çün girdi **Necâtî*** eliñe gevher-i tecrîd
Şimdi girü sen ğuşşaya talmağa sebep ne

109*

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Hûn-i dil şahbâ-yı gülgün dîde cām olsun baña
Devr-i mâtem sâkiyâ zevk-i müdâm olsun baña

* 108 52a

* yaraladıñ:päreledin NBD.

* **Necâtî (ö. 914/1509)**: Edirne'de doğmuştur. Asıl adı İsa'dır. 15. yüzyıl divan şiirinin büyük ve önde gelen şairlerindendir. Dili sade, üslubu güçlü ve etkileyicidir. Şiirlerinde atasözü deyimlereyer vermesi, kafiye ve rediflerini çoğunlukla Türkçe kelimelerden seçmesi, konuşma dilini şiirde kullanması ve Türkçeyi aruza başarıyla uygulayabilmesi onun en önemli özelliklerindendir (Kaya, 2006: C.32, s.477-478).

* 109 52b

- 2 Kerbalâ hâtır-ı nişânımdur şafâyı neyleyim
Külbe-i kerb-i belâ dârü's-selâm olsun baña
- 3 Bir içim şu sıpt-ı Ekremden dirîğ itdi felek
Âb-nüş itmek Muḥarremde ḥarām olsun baña
- 4 İrmedim ol 'aşra kim olsam fedākār-ı Hüseyn
Müddet-i 'ömrüm daḥî naḫş-ı menām olsun baña
- 5 Girye-i bî-iḥtiyārım daḥl ider matemde ḥalk
Varsun **Eşref-i*** Râfiẓi ta'bîr-i nām olsun baña

110*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

I

Yine firḳat nârına yandı cihân
Ḥasretâ gitdi mübârek ramaẓân
Nur ile bulmuşdı 'âlem yeni cân
Firḳate gitdi mübârek ramaẓân

II

İndi Ḳur'ân sende ey nûrı güzel
Leyle-i ḳadriñde ey ḳadri* güzel

*Eşref için 82. şiire bakınız.

* 110 53a

* II/2 ḳadri: nurı NMD

* Bu bendin ilk üç mısraının sonuna şair tarafından eklenen "hem" kelimesi divan esas alınarak şiirden çıkarılmıştır.

*Niyâzî-i Mısrî, (öl. H 1105 – M 1694) Mutasavvıf bir şairdir. Malatya'da doğan şairin asıl adı Mehmed'dir. Eğitim almak için bir süre Mısır'da kaldığından "Mısri" ve "Niyazi" mahlasını birarada kullanmış, Niyazi-i Mısrî, Mısrî Niyazî ve Şeyh Mısrîdiye olarak tanınmıştır. Divan'ı bulunmaktadır. (Aşkar, 2007: C 33, s 166-169).

Gitdi ey tekbîr [ü] tehlîli güzel
Elvedâ gitdi mübârek ramazân

III*

Gâh tesbîh ü şenâ vü zîkr ile
Gâh taḥmîd ü du‘â ve şükr ile
Can bulurdu mürde diller nûr ile
Ḥasretâ gitdi mübârek ramazân

IV

Bu ay içre bağlanur didi Rasûl
Cin ü şeytân etmeye aşlâ fuḫûl
Hep du‘âlar bunda olurdu ḳabûl
Fırḳate gitdi mübârek ramazân

V

Cem‘ olup Ḥaḳḳa münâcât idelüm
Nurı Kur‘ân ile ṭoḡrı gidelüm
Bilmedik ḳadrin Niyâzî* n’idelüm
Diriḡâ gitdi mübârek ramazân

111*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Ḥamdu’llâh bir mükerrerem mâh-ı raḥmetdir gelen
Mü‘minîne Ḥazret-i Ḥaḳdan‘inâyetdir gelen
- 2 Hem şiyâm u hem terâvîḥ iki devletdir gelen
İdelüm şükür u şenâlar farz sünnetdir gelen

* 111 53a Şiir Sünbülzâde Divanı’nda bulunmamaktadır. Şiirin Vehbî mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğu tesbit edilememiştir.

- 3 Rûz-ı dâreyne müheyyâ oldı Cennetü'n-na'îm
Dar-ı dünyâ içre hem envâ'ı ni'metdir gelen
- 4 Müşk sây oldı bu 'âlem muṭayyibdir cihân
Şa'imîniñ femlerinden bûy-ı Cennetdür gelen
- 5 **Vehbî*** yâ cürm [ü] günâhıñ 'afv ide Rabbü'l-Kerîm
Şimdi vaqt-i mağfiret şehr-i sa'âdetdir gelen

112*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ğabğabıñ üzre dizilmiş ḥâl-i kâfûruñ hemân
Şem'-i ruḥsârıñla pertev buldı zîr-i âsumân
- 2 Derd-i hicrânıñla taḥrîḳ oldum ey büt dem-be-dem
Rûz [u] şeb kan ağlarım hiç yok mı inşâfıñ amân
- 3 Çâk çâk itdiñ yeter bu sîne-i süzânımı
Ol ḥam ebrûlarıñ bu sîneme ḳurdu kemân
- 4 Niçe bir efgân ideyim giceler tâşupḥa dek
Vuşlatıñ ger mümkün olmazsa benim ḥâlim yamân
- 5 Âsitânıñda nola ḳul olsam ey meh-rû seniñ
Fahrî* bî-çâreni memnûn ḳılsañ ol zamân

*Vehbî için 45. şiire bakınız.

* 112 53b

*Fahrî için 29. şiire bakınız.

113*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Rûyîñ ey dil-ber seniñ mânend-i hürşîd-i cihân
Dişleriñ dürr lebleriñ mül ruhlarıñ kūy-ı cenân *
- 2 Gerden girih hâli hüner diler dizilmese ey perî
Ğabğabîñ elmaya teşbîh eyledim tûtî zebân
- 3 Ol kemân ebrûlarıñ bu bendeñi ‘uryân idüp
Çeşm-i müjgânîñ yeter bu sîneye urdı sinân
- 4 Bir ğarîbim hiç kimesnem yok baña raḥm eyleye
Bu dil-i vîrânımı kılma şikeste ey civân
- 5 **Fahrîyâ** * seyr eyleyüp ol dilberiñ reftârına
Tutîyâdır ğabğabîñ dikân * ey mihribân

114*

Türkü

11’li Hece Vezni

I

Güzel medḥ idelim diñle ğâziler
‘Aşķına nazlı yürü seniñ eliñden
Cânım fedâ idem yar yoluna
Biñ dürlü naz ile şalınsıñ

* 113 53b

* 113 1b mısraından önce üstü çizilmiş olarak şiirde; “Şem‘- i ruḥsârîñla yarlık [...] buldı zîr-i âsumân” mısraı bulunmaktadır.

* **Fahrî** için 29. şiire bakınız.

* 5a kelime bu şekilde okunmuştur.

* 114 54b

II

Süd mâvi aķ gerdân almaga irtegi
 Dürlü libâsı giymiş ķoç kar teñi
 Altun ile aķ gerdân eyleyor cengi
 Bir şumrı baķışlı on beş yaşlınıñ

III

Süd mâvi aķ topuķ şarı mestliniñ
 Kādife şalvarlı tırna sesliniñ
 Aķ elleri kınalı mor fesliniñ
 Zülfı gerdâna tırayışlınıñ

IV

Tırmayup söyleyor ‘aşıkın dili
 Uşuldur boyları ince belleri
 Yine süd gerden olmuş lebiniñ balı
 Tezer dilleri hilâl kaşlınıñ

115*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün

- 1 Her seher vaķtinde dürr-i nâz aydur ‘andelīb
 Cümle her bir ma‘rifetde mâhirândur ‘andelīb
- 2 Hüb lisânın güş idüp ben olmuşum a‘lâtabīb
 Derdlere dermân olanda hâzegândur ‘andelīb
- 3 Gözlerinden hün aķıdup dâimâ nâle işi
 Gonça güle ‘âlem içre ‘âşıkândur ‘andelīb
- 4 ‘Andelīb eyler figânı dem-be-dem Ya‘ķüb gibi
 Zaķm-ı ‘aşkın ķâresi yok ‘âcizândur ‘andelīb

* 115 55a

- 5 **Fahriyâ*** fahreylemek lâzım degil ağıyar için*
Gülistân içre dem-â-dem hâmidândur ‘andelîb

116*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Ey muhabbet rāh-ı dil-ber rüyuñı göster baña
Çağdı sīnem üzre oğlar hālîñi göster baña
- 2 Hūn idüp çeşmim yaşını dem-be-dem* ol māh için
Ol kemān ebrūnda olan yayıñı göster baña
- 3 Dāimā ‘aşk-ı muhabbet içre uyur olmuşum
Ger dilerseñ katlimi fermānıñı göster baña*
- 4 Dām-rāh idüp dem-â-dem ‘aşkıñı bend eylediñ
Vir murādım āh efendim raḥmıñı göster baña
- 5 Dilerim bir buse-i tek etme **Fahriyî*** melül
Nev civānım zerrece seyrānıñı göster baña

117*

Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün

- 1 Bu gün gūş merām itdim müferriḥ bir güzel nāmı
Beni mest eyledi ol ḡonce-veş virdi Cem-i cāmı

* **Fahrî** için 29. şiire bakınız.

* 115 5b mısraından önce üstü çizilmiş olarak şiirde; “Luṭfiyâ nuṭkuñ muccevher oldu ‘âlemde bu gün” mısraı bulunmaktadır.

* 116 55a

* 2a mısraında dem-be-dem kelimesinin altında daire içinde “her zemān” ifadesi bulunmaktadır.

* 116 3b mısraından önce üstü çizilmiş olarak şiirde; “Ger benim katlim dilerseñ nāmeñi göster baña” mısraı bulunmaktadır.

* **Fahrî** için 29. şiire bakınız.

* 117 55b

- 2 Hezerān yara açdı şīnem üzre bilmem ol ğonce
Amān gel ey civānım vir baña bir buse ikrāmı
- 3 Dem-ā-dem eyleseñ āh kim efendim derdime dermān
Cenābıñdan ger olmazsa baña bir çāre-i hāmī
- 4 Şeb [u] rüz itdigim āh [u] fiğānım hep seniñçündür
Bu çeşmimden döküp kanlar ümīd eyleyüp kāmı
- 5 Bu halk-ı ‘ālem içre ben melāmet oldum ey şāhım
Umarım **Fahrīya*** senden bağışla rütbe-i sāmi

118*

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

I

Gel baña cevri etme dil-ber dīn [u] ĩmān ‘aşķına
Seni yokdan vār iden ol ğanī Sübhān ‘aşķına
Sen bilürsün senden özge yār-ı ğarım yok benim
Tevrāt [u] Zebūr [u] ĩncīl daħi Furķān ‘aşķına*

II

Kendiñe mağrur olma ‘ākıbet ölseñ gerek
Bunca yıllar turāb olup eglenüp kıalsañ gerek
Hep baña itdikleriñ sevdigim bulsañ gerek
Bu cefādan fāriğ ol gel ‘arş-ı Raħmān ‘aşķına

III

Bī-vefā darlıkda ne var āhū gözlüm söyle gel
Şimdi benden eyü oldı sevdiceğim saña il

* **Fahrī** için 29. şiire bakınız.

* 118 58a

* 118 1-4. mısraın vezni bozuktur.

Beyhüde söz söylemekden görmedim emr-i muḥal
 Uyma ‘adūlar sözine Ḥaḳḳ-ı mīzān ‘aşkına

IV

Dir ‘Ömer* dil-ber ne ‘aceb cev̄r cefākār olur
 Dür̄lü nāz ör̄genince ḡamzesi āḡyār olur
 Benim ḡibi saña dostum şanma iller yār olur
 Gel beni āḡlatma her-dem ulu sulṭān ‘aşkına

119*

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 El-amān ey dilber-i zī-şānım āḡlatma beni
 ‘Āşıḳa ḡam çekdiren cānānım āḡlatma beni
- 2 Gice gündüz zār [u] giryān oldum ey meh bilmediñ
 ‘Arşa çıḳmıṣdır benim efḡānım āḡlatma beni
- 3 ‘Āşıḳım ey mehlikā ben saña va’llāhü’l-‘azīm
 Kıl zaḥm āfet-i devrānım āḡlatma beni
- 4 Başıñçün kaçma benden ey perī n’etdim saña
 Ḥüs̄n-i rüyuñ ḡür̄meti içün cānım āḡlatma beni
- 5 Seyyidi* üftādeye ikrām-ı ḡüftārın yeter
 Ey leb-i la’l-i ḡül-i ḡandānım āḡlatma beni

*Ömer için 17. şiire bakınız.

* 119 58b

*Seyyidi için 13. şiire bakınız.

120*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Bezm-i meyde ehl-i diller bâde-i aḥmer çeker
Mest olunca nev-hevesler ‘âşıka ḥançer çeker
- 2 Nevres nâ-pençe-i dildâr elinden ‘âşıḳân
Derd-nâk-ı ğam olup hem âhını ezber çeker
- 3 Kurtuluş yokdur elinden o hilâl ebrûlarıñ
Ġamze-i tîrin dem-â-dem sîneme ölçer çeker
- 4 Çekmeziz biz yeter şimdiden soñra ferâgat gelmişüz
Ol perunuñ cevri-i nâzın bilmeziz kimler çeker
- 5 Yeter **Ferîdâ*** kılmışuz derd-i zebân
‘Ârifiz ğam çekmeziz cevri cihânıñ ḥar çeker

121*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Es-selâm ey ḥazret-i faḥr-i risâlet es-selâm
Es-selâm ey şâḥib-i mülki diyânet es-selâm
- 2 Es-selâm ey irtifâ’i şânına yok intihâ
Taḥt-ı baḥt-ı Kâbe Kavseyn risâlet es-selâm
- 3 Es-selâm ey mazḥar-ı ḳurbî cenân-ı kibriyâ
Ey mürüvvet- i merḥamet kânı sa’âdet es-selâm

* 120 58b

*Şair Ferîd hakkında bilgi bulunmamıştır

* 121 59a

- 4 Es-selām ey sākin-i ḥalvet gehi ‘izz ile
İzn-i Ḥaḳla Ümmet baḥtı beşāret es-selām
- 5 Es-selām kıble-i amāli ‘ālem es-selām
Vech-i pākındür viren şemse beşāret es-selām
- 6 Es-selām pertevi nūr-ı Ḥudānıñ mazḥarı
Hep ūlaşdı ‘āleme ḥüsn-i ḥimāyet es-selām
- 7 Es-selām ey cümle ‘ālemin Faḥrī şāh-ı a‘zamı
Kıl bu Mes‘ūd-ı * ḡarībe sen şefā‘at es-selām

122*

Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün

- 1 Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı
Felekler yandı āhımdan murādım şem‘i yanmaz mı
- 2 Kāmu bīmārına cānān devā-yı derd ider iḥsān
Niçün kılmaz baña dermān beni bīmār şanmaz mı
- 3 Şeb-i hicrān yanar cānım döker kan çeşm-i giryānım
Uyarır ḥalkı efgānım kara baḥtım uyanmaz mı
- 4 Gül-i ruḥsārına karşı gözümden kanlu aḳar şu
Ḥabībim faşl-ı güldür bu aḳar şular bulanmaz mı
- 5 Ğamım pinhān dutardım ben didiler yāra kıl rüşen
Disem ol bī-vefā bilmem inanur mı inanmaz mı

* Mes‘ūd (d.??-ö.??/19. yüzyıl): Asıl adı Sa‘deddīn’dir. Mahlası Mes‘ūd’tur. Şiirlerinden Maraşlı olduğu anlaşılmaktadır. Şairin Milli Kütüphane’de kayıtlı Şiir Mecmuası bulunmaktadır. Mecmuanın dışında üç şiiri bulunmaktadır. Şairin mutasavvıf bir şair olduğu dini- tasavvufi nitelikte şiirlerinden anlaşılmaktadır. Divan şiiri geleneğine uygun şiirler oluşturmuştur (www.turkedebiyat isimlersozlugu.com, ET:04.10.2018).

* 122 59b

- 6 Degildim ben saña mâ'il sen itdin 'aqlımı zâ'il
Beni ta'n eyleyen gâfil Hudâ'sından * utanmaz mı
- 7 **Fuzûlî*** rind ü şeydâdır hemîşe halka rüsvâdır
Soruñ kim bu ne sevdâdır bu sevdâdan uşanmaz mı

123*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Yağma cânım nâle-i bî-ihtiyârımdan şağın*
Dökme kanım âb-ı çeşm-i eşk-bârımdan şağın
- 2 Şu virir her şuph-dem göz yaşı tığ-i âhıma
Çok beni incitme tığ-i âb-dârımdan şağın
- 3 Cevr odu yağıdıbeni yanımda turma ey gönül
Bir dutuşmuş âteşim kurb-ı civârımdan şağın
- 4 Ten evinden rahtıñı cehd eyle ey cân taşra çek
Âfet-i seyl-i sirişk-i bî-karârımdan şağın
- 5 Gerçi bir hâk-i rehim kimse beni almaz göze
Çok hâkâretle nazar kılma ğubârımdan şağın
- 6 Turma kabrim* üzre ey 'aşk içre ben tek ölmeyen
Ta'ne taşıdır saña seng-i mezârımdan şağın

* 122 6b Hudâ'sından : seni görgeç FD

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

* 123 60a

* 123. şiirin "şağın" olan redifi Fuzulî Divanı'nda "sahın" olarak alınmıştır.

* 123 6a Turma kabrim: Gelme kabrim FD

- 7 Ey **Fuzûlî*** kankı* maḥbûbı ki sevseñ raḥmi var
Kıl ḥazer ancak benim bî-rahm yârimdan şaḳın

124*

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

I

Saḥa hicrân belâsı hep çarḥ-ı bî-vefânıñdur
Şefâ'at merḥamet şefkat Rasûl-i Kibriyânıñdur
'Aṭâ verd-i baḥşıṣ Ḥâlîk-ı kevn-i mekânıñdur
Dilâ beyhûde şanmasın bu söz bir nüktedânıñdur
Erenlerden ümîdiñ kesme himmet evliyânıñdur
Tevekkül kıl vişâl-i yâre virmekçün Ḥudânıñdur

II

Firâkıñdan şafâ kesb eyle yâriñ olma bî-gâne
Derûnuñ dâğın cānda şaḳın gel açma nâ-dāna
Çerâğ-ı sîneñi yandır getür şevkile meydāna
Gönül rāh-ı muḥabbetde eger düşdükse hicrāna
Erenlerden ümîdiñ kesme himmet evliyânıñdur
Tevekkül kıl vişâl-i yâre virmekçün Ḥudânıñdur

III

Belâ dād-ı sîneñ Mecnûnı olma bî sürûr pā
Ricâli ḳat' idüp hicrāndan etme kesme şekvā
Olursuñ cānla ṭâlib seni maḥrûm idüp ḥāşā
Eger başıñda 'aqlıñ varsa ey 'âşık-ı şeydā
Erenlerden ümîdiñ kesme himmet evliyânıñdur
Tevekkül kıl vişâl-i yâre virmekçün Ḥudânıñdur

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

* 123 7b kankı: hansı FD

* 124 60b

IV

Ġam-ı hicrân beni öldürdi gördüm ġayrda taḥrîr
 Varup ağladım itdim bir ‘azîze ḡâlimi taḥrîr
 Firâḡ-ı eyyâmınıñ hep sergüzeṣtin söyledim bir bir
 Bu derde çâre olmaz mı didim baña didi bir pîr
Erenlerden ümîdiñ kesme himmet evliyânıñdur
Tevekkül kıl viṣâl-i yâre virmekçün Ḥudânıñdur

V

Yüri alüde dāmân-ı muḡabbet ḡâk-i rāhında
 Vefâ yokdur bilürsin ‘iṣâbet-i devlet külâhında
Ḥuzûrî* aldanup ḡalma cihânıñ izz [ü] cāhında
 Murâda irmek isterseñ bu ‘âlem tekyegāhında
Erenlerden ümîdiñ kesme himmet evliyânıñdur
Tevekkül kıl viṣâl-i yâre virmekçün Ḥudânıñdur

125*

Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün

I

Bir ḡubāna mâ’il oldum reng-i aḡmer gösterir
 Ḳaşlarınıñ arası miḡrâb-ı minber gösterir
 Seḡerden ḡamama girmiş gördüm bir melek sîmā
 Rûz-i ṣeb-nem-veṣe miski ruhları ter gösterir

II

Rûz-ṣeb bûlbûl miṣâli beklerim ben yolların
 Ḥaḡ nasîb eyleye yâriñ ṣarṣam ince bellerin
 Beyâz gerdāna dökmesün ol siyāḡ kāküllerin
 Ḳokusu ṡutmuş cihānı misk-i ‘anber gösterir

*Ḥuzûrî, hakkında bilgi bulunamamıştır.

* 125 61a

III

‘Adular yanına yakın semtine varsam didim
 Ol melek yüzlü cānānīñ yüzün görsem didim
 Ağ sineñi bu sīneme bir daḡı şarşam didim
 Hışma gelüp gāh bıçak gāh ḡançer gösterir

IV

Dir ‘ömrüm severse dilberi Allah için
 Gel baña cevri etme ol ceddiñ Rasūlu’l-lāh için
 Bu a‘lādır bu ednādır dime hep Allāh için
 Göñül her kimi severse anı dilber gösterir

126*

Mef‘ülü/Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/Fe‘ülün

I

Bilmem bu felek vefk merām üzre döner mi
 Bir dem elimiz devlet-i iḡbāle irer mi
 Dīvāne göñül ‘aqlını başına direr mi
 Bir merd-i Ḥudā’nıñ ele dāmān girer mi
Yā Rab bize bir er bulunup himmet ider mi
Yohşa günümüz böyle felāketle gider mi

II

A‘dādı dil bir zede sāmān eṭibbā
 Bilmez ki baña ide ḡakīmāne müdāvi
 Öldürdi ḡulāşā bizi derd-i ḡam-ı dünyā
 Enfāsı Mesīḡā ider ancak bizi iḡyā
Yā Rab bize bir er bulunup himmet ider mi
Yohşa günümüz böyle felāketle gider mi

* 126 61b

III

Gerdün geçirüp cāhile dūni sergāre
 Kāmilleri ol dāireden sürdi kenāre
 Ğayret odı yaqdı bizi ammā ki ne çāre
 Bu müşkil ḥall itmedi kimse dil-zāre
Yā Rab bize bir er bulunup himmet ider mi
Yohşa günümüz böyle felāketle gider mi

IV

Keşti-i vücūdum geleli baḥr-i fenāya
 Gidüp düş seyrdün dest-i hevāya
 Nefsimi geh dūçār eyledi emvāc-ı każāya
 Qaldı işimiz himmet-i merdān-i Hudāya
Yā Rab bize bir er bulunup himmet ider mi
Yohşa günümüz böyle felāketle gider mi

V

Her yerde kemāl ehli çeker zillet-i qahrı
 Nüş itmededir şām [ü] seḥer cām ile zehri
 Terk itdi anıñcün hele Bağdād gibi şehri
Rûḥî* nice çeksün bu qadar miḥnet [ü] qahrı
Yā Rab bize bir er bulunup himmet ider mi
Yohşa günümüz böyle felāketle gider mi

127*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün

- 1 Lebiñe ehl-i naẓar cān didiler gerçek imiş
 Ağzıña noқта-i pinhān didiler gerçek imiş

*Rûḥî için 103. şiire bakınız.

* 127 63a

- 2 La'liñi haṭṭıñ ile şormuşum ervāḥa anı
Hızr ile çeşm-i ḥayvān didiler gerçək imiş
- 3 Didiler kāmetiñe Sidre kemāl ehli velī
Halk anı şandı ki yalan didiler gerçək imiş
- 4 Ademiñ şüretine secde kılanlar ki seni
Göricek şüret-i raḥmān didiler gerçək imiş
- 5 Şüretiñ münkirine 'ilm ile imān ehli
Ana kim dīv ile şeytān didiler gerçək imiş
- 6 Kālemiñ sırrını Ḥaḳdan bilen ol tāife kim
Anberin haṭṭıña reyḥān didiler gerçək imiş
- 7 Cennet ehli ki yüzüñ bağına ey cennet ḥür
Ravza-i ḥuld ile Rızvān didiler gerçək imiş
- 8 Mu'cizāt ehli ki yārıñ göricek şüretin
Levh-i Maḥfūz ile Kur'an didiler gerçək imiş
- 9 Ey Nesîmî* nazar ehli ki vücūduñ ehline
Lā-mekān gencine vîrān didiler gerçək imiş

*Şeyh İmâdüddîn Seyyid Nesîmî (D.??-Ö.807 ?/1404-05 ?):Şairin ismi İmâdüddîn'dir.Künyesi Ebu'l-Fazl'dır. Şair Nesîmî mahlasının yanında Hâşimî, Seyyid, Hüseyinî, Alî, İmâd mahlaslarını da kullanmıştır. Doğum yeri ve tarihi bilinmemektedir. İyi bir eğitim alan şair, Hurûflîği kabul etmiştir.Şairin Türkçe ve Farsça Divan'ı vardır.Şiirleri dini niteliktedir. Azeri-Türkmen sahası şairidir. Ayet ve hadisleri şiirde ustaca kullanmıştır. Bu nedenle şaire “Kur'an Şairi” denmiştir (www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com, ET: 05.10.2018).

128*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

Çarh-ı nâ-sâzîñ cihānda şanma kim memnūnı var
 Herkesiñ de kendince biñ dāğ-ı dil pür-hūnı var
 Kaysı yektā şanma dünyānıñ nice mecnūnı var
 Turrā-i Leylā-yı dehrîñ şad hezār meftūnı var
 Mülk-i 'aşkıñ kemāli vüs'āti hāmūnı var

II

Bir mücessem nūrdur serden uma tā pāye dek
 Āfitāb-ı hüsnünüñ meftūnıdur ins [ü] melek
 Bu tarāvetla ne mümkün zülfüne sünbül dimek
 Kadd-i dil-cūsın haṭadur serve teşbîh eylemek
 Serviniñ çün sâdece bir kâmet-i mehzūnı var

III

Māye-i hüsrānıdır âşār-ı naḥût gâfile
 Tavr-ı ḥodbinlik yaqışmaz ṭāb-ı erbāb-ı dile
 Meskenet 'arzile maḥviyyet gerekdir kāmile
 Lāf-ı da'vāyı enāniyet ne lāzım 'ākıle
 Herkesiñ 'ālemde biñ māfevk biñ mādūnı var

IV

Tutalım kim şāh ḥubān bu nūr-ı ḥüsnile
 Āfitāb-ı maṭla' cānsın vāfir-i ḥüsnile
 Çok dacevr itme ciger yakma ğurūr-ı * ḥüsnile
 Tā-be-key cevır ü cefā 'izz ü sürūr-ı ḥüsnile
 El-ḥazer 'aşıklarıñ āh-ı dil-i maḥzūnı var

* 128 64a

*Eski harfli metinde iki kelime arasında vav olmasına rağmen mana gözetilerek kelimeler tamlama olarak alınmıştır.

V

‘Ârızı üzre dağıdup gısu-yı ‘anber-nükhetiñ
 Şaldı şad sevdāya ‘uşşâk-ı perişân hâliniñ
 Her biri bir rengini icrâ ider hâzîneniñ
 Zülf sünbül hâl fül ruhsâr gül ol âfetiñ
 Gülstân-ı hüsnünün ezhârı gün-â-günü var

VI

Rûzını ‘uşşâkı her-dem cāna merbût eylemiş
 Her uşûlî ‘aden-i digerle mażbût eylemiş
 Sûr-ı mâtemle sürûr-i ğamla maḥlûṭ eylemiş
 Vuşlat-ı cānāna naḡd-i cānı meşrûṭ eylemiş
 Pâdişâh-ı kişver-i ‘aşkıñ ‘aceb kânunı var

VII

Ceyş-i ğamla **Şâkıbâ*** maḥsûr ise pirāmenim
 Ḥamdülillâh ḡâk-i pâ-yi aşfiyâdır* mâ’menim
 N’ola zîb-i bezm-i ‘îrfân olsa şî’r-i rûşenim
 Nāzeninler nazmı ser-zîb ü ‘aḡd eyler benim
 Ṭab’ımıñ maḥlaşı nice böyledür meknûnı var

129*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Bād-ı ‘ıyş-ı neşât gönlümüñ vārı imiş
 Âh efendim bilmezem varı imiş yâri imiş
- 2 Rāḡat-ı rûḡ-ı revānım sensin ey nevres fidân
 Bu dil-i pejmürde ḡâliñ yoḡsa ğamḡârı imiş

* Şiirin **Şâkıb** mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğu tespit edilememiştir.

* Eski harfli metinde aşfâ olarak alınan kelime vezin gözetilerek aşfiyâ olarak alınmıştır.

* 129 64b

- 3 Lûtfu'na ümîdvârım ey şeh-i şüh şenim
Taht-gâh-ı mülk-i hüsnüñ ma'delet-kârı imiş
- 4 Devlet-i dîvânı'na vardık da şordum sâkiya
Bezm-i rindân-ı vişâliñ sen kadeh-kârı imiş
- 5 Meyve-i vaşlıñ seniñ dârû-yı şohbet-i 'âşıka
Sen hemân bir bûse vir dehrîñ sitem-karı imiş
- 6 Zâhidâ ne virelim şu şıklet-i kâbüsu'na
Sen nesiñ bu 'âlemiñ câsus-ı merdârı imiş
- 7 **Seyidâ*** vazgeçdik zevk-ı mey-i maḥbûbdan
Bâde-i gül-fâm-ı sâķîniñ giriftârı imiş

130*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

Ḥazret-i Şeyḥ 'Abdu'l-kâdir Geylânî Qaddesa'l-lâhu Sırrıhu
El-'azîz Ğavş-i A'zam Ḥazretleriniñdir

- 1 Dâmenim tut bir kez meygedemi eyle tavâf
Her şehir eyle ziyâret meni kıl kalbîni şâf
- 2 'İlmimiñ şu'le-i âşârı durur baḥr-i 'ulûm
Cilvegâh olsa n'ola kalb-i münîrim keşşâf
- 3 Bir kademde irerim mağrib ile meşriķa men
Ger mürîdim baña dirse [.....]* mimmâ teḥâf

***Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

* 130 65a

*3b parantez içinde gösterilen kısım okunamamıştır.

- 4 İndirsem tığ-i kazâ-veş ser a'dāya hemān
İntikāmım kılıcın men' idemez ben-i gulāf
- 5 Berr u baħr içre figān itse mürīdim bir kez
İderim düşmeniniñ cism ile cānın itlāf
- 6 Sa'y ider Ka'be tavāfına hemīşe āktāb
Harem-i kūyum ider şubh mesā Ka'be tavāf
- 7 'Abdu'l-Ḳādir ki benim haydır gezer ceddīm
Destime beste virir silsile-i 'Abd-i Mennāf

131*

Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlün

- 1 E's-selām ey server-i evlād-ı Ādem e's-selām
E's-selām ey bādi-i ĩcād-ı 'ālem e's-selām
- 2 Es-selām ey gevher-i yektā-yı zāt-ı aḳdesiñ
Zīveri bālā-yı tāk-ı 'arş-ı a'zām e's-selām
- 3 E's-selām ey kufl-ı genc-i raḥmet-i Ḥaḳ tā ezel
Dest-i isti'dādına olmuş müselleḡ e's-selām
- 4 E's-selām ey intisāb-ı zāt-i pākiñle seniñ
Böyle oldu nev'-i insāñ mükerrerem es-selām
- 5 E's-selām ey ḳurb-ı 'ahdiñ feyziniñ te'şīridür
Eyledi ihyā-yı emvāt İbn-i Meryem e's-selām
- 6 E's-selām ey ceddin olmakla Ḥalīle itdi Ḥaḳ
Āteş-i Nemrūd'a bir gül-zār-ı hürrem e's-selām

* 131 65b

- 7 İşte geldi **Nâbî**-i* dil-haste hâk-i pâynâ
 Eyle zahmi cürmine lütfuñla merhem e's-selâm

132*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

I

Ey tufeyliñ hilkat-i halk-ı semâvât [u] zemîn
 V'ey vücûduñ Râḥmet-i Raḥmâna bâ'ış gül Hüseyin
 Zümre-i 'uşşaka ey maḥbûb-ı Rabbi'l-'âlemîn
 Târ-ı zülfüñdür diyâr-ı vahdete “ḥablü'l-metîn”^{*}
 Kâkülüñ sevdâsıdır sermâye-i îmân-ı dîn

II

Kaşlarıñ mihrâb hep hâcât-ı ehlu'llâhdur
 Lebleriñ güyâ bî-esrâr Kelâmu'llâhdur
 Yüzleriñ mir'ât-ı ser-şem vechu'llâhdur
 Hâl-i ruḥsârîñ mu'în-i bâ-yı Bismi'llâhdur
 Muşhaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳîḳat ehline naşş-ı mübîn

III

Ol zamândan kim uruldı dehr kôs-ı devletiñ
 Zâhir itdi halka biñ dürlü kıyâmet kâmetiñ
 Ser-te-ser âfâka neşr oldukça 'anber-i nûkhetiñ
 Hâliḳu'leşbâḥ remzin fâş ider tal'atıñ
 [.....]^{*} gösterir zülfüñ hemîn

* **Nâbî (ö.1 124/1712):** Urfa'da doğdu. Asıl adı Yusuf tur. IV. Mehmet döneminde İstanbul'a gelerek divan kâtipliği ve musahiplik yapmıştır. Uzun bir süre Halep'te yaşamıştır. İstanbul'da öldü. Nâbî, çağının şairler sultanıydı. Divan'ı vardır (İpekten, vd., 1988: 298).

* 132 66a

* ḥablü'l-metîn: “Sağlam ip, Kur'an, İslâm Dîni.” (Yılmaz, 1992: 59).

* Metnin bu kısmı zayı olmuştur.

IV

Zâhir batin saña eylerse her kim iktidâ
 Dilden ide halkıñ âyât ile nefy mâ-sivâ
 Terk ide vâriyyetin tâ ola [.....]^{*} rızâ
 Kim seni kıldı rızâ rûz-ı cezâ Hâkdan ana
 İrişir çünkim şadâyı “fedhulûhâ hâlidin”

V

Vâkıf-ı sırr-ı İlâhî sen ezelden tâ ebed
 Menba‘-ı ‘ilm-i ledün itmiş seni Ferdü’s-Şamed
 Vaşfıñ yüz biñ kere bir itmek de vardur kimden
 Sen bir Aḥmed sen ki meddâhıñ seniñ olmuş eḥad
 Vaşf ider zâtıñ kelâm tarhâd yârisin

VI

Pey-rûy-i şer‘iñ ola rûz-ı cezâ ey nûr nûr
 Şüphesiz bî-renc olurlar vâşıl hûr kuşûr
 Anıñcün hic fâriğ olmayup tâ nefh-ı şûr
 Şânıña levlâk olurlar İns [ü] Cin ve ḥüsn-i tıyûr
 Aşıl sensin mâsivâ fer‘iñdurur Hâkka‘l-yakîñ

VII

Bildi Âdem kim gelür dünyâda sen tek pâk oğul
 Anıñcün itmedi lâ takribâ nehye kabûl
 Terk iden ḥuldi seniñ içün bulur Hâkḳ’a vuşûl
 Şâh-ı iḳlîm-i risalet sensiñ El-Hâḳ yâ Rasûl
 Senden isterler şefâ‘at enbiyâ-i mürselîn

VIII

Rûz-ı maḥşer çün ide Ḥallâḳ ‘alâm dâdgîr
 Zümre-i ‘aşâna ol gün sensin ancak destgîr
 Sen gibi kân-ı mürüvvet var iken ey bî-naẓîr

^{*}IV-3 kelime zayi olduğu için okunamamıştır.

Niçe yüz biñ mücrimîn elbet bulur gufrân pezîn
Mazhar-ı lütfuñ olanda yâ şefî'ü'l-müznibîn

IX

Sensin ey hādī-i gül āyine-i esrār-ı Hâk
Hızr-ı Mūsî-veş olur senden ledünniden sebak
Bir güzide şāhid itdi çün seni Rabbü'l-felāk*
Lütfuña ümîdvar olmuşdurur hep mā hālak*
Evvelîn ü āhirîn ü zāhirîn ü bâṭnîn

X

Gerçi yokdur 'alem içre ben gibi 'āşî-i bed
Erḥamu'l-uşātsın sen ben müptelâyı itme red
Hāl-i zārım gör teraḥḥumla elim tut kıl meded
Rū-siyāhım bedterim isyānıma yok ḥadd u 'ad
El-amānā el-amān yā rahmeten li'l 'ālemîn

XI

Hāmîya* raḥm eyle ey şāh iki şehzād 'aşkına
Tālibān-ı Hâk iden eşkār-ı evrād 'aşkına
Kıl şefā'at sākinān-ı haḳ-i Bağdād 'aşkına
Red idüp sürme kapuñdan Āl-i evlād 'aşkına
Sāil-i bāb 'atādur Hāfız kem*ter kemîn

133*

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Dād eliñden ey şanem cevri ile yaqdıñ canımı
Hañcer-i ḥün-riz-i müjgān* ile dökdüñ qanımı

*Rabbü'l-felāk "Karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkaran Rab, yaratıkların Rabb'i" ayetinden iktibas edilmiştir. (Kur'an-ı Kerim 113/1).

*mā hālak "Karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkaran Rab, yaratıkların Rabb'i" ayetinden iktibas edilmiştir. (Kur'an-ı Kerim 113/1).

*Hāmî için 4. şiire bakınız.

* 133 67b

- 2 Bunca efgân itdim ey kâfir kapuñda giceler
Bir mürüvvet eyleyüp güş itmediñ efgânımı
- 3 Kim görürse raḥm ider ey şūḥ kâfir olsa da
Eşk-i ḥūnin ile çāk-ı sîne-i sūzânımı
- 4 N’ola nūr vech-i pāki ile ey Yūsuf-liḳā
Leyl-i ḡam-ı felek münevver külbe-i ihzânımı
- 5 Nār-ı hicriñ ey perī ruhsār-ı ser-tā-ser*Yāḳūb
Lāle-isā dāḡ dāḡ itmiş ten-i ‘uryânımı
- 6 Kim bilürdi ṭālīm bī-raḥm kâfir olduḡuñ
Küfr-i zülfüñ itmeseydi raḥne-dār imânımı
- 7 Bir ḡazel yazdı bu gün bā baḥrine **Hāmî*** ḡalem
Sa’y ider itmāmına nāḳış görüp dīvânımı

134*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Daḡme-i ḡüsnüñ temennāsında gelmez [...] *
Her ne deñlü ejder-i zülfüñ ṭılsımı virse ṭayf
- 2 “Süre-i ve’l-leyl”iden * almış sabaḡ ḡisūlarıñ
Ḡāmzeler me’zūn mudur oḡur dem-ā-dem vird-i seyf

*1b ḡūn-rīz-i müjḡān: müjḡān-ı ḡūn-rīz MHD

*5a ey perī ruhsār-ı ser-tā-ser: ser-te-ser ey şūḡ-ı meh-peyker MHD

* **Hāmî** için 4. şiire bakınız.

* 134 68a

*1a kelime okunamamıştır.

*Süre-i ve’l-leyl: Leyl Süresi (Kur’an-ı Kerim,92).

- 3 Ka'be-i kūyuñda dil mihmān umar h̄anı vişāl
Eşk-i çeşmim āb-ı zemzem-veş döker bī-çāre zayf
- 4 Cām-ı zehr-alūda hicri yār mest etmiş beni
Virme Allāhı severseñ şūfī sende başka keyf
- 5 Tevbe itdim **Sa'id*** yā dildādesiz mey içmezem
Yalıñız nūş itdigim ol bāde-i gülfāma hayf

135*

Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün

- 1 Āh esīr itdi yine bir meh-veş tersayini mey
Kays-veş şahrāya şaldı ol şacı Leylā beni
- 2 Çeşm-i kāfir kīs-ı maḥmūrı nigāh nāzile
Aldı 'aqlım dīnim itdi vāle-i şeydā beni*
- 3 Dem-be-dem miḥrab-ı ebrūsına eylerdim sücūd
Koyşa Allāh 'aşkına ol nergis-i şehlā beni
- 4 Sāğar-ı şahbāyı zehr-alūd hicriñ ey şanem
Kıldı medhūş u ḥarāb u mest bī-pervā beni
- 5 Rāz-ı 'aşkı sīnede pinhān iderdim **Hāmīyā***
Etmese hūnāb-ı eşgim 'āleme rüsvā beni*

* **Sa'id** için 48. şiire bakınız.

* 135 68a

* 2b Aldı 'aqlım dīnim itdi vāle-i şeydā beni: 'Aqlımı yağmāya virdi eyledi şeydā beni MHD.

* **Hāmī** için 4. şiire bakınız.

* 5b Etmese hūnāb-ı eşgim 'āleme rüsvā beni: İtmeseydi eşk-i çeşmim 'āleme rüsvā beni MHD.

136*

11’li Hece Vezni

I

İnsanoğlu bir ‘acâyip sır imiş
Güler yüze tatlu dile çevrilir
Sefîl baykuş düşmüş vîrâne bekler
Şarı bülbül konar güle çevrilir

II

Bilirim turnayı cifâl telinden
Ötüşdükce güher şaçar dilinden
Kurtulursa kanlı şahin elinden
Döker yeşillerin göle çevrilir

III

‘Âşık ma‘şûkuñ nazın götürür
Pervâne mişâli yanar oturur
Avcılar elinden kaçır kurtulur
Gitmez ağca ceren çöle çevrilir

IV

İlbendîm* yârını efkâr görükdür
Bilmenim kimler o yâre n’id görür
‘Adûlar elinden bağrım yanıkdur
Gitmez engellerim ile çevrilir

* 136 68b. Şiirin baş kısmında bulunan bir kelime zayı olduğundan okunamamıştır.

***İlbendî** mahlasıyla “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde bir kayıt vardır. “Türk Edebiyatında Maraşlılar” adlı eserde ise bu isimde bir kayda rastlanmıştır. Hakkında kesin bilgiler yoktur. Maraş bölgesinde yaşaması hasebiyle şiirin bu şaire ait olabileceği düşünülmektedir.

137*

Nedendir ğam başıma tolanur
Raķıbiñ elinde ħançer tolanur
.....

138*

.....

139*

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

- 1 Perī rüyum şu 'ālemde seniñ gibi güzel yoķdur
Bu ħüsn içre saña ey pādişāhım bir bedel yoķdur
- 2 Derün-ı 'āşıkān yoķlasañ ey āfet-i devrān
Seniñ vaşlıñdan özge hiç birinde bir emel yoķdur
- 3 Ħayālīñ dıde-i giryānıma ħan aĝladur her dem
Nedir bu cevı-i istiĝnā bizimçün hiç mey-i gül yoķdur
- 4 Kerem kıl bāb-ı lütfuñdan efendim behre yāb eyle
Gülistān-ı cemālīñ meskenim ĝayrı maħal yoķdur
- 5 Kitāb-ı 'aşķ ħüsn-i yārda **Seyyid*** muħarrerdür
Tavāf-ı Ka'be-i ķūyuñdan efđal bir 'āmel yoķdur

* 137 69a varak silik olduĝundan şiirin devamı okunamamıştır.

* 138 69a varak silik olduĝundan şiir okunamamıştır.

* 139 71a

* **Seyyid**i için 13. şiire bakınız.

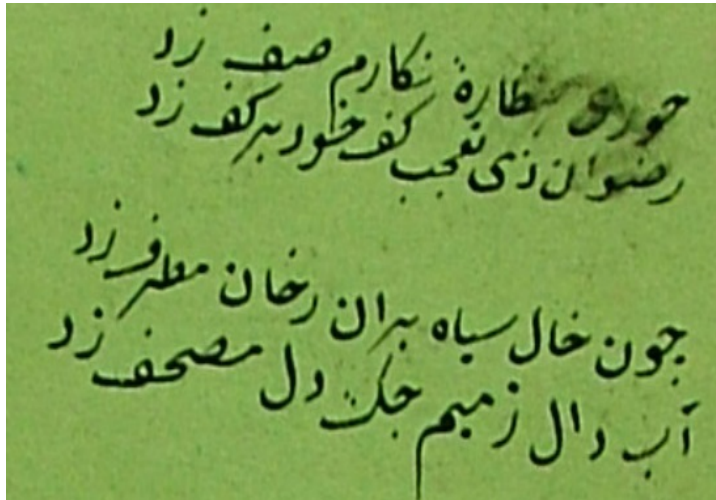
140*

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Bahār eyyāmı geldi seyre çıkmış ol şeh-i hubān
Kādem başdı çemen üzre gezüp nāzile ol zī-şān
- 2 Perīşān oldu bu gönlüm görüp ol hūbların şāhın
Tāzarru' ile didim bir buse vir ey āfet-i devrān
- 3 Kemān almış ol ebrūlar bu gönlü pāmāl ister
Sīnāma atma gel tīr āmān ey Yūsuf-ı Ken'ān
- 4 Açılmış ol ruhuñda ğonca güller bülbul arzular
N'ola bir kez cemal-i āfitāba eylesem seyrān
- 5 Hudā yaratmışdur sen gibi bir nūrı ey şāhım
Şafādur **Fahrīyā*** virdi saña ol Hālīk-Yezdān

141*

Hacı Hasan Efendi Hocanın tebrikātındandır t̄ā'ūn için

* 140 71b

* **Fahrī** için 29. şiire bakınız.

* 141 71b şiir Farsça olduğu için eski metni koyulmuştur.

142*

Gazel-i Fıtnat Kâtına

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

I

İden âvâre gönlüm kâkül-i müşğîn cânandır
 Elân şabr-ı kararım bir nigâh-ı çeşm-i fettandır
 N'ola eflâke çıka firkat ile her şeb efgânım
 Beni bülbül gibi nâlân iden bir verd-i handandır

II

Görünmez çeşmime 'âlem benim ey meh-liķâ sensiz
 Baña cevır [ü] cefâdır sevdigim zevķ [ü] şafâ sensiz
 Gelür mi hâb-ı gâflet dîdeme ey dilber ya sensiz
 Hayâliñle gice tâ şubh kârım âh [ü] efgândur

III

Gedâ-yı küyuñum sensin benim şâh-ı cihân-bânım
 Talebkâr-ı vişâlim lütf it ey âşüb-ı devrânım
 Kerem kııl **Fitnat*** -ı zâra terahhüm eyle sulţânım
 Seniñ 'aşkıñla avvâre seniñ derdiñle giryândır

143*

Müstef'îlâtün/ Müstef'îlâtün/ Müstef'îlâtün/ Müstef'îlâtün

- 1 Muhabbet râhsıñ cânâ dil-i maḥzûnumı şâd it
 Feda-yı maḥdemiñ cismim beni şanıñla bir âd it

* 147 72a

* **Fitnat** mahlaslı şaire için “www.turkedebiyat isimlersozlugu.com” internet sitesinde 3 kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şairelerden hangisine ait olduğu tespit edilememiştir.

* 143 72a

Gazel nâ-tamam gazeldir.

- 2 Mücellâ rüyuñ ey dilber cihānı pür-żiyā kıldı
Ricā vü minnetim senden efendim şive ĩcād it
- 3 Zaḥmıñ yeter mülke şāhım eger bir yol bulmazsa
Yaḳam yırtıp didim ey bĩ-vefā n’olduñ beni yād it
- 4 Merāmım üzre sen şāhım ruḥuñ mir^oati pek memdūḥ
Muberrā bed-şifatsıñ sen efendim kāmımı dād it

144*

Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün

- 1 El-amān ey çarḥ-ı nā-sāz elem zĩ-şānım benim
Eldeki vāriyyetim hem sevgili cānım benim
- 2 Dilde esrār-ı nihānım ol per ü peyker baña
Māsivā-i ‘ālem içre oldu ḥāḳānım benim
- 3 Zĩr-i destinde hezārān müslümān olmuş esĩr
Alman ister zālīm-i bĩ-raḥm ĩmānım benim
- 4 Bir taraftan ḥāl-i hindū bir taraf la’l-i lebiñ
Sĩm ḡabḡab bir taraftan oldu düşmānım benim
- 5 Bir nigāḥ çeşm-i āhū bu dil-i vĩrānımı
Tārūmār itdĩ saçup ‘alemlere ḳanım benim
- 6 Tĩḡ-i ebrū ile ḡamzeñ öldürür āḥir beni
Ḳıl teraḥḥum vāḳi‘ olsun saña seyrānım benim
- 7 Var mı çāre **Seyyidā*** ḳılmış ḥavāle üstüme
Ḥançer-i ḥūn-rĩz açupdur dāḡ-ı hicranım benim

* 144 72b

* **Seyyidĩ** için 13. şiire bakınız.

145*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 El-amān ağyārı tenhā yār ile gördüm bu gün
Būse-i la'l-leb ruḥsārile gördüm bu gün
- 2 Şalışup çıkmış o gül endāmına yāriñ raḳīb
Vuşlat-ı dildār zūlf-i mār ile gördüm bu gün
- 3 Būlbūl āsā ağlamak şimdenger ü 'ādet bize
Ol raḳībe şāhımı ikrār ile gördüm bu gün
- 4 'Āşıka bīgāne meşreb ol perü bilmem neden
Ḳadrini bilmezlere güftār ile gördüm bu gün
- 5 Çokca ibrām eyleyup üftādeñi şād it didim
Seyyidā* ısmārını inkār ile gördüm gördüm bu gün

146*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Sana ey sevdiceğim ben saña ḳurbān olayım
Pertevi ḥüsnüñe de vāle ḥayrān olayım
- 2 Kākül-i ḡonca ruḥsārıñı gördükde seniñ
Būlbūl-asā ebkem 'āşıḳ-ı nālān olayım
- 3 Beni hicrāna bıraḳdı o siyāh hāl [ü] lebiñ
Ġabḡabıñ būs idelim bende-i iḥsān olayım

* 145 73a

* **Seyyidā** için 13. şiire bakınız.

* 146 73b

- 4 Ser-küyuñ tolaşup tâbe-şabâh zâr iderek
Câme hâbında yâhud bir gice mihmân olayım
- 5 Bâğ-ı hüsnünde emân **Seyyidî*** derbân itseñ
Lütf-yâr oldı diyü ben daği handân olayım

147*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Ey perü bu cezbe-i hüsnünde lâl itdiñ beni
V'ey şeker güy nigârım bî-meķâl itdiñ beni
- 2 'İyd irişdi görmedim bir buse-i ihsânıñ
Âteş-i hicriñle yakdın bî-mecâl itdiñ beni
- 3 Cânıma kâr itdi âhîr cevriñ ey şüh-ı cihân
El-amân inşâfa gel ķâmet-hilâl itdiñ beni
- 4 Şîve-i güftâr ile gerdâna bak dirken hemân
Haţî-ı rüyuñ gösterup şüret-i hayâl itdiñ beni
- 5 Ders okur iken izle ol muşhaf-ı hüsnünden âh
Müştaķ-ı Monla idüp şâhib-kemâl itdiñ beni
- 6 Şimdi n'oldu saña ey nevreste-i ğonça-dehen
Zâr zâr ağladup bûlbûl-mişâl itdiñ beni
- 7 Ğonça-i ruhsarıña bakdıkda bu **Seyyid*** didi
Dehr içinde 'âşık-ı âşüfte-hâl itdiñ beni

***Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

* 147 73b

***Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

148*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 İltifât itmez baña ol kâmet-i bâlâcığım
Raḥm idup kılmaz kerem ol dilber-i ra'nacığım
- 2 Gonça-i ruḥsârına seyr itmege ḥavf eylerim
Belki ḥıṣm eyler deyü ol nergis-i şehlâcığım
- 3 Âteş-i 'aşk-ı derûnum gün-be-gün artmaḳdadur
Hâlîme raḥm eyle bir kez gel benim babacığım
- 4 Pâdişâh olduñsa ger iklîm-i ḥüsne sevdigim
'Abd-i memlûkuñ benim ey ma'addelet-pîrâcığım
- 5 Hâciyânveş Ka'be-i küyuñ tavâf itmek baña
Farz-ı 'ayn oldu ḥaḳîḳat rütbesi a'lâcığım
- 6 Vâcib oldu bûs-ı hâlîñ ol hacet-i es'ad gibi
Secde-gâhım kaşlarıñdur kaşları tuḡrâcığım
- 7 Arzû-yı ḡabḡabıñla **Seyyidi*** bî-çâre çün
Serseri divâne olmuş â benim paşacığım

149*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Sîñede sevgilice cân ile cânım sensiñ
Seni sevdim seveli dilde nihânım sensiñ

* 148 74a

* **Seyyidi** için 13. şiire bakınız.

* 149 74b

- 2 Korkum oldur seni bir gün ayırırlar benden
Nice hicriñ çekeyim rûh-ı revânım sensiñ
- 3 Çifte benler şu seniñ gonça-i ruhsarıñda
Göricek ben de didim şems-i cihânım sensiñ
- 4 Ğamze-i seyfiñle çeşm-i siyâhıñ zâlim
Beni öldürdi meded kaşı kemânım sensiñ
- 5 Yanağıñ [.....] * cânıma atsa bir [.....] *
Bâğ-ı hüsn içre benim tâze fidânım sensiñ
- 6 Şeh-i hûbân-ı cihân oldığıña şübhe mi var
Mişli yok âfet-i devrân-ı zamânım sensiñ
- 7 **Seyyidîñ** * hâline raḥm eyle eyâ kân [ü] kerem
Sitemiñden varacak dâr-ı emânım sensiñ

150*

8'li Hece Vezni

I

Ne reftârında ol şûḥuñ
Ne güftârındadır ḥikmet
Nezâketle güşâd-ı bend
Bend şalvârındadır ḥikmet

II

Güşâd-ı bend-i şalvarda
Göñül arzûyı def' itmez

*5a kelime okunamamıştır.

*5a kelime okunamamıştır.

***Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

* 150 75a

Hemân ol demde cânâna
Varıp gelmekdedir lezzet

151*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 N'eyleşem n'etsem 'aceb şüh-ı cihānbānım saña
Çok mıdur yansam yakılsam cân ile cânım saña
- 2 Bu gidişle öldürür āhır beni çeşmiñ seniñ
Merhamet kıl hālime bak bunca efğānım saña
- 3 Seyf-i gamzeñle helāk eylersiñ ey āfet beni
İşte ben işte kılıç bahş eyledim kanım saña
- 4 Verd-i ruhsārıñ hayālin ey perü 'arz itmege
Mürğ-ı dil irsāl olundı şāh-ı hūbānım saña
- 5 **Seyyid*** bī-çāreye luṭf itmek için ey şanem
'Arz-ı hālīm bu ğazeldür merhametkānım saña

152*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Ben seniñ derdiñle giryān oldıgım bilmez misin
Ey perī hicriñle nālān oldıgım bilmez misin
- 2 Rūz şeb kan ağlarım hic hatırım şormañ neden
Sevdiğim yoluñda kurbān oldıgım bilmez misiñ

* 15175a

* **Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

* 152 75b

- 3 Cevrile бүкdiñ belim âteş bıraқdıñ cānıma
Âteş-i ‘aşkıñla sūzān oldıғım bilmez misin
- 4 İctināb it āhımı almaқdan ey meh sen gibi
Mübtelā-yı şāh-ı hūbān oldıғım bilmez misin
- 5 İltifātıñ kesme **Seyyid**den* n’olur ey pür-cefā
Tıfl iken ben saña hayrān oldıғım bilmez misin

153*

Jandarma Yüzbaşı ‘Ali Ağanıñ Kerimesiniñ Vefātına Tārīhdir

- 1 Cennet yüzbaşı‘ Alī Ağa fedā-yı ruḥ idüp
Çün bıraқdı vālideynini bu dār-ı miḥnete
- 2 Żam idup bir mim yazdım Seyyidā tārīḥini
Tıfl iken ḥusni ‘aceb gönderdi cānımı Cennete (H 1285 M 1868)

154*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Merḥabā ey maṭla‘-ı şems-i Hudāsıñ merḥabā
Sen bu dāreyn içre şāhım pür-żiyāsıñ merḥabā
- 2 Merḥabā ey “raḥmete’l-lil‘ālemin” şanıñdadur
Hem risāletde efendim pādişāhsıñ merḥabā
- 3 Merḥabā ey vāşılı’l-lāh olan şāh-ı kirām
‘Ārifiñ meclisinde dil-rübāsıñ merḥabā

*Seyyidi için 13. şiire bakınız.

* 153 75b. Tarih manzumesinin vezni bozuktur.

* 154 76a

- 4 Merhabā ey zāt-i pākiñ nūr-ı Hāḡdır tā ezel
Bĩ-devālar derdine dāim devāsĩñ merhabā
- 5 Merhabā ey seyyidü'l-kevneyn ḡatemü'l-mürselĩn
‘Ālem-i ‘uḡbāya ḡünki mehlikāsĩñ merhabā
- 6 Merhabā ey faḡr-i ‘ālem server-i lüṡf-ı Hūdā
Hem behiř-i ḡūriyāne tūtiyāsĩñ merhabā
- 7 Sen řefĩ‘ ol **Faḡrĩye*** eyle řefā‘āt yā Rasūl
Mücrimĩne cānib-i Hāḡdan ‘aṡāsĩñ merhabā

155*

11’li Hece Ölçüsü

I

Deli ḡöñül terk idelüm şılayı
Gezelüm gurbeti bāri bir zamān
Çekelüm miḡnet derdilen hū hū
Eyleyelüm āh [u] zārın bir zamān

II

Ayrılık řerbetin nūř eyleyelüm
Nazlı yār ḡaberin ḡūř eyleyelüm
Gündüz ḡayāl gice düş eyleyelüm
Yaḡsun bizi ḡasret nārı bir zamān

III

Bir sürūr olsa biñ de ḡam olur
Gözden aḡan yaş yerine dem olur
ḡurbetkeř olanıñ ḡaddi ḡam olur

***Faḡrĩ** için 29. şiire bakınız.

* 155 76b

Çekelüm biz de ğam bārın bir zamān

IV

Qoyalım gidelüm diyārı eli

Ceyhun gibi aqsun çeşmin seli

Ġaribe* koqmaz Mar‘aşın ğülü

Gül olur Mar‘aşın hārı bir zamān

156*

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Bir haber vir ey habīb-i gülzārım qandesin
Bāde-i ‘ıyş ü neşāt-ı iftiḥārım qandesin
- 2 Pençe-i hicriñ ḥarāb itdi bu gönlüm qulusun
‘Aql ü fikrim koymadı hep aldı varım qandesin
- 3 Gülşen-i ḥüsnünde pervaz eyleriken bir zamān
Şimdi āhūlar gibi şahrā qarārım qandesin
- 4 Firqatiñle ey melek-sīmā seniñ ey gonça-fem
Geçdi eyyām-ı şafā-yı nev-bahārım qandesin
- 5 **Lutḫi**ym* lutḫ-i Hudādan kesmezim ümmīdimi
Hızr ile hem-pā olup gel ey nigārım qandesin

*Şairin mahlasının **Ġarib** olması mümkündür.

* 156 77a

***Lutḫi** için 72. şiire bakınız.

157*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Berg-i gülden daği ol lâle-‘izârîñ terdür
Nükte fehm eyle begim haylice rengîñ pürdür
- 2 Gül-i ruhuñ şavķı ile mürğ-ı diliñ efğāñı *
Ne şafa baķş edālar ne güzel yerlerdür
- 3 °Aynına şanma ğubārı ala erbāb-ı nazar
Bizi hayrān iden erbāb-ı *leb-i dil-berdür
- 4 Mīve-i vaşlına bir kāmety tūbā güzeliñ
Bizi hayrān iden esrār-ı leb-i dilberdür *
- 5 Cüy-ı hüsn ābı taşup çıķmış o serviñ beline
Bākīyā * şanma miyānında tūran hañçerdür

158*

8’li Hece Vezni

I

Ağalar bizi şorarsañız
Biz Işfahan elindeniz
Dāim giydigimiz şaldır
Bellisizler * kólundanız

* 157 77a

* Beyit Bākî Divanı’nda : “Mürğ-ı diliñ nağmeleri şevķine gül ruhlarınıñ” şeklindedir.

* erbāb-ı:esrār-ı BD

* Beyit Bākî Divanı’nda : “Zāhidā her kim irişdiyse yitişmiş erdür” şeklindedir.

* **Bākî (d.933/1526-ö.1008/1600)**: 1526’da İstanbul’da doğan şairin asıl adı Mahmud Abdalbaki’dir. Sultan Süleyman’a sunduğu kaside ile onun takdirini kazanmıştır. Devletin çeşitli kademelerinde görev yapan şair 1600’de İstanbul’da vefat etmiştir. Divan Edebiyatı içinde etkisi en çok olan şair Bākî’dir. Klasik üslubun belirlenmesinde katkısı fazladır. Türkçeyi ve aruzu ustaca kullanan şair dönemin İstanbul yaşamını şiirlerine yansıtmıştır. Nüktedan, neşeli ve rint meşrep bir şairdir. Dini konularda şiir yazmamıştır. Divan’ı vardır (www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com,ET: 05.10.2018).

* 158 77b

II

Alçaķlı yüksekli şağlar
Ucları namlı şağlar
Çevresi baķçalı bağlar
Glistānıń glndeniz

III

Yseklere çıķayım
Alçaķlara baķayım
Coşķun şu gibi aķayım
Kızılırmaķ selindeniz

IV

Dertli Kerem* bunda kıalmaz
Bunda gelen řarār etmez
Kldan kla şayr etmez
Biz Mevlānıń klundanız

159*

Elā Gözlü

11'li Hece Vezni

I

Ela gözlerini sevdiğim dilber
Gel beni ağlatma iller iinde
Gördüm cemālīnī oldum dīvāne
Serviye beńzetdim dallar řallar iinde

* Kelime bu şekilde okunmuştur.

* **Kerem** iin 8.şiire bakınız.

* 159 77b

II

Benim sevdiceğim ince bellidür
 Ya niçün sevmeyem tatlu dillidür
 Güzel yigit neden bellidür
 Melül maḥzun gezer iller içinde

III

Gökden inen yağmur mı ola ar mı ola
 Şu dünyāda yarsız yigit var mı ola
 Benim yārim gibi güzel var mı ola
 Hakkıñ yaratdđđı ullar içinde

IV

aracaoğlan* eydür ostuma varsam
 Sıra beñlerini yüzüme sürsem
 Raıbiñ öldüğü günleri görsem
 Şalınup giderken şallar içinde

160*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün

- 1 ıalı göklere āhım şereri döne döne
 Yandı andil-i sipihriñ cigeri döne döne
- 2 Ayağı yer mi başa r mı zülfüñe ber-dār olanıñ
 Zev ü şev ile virir cān seri döne döne
- 3 Sen urup raş edesin arşuma ben boynum egem
 İne zülfüñ oca sen sım-beri döne döne

***aracaoğlan** için 50. şiire bakınız.

* 160 78a

- 4 Şām zülfüñle gönül Mısrı harâb olduğunu
Saña ilet-di kebûter haberi döne döne
- 5 Ka'be olmasa kapuñ ay ile gün leyl ü nehar
Eylemezlerdi tavâf ol güzeri döne döne
- 6 Sen olasın diyü bir bir aşı-lup âyineler
Reşk ider 'aks-i ruhuñ her berri* döne döne
- 7 Ey **Necâtî*** yaraşur muṭrib bezm-i 'uşşâka*
Raķş urup okuya bu şîr-i teri döne döne

161*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün

- 1 Hâsret-i cânân için bu dîde kan ağlar baña
İş idüp ahvâlim 'âlem her zamân ağlar baña
- 2 Bir zamândır gonçe-i ruhsarıñı görmez gözüm
Anıñcün bu sebebden bûlbûlân ağlar baña
- 3 Giceler tâ-şubha dek efğânımı gûş eyleyüp
Yalıñız bir ben değil ehl-i cihân ağlar baña
- 4 Çekdiğim bār-ı belâyı mihnet-i devrân için
Hayret elvirmez görünce âsumân ağlar baña
- 5 Âh [ü] feryâdım felek gördükde elbet raḥm idup
Âb-ı bārân bahâr-âsâ hemân [ağlar baña]*

* Reşk ider 'aks-i ruhuñ her berri: Gelene gidene eyler nazarı NBD

* **Necâtî** için 108. şiire bakınız.

* Ey Necâtî yaraşur muṭrib bezm-i 'uşşâka: Ey Necâtî yaraşır muṭribi şeh meclisinin NBD

* 161 78b

* Zayi olan redif metne ilave edilmiştir.

- 6 Havf iderdi Mâlik dūzahda görürse âteşim
Ravza-i Rızvan hūri vü cinân ağlar baña
- 7 Der hayâlitdikce yâr ile geçe vuşlat demin
Nâdir* itmez taḥammül cism-i cân ağlar baña

162*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Bir dil almağa gelür leşker-i müjgân şaf şaf
Elde şemşir nigh 'arbede cūyân şaf şaf
- 2 İltifât eyleyemem gayrıya ey gayret-i hūr
Cennet icre dizeler qarşuma ğilmân şaf şaf
- 3 Dil-i 'uşşâkı gören Ka'be-i kūyuñda şanur
Hâciyân vakfededür cümle-i 'uryân şaf şaf
- 4 Sen şeh-i memleket ḥüsn-i behâsın zâhir
Ceyş-i ḥübân durur bezmine dīvân şaf şaf
- 5 **Neş'et*** kadrini ol demde bilür aḥbâbın
Himmet için geleler kabrine rindân şaf şaf

***Nâdir** mahlaslı şair için "www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" internet sitesinde beş kayıt bulunmuştur. Araş. Gör. Gülcan Alıcı tarafından Maraş ve bölgesinde yaşamış Nâdir mahlaslı bir şairin olduğundan bahsedilmiştir. Yaşadığı bölge itibarıyla şiirin bu şaire ait olması muhtemeldir.

* 162 79a

***Neş'et** için 20. şiire bakınız.

163*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Dilrubâsız hânümân-ı şervet-i sāmân yok
Zevk-i dīdār olmayan Firdevs-i ‘ālīşân yok
- 2 Māh-peyker mihr-i ʔal‘at necm-i gīsūdārsız
Şubḥ [ü] şām ʔadr ü ‘ıyd şīve-i devrān yok
- 3 Cām-ı ümīd hemīn zehrāb-ı ye°siyle virir
Şāḳī-i baḥt denī vü dūn bī-sāmân yok
- 4 ʔadr-i ḥüsn-i Yūsufu hemneng-i sīm [ü] zer bilin
Nā-şināsā-yi metā‘-ı cān olan iḥvān yok
- 5 Bezm-i nūş-ā-nūş meyde olmaya reng-i şarāb
‘Aks-i rüyı meh-veşān sermest olan rindān yok
- 6 Ḥāk-i pāy-i ḥazret-i cānāna īsār olmaya
Neş’etā* gencīne-i naḳd-i revān-ı cān yok

164*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Rūzgārın şīvesi ḥālim perīşān itdi ḥayf
Ben ḡarībi zār u Mecnūn-ı beyābān itdi ḥayf
- 2 Seyr iden şahrāda cismim dirdi bī-rūḥu’l-şanem
Derd-i ḡurbet ol kadar bu cismimi bī-cān itdi ḥayf

* 163 79b

* Neş’et için 20. şiire bakınız.

* 164 79b

- 3 Cānımız pervāne-i şem‘-i şehādet mi ‘aceb
Şu‘le-i ateş-feşān hārbe pirān itdi hayf
- 4 Zīr hayme-i taḥṭhāne-i dehr idüp görü kefen
Merdegān-ı ḥasretiñ ḥālin nümāyān itdi hayf
- 5 **Neş’etā** * şāhib-tevāzu‘ ṭali‘m-i seyyāresi
Etmez a‘lāya nigh esfelde seyrān itdi hayf

165*

11’li Hece Vezni

I

[.....]

[.....]

[.....]

[.....]*

II

Beyāzduḡ gerdānıñ [.....]*

Anıñ güher olmuş cemaliñ nūrdan

Dişin şedef olmuş tuṭaḡıñ serden

Diliñ kaşık çalar balıñ üstüne

III

Hıç bir kuluñ yok mı İsmā‘il-ḡader

Ḥüsnünün zekātı borcuñu öder

Şu seniñ baqışın beni abṭāl ider

Hırḡalar giydirir eliñ üstüne

*Neş’et için 20. şiire bakınız.

* 165 80a

* Sayfada şiirin ilk bendini içeren kısım koparılmıştır.

* 2a mısraın bu kısmı zayı olmuştur.

166*

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Bu gün ney gibi nālānam cüdā düşdüm nigārimdan
Felek bülbül-veş ayırdı benim gül yüzlü yārimden
- 2 Niçe yıllardır şa'y itdim müfīd olmazdı yolunda
'Aceb mi hayrete varsa felekler āh [u] zārimdan
- 3 Şanavber gibi bağrım başlu olsa yeridür çünkim
Murādım meyvesi bitmez boyu servi çınārimdan
- 4 Eger ölüp türāb olsam anuñ hicriyle bī-vuşlat
Gele ḥasret büyü herdem yel esdikce ğubārimdan
- 5 **Ḥalīlī*** firķatim şerḥi bezl dest-i kudretle
Dükenmezdi okunsa ḥaşre dek seng-i mezārīndan

167*

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/ Fāʿilātün

- 1 Esīr-i ğamze-i fettānīñ oldum ey kemān ebrū
[.....]* ey gözleri cādū*

* 166 81a

***Halīl-i Mar'aşī (d.??-ö.998/1589-90):** Dini- Tasavvufi nitelikli şiirler yazan şairin doğum yeri ve tarihi bilinmemektedir. Eserlerinden Maraşlı olduğu anlaşılmaktadır. Halveti mürşidi olan şairin bazı eserlerinde ve türbesinde "Şeyh Halil" adı geçmektedir. Halīl-i Mar'aşī, 1589-90'da Konya'da vefat etmiştir. Şiirleri dini-tasavvufi, ahlaki özelliktedir. Aruz ölçüsünü kullanan şairin şiirlerinde Eski Anadolu Türkçesi özelliği bulunmaktadır.

* 167 81a

* Mısraın bu kısmı zayi olmuştur.

* Şiirin sonraki kısımları zayi olmuştur.

168*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Nice yıllardır ser-i kūy-i melâmet bekleriz
Leşker-i sultân-ı 'irfânuz vilâyet bekleriz
- 2 Sâkin-i hâk-i der-i meyhâneyüz şâm [ü]seher
İrtifâ'-ı kâdr için bâb-ı sa'âdet bekleriz
- 3 Cîfe-i dünyâ degil kerkes gibi maţlûbumuz
Bir bölük'anķâlaruz Kâf-ı kanâ'at bekleriz
- 4 Hâb görmez çeşmimiz endîşe-i âgyârdan
Pâs-bânuz genc-i esrâr-ı muhabbet bekleriz
- 5 Şûret-i dîvâr edupdür hayret-i'aşkın bizi
Ġayr seyr-i bâğ eyle* biz künc-i miñnet bekleriz
- 6 Kâr-bân-i râh-ı tecrîdüz haţar havfın çekup
Gâh Mecnûn gâh men devr ile ğurbet bekleriz
- 7 Yatdılar Farhâd [ü] Mecnûn mest-i cām-ı 'ışķ olup
Ey **Fuzûlî*** biz olar yatdıķca nevbet* bekleriz

169*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Mihr [ü] şubḥ meşrîķ “Tâḥâ” ḥabîb-i kibriyâ
Mâh-ı “subḥâne'l-lezî esrâ”* ḥabîb-i kibriyâ

* 168 81b

* eyle: eder FD

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

* nevbet: sohbet FD

* 169 82a

- 2 Sinn-i pāk-i dürrētü'l-beyzâ ḥabīb-i kibriyâ
Lebleri yâķūtenü'l-ḥamrâ ḥabīb-i kibriyâ
- 3 “Ve’d-ḍuhâ”^{*} “ve’l-leyli”^{*} rûy [u]zülfüni tefsîr ider
Rûz [u] şeb ey mihr [ü] meh sîmâ ḥabīb-i kibriyâ
- 4 “Sûre-i Kevşer”le^{*} talîf eyledi Mevlâ seni
Oldı kūyuñ Cennetü'l-Me’vâ ḥabīb-i kibriyâ
- 5 Şevķ-i mi’râc-ı şerîfiñle tecellî aḥz idup
Ṭür-ı nûr itdi yed-i beyzâ ḥabīb-i kibriyâ
- 6 Ṭūṭî-yi kūyunda teblîğ-i aḥkâm-ı Hudâ
Bûlbûl-i gûlzâr “mâevḥâ” ḥabīb-i kibriyâ
- 7 Şâh-ı evreng-i beķâ sultân-ı iķlîm [ü] vefâ
Pâdişâh-ı mülķ-i istiğnâ ḥabīb-i kibriyâ
- 8 Maḥrem-i esrâr-ı ḥalvet-ḥâne-i ķurb ile
Râzdân-ı bezm-i o “evednâ” ḥabīb-i kibriyâ
- 9 Maḥzar-ı ḥurşîd zât-ı âyîne-i sırr-ı şîfât
Bâhirü'l-âyât-ı Mevlânâ ḥabīb-i kibriyâ
- 10 Bâ’iş-i îcâd ‘âlem-i bâdî-i her mümkinât
‘Îllet-i ğâye-i eşyâ ḥabīb-i kibriyâ
- 11 Eşref ü “ve’s-sâbiķün” ezķâyı “aşḥâb-ı yemîn”
Faḥr-i mevcûdât-ı bî-hemtâ ḥabīb-i kibriyâ

^{*} subḥâne'l-lezî esrâ : "Her türlü kusur, ayıp ve eksiklikten uzak olan O (Allah) yürüttü." (Kur'an-ı Kerim 17/1).

^{*} Ve’d-ḍuhâ: “Duhâ vaktine andolsun.” Kur'an-ı Kerim 93/1).

^{*} ve’l-leyli: “Örteceği zaman geceye andolsun.” ayetinden iktibas edilmiştir (Kur'an-ı Kerim 92/1).

^{*} Sûre-i Kevşer: Kevser Süresi (Kur'an-ı Kerim'in 108. süresi).

- 12 Yerde-i İns ve cinne gökde kıdsiyāna her zamān
Destgīr-i maṭlab-ı a'lā ḥabīb-i kibriyā
- 13 Bu cihānda mebdē-i feyz-i vücūd-ı kâināt
Âḥiretde maḳṣad-ı aḳṣā ḥabīb-i kibriyā
- 14 Kıl şefā'at ümmetiñden 'Aynî*-i bî-çāreye
Ey Emīn Ḥazret-i Mevlā ḥabīb-i kibriyā
- 15 Şad şalāt şad selām olsun revān pākiñe
Dem-be-dem ey faḥr-i 'ālem yā ḥabīb-i kibriyā

170*

Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Mefā'îlün

I

Efendim rûz [ü] şeb āh nizālar hep seniñçündür
Derün-ı her seḫer medḥ [ü] şenālar hep seniñçündür
'Adūlarla 'adāvetler idüp her demde bil cāna
Raḳīb-i nā-sezālarla ezālar hep seniñçündür

II

Ne siḫir itdiñ baña bilmem düşürdüñ rāh-ı sevdāya
N'îçün şaldıñ yine cānā bu derd-mend ferdāya
Selām daḫi 'ināyet itmez olduñ sen bu ednāya
Tevāzūlar temennālar ricālar hep seniñçündür

* Antepli Aynî için 102. şiire bakınız.

* 170 82b

III

Saňa mâil olalı serserîyim mäsivâ haqqı
 Kelâm-ı ‘âşıkânda halâkım yok Hüdâ haqqı
 Bihaqq Ka‘be-i zemzem Habîb-i Kibriyâ haqqı
 Benim bu çekdiğim cevr [ü] cefâlar hep seniñçündür

IV

Nedendir ey ‘Ömer* bilmem bize gamdan selâmet yok
 Kıyâmet haşr olunca tâ bu sevdâya nihâyet yok
 Kabâhat bendeñizde senden elhâsıl şikâyet yok
 Benim bu ‘aşkla terk-i şalâlar hep seniñçündür

171*

Emrah

11’li Hece Vezni

I

Elleriñ kırılısıñ ey ‘âşık-ı horyât
 Saňa kimler didi düz menefşeyi
 Nâzik eller nene düşer cem‘ ile
 Ağ sineñ üstüne düz menefşeyi

II

Evvel bahâr çayır çimen yaz olur
 Boyu uzun olur ammâ ‘ömrü az olur
 Seni sevenlerin gönlü şâz olur
 Ger bizim bakçeye düz menefşeyi

III

‘Aşkıñ şarâbı da işdi de kaçdı
 Niçe Süleymânlar bekliyor tahtı

*Ömer için 17. şiire bakınız.

* 171 83a

Emrahî * gülüyün geliyor vaḳti
Ġayri ḳoḳulamaḳ biz menefşeyi

172*

11'li Hece Vezni

I

Şabaḥdan geḳerken yolum uğradı
Geḳüp gider bir gözleri sürmeli
Gül ḫalına ḳonmuş bülbüller gibi
Ötüp gider bir gözleri sürmeli

II

Erişdi bahārı geldi yazları
Bağrıma kār itdi acı sözleri
Kendi şoran başı maḥbûb ḳızları
Çeküp gider bir gözleri sürmeli

III

Çekidüzen virmiş ince beline
Maḳuf olmuş 'âşıklarıñ ḫaline
Ḳaldırmış 'aynasın almış eline
Baḳup gider bir gözleri sürmeli

IV

Yeñice yetmiş fidan dal gibi
Baḳçede açılmış gonça gül gibi
Ḳumlarda ḳarışmış aḳan seyl gibi
Coşup gider bir gözleri sürmeli

*Emrah için 22. şiire bakınız.

* 172 83b

V

Derviş 'Alî* dir ki ben atasına
Sürmeler çekinmiş hilâl kaşına
Henüz girmiş on üç on dört yaşına
Yağup gider bir gözleri sürmeli

173*

11'li Hece Vezni

I

Sultânı Kâraca tağın öte yüzüne
Bir gözleri ela ceren vardı mı
Söyle kûl olayım ela göziñe
Bir gözleri ela ceren vardı mı

II

Şarpdır kayaları yolları taşlı
Bağmam dört yanıma gözleri yaşlı
Til til egerceli bir yeşil başlı
Mestân elâ gözli ceren vardı mı

III

Mevlâm böyle derdi virmesiñ kula
Bülbüli kondurur tاللardan tالا
Sarhoş yürüyüşli bir gözü ela
Mestânelâ gözlü ceren vardı mı

IV

Kûl Yûsuf* bu dillere düşiren

*Derviş Alî mahlaslı şair için “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde bir kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

* 173 84a

Sensin benim tedbirimi şaşırın
Seller gibi çeşmim yaşın taşırın
Mestân elâ gözli ceren vardı mı

174*

11'li Hece Vezni

I

Bir perünün firkatinden zârından
Şarardı gül beñzim gül bu gün
Benim derdim hiçbir derde beñzemez
Bize bir 'acayib hâl oldu bu gün

II

Akıdı gözüm yaşı sel oldu ırmağ
Bize yaramadı bu yerde tırmağ
Mişkil imiş nazlı yârden ayrılmağ
Geçirdim günlerim yıl oldu bu gün

III

Dostumuñ elinde elif yazılı
Nihân gibi elâ gözü süzüli
Ağ gerdanda çifte benler düzüli
Üstü al çiçekli şal oldım bu gün

IV

Dostumuñ kâküli şırmadan telden
Çekelüm gurbetlik ne gelir elden
Bülbülün fiğânı şol gönça gülden
Ötmedi bülbülüm lâl oldu bu gün

*Kul Yusuf mahlaslı şair için “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde bir kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

* 174 84b

V

Meylîm* dir ki ben de bu gün n'eylerim
 Yüregimde derdim çokdur söylerim
 Nazlım ğurbet ilde kalmış ağlarım
 Bilmedigim taşlar yol oldu bu gün

175*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 'Âkıbet gönlüm esîr itdiñ o ğîsularla sen
 Hey ne cādūsın ki ateş bağladıñ mûlarla sen
- 2 Ğamze-i fettânıñı koyduñ ki yakdı 'âlemi
 Bahş e talmışken çeh-i Bâbilde cādûlarla sen
- 3 Böyle çâpük geldi o hatt-ı siyeh ruhsârına
 Var ise pervâza meşk itdiñ piristûlarla sen
- 4 Ben mi sâķi olayım bezme tûrurken sevdiğim
 Böyle sîmîñ saķlar billûr bâzûlarla sen
- 5 Görmeden mecnûnlarıñ şahrâdaki cem'iiyetin
 Sevdigim meşk-i nigâh eylerdiñ âhûlarla sen
- 6 Serv-i dil-cüyumdan ayru geşd-i gülşen istemem
 Var yûri ister iseñ ey eşk-i revân cûlarla sen
- 7 Nâzdan hāmûşsun yoħsa zebânıñ tıymadam
 İster iseñ biñ dâstân söylersin ebrûlarla sen

* **Meylî**, şair hakkında bilgi bulunamamıştır.

* 175 85a

- 8 Şühûdur tâ şöyle reftârın ki fark itmez bağan
Şöyle gitseñ serv-i âzâdım aķar şularla sen
- 9 Bü'l-‘aceb ‘ayyâr-ı efsüngersin ey kilik-i Nedîm*
Çok tabî‘at sar-ħoş eylersin bu dârûlarla sen

176*

Nedîm

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün

- 1 ‘Aşķa düşdüm cân [ü] dil müft-i cüvânân oldu hep
Şabr [ü] tākāt maşraf-ı çāk-ı girībân oldu hep
- 2 Açmış oldum sînesin bir kere arâm [ü] sükun
Sînenen bilmem ne ĥaletdir girizân oldu hep
- 3 Ĥâl kâfir zülf kâfir çeşm kâfir el-amân
Ser-be-ser iķlîm-i ĥüsnün kâfiristân oldu hep
- 4 Gerdeninden sînesinden bûseler itmişdi va‘ad
Cümlesinden neyleyim kâfir peşîmân oldu hep
- 5 Bir nezâketle açup fes kûşesinden perçemin
Şöyle göstermiş ki kim gördiyse ĥayrân oldu hep
- 6 Şîve-i güftârı hemşîreñ mi öğretti saña
Her sözün şirin-zebânım cânıma cân oldu hep

* Nedîm(d.1092/1681-ö.1143/1730): Asıl ismi Ahmet’tir. 1681’de İstanbul’da doğmuş, 1730’da Patrona Halil isyanı sırasında vefat etmiştir. İyi bir eğitim alan Nedîm, müderrislik yapmıştır. Lale Devri’nde yaşayan şair, devrin ileri gelenlerine şiirler sunmuştur. Lale Devri’ni, İstanbul’u şiirlerine başarıyla yansıtmıştır. Nedîm’in şiirlerinde dili ustaca kullanması “Nedîmâne” adı verilen yeni bir üslubun oluşmasını sağlamıştır. Konuşma dilini kullanan şair aruzu , kafiyeyle başarı ile şiire uygulamıştır. Mahallileşme akımının 18.yüzyıldaki en büyük temsilcisidir. Kendinden sonra gelen birçok şairi etkilemiştir. Divan’ı vardır.

* 176 85b

- 7 Sen dimişsin kim kimiñ hâliyle giryândır **Nedîm***
Hep mürüvvetsiz seniñ derdiñle giryân oldu hep

177*

Nedîm

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün

- 1 Taḥammül mülküni yıkdıñ Hülâgu Ḥân mısın kâfir
Amân dünyâyı yaqdıñ âteş-i süzân mısın kâfir
- 2 Kız oğlan nazı nazıñ şeh-levend avâzı avâzın
Belâsın ben de bilmem kız mısın oğlân mısın kâfir
- 3 Ne ma'nî gösterir düşüñdaki ol âteşin atlas
Ki ya'ni şüle-i cansuz-ı ḥüsn ü ân mısın kâfir
- 4 Nedir bu gizli gizli âhlar çäk-i girîbânlar
'Aceb bir şuḥa senden'âşık-ı nâlân mısın kâfir
- 5 Saña kimisi canım kimisi cānânım deyü söyler
Nesin sen toğrı söyle cān mısın cānân mısın kâfir
- 6 Şarâb-ı âteşiniñ keyfi rüyuñ şu'lelendirmiş
Bu ḥaletle çerâğ-ı meclis-i mestân mısın kâfir
- 7 N'îçün şık şık baḫarsın böyle mir'at-ı mücellâya
Meğer sen daḫi kendi ḥüsnüñe ḥayrân mısın kâfir

***Nedîm** için 175. şiire bakınız.

* 177 86a

- 8 **Nedîm***-i zârı bir kâfir esîr etmiş işitmişdim
Sen ol cellâdın ol düşmen-i îmân mısın kâfir

178*

11'li Hece Vezni

I

Bâri Hüdâ ne hûb seni hâlk itmiş
Zülfiñ telleri cân uyandırır
Bir teliñ bac ister dünya malını
Bir teliñde Hindistân yandırır

II

Bir teliñ inleden nây-ı kemânı
Bir teliñ sünbülde virir nişânı
Bir teliñ bülbülde çokdur figâni
Bir teliñ gülistânı yandırır

III

Bir teliñ var mâ'il mihr ile mâha
Bir teliñ var şebnem ile nûr gâha
Bir teliñ nigâhı kul ider şâha
Bir teliñde Tahmâs Hânı yandırır

IV

Bir teliñ var hasta diller 'ilâcı
Bir teliñ bahâsı has rûyuñ tâcı
Bir teliñ alır Moskofdan bâcı
Bir teliñde Gürcistânı yandırır

***Nedîm** için 175. şiire bakınız.

* 178 86b

V

Bir teliñ var aǵlar ‘aşkıñdan şāne
 Bir teliñ baş egmez gül ü reyḥāna
 Bir teliñ **Şāliḥi*** kılup dīvāne
 Bir teliñde bu cihānı yandırır

179*

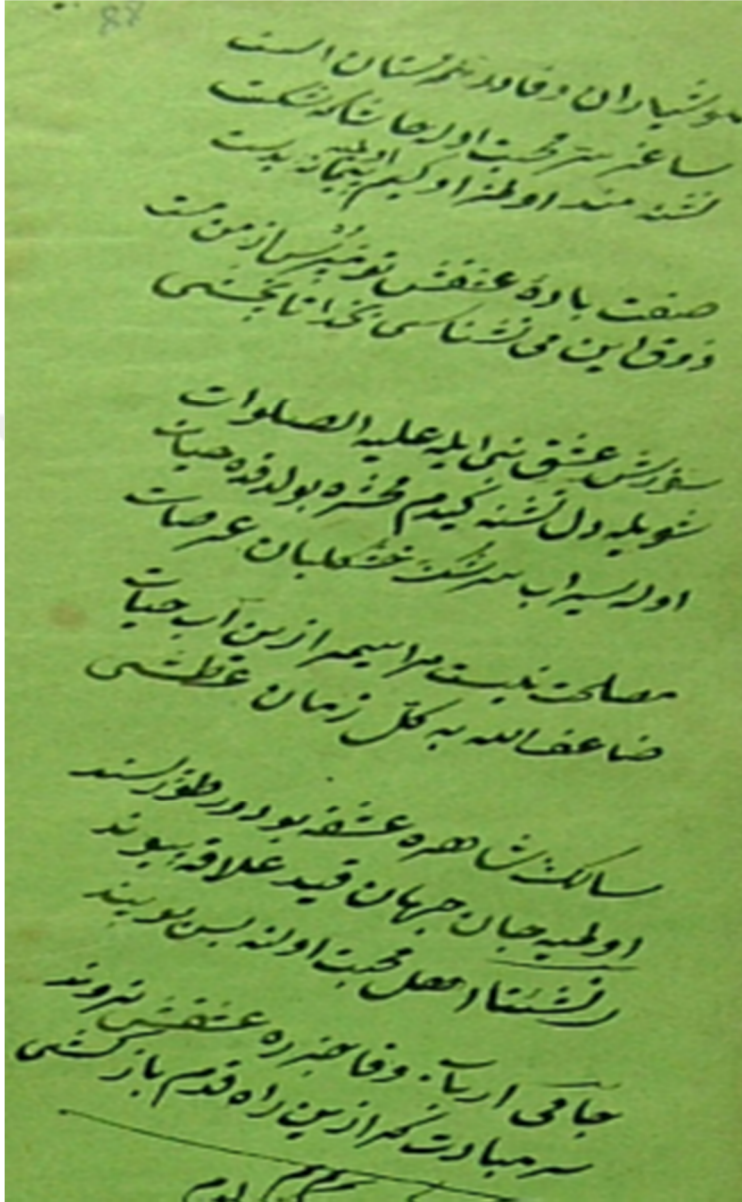
Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Kōma āyāt-ıruḥuñda ḥaṭ-ı reyḥānı meded
 Nüşa-i küfürle nesh eyleme ĩmānı meded
- 2 Gice gündüz çekelim cevriñi tek ey meh-rū
 Şaçma ruḥsār ki ol zülf-i perişānı meded
- 3 Seyr idelden seni sāyirlere meyl itmez dil
 Görelı anki dir baña meded anı meded
- 4 Eşigñ dār-ı şifāsında ne vākī° ‘uṣṣāk
 Nedür ol ḥastalarıñ nāle-i efġānı meded
- 5 Ta°n-ı aǵyār ile ḥāk eyleme ‘**Āli*** kuluña
 Pāyimāl etme yazıkdur o süḥandānı meded

* **Sālih:** Şair hakkında bilgi bulunamamıştır.

* 179 87a

* **Ali:** Şair hakkında bilgi bulunamamıştır.

* 180 88a

181*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün

I

Bezm-i vuşlatda 'aceb hicr-keş-i yâr oldum
Nüş-ı dârû-yı şifâ baħş eyle bîmâr oldum
Düşdüm ol şâh-ı gülûñ dâmenine hâr oldum
Ėonca-i meh jâle gibi n'eyleyem bâr oldum
Şabrı güç çâresi güç derde giriftâr oldum

II

Kim arar anma girseñ de begim bende seniñ
Dil-i dîvâneceğim yâvericiğim bende seniñ
Cümle vârim ile cânım da seniñ ben de seniñ
Şânına her ne düşerse anı kıl ben de seniñ
Merhamet eyle efendim hele nâçâr oldum

III

Müjde-i vuşlat olan şîrîn edâdan geçdim
Baña maħşûş olan meh-rû vefâdan geçdim
Meclis-i hâs şebistân-ı şafâdan geçdim
Ne ki merhamet ü lûţuf u'aţâdan geçdim
Bezm-i 'aşkıñda hemân ânî'-i dîdâr oldum

IV

İltifâtıñ ile arânıma fâ'ik degilim
Gerçi kim ab'-ı şerîfiñe muvâfık degilim
Bilürim bendeñe sulţânıma lâyı degilim
uluñum anla efendim saña 'âşık degilim
Tevbe tevbe seni sevdimse günahkâr oldum

* 181 88a

V

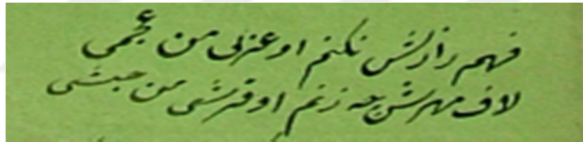
Ġālibā mā'il o şeh nāle vü efgānımıza
 Yoḥsa bilmem 'acebā kaçdı mı var cānımıza
 Teşnedir ġamze-i ḥūn-ḥārı hemān ḳanımıza
 Niçe zālīm diyeyim Ḥāzret-i Sultānımıza
 Neş'etā* cān-ı cihāndan hele bī-zār oldum

182*

Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlün

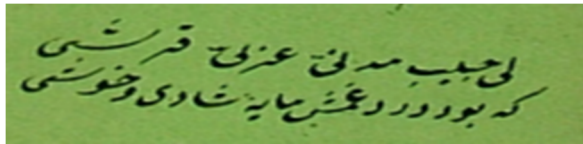
I

Bezm-i cām-ı mey-i 'aşkıñ olup curakeşi
 Olmuşum mest-i muḥabbet akıdup ḳanlu yaşı
 Ururum na'ra-i mestāne hemān şubḫ u 'ayşı

II

Vaḫy -i ilhām-ı Ḥudādır süḥan-ı muḫteremi
 Olmayan nā'il elṭāf-ı kemāl-i keremi
 Mazḥar-ı şırra eḫādīş-i şerīfi ola mı

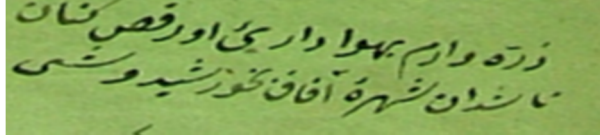

*Neş'et için 20. şiire bakınız.

*182 88b

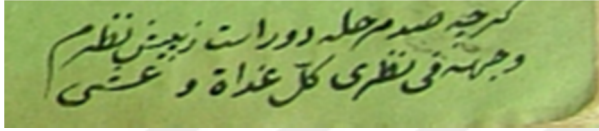
III

Tâ ezel bezm-i elest olmuşken şâh-ı cihân
 Şem‘-i didârına sūzân idi pervâne-i cân
 Yanarak yakılarak ‘âleme geldim sūzân

IV

Bundan a‘lâ nedir ‘uşşâkına elţâf-ı kerem
 Olalar devlet-i dildâr ile hoş-dil hurrem
 Şor tâ firķat ü ma‘nîde vişâli herdem

183*

11’li Hece Vezni

I

Cânân qalma gidelim gülşân seyrine
 Gel incidür señ hâre de qalmaz
 Mecnûn gibi Leylânım tağlarda
 Giydi nâmusı gayret ara qalmaz

II

Qırqların elinden bir tolu içdim
 Erdi cânuna ne kim qapındım coşdum
 Sefîl Manşûr gibi ben dâra düşdüm
 Şabr id deli gönül dâra da qalmaz

* 183 89a

III

Al yeşil tönüm karaya bandım
 Ben tatlu cânımdan toydum uşandım
 Pîr zâtlar gibi odlara yandım
 Hele ben yanarsam nâra da kalmaz

IV

Sefîl **Kerem*** eydür bu nasıl hâller
 Yahşi tabîb gelmiş yaramı bağlar
 Tosta gidem didim kar oldu tağlar
 Giderek yaz gelir kara da kalmaz

184*

11'li Hece Vezni

I

Naşıl idem ela gözlüm eliñden
 Şu gönülüm kal'asın vîrân eylediñ
 'Aşk âteşin vücūduma bırağdıñ
 Gice gündüz işim fiğân eylediñ

II

Sen giderseñ ben bu ili n'edeyim
 Başım alup ğurbet ile gideyim
 Kapuñda kul olup hizmet ideyim
 Beni çok ağladup kurbân eylediñ

III

Siyâhdur gözleriñ kaşlarıñ cânıma
 Şu benim hâlimi perîşân itme
 Efendimsiñ beni bırağup gitme
 Çok cevır idup beni hicrân eyledi

* **Kerem** için 8. şiire bakınız.

* 184 89b

IV

Senden ğayrı ben kimleri yâr idem
 Şu dünyâyı ben başıma ٲar idem
 Āh çeküp b lb l gibi z r idem
 Yolu nda **Seyyidi*** kurb n eyledi 

185*

F  il t n/F  il t n/F  il t n/F  il n

I

Bir semend r b l-i h dh d var mı y rım s yles n
 Āte -i d zah  er r-ı h rh rım s yles n
 S zi im m mkini kil -i b -kar rım s yles n
 Y re varsun bi  n lem  h   z rım s yles n
 Āb-ı  e mim girye-i b -i tiyarım s yles n

II

B d-ı  h  te -i n mden ‘aceb yok h c e er
 C  -ı t f n-ı bel  itdi feleklerden g zer
 Me hedim  zre iderse h n-ı z lim reh g zer
   k   k s ne virs n mevce-i  amdan haber
  e m-i h n-p  -ı der num inkis rım s yles n

III

H nde-i g lriz ni g l on alar y d eyles n
 G lk   d-ı h  rından g  nl ni   d eyles n
 Seyl-i  e mim ‘    n n c y  ber-b d eyles n
  on a g ls n g l a ılsun c y fery d eyles n
 Sen   ur ey b lb l biraz g l ende y rım s yles n

* **Seyyidi** i in 13.  iire bakınız.

* 185 89b

IV

Ney gibi yanup yakılup dâğdâr olduklarım
 Rûz-ı pür-sûz-ı fîrâka zâr zâr olduklarım
 Mürğ-i şeyh^vâna fiğânda râzdâr olduklarım
 Arzû-yı vaşl ile şeb-zendedâr olduklarım
 Girye-i hasretle çeşmim intizârım söylesün

V

Qâle gelmezse alınmaz derd-i dil pür-mâceri
 Hîc sükût itmekden özge bilmezem rengîn edâ
 Sende varsa güft güy-ı ‘aşka tâkat Neş’etâ*
 Bende yok kudret edâya harf-i şevki Nâbîyâ*
 Hâme-i rengîn şarîr-i bî-karârım söylesün

186*

Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilâtün/Fâ’ilün

I

Ey cefâ-cû cevre mâ’îl dil-rübâ küsdüm saña
 Ey felek meşreb hezârân âşinâ küsdüm saña
 Gördiği her yâd ile tarh-ı tekellûf eyleyen
 Ehl-i dil qadrini bilmez bî-vefâ küsdüm saña

II

Öyle yıkdıñ hâtırım ta’mîrdir emr-i maḥâl
 Öyle dilgîr eylediñ kim i’tizâra yok mecâl
 Bitmez aşlâ hane-i dünyâda virse ihtimâl
 İster olsun maḥşer-i rûz-i cezâ küsdüm saña

* Neş’et için 20. şiire bakınız.

* Neş’et, Nâbî’nin gazelini tahmiş etmiştir.

* 186 90a

III

Var kimiñle ister iseñ ülfet it şimdengerü
 Yetişür bu yolda ğayrı dökdüğümüz āb-rū
 ‘Azrā’il olsa firāķıñ saña itmem ser-fürū
 Hāşılı cānım iseñ itdim fedā küsdüm saña

IV

Öyle maḥzūnum ki olsa leyle-i ḳadr sa’īd
 Gelse bu eşnāda eyyām-ı mubārek rûz-ı ‘ıyd
 Sīne şāf olmak barışmak ben seniñle pek ba’īd
 Hāşre ḳaldı ba’d-i ezīn bu mācerā küsdüm saña

V

Eylediñ mi düşmāna ḳarşu bizi āḥir fedā
 Dimediñ mi geçmenim bi’l-lāh senden Neş’etā*
 Hāṭırıñ hoş tut ki virmişdiñ ḳazaya yeter rızā
 Māḥaşıl cümle kelāmım ben saña küsdüm saña

187*

Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’lün

- 1 Ḳılıcı ḳanlu eli ḳanlu dili ḳanlu güzel
 Çeşm-i cellād yaman can alıcı ḳanlu güzel
- 2 Ḳahramān nigeḥi gibi celālī-i meşreb
 Bir levendāne revişlü keleş ‘Oşmanlı güzel
- 3 Şehr aşüb-ı zamān şöḥre-i āfāk-ı cihān
 Māh-ı Ken’ān gibi şöḥreti var şanlı güzel

*Neş’et için 20. şiire bakınız.

* 187 90b

- 4 Çeşm-i ebrû vü leb-i hâl ruḥında söz yok
Vaşf-ı ḥüsün diyemem cāzibeli anlu güzel
- 5 Ceyş-i ḥübānıñ odur şimdi sipehsâları
Neş'et^{*} ol devlet-i iḳbāl ile °unvānlu güzel

188^{*}

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Zāhidā bil mālîk-i mülk beḳā dirler bize
Ehl-i dil mir'at-ı esrār-ı Ḥüdā dirler bize
Maẓhar-ı envār-ı lütf-ı kibriyā dirler bize
Âşık-ı şādık muḥibb-i Muştafā dirler bize
Derd ile °ibret^{*} -keş°ālî-°abā dirler bize

II

Ḳadd-i ḳabrinde^{*} sākin bir bölük °anḳalarız
Māsivā-yı görmeziz maḥv-ı vücūd-ı muṭlaḳız
Terk-i terkiz ṭāirān evc istiḡnālarız^{*}
Bir gürühuz şorşalar ey ḳavm siz kimlersiniz
Tābi°-i şāh-ı velāyet-i Murtaẓā dirler bize

III

Âlem-i ma°nāda biz ḥar-gāh °aşkı ḳurmuşuz
Cān göziyle dem-be-dem cānān cemālin görmüşüz
Dest-i dāmān-ı şehi el-°abāya urmuşuz
Şadḳ ile tîḡler çekup münkire ḳarşu ṭurmuşuz
Ol sebebdan ḳavm-i Süfyān eşḳıyā dirler bize

^{*}Neş'et için 20. şiire bakınız.

^{*}188 91a

^{*}ibret: gayret MHD

^{*}Ḳadd-i ḳabrinde : Ḳāf-ı ḳurbîyyetde MHD

^{*}194 II/3 istiḡnālarız: istigna biziz MHD

IV

Sâkıya şun cām Rabbi'l-meşriķiñiñ 'aşķına
 Nüş ide üftâdeler hep âḥseneyniñ 'aşķına
 Maḥrem olduk tâ imāmü'l-kıbleteyniñ 'aşķına
 Cān ile ser virmişüz bizler Hüseyn'in 'aşķına
 Bende-i şāh-ı şehīd-i Kerbelā dirler bize

V

Hāmīyā* işnā 'aşer meydān-ı vaḥdet merdidir
 Çār-deh ma'sūm gülzār-ı risālet verdidir
 Zār gönlüm anlarıñ Mecnūn-ı hāmūn gerdidir
 Derdliyem derd-i derūnum hep yetīmler derdidir
 Çek eliñ bizden ṭabībānı bī-devā dirler bize

189*

Fā°ilātūn/Fā°ilātūn/Fā°ilātūn/Fā°ilūn

- 1 Ey bulut şol mehtābıñ karşıısından şöyle tūr
 Teşrif etmiş āfitābıñ karşıısından şöyle tūr
- 2 Ḥasb-ı ḥālīm yāre bir bir söyleyemem ol diñlesiñ
 Ol ağıār gül niķābıñ karşıısından şöyle tūr
- 3 Ser-te-ser mülk-i cihānıñ mālını reftār ider
 Mişli mānendi niyābıñkarşıısından şöyle tūr
- 4 [.....]* cemāliñ kaşlarıñ miḥrābdur
 Secde kıl sen subāyıñ karşıısından şöyle tūr

* **Hāmī** için 4. şiire bakınız.

* 189 91b

* 4a kelime okunamamıştır.

190*

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Göñil mürğün yine bir dām-ı gīsūya tolaşdırdım
Muḥabbet şan'atın itmām idüp başa ulaşdırdım
- 2 O tūṭi-i gülistān-ı cemāl içün döküp ḥūnı
Kızıl ḵana dü-pā-yı kebg-i bāğı ben bulaşdırdım
- 3 Faḵat bir bu riyā ḵaldı sana ey şūfī-i sālūs
Metā'-ı nāz u istiğnā-yı cānānı ulaşdırdım
- 4 Ben ol Mecnūn* -ı 'aşḵam itmeniz Ferhāda nişbet kim
Sirişkim cūyın icrāya o miskīne yol aşdırdım
- 5 Dilīr- i ṭab'ımın **Hāsmī*** yere gelmez hele nazmı*
Ben anı ḵahramān-ı nazm olanlarla güleşdirdim

191*

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Çeşm-i nūrum görmedi hīç sen gibi şūḥ-ı nāz
Ziynet idüp başına daḵdım o ḥoş sūnbülleri
- 2 Zīr-i fesde çīn-i zülfe şāne vurduñ dārdan
Gerden üzre sen nasıl şaldıñ o ḥoş-bū tülleri
- 3 Ayrıca başlar çeküp nāre nāre tercih eylesem
Sırmalı saç bağına yok kimseniñ hīç dilleri

* 190 91b

* 4a Mecnun: gıryan HSD

* **Hāsmī** için 7. şiire bakınız.

* 5a nazmı: zahı HSD

* 191 92a

- 4 Dām kırup te'sîr idüp gerdenîñ hâl-i gön'lüme
Şimdi efsûnı okur kim tûti-i kâkülleri
- 5 Bir ğazel yazdım bu gün hüsni vü hüsna 'aşkına
Şeref* yâ şarıl beline dağıdur müşküleri

192*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ey şehenşâh-ı risâlet v'ey nebî-yi muhterem
Sensin iqlîm-i diyânet menba'-ı 'ilm-i hüküm
- 2 İ'timad oldın şer'îñ ma'deni senden gelür
Zât-i pâk-i nûruñ el-ḥaḥ oldı hâdî-i ümem
- 3 Âfitâb-ı tal'atıñ pertev-fezâsı 'âlemiñ
Ey vücûd-ı muṭlaḥ-ı zâtiyesi nûru'z-zâlem
- 4 Sen ki mir'ât-ı ḥaḫîḫate eşref-i maḥlûḫ iken
Âsitânında cemî'-yi enbiyâ olmuş ḥadem
- 5 Rû-siyâhım bed-terim bir bende-i nâçiz kim
İltifâtıñla ḫuşûrum 'afvına eyle kerem
- 6 Ben ğarîḫ-i baḥr-i 'işyânım efendim el-amân
Yâ "şefî'u'l-müzñibîn"* şânında geldi lâ-cerem

***Şeref** mahlaslı şair için "www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" internet sitesinde biri şaire olmak üzere 9 kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şairlere ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

* 192 92a

* Şefî'u'l-müzñibîn: Günahkârların şefaathçısı, Hz. Muhammed (Yılmaz, 1992:148).

- 7 Sāye-i şevket şî‘arında hezerān mücrimīn
Maẓhar-ı ğufrān olur yā şāhib-i bāġ-ı Ġrem
- 8 Arzumend vişāliko begim **Seyyid*** gibi
Vuşlat-ı āb-ı zülālīñle beni şād it bu dem
- 9 Dest ğirimsin benim rüz-ı cezā yā Muştafā
Lütfuña ümīdvārım ol zamān çekdirme ğam

193*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün
(Fā^cilātün) (Fā^clün)

I

Arzū eylerim elbet o meh-i rif‘at bākī^{*}
Saña ‘ahd eylemedim ki deyü himmet bākī^{*}
Bu nevāziş saña qalmaz kıl ‘adālet bākī^{*}
Sāķiyā çünki degil kimseye fırsat bākī^{*}
Mevsim-i tenhede cāmīñ şarab-ı^{*} Cennet bākī^{*}

II

Mā‘il-i mest idiyor şerm ile çeşm-i Maḥmūd
Eyledīñ ‘ahd [ü] vefā şimdi görürsün beni ḥor
Ḥalvete gelmiş iken hind ü gerdānına şor
Fırsat elvirmiş iken bizim ḥayātı ḥoş gör
Dem-be-dem cān-ı ‘azīzim ola şıḥḥat bākī^{*}

* **Seyyidī** için 13. şiire bakınız.

* 193 92b

* Mısraın vezni bozuktur.

* Eski harfli metinde kelimenin yazımı hatalıdır.

* Mısrada bir hece fazlalık vardır.

III

Âh bu dîdelerim bağçe-i sünbül şulasın
 Baña sen itdiciyiñ cevr [ü] cefâyı bulasın
 Kim vefâ eyler iseñ rahat olup sen gülesin
 Ger vefâ etmez iseñ 'ahde cefākār olasin
 Yâr devâ etmez iseñ derdime 'illet bâķī

IV

Gonça sen eyleme cevr-i zor ile bülbülüñe
 Ruḥṣatıñ olsa efendim şarılām sünbülüñe
 Eylemeñ raḥm murādıñ var ise ben ḵuluna
 Bâġ-ı ḥüsnüñe irişmem bâri düşsem yoluña
 Kûy-ı yâr olmaz ise kûşe-i zillet bâķī

V

Şâdıkâne bilürem eyleme dostum mekri
 Ḥayrîyâ* dām-ı belâdır çü civânıñ fikri
 Oldı evrâd-ı zebân şevķile yârıñ zikri
 Luṭf-ı yâr olmasa maḥzûn idi ḵalb-i şükri
 Nev-civânım yok ise sâye-i devlet bâķī

194*

Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün
 (Fâ°ilâtün) (Fâ°ilün)

- 1 Kâķül-i yâri gümüş şâne ile ben büksem
 Emerek la'l-i lebün üstüne yârıñ çöksem
- 2 Âh o sım benzi bulsam raķībâdan tenhâ
 Ağlayup derd-i derûnum aña diller döksem

* Ḥayrî için 18. şiire bakınız.

* 194 93a

- 3 Gönlünü eyleyüp ağışuma aldıkda seni
Öperek ohşayarak dügmelerin hep söksem
- 4 Sıne-i şâfîni açdıkda ‘azablanma n’olur
Yüzümi sürmege ey âfet eger [.....]* kesem
- 5 Hâl-i ruhsârîñ **Seyyid*** gibi mâ’îl olalı
Gamze-i tîğ-i nigahîñdan ‘aceb mi ürksem

195*

Keremî

11’li Hece Vezni

I

El çek tabîb el çek yaram üstünden
Sen benim derdime devâ bilmezsiñ
Sen naşıl tabîbsiñ yokdur ‘ilâciñ
Yürekdedür yaram şarabilmezsiñ

II

Başına giymiş kırmızı lâle
Mevlâm feraḥ vire inşâfa gele
Beni mecnûn iden bir çaşı kara
Oğumuşsuñ ammâ yazı bilmezsiñ

III

Kendi küçük ama ḫalbi bir ḫâyın
Degme ‘âşık çekmez bu ‘aşkıñ yayın
Yağdıñ vîrân itdiñ ‘ömrüm şarâyın
Hele bir taşını koyabilmezsiñ

* 4b kelime okunamamıştır.

* **Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

* 195 93b

IV

Ben **Keremim*** bunda çokdur sözlerim
 ‘Aşk ateşin içirimde gizlerim
 Ne turuyoñ ağlasana gözlerim
 Bir dañi o yâri görebilmezsiñ

196*

Müfte^cilün/ Müfte^cilün/ Müfte^cilün/ Müfte^cilün

- 1 ‘Arif* iseñ ey gönül nādāna virme göñlüñi
 ẖadriñi bilmez delü oğlana virme göñlüñi
- 2 Bĩ-vefālar yoluna terk etme cān u başıñı*
 Haqq-ı şoñbet bilmeyen yārāna virme göñlüñi
- 3 Ger gülerse yüzüñe zinhār* inanma sözüne
 Aşlı yokdur gerçi kim yalana virme göñlüñi
- 4 Gülşen-i Firdevs gel ey Beyt-i Kudüsi şaķın*
 Her yüze gülen güli ĥandāna virme göñlüñi
- 5 Hülķi olmayan güzel çün şüret-i dīvārdur
 Ey **Uşûlî*** bĩ-ten bicān* virme göñlüñi

* **Kerem** için 8.şiiire bakınız.

* 196 94a

*Arif: Âkil UD

* başıñı : teni UD

* zinhār : sakın UD

* Beyt-i Kudüsi şaķın :bûlbûl-i kudsî nefes UD

***Uşûlî** (d.?-ö.945/1538) :Dîvân edebiyatına çok sayıda şair yetiştiren Vardar Yenicesi'nde doğdu. 16. yüzyılın çok etkileyici tasavvuf önderlerinden biri olan İbrahim Gülşenî'nin cazibesine kapılarak Mısır'a onun yanına gitti. Burada da tasavvufî eğitimine devam etti. Şeyhinin ölümü üzerine memleketine döndü. Burada Gülşeniliği geniş kitlelere yayma gayreti içinde oldu. Bu tavrı, sözü geçen tarikat, devrinde mülhidlik ve zındıklıkla irtibatlandırıldığı için hoş görülmedi. Uşûlî geri kalan ömrünü Yenice'de akıncı beylerinden Abdî Bey'in yanında ona musahiplik yaparak geçirdi ve onun yanında Vardar Yenicesi'nde öldü.

*bĩ-ten bicān : büt-i bî-cāna UD

197*

HâmîFâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Kadeh vir mest kıl sâķî beni vaḥdet şarâbından
Mey ile kıl beni âzâde bu çarḥıñ inķılâbından
- 2 Baña hicr ile cānâ gice gündüz berâberdür
Ki fâriğ olmuşam dünyâda eyü gün ḥisâbından
- 3 Beni dîvâne gönlüm mekteb-i ‘aşķ içre ey dilber
N’ola nûr alsa çeşmim ol cemâli âfitâbından
- 4 Koyupdur dağlar sînemde ḥâl-i ğabğabı simîn
Perîşân olduğum ol turre-i [.....]*
- 5 Gedâyım ḥazret-i sulṭāna yâr olmak baña müşkil
Ġarîb-i ‘uşşâķa luṭf olsa meger dil-ber cenâbından
- 6 Başıma düşse **Hâmî*** sāye-yi sulṭân o ulı
Ḥazer itmez beni gönlüm cehennemîñ ‘azâbından*

* 197 94a

* Mısraın son kelimesi okunamamıştır.

* **Hâmî** için 4. şiire bakınız.

* Mısraın vezni bozuktur.

198*

Gazel-i 'Alî

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Baña incinmiş gibi ol dilsitânım söylemez
Hayretimden ağızım açılmaz zebânım söylemez
- 2 Hem 'ulüvv şânı hem hışmı hem istignâsı var
Anıñcün baña şâh-ı kâmrânım söylemez
- 3 Her ne dirsem dinlemez benden baña meyl eylemez
Söylemez ve'l-hâşıl ol nâzik miyânım söylemez
- 4 Tıfıl iken ma'zûr idi şimdi de mağrûrdur
Bâ'îş oldur kim baña nevreş fidânım söylemez
- 5 'Alîyâ* bülbül gibi gâh ağlarım gâh inlerim
Gonça-veş isem dūr ol serv-i revânım söylemez

199*

11'li Hece Vezni

I

Kadir mevlâm budur senden dileğim
 Koyma beni yalın ayak kış günü
 Eger hazır iseñ gel tut eliñden
 Olmuşdur menzile [.....]* düşküni

* 198 94b

* **Derviş Alî** için 172. şiire bakınız.

* 199 95a

* 4b kelime okunamamıştır.

II

Al yeşile boyadım ben tonumu
 Hakk'a doğru çevirdim ben hem yönümü
 Vakdim tamam olsun gel al cânımı
 Felek saña minnet etmem baş günü

III

Yoluñ doğrusuna şapayım dedim
 Şıdk ile Mevlâma şapayım dedim
 Varup ben başıma bir ev yapayım dedim
 Felek yıkdı sarayımı köşkümü

IV

Keremî* aydır hatâ geldi dilime
 Çok çalışdım çâre yokdur ölüme
 Kime disem birden gelmez yanıma
 Genc yaşımda göremedim hoş günü

200*

Ḳasīde-i Fuzūlī Nazīre-i Ġazel-i Mısrī
 Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

İnneli'r-Raḥmān ṭarfen ḳadirü'l-enfās verā
 Küllü mer sâlik behi ḳadīmen bi'l-hevā
 Men lehü 'aḳl-ı selīm yaḳtedi bi'l-Muşṭafā
 Ḳad enārü'l-aşk li'l-'uşşâḳı minhâci'l-hüdā
 Sâlik-i rāh-i ḥaḳıḳat 'aşḳa eyler iktidā

***Kerem** için 8. şiire bakınız.

* 200 95b

II

Cümle eşyāya birer hālet konulmuşdur tamām
 Birbirinden ba'z-ı nāķış ba'zıñ isti'dādı tām
 Meşreb-i a'lā olan neş'endür haşıl kelām
 'Aşkdur ol neş'e-i kāmīl kim andandır müdām
 Meyde teşvīr-i harāret neyde te'şīr-i şadā

III

Gülşen-i vahdet çü kalb emir-i rām 'aşkdur
 Lezzet-i vuşlat hemān ancak merām-ı 'aşkdur
 Terk-i kevnēyn eyleyen mest-i müdām 'aşkdur
 Vādi-i hayret-i haķikatde maķām-i 'aşkdur
 Kim müşahhaş olmaz ol vādīde sulţān ü gedā

IV

'Ārifīñ 'aşķ-ı İlāhīden yeg olmaz hemdemi
 Nüş idup şahbāyı zātī cān olur her bir demi
 Mazhar aña 'ayn-ı zāhir görünür gider ğamı
 Eylemez halvet-i sarāy-i sırr-i vahdet maħremi
 'Āşıkı ma'sūkdan ma'sūku 'āşıdtan cüdā

V

Ehl-i Hāķ olmak dilerseñ zevk ü tā'at terkin it
 İçiñi şāf eyleyi gör var kıyāfet terkin it
 Pend-i güş eyle başiretle sefāhet terkin it
 Zāhid ehl-i 'aşķa söylerseñ melāmet terkin et
 Söyle kim mümkün midür taġyīr-i taķdīr-i Hudā

IV

Varlığın maħv itmek oldu şimdi erkān şādıkā
 Kalbini yakmak gerek anıñ dem-ā-dem bāriķa
 'Āşık oldur gitmeye her dem başından şā'ıkā

‘Aşk gülünü çekti hattı harf vücūd-i âşıka
Kim ola şâbit Hâk isbâtında nefyi mâ‘adâ

VII

Ey **Niyâzî*** ibtidâsız zevk bulduñ ‘aşkdan
Yârîñ isbâtında lâsız zevk bulduñ ‘aşkdan
Dâim bâķî fenâsız zevk bulduñ ‘aşkdan
Ey **Fuzûlî** intihâsız zevk bulduñ ‘aşkdan
Böyledir her iş ki Hâk izniyle ola ibtidâ*

201*

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Oldı gitdi hicrile bir nev-civân ister gönül
Eski derdin tâzeler bir nev-civân ister gönül
- 2 Düğmesialınmış bendine yâd el degmiş
Biñ tılsım altında bir genc-i arguvân ister gönül
- 3 Söyle bülbül gibi gül ruhları rengin ola
Ėayr açılmaz nihâl-i arguvân ister gönül
- 4 Yâr-ı mihr itmez felek dönmez murâdımca dime
Hep olur dir gel illâ zamân ister gönül
- 5 Kullığa [.....]* ‘âlî felekde her gice
Bir hilâl ebrû meh-i nâ-mihribân ister gönül

* **Niyâzî-i Mısırî** için 110. şiire bakınız.

* Niyâzî-i Mısırî, Fuzûlî’nin gazelini tahmis etmiştir.

* 201 96a

* 5a kelime zayı olduğundan okunamamıştır.

202*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Mürde cismim iltifatından bulur her dem hayât
Ölürüm ger kılmasañ her dem baña bir iltifât
- 2 Yaza bilmez lebleriñ vaşfın tamâm-i ömrde
Âb-i hayvân virse Hızra kilik-i zulmetden devât
- 3 Ben faķırım sen ğanî virgil zekât-i hüsnüñi
Şer' içinde hem sanadır hem baña vâcib zekât
- 4 Görmeyince hüsnüñi* İmâna gelmez âşıkıñ
Yüz peyember cem' olup gösterecekler binmu'cizât
- 5 Mazhar-i âsâr-i kudterdir vücûd-i kâmilîñ
Feyz-i fıtratdan ğaraż sensin tufeyl-i kâ'inât
- 6 Cevher-i zâtıñdadır mecmû'î evşâf-i kemâl
Bu şifât ile ki sensin kâdedur bir pâk zât
- 7 'İşkâ ta düşdüñ **Fuzûlî*** çekmediñ dünyâ gamin
Bil ki kayd-i 'ışkımış dâm-i ta'allûkdan necât

203*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Ğamzesin sevdîñ gönül cânın gerekmez mi saña
Tîĝe urduñ cism-i uryânıñ gerekmez mi saña

* 202 96b

* 4a hüsnüñi : ışkunı FD

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

* 203 97a

- 2 Âteşin âhımla eylersiñ baña teklif-i bāğ
Bāğ-bān gül-berg-i ḥandāniñ gerekmez mi saña
- 3 Yele virme dağıdup her yan ayaklardan getür
Ey perî zülf-i perişāniñ gerekmez mi saña
- 4 Ey kemān-ebrū rakıbe virme gamzenden naşib
Oķ atarsıñ taşā peykāniñ gerekmez mi saña
- 5 Yandırıp cānım cihān-süz itme berķ-i âhımı
Âsumān ḥurşid-i raḥşāniñ gerekmez mi saña
- 6 Küfr-i zülfünden beni men‘eylemek lâıyķ mıdur*
Şüfî inşāf eyle İmāniñ gerekmez mi saña
- 7 Tūtalım kim eşk seylābına yoķdur i‘tibār
Ey **Fuzūlî*** çeşm-i giryāniñ gerekmez mi saña

204*

Fuzūli

Mefā‘ilün /Mefā‘ilün /Mefā‘ilün /Mefā‘ilün

- 1 Yüceldiñ* ḳabrim ey bî-derdler seng-i melāmetden
Ki ma ‘lum ola derd ehline ḳabrim ol ‘alāmetden
- 2 Mezārım üzre ḳoymañ mîl eger kūyunda can versem
Ḳoyun bir sāye düşsün ḳabrime ol serv-ḳāmetden

* 203 6a mıdur: değil FD

* **Fuzūlî** için 65. şiire bakınız.

* 204 97b

* 1a yüceldiñ: uçaldıñ FD

- 3 Gören* sâ'atte ol kıamet kıyâmın kıymadım câna
Kıyâmet hem gele kıtılmayam ben bu nedâmetden
- 4 Kıyâmetde hisâbı olmayanlardandır ol ğâfil
Ki fark eyler firâkıñ şâmını şubh-ı kıyâmetden
- 5 Tarîk-i şabr u tedbir-i selâmet lezzetin bilmen
Bana 'aşk u melâmet yeg gelir şabr u selâmetden
- 6 Tabi 'at inhirâfın gör hevâ-yı 'aşkdan tende
'Îlac it düşmeden sâkı mizâcım istikâmetden
- 7 **Fuzûlî*** geç selâmet küçesinden şabr küyundan
Ferâgat olmayan yerde sefer yegdür iķâmetden

205*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ol ki her sâ'at gülerdi çeşm-i giryânım görüp
Ağlar oldu hâlîme bî-rahm cânânım görüp
- 2 Eyleyen ta'yin-i cezâ-yi müdâvâ derdime
Terk idüp cem' itmedi hâl-i perişânım görüp
- 3 Lâle-ruhlar göğsümün çâkine kılmazlar nâzar
Hiç bir rahm eylemezler dâğ-i hicrânım görüp
- 4 Tut gözüñ ey dūd-i dil çarhın* ki devrin terk idüp
Kalmasın hayretde çeşm-i gevher-efşânım görüp

* 3a gören: görem FD

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

* 205 98a

* 4a çarhın: çerhın FD.

- 5 Pertev-i ħur-şīd sanmañ yerde kim devr-i felek
Yere urmuş āf-tābın māh-i tābānım görüp
- 6 Şuda °aks-i serv sanmañ kim koparıp bāğ-bān
Şuya şalmış servini serv-i ħirāmānım görüp
- 7 Ol ***Fuzûlî*** bil ki ol gül-°arızı görmüş değil
Ol ki ***ki** °ayb eyler benim çāk-i giribānım görüp

206*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Her zamān manzūr bir şūĥ-i sitem-gerdir baña
Handa olsam bir belā Hakdan mukarrerdir baña
- 2 Ol ĥam-i ebrūya kılsam secde her sā°at n'ola
Kıble ile ol ĥam-i ebrū ber-ā-berdir baña
- 3 Ğam değil cismimde ger seng-i melāmet zahmi var
Şĥna-i bāzār-i sevdāyım bu zīverdir baña
- 4 Gözde ĥūn-ālūde peykānıñ ĥayāliyle hoşum
Her biri gūyā ki bir berg-i gül-i terdir baña
- 5 Zahmlerden biñ ağız açtım edā-yi şükr için
Her oğun bir ni°met-i ġayr-i mükerrerdir baña
- 6 °Akl irşādiyle bulmak kām mümkündürvelī
Dām-i rāh ol ĥalka-i zūlf-i mu°anberdir baña

* 7a ol : ey FD.

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

* 7b ol ki: kim FD.

* 206 98b

- 7 Ahter-i bahtım vebâlin gör ki ol mehden gelen
Mihrlerdir özgeye cevır ü cefâlardır baña
- 8 EyFuzûlî* meznîl-i makşûda yetsem ne ʿaceb
Hidmet-i pîr-i muğân irşâdı reh-berdir baña

207*

Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilün

- 1 Cânımıñ cevher* ol lâʿl-i şeker-bâra fedâ*
ʿÖmrümün hâsılı ol şive-i reftâra fedâ
- 2 Derd çekmiş serim* ol hâl-i siyeh kurbânı
Tâb görmüş tenim ol tırta-i tarrâra fedâ
- 3 Gözlerimden dökülen katre-i eşkim güheri
Lebleriñden saçılan lü'lü'-i şeh-vâra fedâ
- 4 Çâk-i sinemde olan kanlu* ciger pâreli
Mest çeşminde olan gamze-i hun-ḥ^Vârâ fedâ
- 5 Pâre pâre dil-i mecrûḥ-ı perişanımdan
Ser-i küyunda gezen her ite bir pâre fedâ
- 6 Cân kaydını çekmekten özüm kırtardım*
Cân* cânaneye itdüm dili dil-dâra fedâ

*Fuzûlî için 65. şiire bakınız.

* 207 99a

* 1a cevher: cevheri FD/ şeker-bara: güher-bara FD. Mısraın vezni mecmuuda bir hece eksiktir.

* Fuzûlî Divanı'nda 'fidâ' olarak okunan gazelin redif kelimesi 'fedâ' olarak alınmıştır.

* 2a serim: başım FD.

* 4a kanlu: kankı /pareli: pareleri FD. Mısraın vezni mecmuuda bir hece eksiktir.

* 6a Cân: Cân u dil FD. mısraın vezni eksiktir.

* 6b cân: cânı FD.

- 7 Ey **Fuzûlî*** n'ola kim şaklar isem cân-ı ʿazîz
Vaqt ola kim ola bir şûh-ı sitem-kâra fedâ

208*

11'li Hece Vezni

I

‘Aşîretde bir hâl geldi başıma
Gice gündüz âh çekerim ağlarım
Ayrı düşdüm o gül yüzlü yârimden
Cigerimi pâre pâre dağlarım

II

Şimden sonra kavuşmamız güc oldu
Altun kemer yere düşdü tuğ oldu
Yâver saña seyr itdigim suç oldu
Bağmam gayrı gözlerimi bağlarım

III

Ne oldu sevdiğim toydun mı şimdi
Hâneğin sözine uydun mı şimdi
Beni yâd yerine koydun mı şimdi
Söylemezsin ol nece ağlarım

IV

Seyyid* nasıl olur şu benim hâlim
Varım yokum seniñ olsun hep mâlîm
Eger rahm idersen lebleri bâlîm
Zülfünü de gül yağıyla yağlarım

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

* 208 99b

* **Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

209*

11'li Hece Vezni

I

Şallanışın gitmez yâver gözümden
İsmiñi düşürmem 'aşlâ sözümden
Ne zarar görmüşsen benim yüzümden
Ğazab ile n'icün baña bakıyoñ

II

Gördiğin de beni tırmaz kaçarsın
Keklik gibi kanatlanup uçarsın
Raķıblerle şimdi konup göçersin
Ateşlere beni n'icün yakıyoñ

III

Bileydim ben seniñ hâliñ ezeli
Sevmez idim ben sen gibi güzeli
Benim miħabbetim saña sızalı
Şaç bağıcı altun gümüş taķıyoñ

IV

Karşumda şalınup gezerdiñ ezel
Ben ğaribiñ bağıcı ezerdiñ ezel
Benim icün kaş göz süzerdiñ ezel
Kibrikleriñ şu sineme çaķıyoñ

V

Dilerim olmasun iflâh o hânı
Seni benden ayırdığıcün cânı
Malım cânım hep yoluñda kurbânı
Amân dir beni n'icün yakıyoñ

* 209 99b

VI

Aşlñ Gürci ‘aşiretiñ diyemem
Yâr yüzüne seyr itmeye kıyamam
Tûṭı dillim be sözüne toyamam
Ben söylesem n’içün baña kaçıyoñ

VII

Rahm eyle **Seyyide*** ey kanlı zâlim
Perişân eylediñ şu benim hâlim
Bize gel söyle lebleri bâlım
İl yanında bülbül gibi şakıyoñ

210*

8’li Hece Vezni

I

Şu karşıdaki yüce taşlar
‘Aceb bizim taşlar mı ola
Tatlu dilli benim anam
Evlâd dir de ağlar mı ola

II

Ka‘beden gelür hacılar
Yürekde çokdur acılar
Evdeki çifte bacılar
Kardeş der de ağlar mı ola

III

Yol üstünde biter odlar
Her gelen bizi ögütler
Kavim kardeş koç yigitler
Yoldaş der de ağlar mı ola

***Seyyidi** için 13. şiire bakınız.

* 210 100b

IV

Nedir ceddım nedir hâtı
Nice bir ğurbetde yatım
Aķ şaķallı benim aţam
Kerem* der de aĝlar mı ola

211*

8'li Hece Vezni

I

Şabâhın seher vaktine
Bir ğarib bûlbûl dolaşır
Yanağında gül açılmış
Şûride bûlbûl dolaşır

II

Cefâkâr olduĝun bildim
Çeşmimin yaşını sildim
Efendim niyâza geldim
Söylemeye dil tolaşır

III

Bend oldum zülfün teline
Mâ'ilim tatlu diliñe
Efendim ince beliñe
Korkarım yâd kol tolaşır

IV

Efendim sensiz olamam
Olsamda fariğ olamam

* **Kerem** için 8.şiire bakınız.

* 211 100b

Arayup semtin bulamam

Ėayr yere yol olaşır

212*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Tāzece bir Ėonadur ol dilber-i ra'nācığım
Ya nihāl-i servidür ol kām̄et-i bālācığım
- 2 Ėuşşadan nergis gibi beñzim şararsa Ėam* değil
Bir nazar kılmaz baña ol gözleri şehlācığım
- 3 Cām-ı mey la'ı-i lebiñ būs eyledikce ben dirim
Āh kim sākī ben andan nie elim acığım*
- 4 Yeg sever 'āşıklarıñ atañdan anañdan seni
Kama anlardan ziyān gelmez benim babacığım
- 5 Hey n'iün rahm eylemezsiñ bu **Revānī*** bendeñe
Kıl kerem ey* pādīşāhım a benim mirzācığım

* 212 101a

* 2a Ėam: tañ RD.

* Şiirdeki 3.beyit Revānī Dīvānı'nda "Tatlu tatlu öpdi karşumda lebüñi cām-ı mey / Bilmezem sākī ben andan nice alam acugum" şeklindedir.

* **Revānī** (d./-ö.930/1523-24): Şair Edirne'de doğmuş, eğitimini burada almıştır. Arapa, Farsa ve Türkeyi yetkin bir şekilde öğrenmiştir. Bulgarca bildiği de düşünölmektedir. Kanûnî Sultan Süleyman'ın saltanatının ilk yıllarında vefat etti. Bütün tezkire müellifleri onun İstanbul'da ölüp kendi yaptırdığı mescidin hazîresine defnedildiğini belirtir. İstanbul'da vefat etmiştir. Döneminin ünlü şairlerindendir. Şairin Dīvān'ı vardır (www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com, ET: 20.10.2018).

* 5b Kıl kerem ey: A begüm a RD

213*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Bir felek meşreb mi vardur mäh-tābānım gibi
 Olamaz hercāī ol mihr-i dıraḡsānım gibi
 Bī-vefā dilber bulunmaz şūḡ-ı dūrdānem gibi
 Bī-mürüvvet görmedim ‘ālemde sulṭānım gibi

II

Dil virelden daḡı bir kere ne şoḡbet eyledim
 Ne niyāz vaşl idup taḡmīl-i minnet eyledim
 Niçe yār sevdim niçe dil-berle ülfet eyledim
 Bī-mürüvvet görmedim ‘ālemde sulṭānım gibi

III

Ben sitemkār oldıḡın bilsem bu rütbe evveli
 Şarmaḡa aşlā heves eylemezdim ol ince beli
 Çok güzel seyr eyledim çok dil-rübā gördüm veli
 Bī-mürüvvet görmedim ‘ālemde sulṭānım gibi

IV

Var mıdur gönlüm deyü zülfün arayup mū-be-mū
 Geşt-i deşt-i ‘ālem endīşe kıldım sū-be-sū
 Hāşılı ‘aşkı ile dünyāyı kıldım cüst [ü] cū
 Bī-mürüvvet görmedim ‘ālemde sulṭānım gibi

V

Şanma **Vâşıf*** bülbul-i zārım tehī nāletdeyim
 Bir vefā düşmen cefā-cū dil-bere ufkundayım
 Bunca demlerdür ṭarīḡ-i ‘aşkıñ büyundayım
 Bī-mürüvvet görmedim ‘ālemde sulṭānım gibi

* 213 101b

***Vâşıf** için 73. şiire bakınız.

214*

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

I

Eyā kân-ı kerem üftâdeñi lütfuñla dîlşâd it
 Gönül virânesin n'olduñ kerem kıl bir kez âbâd it
 Cefâyı terk idüp cānâ vefayı sende mu'tâd it
 Dil-i dîvâneye va'd-i vişâliñ ğayrı gel yâd it
 Nigâh-ı iltifâtıñla dil-i bî-çâremi şâd it

II

Çevirme ğonça-i ruhsarıñı gördükde 'uşşâķı
 Cemâliñ pertevi nûr[1] ziyâlandırdı âfâķı
 Bu şeb vîrânemizde tâ olalım şupha dek bâķı
 Gelüp bir cây-ı maħfiye şunup la'l-i lebiñ sâķı
 Kılup mest-i müdâmı 'âşıkıñ isterse berbâd it

III

Hilâl-i ebruvânıñ katlim içün düşdi ğavġâya
 Efendim işte geldim ğamzeñ içün ben de şekvâya
 Kerem kıl kudretim yok hâliñi hiç şalma da'vâya
 Bu gün yarın deyüp cāna visâliñ koyma ferdâya
 Ger olmaz ise lütfuñ emr idüp ğamzeñle cellâd it

IV

Büküldi yâ gibi kıddim seniñ cevriñle ey ğaddâr
 Şehâ çeşm-i siyâhıñdan benim sînemde zaħmım var
 Mürüvvet bende sendedür ancak eyâ ğisû-yı 'anber-bâr
 Şanup cây-ı selâmet zülfüne dil-i murġ ey dil-dâr
 Kınarsa ol zaman ğâfil bulunma tizce şayyâd it

* 214 102a

V

Göñül zincîr-i ‘aşkıñ dāmına olmuşdı efkende
 Halâş it başıñcün gel mürüvvet var ise sende
 Şadaķat şu cihānda **Seyyid*** ā bir sende bir bende
 Der-i lütfuñda üftādeñ efendim bendedür bende
 Ki ez-cümle biri feyzidür anı olsun azād it

215*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Sensin ol hayru’l-beşer hem server-i ‘ālî-cenāb
 Kem ğulāmı kem terkdür* ins [ü] cin şeyḥ [ü] şāb
- 2 Yaradılmışdan nazîriñ yokdur ey Seyyid seniñ
 Şānına “levlāk-e- levlāk”* çünki Allāhdan ḥiṭāb
- 3 Ümmetiñcün zeyn olupdur bâğ-ı Cennet Hür-i ‘ayn
 Hep müheyyādur kamu a’d içün dāru’l-‘ikāb
- 4 Kuḥl “māzāğū’l-başar”dan* sürmelidür gözleriñ
 Anıñ içün ḥa°il olmaz çeşmiñe yüzbiñ ḥicāb
- 5 Yüz karasıyla siyāh kıldım ‘amel defterlerin
 Sen şefî‘ ol şānıña ey nūr-ı Hāķ yevmü’l-ḥisāb

* **Seyyidi** için 13. şiire bakınız.

* 215 102b

* 1b kelime bu şekilde okunmuştur.

* levlākelevlāk: Hadis-i kutsinin tamamı, “levlāke levlāk lemā halaktü’l-evlāk”dır. Sen olmasaydın felekleri (kâinatı) yaratmazdım. (Yılmaz, 1992: s.113).

* māzāğū’l-başar: “ Gözü kaymadı ve sınırı aşmadı.” (Kur’an-ı Kerim 53/17).

216*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 'Aşka kâbil dil mi yok şehir içre ya dilber mi yok
Mest yok meclisde bilmem mey mi yok sâgar mı yok
- 2 Gonça-i diller açılup hâtır için şâd olmaya
Bağda güller mi yok gülşende bülbüller mi yok
- 3 Görmeziz bir dil ki tûfî gibi güftâr eyleye
Söyledir mi yok cihânda bilmezim söyler mi yok
- 4 Sengden dil-i tengimi ya hâk-i siyâsî * la'l ider
Âfitâb-ı feyz bahşâ-yı bülend-ahter mi yok
- 5 N'îçün ebkâr ma'ânî söylemez erbâb-ı 'aşk*
Yohsa Yahyâ* gibi üstâd-ı sühân perver mi yok

217*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

İdince rûh-i kudsiñ nefhâsın Meryemde 'îsaya
O dem bir müğbeçe şaldı başıma serv tek sâye
Ğam-ı hicrile olmuşken dem urdı derd-i ihyâya

* 216 103a

* dil-i tengimi ya hâk-i siyâsî: dil kem mi yâ seng-i siyâhî ŞYD

* 5a erbâb-ı 'aşk: erbâb-ı nazm ŞYD.

*Yahyâ (d.969/1561-ö.1053/1644) : İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Müderrislik yapmıştır. Çeşitli kademelerde görev alan Yahyâ Efendi, Şeyhülislâmlık görevine getirilmiştir. Şair 1644'te İstanbul'da vefat etmiştir. Döneminin olaylarına cesaretle ve isabetle bakan şair, adeletli duruşuyla siyasi hayatta da etkili olmuştur. Başarılı gazelleriyle tanınan şairin şiirleri akıcı, yalın bir dille yazılmıştır. Şair, mahalli unsurlara da yer vermiştir. Gazel ustasıdır. Divan'ı vardır.

* 217 103b

Egerçi virmek ise gulū gulū* ferzend-i tersāya
Varup ‘arz u niyāz ile yüzün sür lāt [u] ‘uzzāya

II

Şarāb-ı la’l için tutsa n’ola destinde zerrin tās
Ki tā nūş eyleyem rüy [u] ruḥunda qalmaya dil-pās
Çıkup rüz-ı eḥad mestāneye seyrān iderken nās
Geçerken reh-güzārında saña dirse ki [.....]* tās
Eliñi gögsüne koyup [.....]* kilīsāya

III

Anıñ pür ‘aşkında tenāvül itmezem hiç mās
Ki tā ‘iyd-i vişāle irdigimde çekmeyem ben yās
Gelince tāt başında kulağı mengüşda elmās
Tebessümle saña dir eger ki [.....]* ger tās
Diseñ de giyse [.....]* ki hoş gelür dil-ārāya

IV

Yakınca şu’le-i nārı odumda nār-ı [.....]*
Mu’anber kākülün pürçin çün kodı dil ‘ūdı
Varup ‘İsā’ya ‘arz eyle benim aḥvālimi tūtī
Buḥūr-i Meryem ile kıl tebhır mā-i ma’budu
Yüzün gözün sürünce sen du’ā eyle Mesīḥāya

V

Ne müşkilmiş kamu derd-i **Fenāyī** bunca kim sevdā
Kim olmuş bir Müslümān tıfl-ı tersāya olup şeydā
Namāz içinde görürse [.....]* ider ĩmā

* I/4 kelime bu şekilde okunmuştur.

* II/4 kelime okunamamıştır.

* II/5 kelime okunamamıştır.

* III/4 kelime okunamamıştır.

* III/5 kelime okunamamıştır.

* IV/1 kelime okunamamıştır.

* V/3 kelime okunamamıştır.

O tersâ muğbeçe itdi benim hep ‘aqlımı yağma
Hevâî* gibi bir rahib gelür mi dir dünyâya

218*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün

- 1 Rüstem-i ehl-i dilim ‘aşk kemânım çekemez
Pâdişâh-ı sunanım fitne nişânım çekemez
- 2 Âfitâb olsa eger kevkeb-i câh ile hasûd
Kîn-i şemşîr-i cihângîr zebânım çekemez
- 3 Mest-i meyhâne-i feyżim yine rindân-ı cihân
İttifâk itse biri rıtl-ı girânım çekemez
- 4 Baña bir dilber-i şûh olsa hemân hâzır-vaqt
İntizârı dil-i fettân-ı cihânım çekemez
- 5 Dili dilberden anıñcün şaķınur endîşe
Ėam-ı cânı bilür ol âfet-i cânım çekemez
- 6 Bileli kendimi ben gönlümü‘âşık buldum
Bâr-ı Ėayrı ten-i bî-tâb ü tüvânım çekemez
- 7 **Nefî**ym* kimse benim gibi şetâret idemez
Hîç bir kimse daħi derd-i nihânım çekemez

* Hevâî'nin gazeli Fenâyî tarafından tahmis edilmiştir.

* 218 104a

* **Nefî (d.980?/1572?-ö.1044/1635)**: Asıl adı Ömer'dir. 1572'de Erzurum'da doğdu. Hiciv ustası olan şair, bir hiciv nedeniyle 1635'te idam edilmiştir. Klasik Türk şiirinde kasideve hiciv ustası olduğu kabul edilir. Övme ve yerme konusunda çok başarılı olan şairin mücadelecî, lafını esirgemeyen bir tavrı olmuştur. Klasik Türk şiirinin en önemli seslerinden biri olan şair, güçlü söyleyişi ile dikkati çeker. Aruzu, söz sanatlarını ustaca kullanır. Farsça ve Türkçe Divan'ı vardır (www.turkedebiyat isimlersozlugu.com, ET: 12.10.2018).

219*

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

I

Ġanīdir gönlümüz zāhirde gerçi ḥalimiz yokdur
 Mişāle raġıbz hıç māl ile iḳbālimiz yokdur
 Bizim dünyā içün kimseye kıl [ü] ḳālimiz yokdur
 Tevekkül ehliyiz herġiz bizim āmālimiz yokdur *

II

Biz ol rind-i ġanī-meşreb gedā-yı şāh-gerdārız
 Esīr-i cāha münker lāubālilerle ġamḥārız
 Muḥabbet itmede erbāb-ı lütf tab^c-ı nāçārız
 Şaḳīli sevmeziz ġāyet sebükruḥ sebk-bārız
Tevekkül ehliyiz herġiz bizim āmālimiz yokdur
Müheyyādur bizim çün devlet-i isti'cālimiz yokdur

III

Ne dünyādan şafā bulduk ne ehlinden recāmız var
 Ne dergāh-ı Hüdādan mā'ada bir ilticāmız var
 Tekellüfden müberrāyız ne 'aceb ne riyyāmız var
 Bir iki şāh meşreb ehli dillerle şafāmız var
Tevekkül ehliyiz herġiz bizim āmālimiz yokdur
Müheyyādur bizimçün devlet-i isti'cālimiz yokdur

IV

Cihānıñ 'ızz ü cāhı bir bölük nādānıñ olsun hep
 Mey maḥbūb ü sāz sözler rindānıñ olsun hep
 Bizim de ḥışsemiz meftūn olan yarānıñ olsun hep
 Eger **Nef'i*** daḥi raġbet iderse anıñ olsun hep

* 219 104b

*Şiirin I. bendinde eksik mısralar vardır.

Tevekkül ehliyiz herkez bizim âmālımız yokdur
Müheyyâdur bizimçün devlet-i isti'câlimiz yokdur

220*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün

- 1 Bezm-i bahârîñ dizdi gül âyîñ ü erkânın yine
Nergis alıp cāmîñ ele sürmekde devrânın yine
- 2 Tırmaz döner cām-ı ıtarab dönmez mi 'ahdinden 'aceb
Zâhid tutar elinde hep tesbîh-i mercânın yine
- 3 Ne câme var ne pîrehan serve şarılmış yâsemen
Gül taşra düşmüş perdeden açmış girîbânın yine
- 4 Hüsni kemâlinde gülün derdi ziyâde bülbülün
Anmazsın ammâ sünbülün hâl-i perişânın yine
- 5 Her şî'ri gerçi tâ ezel düşdükce söyler bî-bedel
Nefî'îniñ* ammâ bu ğazel zeyn itdi dîvânın yine

221*

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 O şeh cân [u] dile rahm eyleyup dâd itdigin görsek
Bir iki zâr[u] nâşâdı felek şâd itdigin görsek
- 2 Göñül ma'mûresin cevriyle virân etti ol zâlim
Gelup inşâfa bir gün yine âbâd itdigin görsek

* Nefî mahlaslı bu şiir 17.yüzyıl şairi Nefî'nin Dîvân'ında bulunmamaktadır. Şiirin Nefî mahlaslı başka bir şaire ait olduğu düşünülmektedir.

* 220 105a

* Nefî için 218. şiire bakınız.

* 221 105b

- 3 K̡ul itdi ‘ālemi reftārına ol serv-i āzādım
Ne var bir bendesin lütfundan āzād itdigin görsek
- 4 Niçe biñ hānümānı bāde virmiş bir felekdir bu
Anı āhıyle bir ‘āşık da berbād itdigin görsek
- 5 Ne maẓmūnlar ne vādīler bulursam eyleseñ **Nef’i**^{*}
Yine bir tarz-ı hāş tāze ĩcād itdigin görsek

222^{*}

Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün

- 1 Görse h̡üsnün olur elbet her ādem ‘āşık
Niçe olsun o mehpāreye ‘ālem ‘āşık
- 2 K̡ahramān ġamze-i fettānına meftūn ü es̡ır
Çeşm- i cādu-yı seher-sāzıñā Rüstem ‘āşık
- 3 Söyleşür ġamze-i fettānla rindāna yine
Taķdir olsa ġam-ı ‘aşķla sersem ‘āşık
- 4 İztrāb dil-ibī-tāb anı rāḡat ķor mı
Ģamze ķatl eylese tırmaz yine es̡ım-i ‘āşık
- 5 Dök vaşlında ḡaķīķatde bilinmez alķaķ
Cān fedā itmeyicek yāre miķaddem ‘āşık
- 6 Ģüf-ġü-yi nūkhet-i dil niçe idrāk eyler
Az çok olmasa ger ġamzeye maḡrem ‘āşık

^{*}Nef’i için 218. şiire bakınız.^{*} 222 105b

- 7 Ehl-i dil bâde vü dilbersiz olur mu bir dem
O da Nefî* gibi hem şâ'ir ola hem 'âşık

223*

11'li Hece Vezni

I

Medh ideyim size bir melek sîmâ
Bir bakışı hünersiz yandırır
Bir bakışı şu 'âlemi devr ider
Bir bakışı çarküşe yandırır

II

Bir bakışı Kafdan Kafa hüküm ider
Bir bakışı тұrmaz baña cevri ider
Bir bakışı yeri göği devr eder
Bir bakışı şu sînamı yandırır

III

Bir bakışı beni seyyâh gezdirdi
Bir bakışı inci mercân düzdürdi
Bir bakışı beni cândan bezdirdi
Bir bakışı 'Acem şâhı yandırır

IV

Bir bakışı humârlanmış yakıyor
Bir bakışı bülbül gibi şakıyor
Bir bakışı 'âşıkları yakıyor
Bir bakışı Fahri* kulu yandırır

* Nefî mahlaslı bu şiir 17. yüzyıl şairi Nefî'nin Dîvânı'nda bulunmamaktadır. Şiirin Nefî mahlaslı başka bir şaire ait olduğu düşünülmektedir.

* 223 106a

* Fahri için 29. şiire bakınız.

224*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Gördüm ol hırşîd hüsnüñ ihtiyârım kalmadı
Sâye tek bir yerde tırmağa kararım kalmadı
- 2 Bir gün olmaz tal'atıñ görmek müyesser kim
Zerrece ol gün yanında i'tibârım kalmadı
- 3 Pâk kıldı hatırımdan dehrden âyinesin
Öyle mahv oldum ki bir zerre gupârım kalmadı
- 4 Ğam günü hem-demlerim ğark oldılar gözyaşına
Silmege gözyaşını bir gam-güsârım kalmadı
- 5 Rüzgârım hoş geçerci âh kim devrân dönüp
Oldı ahvalim harâb ol rüzgârım kalmadı
- 6 Râh-ı 'aşk içre baña ancak fenâ maşşûd idi
Şükr kim maşşûda yetdim intizârım kalmadı
- 7 Ey **Fuzûlî*** il kamu ağıyarım oldu yâr için
Süz-i dilden ğayrı bir dil-süz yârim kalmadı

225*

Mef'ûlu/ Mefâ'îlün/ Mef'ûlu/Fe'ûlün

- 1 Bir kaşları yâ gözleri şehlâ beni yakdı
Bir hâl-i siyeh 'anber-sârâ beni yakdı
- 2 Bir dişleri dür lebleri mül serv-i dil-ârâ
Bir yüzleri gül ruhları hamrâ beni yakdı

* 224 106b

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

* 225 107a

- 3 Bağırmda siyeh dağlar urup zülfüne mânend
 Bir âteş-i ruḥ şem‘-i şeb-ârâ beni yakdı
- 4 Ben yârimi yâd eyleyüp efgân iderken
 Gül ile bülbül-i şeydâ beni yakdı
- 5 **Lütfi*** yûri var yariñ ile olma mu‘arız
 Görmeñ mi niçe tûṭî-i gûyâ beni yakdı

226*

11’li Hece Vezni

I

Ben niçün ağlayup feryâd etmeyem
 Kâkûl [ü] reyḥânım düşdi fikrime
 Perîler mişâli melek sîmâli
 Lebleri mercânım düşdi fikrime

II

Ağ elleri elvân elvân naķışlı
 Ağca ceren ablaķ ḥaķ sekişli
 Zerḥoş* yürüyüşli şâhan baķışlı
 Gözleri mestânım düşdi fikrime

III

Açılmış yanağı hep ḡonca gülü
 Serviler mişâli yâr ince belli
 Başında serpüşu ḥabbe püsküllü
 Zülf-i perişânım düşdi fikrime

* **Lütfi** için 72. şiire bakınız.

* 226 107b

* Aslı sarhoş olan kelime mecmuada zerhoş olarak yazılmıştır.

IV

Göñül ister tost köyüne yayılan
 Öğüd virüp mecnûn göñülden anlayan
 Bî-çâre **Şâzi*** Mecnûn eyleyen
 Afet-i devrânım düşdi fikrime

227*

11'li Hece Vezni

I

Kınamañ ağalar melûl gezdiğim
 Üç gün oldu yâr görünmez gözüme
 Terk eyledim vağanımı ilimi
 Mecnûn oldum kâr görünmez gözüme

II

Bir zamân cevr itdiñ ey ıkanlı zâlim
 Pek yamân eylediñ şu benim hâlim
 Gerdâni bir ıarış lebleri bâlım
 Memeleri nâr görünmez gözüme

III

Arayuban tenhâlarda tutdığım
 Yalvarup yaıarup göñlün itdiğim
 Birıaı kere yanağından öpdüğüm
 Sükkâr gibi ıar görünmez gözüme

IV

Şükri* maıûf degil seniñ haliñe
 ‘Aıl yetmez düzeniñe eliñe

* **Şâzi** için 64. şiire bakınız.

* 227 107b

* **Şükri** için 88. şiire bakınız.

Bir cânım var fedâ olsun yoluna
Manşur gibi dâr görünmez gözüme

228*

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Göñül yetdi ecel zevk-i ruḥ-i dil-dâra yetmez mi
Ağardı müy-i ser sevdâ-yi zülf-i yâra yetmez mi
- 2 Yetirdi bağıni* gerdün ayağa bâğ-ı miḥnetden
Ḥayâl-i ḥalkâ-i gîsû-yi 'anber-bâr yetmez mi
- 3 Yeter oldu kulağa bang-i rihlet bâğ-ı dehrden*
N'edersin* temâşa-yi gül-i ruhsâra yetmez mi
- 4 Saña yetdi ecel peymânesin nûş itmege nevbet
Hevâ-yi çeşm-i mest ü ğamze-i ḥun-ḥâr yetmez mi
- 5 Yeter cem' oldı bâr-i ma'sîden tağyîr-i eṭvârîñ
Ḥayâ kıl yok mudur inşâfîñ ol kim vara yetmez mi
- 6 Hidâyet menziline yetdin hep* sa'y ile akrânın
Melâmet* içre sen kaldıñ saña ol 'âra yetmez mi
- 7 **Fuzûlî*** dime yetmek menzil-i maḳşûda müşkildür
Tutan dâmân-i şer'-i Aḥmed-i Muhtâra yetmez mi

* 228 109a

* 228 2a bağıni: başını FD.

* 228 3a bâğ-ı dehrden: dehr bağında FD.

* 3b N'edersin: ne durmuşsan FD.

* 6a yettin hep: yettiler FD.

* 7b melâmet: delâlet FD.

* **Fuzûlî** için 65. şiire bakınız.

229*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Hû çeker üftâdeler dâ°im kemân-ebrûya hû
 Hüsni-zîbâsı müsellem kâmeti dil-cûya hû
 Her kaçan seyrâna çıksa hûbâne reftâr ile
 Çağrışırılar dört taraftan gamze-i câzuya hû

II

Gâh cevri eylesin yârı gâh kılsan iltifât
 Dişler dürr ruhları gül lebleri âb-ı hayât
 Kimseler bulmaz o yârîñ duzağından hiç necât
 Murğ-ı diller habbe olur ol gözleri âhûya hû

III

Sihr ider ‘âşıqları ol fitne-i hâşî dem-be-dem
 Hûn akıdur [.....]* ‘âşıka kılmaz kerem
 Tağıdup etrâfa gîsûların ol gönçe-fem
 Âh tost tākāt kalur mı mû-yı ‘anber-bûya hû

IV

Şun°-i pâkinden Hüdâ nakş eylemiş rûz-i ezel
 Şakınup büse [.....]*

* 229 109a

* II/2 kelime okunamamıştır.

* 230 şiirin IV. bendinin 2. mısraından sonrası zayi olmuştur.

230*

Mef'ûlu/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü /Fe'ülün

I

Ey şüh zülâ'l-i lebiñ kevşere beñzer
 Aqs-i ruhuñ âyîne-i İskendere beñzer
 Vech-i hüsünüñ mihr-i meh-i envere beñzer
 Ey duhter-i pâkîze kadîñ 'ar'ara beñzer
 Gîsû-yi şeb-ârâ-yı lebiñ 'anbere beñzer

II

Kim dirse ki âgâh olurum şun'-ı Hüdâdan
 Seyr eylesün ol sîm teniñ zîr-i kabâdan
 Aldıkca diyesün bûseleriñ mest-i lebâdan
 Dırnaqları barmaqları el oldu hıtâdan
 Her birisi yakût-ı ziyâ güstere beñzer

III

Zâtında olan feyz-i gülistân-ı revân baḥş
 Sîneñde bitirmiş iki rummân-ı revân-baḥş
 Şadriñda kadıncık iki fettân-ı revân-baḥş
 Her birisi bir hoşka-i mercân-ı revân-baḥş
 Gülzâr-şifât iki verd-i tere beñzer

IV

Nâfende olup müşk-i hatın nâfesi mestûr
 Yek şemmesi eyler dili üftâde-i maḥmûr
 Giydikce zarîfâne serâvil ile [.....]*
 Uğruñda seniñ baḡlu olan şırmalı uçkur
 Raḡme kapusu bekleyici ejdere beñzer

* 230 109b. Şiirin bazı mısralarının vezin hataları bulunmaktadır.

*IV/3 kelime okunamamıştır.

V

Her demde huzûrunda seniñ bunca yemekler
 Düşmez saña muhtâca buyur gel dimekler
Rûhî* ise çoktan beri bu der ki bekler
 Bir bûse için derki çeker bunca emekler
 Kâpuında hemân vaşlîhemañçäkere beñzer

231*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Neş°e-i mey-i gârri-i ruhsâra âl olmuş saña
 Revğan-ı gül dühen-i kandîl cemâl olmuş saña
- 2 Oldı zîr-i lebde fikr-i bûse garğ-âb-ı dehen
 Leb- şeker gâbgâb turunç portakâl olmuş saña
- 3 Hüsnuñi taşvîr iden naqqâş dest-efşâ olup
 Dirki ey nûr-u münevver başka hâl olmuş saña
- 4 Şîr-i mehtâba çalınmış mâye-i nahl-i tûrdan
 Sa'id ü simîn sâfa bî-mişâl olmuş saña
- 5 Gayra helvâ gibi hazır tâze mûm olmuş şehd-i leb
 Yan yakıl ey dil ne mûm olmuş ne bâl saña
- 6 Şöyle nevmidim ki fikr-i bûse gelmez yâdıma
 Baht gör farzâ maḥâl-ender-maḥâl olmuş saña
- 7 Dert çıkmış sūzıñı mehden alınmış âftâb
 Gerden-i şâf u benâgûş-i zülâl olmuş saña

***Rûhî** için 103. şiire bakınız.

* 231 110a

- 8 **Hâmiyâ*** aldı beni bu taze nazmıñ neş°esi
Bu ‘aşır nevmi dirine sâl olmuş saña

232*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Vadî-i hayretdeyim hâdi-i râhımdur ‘Ali
Dest-gîrim rehberim püşd-i penâhımdur ‘Ali
- 2 Buyurşa velâyet-i pâk dâmâd-ı Rasûl
Sâķî-i mest-i Hüdâ bî-iştibâhımdur ‘Ali
- 3 Melceim darü’l-amânım âsitân-ı Muştafâ
Maḥşer-i rûz-ı cezâda tekye-gâhımdır ‘Ali
- 4 Afitâb-ı burc-ı ‘izzet Fâtıma bint-i Rasûl
Mülk-i iķlîm-i sa‘âdet içre mâhımdır ‘Ali
- 5 Bendesiyim çün Ḥasan Ḥulķ-ı Rızânıñ bendesi
Çaker-i ‘abd-i kemînim pâdişâhımdır ‘Ali
- 6 Meş‘ali ĩmânımıñ bir nev-fezâsıdur Ḥüseyin
Şem‘adân-ı din-i dilde şu‘le-gâhımdır ‘Ali
- 7 Muķtedâya dūr baña ol on iki kân-ı Kerem
Kâzîü’l-hâcâta **Seyyid*** secde-gâhımdır ‘Ali

***Hâmî** mahlaslı bu şiir Maraşlı Hâmî Dîvânı’nda bulunmamaktadır.

* 232 110a

* **Seyyidî** için 13. şiire bakınız.

233*

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

I

‘Aceb ol şūḥ zālīm ‘āşıķıñ ḥūnına ķanmaz mı
 Bu deñlü nāleler bir gün ki teşīr ide şanmaz mı
 Kıyāmet yok mıdur yāḥūd ḥaşre inanmaz mı
 Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı
 Felekler yandı āhımdan murādım şem‘i yanmaz mı

II

Dem-ā-dem ol meh-i tābān emīri ‘askeri ḥūbān
 İder gayrıları ḥandān beni biñ cevr ile nālān
 Naşībi illere iḥsān meni endūh-ı bī- pāyān
 Ƙamu bīmārına cānān devā-yı derd ider iḥsān
 N’içün ķılmaz baña dermān beni bīmār şanmaz mı

III

Ʀuyaldan rāz-ı pinhānım tükenmez ah [ü] nālānım
 Yakıldı ķalb-i vīrānım fedā [.....]*
 Aķar eşķ-i feradānım çıkar eflāķa efgānım
 Şeb-i hicrān yanar cānım doker ķan çeşm-i giryānım
 Uyarır ḥalkı efgānım ķara baḥtım uyanmaz mı

IV

Ferāġāt ‘arızıñ gül-bū ider cān bülbulün şayru
 Gözümden dūr olur uyķu fiġanımdan cihān memlū
 Ruḥuñ gördükde ey meh-rū sirişķim saçılır her sū
 Gül-i ruḥsārına ķarşu gözümden ķanlı aķarşu
 Ḥabībim faşl-ı güldür bu aķan şular bulanmaz mı

* 233 111a

* Metin zayı olduğundan şiirin bu kısmı okunamamıştır.

V

Hużūrum gitdi ‘ālemden idelden dilde ğam mesken
 Görinür gözūme gülşen belā-yı ‘aşkla külhan
 Niçe demler o sīmīn ten haber almadı hālinden
 Gamım pinhān tutardım ben didiler yāre kıl rūşen
 Disem ol bī-vefā bilmen inanur mı inanmaz mı

VI

Ruhun seyreyleyen ‘āqıl olur ser-mest lā-ya‘kıl
 Degildir sevmemek kâbil muhabbet itmemek müşkil
 Ne deñlü olsa sengīn-dil zarūrī meyl ider hâşıl
 Degildim ben saña mâil sen itdiñ ‘aqlımı zâ’il
 Beni ta‘n eyleyen ğafil ‘aceb Hâkdan utanmaz mı

VII

Kulun **Bâkî*** şeker-hâdır lebiñ haqqında gūyâdır
 Ğarīb deşt-i bīmâdır gedā-yı bī-serâpâdır
 İş seyr-i temâşâdır ser-i kūyuñda ğavġâdır
Fuzûlî rind-i şeydâdır hemîşe halka rüsvâdır
 Şoruñ kim bu ne sevdâdır bu sevdadan uşanmaz mı*

234*

Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

I

La‘l-i mengüş ile bir şūh-ı dil-ārâsın sen
 Gülşen-i hüsn ile bir ğabġab-ı elmasın sen
 Çeşm-i âhū ile yâ nergis-i şehlâsın sen
 Ak hayâ ile şehâ bir gül-i beyzâsın sen
 Yâ şadef içre nihân lü‘lû‘-i lâlâsın sen

* Bu şiir 16. yüzyıl meşhur divan şairi Bâkî’nin Dîvânı’nda bulunmamaktadır.

* Bâkî, Fuzûlî’nin gazelini tahmis etmiştir.

* 234 111b

II

Tâc-ı hüsn ile müzeyyen gonça gül şâh-ı resîd
 Cennet-i küyûnâ tûbâ mı kadiñ yâ kad-i bîd
 Sîm tensin meh [u] hurşîd heme hüsnünde mezîd
 Mihrsin kalmadı gûyâ ki sende ebr-i sepîd
 Yoḥsa bir şubḥa irişmiş meh-i ğarrâsın sen

III

Hâbdan bî-dâr olunca şanasın çeşme-i tahûr
 Muṭṭalî' nûr-ı ziyâdan meh-i nûr itdi zuhûr
 Hûrisin Cennet-i Me'vâ bağından mıdır 'ubûr
 Yâ melek gözlüm cismiñi ğarḳ eyledi nûr
 Aḳdeniz içre yâḥûd mâlik-i deryâsın sen

IV

Ruḥ-ı mizân-ı mücellâ leb-i mül-şebbûsun
 Cism-i âhû dehen-i gonça deşt-i lû'lüsün
 Kızarır ki bozarır ki yeni bir gül-i hûsun
 Bir gümüş maşraba içinde bir içim şusun
 Yoḥsa bir sîm-i niyâm tîğ-ı mücellâsın sen

V

'Aynî* ferḥunde çeküp destine beyzâ ammâ
 Biz [.....]* kalem gene ḥabersiz şahâ
 Vaşfîñuzda hele 'özü etmedi câna aşlâ
 Gerçi medḥ eyledi evşafîñi Hüsrev-i şeydâ
 Daḥî a'lâ daḥî zîbâ daḥî ra'nasın sen

*Bu şiir Antepli Aynî'nin Dîvânı'nda bulunmamaktadır.

* 234/V-2 kelime okunamamıştır.

235*

Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün

- 1 Kadeh nūşān-ı bezm-i ʿişrete ey hāne-i meyhāne
Şuşa sākī-i meclis şuna kestāne-i mestāne
- 2 Sözüñ zehrāya nev-şādan-ı ğama [.....]* şevk ile
Zebānisin ezā sen eyleme yārān marān dırdır
- 3 Mesīh-i İsaʿya himmet eyleyenler pāy-i himmetle
Beher ol kademde gerdüş gerdān merdān
- 4 Safāsından ider saʿy-i tavāf Kaʿbede maşşūd
Girüp ihrām-ı şevka yüz tutar monlā munlā
- 5 Gelür bir [...]* kemterden sebük-gede girān olsa
Eğer bana günāhım kōnşa nāçizāne mizāna
- 6 Olursa maşhar feyziñ hüdāvend-i cihāngırde
Nazīmā* hüküm ider Tūrān ile İrāna mīrāna

236*

11'li Hece Vezni

I

Bir zülf-i siyāha gönül bend oldı
Şanki döndüm boynu tavklu bir kula
Bāğ-ı ruşsārını eyledim seyrān
Bülbül gibi mā'il oldum bir güle

* 235 şiirin nazım şekli bozuk gözükmemektedir.

* 2a kelime okunamamıştır.

* 5b kelime okunamamıştır.

* **Nâzım** mahlaslı şair için “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” internet sitesinde 12 kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şairlere ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

* 236 112b

II

Beni Manşûr gibi düşürdi dâra
‘Aşkîñ belâsına bulunmaz çâre
Ararken Leylâmı düşürdüm hâre
Mecnûn gibi düşdüm ben dilden dile

III

Bir tâze fidândır hüsnüñ bağında
Kırmızı gül şakırşan dudağında
Siyâh gîsûları al yanağında
Gül ü reyhân karışdırmış sünbüle

IV

Her seher **Kâmile*** toğunur bādı
Gönlüme toğunur ferahîñ şadı
Bâr[î] Hüdâm virse bir dem fırşadı
Der-âgûş eylesem şarsam kol kıla

237*

11’li Hece Vezni

I

Mecnûn oldum yine saç-ı Leylâya
Bedirlenmiş yeni doğan ay gibi
Gidersem kuşansam çıkla şırmadan
Şalınsa qarşumda selvi tal gibi

***Kâmil** mahlaslı şair için “www.turkedebyatiisimlersozlugu.com” internet sitesinde 5 kayıt bulunmuştur. Şiirin bu şairlere ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

* 237 113b

II

Her güzelden şu meylimi kaldırdım
 ‘Âşık olup gül benzimi soldurdum
 Nazlı doşta ben hâlimi bildirdim
 Daha başkasında meylim var gibi

III

Kuşur yokdur o güzelin işine
 Kudret kalemmini çekmiş kaşına
 Kırk hâlayık yakışur anıñ peşine
 Hizmet etse kapusunda kul gibi

IV

Yāranıñ yoldaşın çekilür gelür
 ‘Aklı [....]* dir hep añlatur qalur
 Gören ‘âşıkların hayāsın alur
 Güneş hizāsında kamer var gibi

V

Yetişmiş o güzel kemâlini bulmuş
 Eglenmiş diyâr-ı kurbetde kalmış
 Cennet hûrisinden bir nişân gelmiş
 Qo efendim o güzele yâr gibi

238*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün

- 1 Şanma kim velvele-i sâzıña meftûn oldum
 Muṭribâ vādî-i şehnâzıña meftûn oldum

*IV/2 kelime okunamamıştır.

* 238 114a

- 2 Güşe-i çeşm ile bir nîm-nigâh itdiñ kim
Fitne-i ğamze-i ğammâzîña meftûn oldum
- 3 Nev-hırâmım şalınurdiñ baķaķaldım hayrân
Şîve-i kâmet-i mümtâzîña meftûn oldum
- 4 Saña ey âfet-i fettân iderim ‘arz-ı niyâz
Ki baña nâz edesin nâzîña meftûn oldum
- 5 Ney gibi hûb nevâlar idicek ey **Vehbî***
Nağme-i kilik-i hoş-âvâzîña meftûn oldum

239*

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün

- 1 Her seher rûşen ider çeşm-i dil-zârı şabâ
Getürüp bād-ı hevâ hâk-i reh-i yârı şabâ
- 2 Bûy-ı gülden kafes-i bülbülü koymaz hâlî
Künc-i hasretde unutmaz o giriftârı şabâ
- 3 Henüz açılmadı bir kimseye ol gönçe-lebim
Dağı şemm eylemedi bu gül-i ruhsârı şabâ
- 4 Bulsa Çîn’e götürür şemme-i zülf-i siyehin
Terbiyet itmek için nâfe-i Tâtâr’ı şabâ
- 5 Tırrası sünbüleda beste-i zencîr ister
Vehbîyâ* kılma nevâ-senc-i eş‘ârı şab

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

* 239 114a

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

240*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün

- 1 Nice ben olmayayım saña yana yana fedā
Kendisin eyler iken şem‘aya pervâne fedā
- 2 Her ser-i müyuña ey şüh-ı perîşân-kâkül
Dil-i şad-çäk-veş olsun niçe biñ şâne fedā
- 3 Cānı teslīm iderim gelse hayālîñ dilime
Hānedān itse nola varını mihmāna fedā
- 4 Ol fedāyî-i reh-i ‘aşk benim kim itdim
‘Ömrümün mâḥaşalın bir şeh-i hūbāna fedā
- 5 Seng-i āzārına ol tıfl-ı cefā-amūzîñ
Sırrını eylemesün mi dil-i dīvāne fedā
- 6 Āsiyāb-ı felekiñ gerdişi ‘aynımda degil
Eyledim kendimi bir āfet-i devrāna fedā
- 7 İşte çoç başıña ḳurbān ḳuzucağım diyerek
Dem-i ‘ıyd eyleyeyim cānımı cānāna fedā
- 8 Zāhidiñ virdigi peymāne şikest-āver olup
Sāḳiyā eyle bize bir iki peymāne fedā
- 9 Nüh-şadefde bu güher-pāre-i nazma **Vehbî***
Ol şad-kevkeb-i dūrri gibi dūr-dāne fedā

* 240 114b

* **Vehbî** için 45. şiire bakınız.

241*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Mest-i nâzım şıklet-i būs [u] kenâr itmem saña
Bezm-i 'ayşî māye-i renc-i ħumâr itmem saña
- 2 Seng-i āzārîñla mîñā-yı dilim itdiñ şikest
Bilmiş ol ancağ a zālîm inkisâr etmem saña
- 3 Teşne-leb kılsam da bu gülşende ey ebru-siyeh
Lāle-veş 'arz-ı derûn-ı dāğ-dâr itmem saña
- 4 Ey felek bîhûde gösterme ħamîde kıddiñi
Minnetim yok kıl kıadar teklîf-i bār itmem saña
- 5 Feyz-i Ħağ gibi degildir ħaside dîrsem nola
Vehbîyim **Vehbî*** nice ben iftiĥâr itmem saña

242*

10'lu Hece Vezni

Gülmesün yârı ağıyâr eyleyen
Târmâr olsun ben yârdan eyleyen
Korkarım girmez ele n'eyleyim
Ħasret-i devrân ile ağlayayım
Bu yolda **Ħayriyâ*** ħayr eyleyen
Baĥtiyâr olsun ħilmânı yâr eyleyen

* 241115a

* **Vehbî** için 45. şiire bakınız.

* 242 115a

* **Ħayrî** için 18. şiire bakınız.

243*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

Es-selâm ey meşrîk-ı kûtbîyet-i mihr-i celî
 Es-selâm ey gülşen-i bâğ-ı velâyet bülbülü
 Es-selâm ey leyle-i nûr-ı hidâyet meş'ali
 Es-selâm ey evvel âhir evliyânın efzali
Es-selâm ey hâdî-i râh-ı Hüdâ nesl-i 'Ali
Es-selâm ey kûtbu a'zam Hacı Bekdâş-ı Veli

II

On sekiz bin 'âleme taldı şadâ-yı şevketiñ
 Hem-ser -ıçarh-ı felekdir bâr-gâhı rif'atiñ
 Tâk-i 'arş-ı 'âşiyân itmiş hümâ-yı bahtın
 Kuhl-i çeşm-i 'âşıkândır gerd-i râh-ı devletin
Es-selâm ey hâdî-i râh-ı Hüdâ nesl-i 'Ali
Es-selâm ey kûtbu a'zam Hacı Bekdâş-ı Veli

III

Her ne kim var sendedür baħr-i 'ulûmuñ gevheri
 Lûtfuña elbet olur şâhân-ı 'âlem müşteri
 Sendedür mecma'-ı şer'-i Hâzret-i Peyğamberî
 Senden itmiş evliyâ tâ'lîm-i setr-i Hayderî
Es-selâm ey hâdî-i râh-ı Hüdâ nesl-i 'Ali
Es-selâm ey kûtbu a'zam Hacı Bekdâş-ı Veli

IV

'İlm-i zâhîrdür seniñ 'ilmiñ yanında bir varak
 Mekteb-i 'ilm-i ledün ehli alur senden sebak

* 243 115b

Sendedür gencîne-i rāz-ı Hüdā-yı esrār-ı Hāk

Sefer eyler kemāl-i fażlıña hep “mā ḥalaḳ”^{*}

Es-selām ey hādī-i rāh-ı Hüdānesl-i ‘Ali

Es-selām ey ḳutbu a‘zam Hacı Bekdāş-ı Veli

V

Cevr [ü] ihsân ile memlûdur ser-â-pâ mahzeniñ

Luṭf içün ‘uşşaka her dem devrider murāzıñ

Gerçi kim çok bendeler ‘avutmuş mübârek dāmānıñ

Zihnî^{*} -i bî-çârda ‘abd-i kemîniñdir seniñ

Es-selām ey hādī-i rāh-ı Hüdā nesl-i ‘Ali

Es-selām ey ḳutbu a‘zam Hacı Bekdāş-ı Veli

244^{*}

8’li Hece Vezni

I

Gönül ‘aşkıñ ḳal’asına

Girebilmez neylesün

Hasretile sevdiğine

Varabilmez neylesün

II

Yaşlanup [.....]^{*}

Çağırır suphânına

Elden aldırılmış yârini

Görebilmez n’eylesün

^{*} mā ḥalaḳ: “Yaratıklarının şerrinden” Felak süresinden iktibas edilmiştir (Kur’an-ı Kerim 113/2).

^{*} Zihnî, şiir Bayburtlu Zihnî ve Erzurumlu Zihnî divanlarında bulunmamaktadır. Şiirin Zihnî mahlaslı hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

^{*} 244 116a

^{*} II/1 kelime okunamamıştır.

III

Hakikatle yâr gerek
İkrârını gütmege
Bizim için yaradılmış
Tolu [.....]* içmege

IV

Şimdi yârin arzuluyor
Yaylasına göçmege
Bağlamış zülfün teline
Çözebilmez neylesün

V

Gurbet ilde yârim yok
Aña eylesem hitâb
Yâri benden ayıran
[.....]* olsun [.....]*

VI

Hâtırımı sormağa geldi
Ol yüzi gül mâh-tâb
Gönül o mercânını çeker
Çâre bilmez n'eylesün

245*

Bu gaflet bu fırsat bir [.....]*
Sürelim da'vî yolunuñ [.....]*

* III/4 kelime okunamamıştır.

* V/4 kelime okunamamıştır.

* V/4 kelime okunamamıştır.

* 245 116b. Tabloya şiirde karalamalar olduğunu ekle

* 1a kelime okunamamıştır.

* 1b elime okunamamıştır.

246*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Ne keşâkeşde alurdu o aşı yāy ile biz
 Girse de aner ebrūsuna her riyā ile biz
 Bir zamān Rūmīde deryā-keşdik ey sākī
 Şimdi İranda anā‘at ideriz çāy ile biz

II

Çün misāfir gele ikrām ideriz çāy ile biz
 Telh-kām eylemeyiz ikrām ideriz çāyile biz
 Sen de yok şabr [u] sūkūn a benim sulţānım
 Niçe deryāları seylāb ideriz çāy ile biz

247*

Biamdi‘l-illāh hūnerim şöhretime gālidir
 Şun ‘Alī için alī degilim hemçü abuñ
 Varise [.....]*
 İşte levh işte kalem işte kitap işte [.....]*

248*

Ey gül-i ra‘nā gönül zūlfün gibi ‘anādadır
 Gün-be-gün rüsvālīgım ‘ālemler ifşādadır

249*

Bizmi icād eyledik [s.....] [s.....]* ‘ādetin
 Ta zamān-ı avm-ı Lūtdan almadır bu ‘āleme

* 246 117a

* 247117a

* I/3 mısraın bu kısmı okunamamıştır

* I/4 kelime okunamamıştır.

* 248 117b

* 249117b

* Edebe uygun olmayan kelimeler köşeli parantez içine alınarak kelimenin ilk harfi yazıldıktan sonra diğer harfleri sayısınca nokta konulmuştur.

250*

Müfred

‘Aqlımı aldı delikanlıların cilvelisi
Sevdiğim bir deli [g..] ben daği bir [g..] delisi

251*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Ey şeh-ī ‘ālī cenābım kapuña geldim meded
- 2 Hāki pāye intisābım kapuña geldim meded
- 3 Ey ferah-bahşā-yı ‘ālem vir teselli gönlüme
Gönlü maḥzūn bī-çenāyım kapuña geldim meded
- 3 Bāb-ı luṭfuñdan beni me’yūs kılma el-amān
Dil yanık bağı kebābım kapuña geldim meded
- 4 Arz [u] nefisle dil dāimā gümrāḥdan
Ey tarīḳ-i Hāḳ zehābım kapuña geldim meded
- 5 El-amānā el-amān vesvās elinden el-amān
Merci‘msin hem me’ābım kapuña geldim meded
- 6 Me’men [....]* āsitānıñ reh-nümā sensin baña
Rehber-i bī-irtiyābım kapuña geldim meded
- 7 Destgır ol dām-ı ṭab‘ından ḥalās it **Seyyidi***
Nāşır-ı nuşret-me’ābım kapuña geldim meded

* 250 117b

* 251 118a

* 6a kelime okunamamıştır.

* **Seyyidi** için 13. şiire bakınız.

252*

[.....]* bir riķāb ihdā-yı nāçiz isede
 İtme red kır atı vir ya al bağışlasa bir kıl
 [.....]* kır atı neylersin kula hācet degil
 [.....]* ise kaşdıñ ben neyim al atıma

253*

Ḳaddin yaydı [.....]* koymaya tende
 Didi tārīhin nayī şeyh hayrātına bende

254*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

Bi ḥamdī'l-lāh hūnerim şöhretime ğānidir

- 1 Sıpāyı қатарım yoksa kara derede bāğım var
 Üzümünden cüdā düştüm bekmezinden firāķım var
- 2 Köküni sevmek baña қатı iḥsān idi ammā
 Tehini yiyecek birkaç dāne uşāğım var
- 3 Ey **Rızā*** bilmez misiñ gice gezen ķurd gibileri
 Kara dereniñ itlerinden benim çok żarārım var

* 252 118a.

* Kelime okunamamıştır.

* Kelime okunamamıştır.

* Kelime okunamamıştır.

* 253 118a. Beyitin imlasında hatalar bulunmaktadır.

* Kelime okunamamıştır.

* 254 118b

* **Rızā** mahlaslı şair hakkında bilgi bulunamamıştır.

255*

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlûn

- 1 El çekme gönûl gonca lebiñ gülmemesinden
Nevmîd ü vişâl olma şaķın gelmemesinden
- 2 Va'l-lâh saña bûseyi va'd eyledi ol yâr
Ėam çekme anıñ va'de vefâ kılmamasından
- 3 Var mes'ele-i bûseyi şor va'z-ı şehre
Dün müfti aña virdi cevâb olmamasından
- 4 Şemmâme gibi şem olarak elde gezerken
Ėayrânım o gül-günelerin şolmamasından
- 5 **Dervîş Nihâd*** öldüñ ise şâğ şol olmaz
Şâğ eyle eşin bûsesin al şol memesinden

256*

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlûn

- 1 Kâyd itme dilâ tasmañı yâr almamasından
Gam tütma mizâcıñ o mehiñ bulmamasından
- 2 Ėûn-âb oluban dîdeleriñ etsede seyl-âb
Destârla inci yaşın silmemesinden
- 3 Bîgâneligi nefsiñe sen eylediñ îşâr
Hiç tütma seni ol yeriñ bilmemesinden

* 255 119a

* **Dervîş Nihâd** adlı şair hakkında bilgi bulunamamıştır.

* 256 119a

- 4 Vehbîne şeref-yâb ol niçe meh-sâl
‘İndiñde ne var bir gıcecik kalmamasından
- 5 Düş sînesiniñ üstüne al ağzıña **Ķâmil***
Gâh gerdenini sor gehî em al memesinden

257*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Elvedâ‘ ey mâh-ı rû ülfet-nümâ [.....]*
Reh-güzârım şimdi ben müddet tamam oldu tamâm
- 2 Çün raķibe meyl idüpsin bî-vefâlık eyleyüp
Zâr zâr oldum bugün ğurbet tamâm oldu tamâm
- 3 Yâd-ı hemĝâr eylemek gelmezdi aşlâ yâdıma
Mâ-ħaşıl şimdengerü minnet tamâm oldu tamâm
- 4 Ħayli demdir ‘işret zevķınla alüd olmuşum
Fâriğ oldu şimdi dil-i ‘işret tamâm oldu tamâm
- 5 Râḫ-ı ‘aşķıñda emekler çekdiğim oldu hebâ
Rûy-ı gerdân olmuşum ülfet tamâm oldu tamâm
- 6 Müjdeler olsun raķib-i bed-likâya sevdiğim
Giderim ben âh ile miḫnet tamâm oldu tamâm
- 7 **Ķâmile*** derd-i derûn itdiñ hele şûḫ-ı cihân
Dil-firağ oldum ebet ğurbet tamâm oldu tamâm

***Ķâmil** adlı şair hakkında bilgi bulunamamıştır.

* 257 119b

* Metnin bu kısmı yaprak kopmasından dolayı zayı olmuştur.

***Ķâmil** için 236. şiire bakınız.

258*

11'li Hece Vezni

I

Hey ağalar bir yâr sevdim tutuşdum
Cân gerek tayana işkencesine
Sîne şarmasını bel kaçmasını
Değişmem Mısırın yüz gencesine

II

Sevdigim cevri itme bîçâre kıula
Şu zülfün bahş ider şu sünbüle
Büyün yâsemene diliñ bülbüle
Yanakların benzer gül goncasına

III

Seni seven 'âşık yokdan bây olur
Sensiz benim her daķıkam ay olur
Görem sermayeden neyin zây olur
Bu Şîrini şarsın bil incesine

259*

11'li Hece Vezni

I

Ne hoş zînet vermiş o dost özine
Hemân bir bakışda dil karma karış
Siyeh gîsuların dökmüş yüzüne
Hâl-i Hindûlara til karma karış

* 258 120a.

* 259 120b

II

Cezbe-i hüsnüne mâ'ildir diller
 Gülşen-i vaşında şakır bülbüller
 Yüzüne dökülmüş siyâh kâküller
 Şanasın reyhân [ü] gül karma karış

III

Kaddimi dal etti meger elinden
 Ne bilsün gonca gül şeydâ hâlinden
 O zâlim şefqatsüz yârîñ elinden
 Dîdelerim tıldu seyl karma karış

IV

Her seher düşmüşüm feryâd [ü] zâra
 Dilerim Hüdâdan vaşına çäre
Kâmilîñ* vücûdın bırağdı nâra
 Gerdan üsütünde hâl karma karış

260*

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Kendüñi ey dil varup meyhânede bir yana çek
 Sâķî-i mestîñ elin tut sofra-i biryâna çek
- 2 Teşne-leb kaldıñ ciger-hân eyledi hasret seni
 Bâde-i la'lin bulursañ bâriķana ķana çek
- 3 Hâle-âsâ ķaddiñi ķam itse de cevri-felek
 Her gice bir mäh-rüyu sine-i 'uryâna çek

***Kâmil** için 236. şiire bakınız.

* 260 121a

- 4 Āh ey zālīm miyānīñ sīneye çeksem de ben
 Hañcer-i hūn-rīzi isterseñ o demde cāna çek
- 5 Dest-i ğamdan bu keş-ā-keşler nedir şahbā içup
 Çekme āh ey rind-i mey-keş na're-i mestāne çek
- 6 Bār-ı destār-ı girānile çekilmez şıkletīñ
 Sen de inşāf eyle zāhid kendüñi mizāna çek
- 7 Baḥş iderse cāh-ı tevfiḳa ḳalem-keş Vehbīyā*
 Ebruvān-ı yār-veş tuğrāları şāhāne çek

261*

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

- 1 Kāle-i vuşlatı biz gizlüce aldık şatdık
 Bu bazarlıkda raḳībā seni pek aldatdık
- 2 Çömlegi sürmüşdik āteşe da'vet idicek
 O perī tuymadı ardında ne iş kaynatdık
- 3 Ḳapudān-zādeyimāh firḳate boğmuşdı bizi
 Zevraḳ-ı vuşlata bir ḥamlede kıçdan çatdık
- 4 Bister-i vuşlata yatmam deyü eylerdi 'inād
 Bu gice yār ile çok 'arbede itdik yatdık
- 5 Fikr edup sūzen-i elmās gibi müjgānın
 Şupḥa dek ḥāb-geh-i ğamda ḥuzūra batdık
- 6 Didi bir yıldızı yüksek güzele düşkündür

*Vehbî için 45. şiire bakınız.

* 261 121b

- Ṭālī'-i 'aşkı müneccim başıya yoklatdık
- 7 Şuyu pek sert idi ammā o turunc pistānī
Hele şuyunca varup ohşayarak yumşatdık
- 8 Zīr-i nāfında olan gizlū şikāfīn zevkin
Açmadık kimseye ancak kaleme çatlatdık
- 9 Gelemez kızdı kedū-yı meyi itdikde şikest
Zāhidiñ biz daħi başında kabak patlatdık
- 10 Der-i meyḥāneyi şahne kapamak ister isem
Ayağı denk alarak gizlū kapağı k atdık
- 11 Derdi şahbā çıkarup pīr-i muḡān çāšnī ḥelāl
Boş bulunduk inanup kāfire vardık tatdık
- 12 Şarp iken vādī-i şābit bir iyü dizgin idup
Vehbīyā* anda daħi atımızı oynatdık

262*

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Tağıtmış müy-ı zülfün rüy-ı zībāya yakışdırmış
Siyeh semmūrunı gül-penpe dībāya yakışdırmış
- 2 Nezāketle çıkarmış sırma telli perçemin ol şüh
Ucun bükmüş de destār-ı muṭallāya yakışdırmış
- 3 O serv-endāmım uydurmuş boyunca ḥil'at-i nāzı
Kābā-yı sebz-fāmın kıdd-i balāya yakışdırmış

*Vehbī için 45. şiire bakınız.

* 262 122a

- 4 Hîtâm-ı hüsne hatt imzâ-yı hüccetdir bilür amma
Ne çâre hâtem-i la'lin o imzâya yakışdırmış
- 5 Siyeh destâr şarmış ak 'abâ giymiş yine zâhid
Bu esbâb-ı riyâyî şekl-i takvaya yakışdırmış
- 6 Zemîne şıgmayup kizb-i münecim çıkmış âfâka
Dürûğ-ı bî-fürûğu tâ Süreyyâya yakışdırmış
- 7 Tenâsup şan'atıyla hâmesin der-dest edup **Vehbî***
Yine ma'nâyı lafza lafzı ma'nâya yakışdırmı

263*

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Belin koşmak için bir âfet-i gaddâra çarpıldım
Gehî şemsîrine geh hancer-i hün-hâra çarpıldım
- 2 Raķîb-i dîv cin tutmuş gibi pür-ıztırâb olmuş
İşitmiş kim ben ol şüh-ı perî-ruhsâra çarpıldım
- 3 Ne efsûn itdi bilmem bir bakışla çeşm-i cādûsu
Gidup 'aqlım başımdan gamze-i sehğhâra çarpıldım
- 4 Metâ'-ı vaşlı virdi gayra nakd-i 'aqlım almışken
Ziyâna uğradım bir şahid-i bâzâra çarpıldım
- 5 Gelürken hâneme yâri çevirmiş **Vehbîyâ*** ağyâr
İşitdikde telâşımdan der ü dîvâra çarpıldım

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

* 263 122b

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

264*

Mef^cülü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^cülün

- 1 Şirîn-sühan-ı la'l-i şeker-bāra söz olmaz
Tūṭī gibi bu lezzet-i güftāra söz olmaz
- 2 İmā ile söyler ne zamān sürme çekerse
Ol çeşm-i sühan-gū-yı siyehkāra söz olmaz
- 3 Gül-ğonçe-i gülzār-ı 'adem kıle gelir mi
Ra'nā bilürüz kim dehen-i yāra söz olmaz
- 4 Ağzın kapayup mühr-i sükūt ile 'adūnuñ
Bu vech ile mebhūtī-i esrāra söz olmaz
- 5 Lāl eyledi hayret ile erbāb-ı beyānı
Vehbī* diyecek var mı bu eş'āra söz olmaz

265*

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Mest iken ol muğ-beçe açdıķda gördük sīnesin
Görmemişdik öyle bir şāfī Fireng ayīnesin
- 2 Dāne dāne hāl-i ruhsārīñ ğidā-yı rūḥ iken
Çīn-i zūlfūñde nihān itme o mürġīñ çīnesin
- 3 Şīşe çekdirmiş işitdim zāhid-i mīnā-şiken
Kanıñı içmiş de almış ābgīne kīnesin

* 264 122b

* **Vehbī** için 45. şiire bakınız.

* 265 123a

- 4 ‘Âkıle lâyıķ mı ferdâyı ferâmûş eylemek
Fıkr-i şenbih tıflıñ eylerken tebâh âzînesin
- 5 **Vehbîyâ*** rif‘at bulanlar zîver-i ‘irfân ile
Atlas-ı çarķa değişmez hırķa-i peşmînesin

266*

Mef‘ûlû/Mefâ‘îlû/Mefâ‘îlû/Fe‘ûlûn

- 1 Bu dil yine bir âfet-i mekkâre tolaşdı
Mekkâre gözlüm gözleri mekkâre tolaşdı
- 2 Meydân-ı muhabbetde gezerken ol dil-i şeydâ
Dil dil-bere dil-ber dile dil-dâra tolaşdı
- 3 Gülşende fiğân eylerken bülbül-i şeydâ
Gül bülbüle bülbül güle gül hâra tolaşdı
- 4 Destinde tutup cām-ı mey sākî-i devrân
Mey sâğara sâğar meye mey nâra tolaşdı
- 5 Ey ‘âşık ‘**Ömer*** aç gözünü bak şu cihâna
Ėam ‘askere ‘asker Ėama Ėam nâra tolaşdı

267*

Mef‘ûlû/Mefâ‘îlû/Mefâ‘îlû/Fe‘ûlûn

- 1 Ėyîne-şıfat şafvet ile sâde-zamîriz
Her şürete ķâbil güher-i naķş-pezîriz

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

* 266 123b

***Ömer** için 17. şiire bakınız.

* 267 124a

- 2 Engüşt-i işâretle hilâl olmadayız âh
Her şehirde ger meh-i nev gibi şehiriz
- 3 Bir muğ-beçeniñ perçeminiñ kaydına düşdük
Zencir-be-gerden yed-i kâfirde esiriz
- 4 Ağyâr ile mey içdigin itmezse de izhâr
Keyfiyyeti ra'nâ bilürüz rind-i habiriz
- 5 Çokdan ayağın altına şevk ile döşendik
Sâkı der-i meyhânede bir eski haşiriz
- 6 Sen duhter-i rez zevki ile tâzelenürseñ
Ey pîr-i muğân biz de civân sevmede pîriz
- 7 Eş'arımıza râğib olursa nola yarân
Vehbî* gibi râğbet ile mergüb-ı veziriz

268*

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

- 1 Gerçi zâhid tolu peymâneyi gördükçe döker
Kendisi boş mu turur gizli sebûlarla döker
- 2 Nâka tesbîh çeker halka-i zikr olsa velî
Şeyh efendi yine ser-maḥfil-i ḥübâna çöker
- 3 Göz deger reşk ile zânûya çekersem yâri
Görür ağyâr ki esbâb-ı şafâ dizde söker

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

* 268 124b

- 4 Çekemez irdigini rif'ate ehl-i hüneriñ
Koca kıanbur-ı sipihriñ belin işte bu bükür
- 5 Şâh sevenler gibi başınaa dönüp bir püseriñ
Olmuş İran'da **Vehbî*** şeh-i hüsne nöker

269*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Sîm-ğabğab tâze kim nev-bâve-i almalıdır
Diş kirâsı istemez şeftâlâsun almalıdır
- 2 Ortaya düşdüm deyü gâhî miyânın kıollayup
Ol kıul oğlunuñ gehi boynuna kıol şalmalıdır
- 3 Külbe-i târîkimizde şem'a hâcet kıalmasın
Bizde ahşamlarsañ ey meh şupha dek kıalmalıdır
- 4 Saz çalarken meclise gelmiş dikilmiş men' içün
Şeyh efendiniñ 'aşâsın başına çalmalıdır
- 5 Böyle gevherler çıkarmak isteyen nazm-âşinâ
Vehbîyâ* baır-ı hayâliñ kıa'rina kıalmalıdır

270*

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fec'ûlün

- 1 Göz gördi gönül sevdi seni ey yüzü mâhım
Kıurbânıñ olam var mı benim bunda günâhım

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

* 269 124b

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

*270 125a

- 2 'Âşıklığımı şâhid-i 'âdil mi degildir
Evzâ'-ı hâzînemle ğarîbâne nigâhım
- 3 Memnûn [u] vişâl eyle beni gel kereminle
Yansun hâsed âteşlerine baht-ı siyâhım
- 4 Ey seng-dîl itmez mi seniñ kalbiñe te'sîr
Hâraları hâkister iden âteş-i âhım
- 5 Bir bağıryanık 'âşık-ı miñnet-zededir dîl
Ağlatma **Nahîfî*** kuluñı cevır ile şâhım

271*

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

Beni şâd eylemediñ sen dahi nâ-şâd olasıñ
Şu'le-i âh-ı ğarîbân gibi ber-bâd olasıñ*

272*

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Eger sen gülşen-i hüsnüñ güliseñ bûlbûlüm bende
Açıl ey gonca bâğ-ı letâfet-i gül gülüm bende

***Nahîfî (ö. 1151/1738-39):** İstanbul'da doğdu. Asıl adı Süleyman'dır Öğrenimini bitirdikten sonra yeniçeri kaleminde kâtip oldu. II. Sultan Mustafa zamanında İran'a elçi gönderilen Mehmet Paşa'nın maiyetinde bulundu. Damat Ali Paşa'nın kaymakamlığı sırasında kalem efendisi oldu. Nemçe sulhu için elçi tayin edilen İbrahim Ağa ile birlikte bulundu. Bu hizmeti için baş mukataacı tayin olundu. Şiirleri âşıkane'dir. Divan'ı vardır (İpekten, vd., 1988: 299).

* 271 125a

* Şiirin aslı 5 beyittir ve Nâbî'ye aittir.

* 272 125b

- 2 [.....]* ħat üzre gördi söyledi ħālīñ zenāħdān
[.....]* semāt-ı ħüsn seniñ [.....]* bende
- 3 Serāħ-ı ‘andelībin nālesin gūş itdi gülşende
Didi şun bezm-i meyde sākīyā pür gulgule bende
- 4 Kemiyeti ħāme-i nazınım serüp gül-gün ħaıda
Dedi meydān-ıtab’ımda süvāri-yi düldülüm bende
- 5 **Rızâ*** ol sīne-i şafında görsün düğme-i zerrīn
Ser-ā-pā dağ-ı ħasret ile memlū pul pulum bende

273*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün

- 1 Çeşm-i bīmārı süzülmüş ‘acebā ħaste midür
Yoħsa şāhin gibi şayd almağičün beste midür
- 2 Alma dir istesem ol naħl-i vefā şeftālū
Meyve-i ħüsnüni bilmem daħi nā-reste midür
- 3 Kimi gördümse felekde bulunur bir derdi
Nabż-ı ‘īsā ‘acebā şıħħate peyveste midür
- 4 Görmedik devrini çoğdan hele ber-vefķ-i merām
Şimdi eyā ħarekāt-ı felek āheste midür
- 5 Tūtī-i ħab’ı şeker-rīz-i mağal itmezsın
Vehbīyā* āyīne-i ħātırın işkeste midür

* 2a metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 2b metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 2b metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* **Rızâ** için 254. Şiire bakınız.

* 273 125b

* **Vehbī** için 45. şiire bakınız.

274*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Oñmasun‘âlemdeyâ Râb yâri benden eyleyen
Tâ maşşer gülmesün dil-dârı benden eyleyen
- 2 Firqatin gösterme yâ Râb ol perî rüyuñ baña
Ğamkes olsun ol gül-i gülzârı benden eyleyen
- 3 Kahr-ı Hâkla meźmaħal olsun raķīb-i bed-liķā
Sevdiğim ol nergis-i hūnhârı benden eyleyen
- 4 Şıvekârım va‘de kılmışın vişāline nāz ile
Ebkem olsun tūťı-i ğüftarı benden eyleyen
- 5 Her umūrın Hâķķa tefvız eyle **Seyyid*** sen demi
Sıne biryân olsun ‘anber-bârı benden eyleyen

275*

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Şayda gitdi yanına kelb raķıbi taķarak
Kaldı üftâdeler ardınca uzaķdan baķarak
- 2 Geçdi pür-âteşle berķ gibi yanımdan
Hırmen-i şabr u ķarâr-ı dil-i zârı yaķarak
- 3 Belki ol serv-i hırāmānı görür gülşende
Pâyına gönderelim cüy-ı sirişki aķarak

* 274 126a

* **Seyyidi** için 13. şiire bakınız.

* 275 126b

- 4 Girmesün meclis-i rindāna aya baş sākı
apuya şeyh diñeldikde ‘aşāsın aarak
- 5 **Vehbīyā*** bezme çek ol mest-i şarāb-ı nāzı
Geçirirsın sözüñi bir iki sāgar aarak

276*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Āh kim ağızım şulandı seyr iderken Sağızı
Būse va‘diyle şeker çiynerdi bir tersā kızı
- 2 Reng-i şahbā ile olmuş gül yanağlar al al
Beyza-i sürh idi hem kāfir giyinmiş kırmızı
- 3 Kākül-i zer-tāra bir cevher-sitāre bend idüp
Şanki indirmiş kemend ile felekden yıldızı
- 4 orarım girmez ele tā Portakāla gönderir
Hasret-i nārenc-i pistānı bu şev ile bizi
- 5 Müslümāna pek yakındır cünbişinden añladım
Vehbīyā* nuş itmeseydi āh o ruhbān dınsızı

277*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Cām-ı la‘liñ şevine mestāne itdiñ sen beni
Kāse-līs-i sofrā-i meyḥāne itdiñ sen beni

***Vehbī** için 45. şiire bakınız.

* 276 126b

***Vehbī** için 45. şiire bakınız.

* 277 127a

- 2 Boynuña olsun vebâli kâkülün zencîrini
Gerdeniñde gösterup dîvâne itdiñ sen beni
- 3 Pîrlikde hâtırım yıkdıñ ne yaptım ben saña
‘Âkıbet gencim diyü vîrâne itdiñ sen beni
- 4 Zülfüne kondurmayup mürğ-i dil-i âvâreyi
Böyle mânend-i Hümâ bî-lâne itdiñ sen beni
- 5 Maḥrem oldu ğayriler şimdi ḥarîm-i vaşlıña
Âşinâ iken niçün bîġâne itdiñ sen beni
- 6 Yanmadan yakılmadan pervâne şimden soñra kim
Şem‘-i rüyuñ gösterup pervâne itdiñ sen beni
- 7 Ḥüsnünüñ mecnûnu itmişken yine **Vehbî**^{*} der
‘Âleme Leylâ gibi efsâne itdiñ sen beni

278^{*}

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Şarılı nev-câmesiyle şarabilsem Sâreyi
Gülgül olsa büsedden öpsem o gül-ruḥsâreyi
- 2 Sâre ammâ sâ‘ire olmaz kıyâs ol meh-liķâ
Nûr-ı ḥüsni rûşen itmiş seb‘a-i seyyâreyi
- 3 Âh kim şarmaz mısın Sârem deyü îhâm ile
Ben de gösterdim aña sînemde kıanlu yareyi

^{*}Vehbî için 45. şiire bakınız.^{*} 278 127b

- 4 Hûn-ı ‘âşık mı hınâ mıdır elinde el-amân
Câna kaçd eyledi gördüm ol büt-i hûn-hâreyi
- 5 Cây-ı bülbül naḥl-i gül serv üzre ḳumrî lâne-sâz
Ben o naḥl-i nâza ḳondurdum dil-i âvâreyi
- 6 Şâhid-i nâzendedir kim ḥüsnünü işbât için
Zâlim öldürmüş yemînle niçe zen-pâreyi
- 7 ‘İtr-ı şâhîler sürüp zûlf-i siyâhın gösterir
Sürmek ister sâde-dil ‘uşşâka yağlu ḳareyi
- 8 Naḳd-i cân ister ḳumâş-ı ḥüsnüne etmez ḳabûl
Pâre pâre eyleyup virdim dil-i şad-pâreyi
- 9 Ḳalbi seng-i ḥâreden saḥt olduğın îmâ için
Gâh olur ḥünî giyer sebz üstüne al ḥâreyi
- 10 ‘Âşıka miḥnet kılıcı olduğın ḳat‘ eyledim
Ben yatağan ḳann iderdim gerçi ol ğaddâreyi
- 11 ‘Âlemi lemḥü’l-başarda ḥüsnüne teşhîr ider
Ḳıldı cādûlar pesend ol ğamze-i seḥḥâreyi
- 12 Dîde-i Leylâ-nigehle ṭurra-i zencîr ile
Eylemiş Mecnûn hezârân ‘âşık-ı bî-çâreyi
- 13 Kâm alınmaz **Vehbîyâ*** ol duḡter-i nev-sâleden
Ṭutmayınca vâsiṭa bir pîre-zen mekkâreyi

*Vehbî için 45. şiire bakınız.

279*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Mest-i cām-ı ‘aşk olup da gezmeyenler serseri
 Virmeyenler ‘aşk meydânında ta cān u seri
 Bilmedi bu ‘ālemiñ kim Seyyidī kim serveri
Olmadı çün yāre vāşıl bulmayanlar Haydarı
Rāḥ-ı Hāḫda bilmeyenler Haydarı Hāk rehberi

II

Şehr-i ‘ilme bunda her kim cehd idup itmez duḫūl
 Ma‘ni-i maḫşūda bī-şek bulmaz ol kimse vuşūl
 Girmege ol şehr yok bābından özge gayrı yol
Olmadı çün yāre vāşıl bulmayanlar Haydarı
Rāḥ-ı Hāḫda bilmeyenler Haydar-ı Hāk rehberi

III

Bilmeyenler bu vücūd-u nüsha-i kübrāsını
 İtmeyenler fehm sırrı ‘ālemü’l- esmāsını^{*}
 Bilmeyen nefsin ne bilsün zāt-ı bī-hemtāsını
Olmadı çün yāre vāşıl bulmayanlar Haydarı
Rāḥ-ı Hāḫda bilmeyenler Haydar-ı Hāk rehberi

IV

Varlığın maḫveyleyup kim bulmadı ḳalb-i selīm
 Gūṭa ḥōr-ı baḫr-ı ‘irfān ola ol ṭab‘-ı leīm
 Bī-nevādır bil naşīb olmaz aña durr-i yetim
Olmadı çün yāre vāşıl bulmayanlar Haydarı
Rāḥ-ı Hāḫda bilmeyenler Haydar-ı Hāk rehberi

* 279 128a

* ‘ālemü’l- esmā: “İsimleri öğretti.” (Kuran-ı Kerim 29/52; Yılmaz, 1992, s 20).

V

Bende-i hâşu'l-hâvşs-ı kibriyâ isnâ 'aşer
 Nûr-ı çeşm-i Muştafa ve Murtażâ isnâ 'aşer
 Muktedāya der-i mevālî mü'mine isnâ 'aşer
Olmadı çün yâre vâşıl bulmayanlar Haydarı
Râh-ı Hâkda bilmeyenler Haydar-ı Hâk rehberi

VI

Kim tutar gönlünde nesl-i Haydar'a bir zerre kîn
 Yokdur anda lâ-cerem bir zerre hem imân [ü] dîn
 Zümre-i müşrikdir olma anlara yâr u qarîn
Olmadı çün yâre vâşıl bulmayanlar Haydarı
Râh-ı Hâkda bilmeyenler Haydar-ı Hâk rehberi

VII

Hâfızâ* sen iktidâ it Haydara evlâdına
 Münkirin bî-ḥad cefâsın çek tayan bî-dâdına
 Muntazır ol on iki kân-ı mürüvvet dâdına
Olmadı çün yâre vâşıl bulmayanlar Haydarı
Râh-ı Hâkda bilmeyenler Haydar-ı Hâk rehberi

280*

Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fec'ûlün

- 1 Dîvâne dili zülf-i semen-sāya düşürdüm
 Şehbâl-i Hümâdan serime sāye düşürdüm

***Hâfız (d.?-ö.??)** : Asıl adı Halîl olan Hâfız-ı Mar'aşî, 19. yüzyılda yaşamış bir divan şairidir. Hâfız-ı Mar'aşî'nin, günümüze yakın bir devirde yaşamasına rağmen kaynaklarda hakkında hemen hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Bu sebeple Hâfız-ı Mar'aşî'nin doğumu gibi vefat tarihi de tespit edilememiştir. Şairin şiirlerinde ayet ve hadislerden iktibaslar yapması, Farsça gazel yazması, tarihler düşürmesi onun hem dinî hem de edebî birikime sahip olduğunu göstermektedir. Bütün şiirlerinde divan şiiri nazım şekillerini ve aruz veznini başarı ile kullanan Hâfız, özellikle gazel nazım şekliyle güzel şiirler yazmıştır. Dîvân'ı vardır (www.turkedebiyatilismlersozlugu.com, ET: 21.10.2018).

* 280 128b

2 La'l-i lebi şevkiyle hürüş eyledi eşkim
Ol gevher-i zî-kıymeti tersāya düşürdüm

3 Bu ince miyān ile görelden o kul oğlun
Bende kul olup başımı ortaya düşürdüm

4 Bir muğ-peçe evrāk-ı dili kıldı perişān
Ol muşhafı hayfā kef-i tersāya düşürdüm

5 Virdim yine bir seng-dile gönlümi **Vehbî***
Bilmezlik ile gönlümiḥārāya düşürdüm

281*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

1 Ser-nigündür kâse-i gerdün içinde bāde yok
Neş'e-i ser-şār anıñçün meclis-i dünyāda yok

2 Silsile zincir ile dem-beste müderrisler daḥi
Ya'ni dānişmendlerde bir dil-i azāde yok

3 Öyle bir 'Anḳā-yı Ḳāf-ı 'uzleti taḥsīn kim
Mescidi gezdim içinde bir dil-i imān yok

4 Var ise pīr-i muḡāna rehn-i şahbā eylemiş
Zāhidi gördüm yanında supḥa-i seccāde yok

5 **Vehbîyā*** tertīb-i zāda baḳ reh-i 'uḳbā için
Anda ĩrād-ı tarīḳ ü i'tibār-ı zāde yok

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

* 281 129a

***Vehbî** için 45. şiire bakınız.

282*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Hılķat-i insāndan taḥṣīl-i 'irfāndur ğaraż
Şanma ekl ü şurb ile terfīh-i ḥayvāndur ğaraż
- 2 Hāne-i tārīk resminde yapılmış sīne kim
Anda ıķād-ı çerāĝ-ı nūr-ı ĩmāndur ğaraż
- 3 Her varaķdan āyet-i tevḥīd oķur ehl-i nażar
Çeşm-i kūteh-bīn şanur seyr-i gülistāndır ğaraż
- 4 Şarķ u ğarba verziş-i ḥurşīdi bu devrānda
Kimse bilmez gerçi gün gibi nümāyāndır ğaraż
- 5 **Vehbīyā*** 'arż-ı hünermendī degildir maķşadım
Bu sūḥandan keşf-i remz-i nażm-ı Kır'āndur ğaraż

283*

Müstef'îlün/ Müstef'îlün/ Müstef'îlün/ Müstef'îlün

- 1 Beni pā-māl-i esb-i nāz iden ol şeh-levendimdir
Görüp üftādesin dir kim ne düşkün derdmendimdir
- 2 Dil-i müşkil-pesendim degme bir maḥbūba meyl itmez
Müsellem nāzenīnim sevdigim ancak efendimdir
- 3 O meh-rū ḥalka-i zer-tār-ı zülfün gösterup dirmiş
Felekde Yūsuf-ı zerrīn-resende der-kemendimdir

* 282 129a

* **Vehbī** için 45. şiire bakınız.

* 283 129b

- 4 'Ulüvv-i himmet istignâider 'arż-ı temelluğdan
Sipîhr-i süfleye nâz itdiren şab'-ı bülendimdir
- 5 Bu vādīde geçerci esb-i şab'ım gerçi yārānı
Ne çāre **Vehbīyā*** kayd-ı 'alāyık pāy-bendimdir

284*

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

- 1 Kaşr-ı kāmı ne vezīr ü ne şehensāh yapar
Anımuħkemce yaparsa yine Allāh yapar
- 2 Gösterir resm-i binā şanki felek mī'mārı
Dil-i vīrānemizi gāh yıkar gāh yapar
- 3 Ser-i kāra geleniñ 'aybı merāmet olunup
Kesr ü nokşānlarını debdebe-i cāh yapar
- 4 Cūşı-ı eşk-i firāvātımı bī-cā şanma
Kūy-ı yāra giderek seyl gibi rāh yapar
- 5 **Vehbīyā*** ħāne-ħarāb-i sitem olduñsa ne ğam
Kimseniñ yapmadığı işleri bir āh yapar

***Vehbī** için 45. şiire bakınız.

* 284 129b

***Vehbī** için 45. şiire bakınız.

285*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün

- 1 Bire hey ibne köpek şân-ı hükümet bu mıdır
Bire hey deyyūs-ı felek ‘arz-ı şeri‘at bu mıdır
- 2 Sen gibi muptezel oğlana hükümet ne dimekdür
Âh kim ehline teslīm-i emānet bu mıdur
- 3 Sensiñ ol mā-şıdk ma‘ni “men lem yaḥkum”^{*}
Böyle ḥākim olur hük-m-i diyānet bu mıdır
- 4 Bir köpek çehreli eski zağara beñzersiñ
Zağara ta‘bī olmağa liyākat bu mıdır
- 5 Şer‘ī tarāf eyledi müşterek olduñ dīnsizle
Ḥ^vāce Paṭrosa ile beyniñdeki şirket bu mıdır
- 6 Ermeni [.....]^{*} i‘lām ki yok
Giydi bāṭıl sen de çift rüşvet bu mıdır
- 7 Nedir ol [.....]^{*} derā köpek
Ki ‘adū derdiyle ḥalka o la‘net bu mıdır
- 8 Yedigiñ b.ları unuttırdı saña [.....]^{*}
Ḥāşılı maḥkeme maḥşul [ü] niyābet bu mıdır
- 9 İttiğiñ hükme kāfir [.....]^{*} olmaz rāzı
Müslümānım dir iseñ şer‘i şıyānet bu mıdır

* 285 130a

* ve men lem yaḥkum: ve kim hükmederse (Kuran-ı Kerim, 5/Maide-45).

* 6a mısraın bu kısmı okunamamıştır.

* 7a mısraın bu kısmı okunamamıştır.

* 8a mısraın bu kısmı okunamamıştır.

* 9a mısraın bu kısmı okunamamıştır.

- 10 Bil ki itmez bunu mürted atalı papası
Hey keşişden daği alçağ kelb ğayret bu mıdır
- 11 Ez-kađım ehl-i kemāl ile ‘adūdur cāhil
Böyle nāḥağ yere ḥağğımda ihānet bu mıdır
- 12 Giryeme basdıñ uyandırdıñ uyur tırurken
(G.....) girdi każık şimdi ihānet bu mıdır
- 13 Kōparup ‘avretiñ fırça soğmağ mı merāmin
(S.....) tıتماğa gönlündeki niyet bu mıdır
- 14 Bir iki zurye kilābıñ öpersiñ (g.....)
Yiyecek (b..) mu ararsıñ ana rağbet bu mıdır
- 15 Kapasa ağızıñı üç kise ile (b..) keşişi
Sana yutdurduğı bir parça necāset bu mıdır
- 16 Bir tımuz başı pişürmişdi koca başa ‘aceb
Yası papa [.....]* yedügiñ dñnki ziyāfet bu mıdır
- 17 Yüzüñe tü didi balğam tükürenler [.....]*
Kesb-i çerğāb-ı rezāletle ruṭubet bu mıdır
- 18 O rezāletle gelen mala köpekler [.....]* şıçsuñ
Yalıñız cıfeli dünyāda ğanımet bu mıdır
- 19 Vaṭanıñ balçık ise (b..) bulaşur bilirüz
İşleriñ böyle çamur olmağa ḥikmet bu mıdır

* 16b mısraın bu kısmı okunamamıştır.

* 17a mısraın bu kısmı okunamamıştır.

* 18a mısraın bu kısmı okunamamıştır.

- 20 O havālide Bulgariye engāre ıkar
Andan toĝmaĝa vcduñdaki necāset bu mıdır
- 21 Ka'be takrīb gidüp Mışıra [.....]* gezdin
Acı monla diyü bu nāme-i şöhret bu mıdır
- 22 Kā'beden yüz evirup Kdse mi gitdin şñra
Ermeni [.....]* ile aşl-i refākat bu mıdır
- 23 Bār-ı şimdengerü kāfir hacı olsun laķabın
İşidenler disn ol ehl-i zālālet bu mıdır
- 24 Babañı belki atañ kaķbe daķi bilmez idi
Monla laķabın şāyeste-i aşālet bu mıdır

286*

8'li Hece Vezni

I

Mnācāt eyle Allāha
Uyan vaķt-i seķer geldi
Dil  candan şehenşāha
Uyan vaķt-i seķer geldi

II

Seķer vaķtinde ey ĝāfil
Nedir bu uyķudan hāşıl
Geer fırsat be hey zālim
Uyan vaķt-i seķer geldi

* 21a mısraın bu kısmı okunamamıştır.

* 22b mısraın bu kısmı okunamamıştır.

* 286 132a

III

Şaķın aldanma şeytāna
Tażarru‘ eyle Raḥmāna
Cilā vir nūr-ı ĩmāna
Uyan vaķt-i seķer geldi

IV

Ne bulduñ ḥāb ü ğafletden
Hicāb it Rabb-i ‘izzetten
Umarsıñ zevķ-i cennetden
Uyan vaķt-i seķer geldi

V

Ne kām aldıñ bu dünyādan
Ferāğat kıl bu ğavġādan
‘Īnāyet iste Mevlādan
Uyan vaķt-i seķer geldi

VI

Münādīler nidā kıldı
Aķıldı raḥmet ebvābı
Ricālar vaķtidir şimdi
Uyan vaķt-i seķer geldi

VII

Dem-ā-dem kendiñi fikr it
Ḥabāb-ı ḥālķı zıkr it
Dökup göz yaşıñı efgān it
Uyan vaķt-i seķer geldi

VIII

Uķan ķuşlarla bülbüller
Aķan şular esen yeller

Lisân-ı hâl ile söyler
Uyan vâkt-i seher geldi

IX

‘Acep bilecek mi ihlâsı
Ki gitmez kalbiniñ pası
Ne yaşarsıñ be hey ‘âşi
Uyan vâkt-i seher geldi

X

Uyan gafletden ey nâdân
Kılâgör âhile efgân
Olursuñ ‘âkıbet pişmân
Uyan vâkt-i seher geldi

XI

Qalursuñ böyle âvâre
Yanarsıñ ‘âkıbet nâra
Ararsıñ derdiñe çâre
Uyan vâkt-i seher geldi

XII

Seher vâktinde ‘âşıklar
Oğur ezkârı şâdıklar
Gözin açmaz münâfıklar
Uyan vâkt-i seher geldi

XIII

Fenâ dünyâ degil bâkî
Şunar çün ecel sâkî
Oğur hayy-ı hüve’l-bâkî
Uyan vâkt-i seher geldi

287*

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

- 1 Şeyhiñ peder olupdur lebiñ mey [.....]*
Leṭāfette yüzüñ mäh-ı melāḥatdan [.....]*
- 2 Eyā zīnet-i ḳazā-yı dīn dünyā maḳşadı aḳşā
Seniñ ḥüsnüñe müştāḳ olmayan 'ālemde kimlerdir
- 3 Ki [....]* şülüşi cismiñ kāfūr olupdur [....]*
Anıñ [.....]* daḥi yāḳūt olur bāḳisi cevher
- 4 Toḡurmadı naẓıñ ya'ni Ḥavā şulb-i ādemden
Daḥi Cennetde mişliñ olmamak emr-i mukarrerdür
- 5 Žiyā üç nev'i olupdur kim semādan [.....]* oldı
Ol envāriñ mişāli sırrı ḳalbiñde muşavverdür
- 6 Ol envāriñ biri şemsī ikincisi olur āḥir [.....]*
Üçüncüsü daḥi bedr ü žiyā° vü hem münevverdür
- 7 Nücüm-ı ḳalbi olmuş 'ulüm ü 'aḳlı gül-i şems
Daḥi 'irfān-ı Ḥaḳḳ kalbinde yerin mukarrerdür
- 8 Kitābu'llāh imāmım ḳıblem ol beytü'l-'azīzdir
Benim dīnim ḳamu edyāndan a'lā ve efḥardur

* 287 132b

* 1a metnin bu kısmı zayi olduğundan okunamamıştır.

* 1b metnin bu kısmı zayi olduğundan okunamamıştır.

* 3a metnin bu kısmı zayi olduğundan okunamamıştır.

* 3a metnin bu kısmı zayi olduğundan okunamamıştır.

* 3b kelime okunamamıştır.

* 5a kelime okunamamıştır.

* 6a metnin bu kısmı zayi olduğundan okunamamıştır.

- 9 Şefî'dir Rasulü'l-lâh ider Hâk mağfiret her yâr
Hüdâdan gayrı Rab yokdur ki ol Allâh ekberdür

288*

11'li Hece Vezni

I

Aşlıhânım göç eylemiş buradan
Kelb rakîb [.....]* hûn olsun
Bize bu ayrılık mevlâdan geldi
Ağlayalum elâ gözler yaş olsun

II

Uğrun uğrun tost bağına girdigim
El uzadup gonca gülün dirdigim
Yârim ile zevk [ü] şafâ sürdigim
Tosta hayâli hayâl baña düş olsun

III

Begler oynar şatrancın merdini
Çeken bilir bu yaranın derdini
Bende çekdim bu yaranın derdini
Bir de Aşlım seniñ ile baş olsun

IV

Ben de **Kerem*** idim kendi hânemde
Yüri şâhân uçurdum kolumda
İller kuş kondurmuş gülün dalında
Kuş konmazsa bizim dallar boş olsun

* 288 133a

* I/2 kelime okunamamıştır.

* **Kerem** için 8.şiire bakınız.

V

Siyeh zülfün sal yüzine yayla
 Kelb rakīb dostlığın biline
 Yâri benden beni yârdan eyleyen
 Dilerim oñulmz derde düş olsun

289*

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

- 1 Seni kim çekdi eyā ḥalvete ḥammāmdan ğayrı
 Kim aldı sīneye āyīne-i endāmdan ğayrı
- 2 Dehānīñ var mı öpmüş söyle ey şīrīn-zebān söyle
 Nezaketle leb-i cam-ı mey-i gül-fāmdan ğayrı
- 3 Ne gördüm nev-nihālīm meyve-i bāğ-ı vişālīñden
 Turunc-ı ğabğabīñ şevķiyle fikr-i ḥāmdam ğayrı
- 4 Leb-i şīrīn [ü] çeşmiñ 'aşķına nüş eylesem bāde
 Getürmem bezmime nuķl-i şeker-bādāmdan ğayrı
- 5 Şeker-ḥand-i lebiñ aġyārı şīrīn-kām ider ammā
 Benimçün behre yokdur telḥī-i düşnāmdan ğayrı
- 6 Olursa āb-ı Hızırīñ 'aynı bakmam çeşm-i raġbetle
 Uşandım minnet-i ḥüşk-i zülāl-i kāmdan ğayrı
- 7 'Aķīķ-āsā dil-i pür-ḥūni itdim şerḥadār ammā
 Ne çıķdı zeyl-i imzā-yı talebde nāmdan ğayrı
- 8 Hücüm-ı tã'ir-i iķbālden nev-ķaşr-ı devletde
 Ne yapsun büm bulmaz lāne künc-i bāmdan ğayrı

* 289 133b

290*

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün

- 1 Yine hāk-i reh-i cānānımı şabādan apdı
Sürmesin ter dīde-i ter bād-ı hevādan apdı
- 2 Çekup aldı elimizden meded ol şūhu raīb
Nī‘meti kelb gibi dest-i gedādan apdı
- 3 Çehresin zerd-nümāitse nola ‘āşık-ı zār
Cezbe-i ‘āşkı baup kāhrubādan apdı
- 4 Zam-ı dil böyle hevālandı nem-i ye’s meger
Hüşki-i ebr-i siyeh-rüy-ı semādan apdı
- 5 Şu‘arā böyle rupūde olacak nükteleri
Sūhan-ı **Vehbī-i*** pākīze-edādan apdı

291*

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

- 1 Elim irmez güle pā-der-kef-i hār olduum aldı
Bu gülşende hemān bülbul gibi zār olduum aldı
- 2 Kemāle irmeden bedr-i ümīdim buldu noşānı
Hilāl-i minnet-i çar-ı sitemkār olduum aldı
- 3 alem-veş olmadım āzāde-ser bat-ı siyāhımdan
Girībān-çāk-i minet-dīde hūn-bār olduum aldı

* 290134a

* **Vehbī** için 45. şiire bakınız.

* 291 134b

- 4 Küşāyış bulmadı gencīne-i kāmım ‘azīmetle
Tılsımın muhkem itdim zaḥmī-i mār olduğum kaldı
- 5 Nigāh-ı lūtfuna bir kerre mazḥar olmadım **Vehbī***
O şūḥuñ ḥasret-i çeşmiyle bīmār olduğum kaldı

292*

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

- 1 Naḳd-i ḡamdan dil-i bī-çāreyi derhem bilürim
Yohsa ‘ālemde ne dīnār u ne dirhem bilürim
- 2 Feslegen perçemi dilden süpürür ḡam yohsa
Ne çiçekdir bu gülistānda süpürḡam bilürim
- 3 Şeḡerī berg-i gül üzre dökülen şebnem-veş
Ḡam-ı rūyuñla gözüm şaḡdı bu şebnem bilürim
- 4 Kōndurup ehl-i ḥased gizlüce bir noḡtayı kim
Oldı hem-şūret-i mücrim nice maḥrem bilürim
- 5 Viremezseñ bu nezāket ile **Vehbī*** cevāb
Ey ḡayālī-i mufahḡam seni mufḡam bilürim

293*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Fitne-i āḡir zamān cādū nişāndur perçemiñ
Āfet-i cān-ı dil-sitān berrā-yı emāndur perçemiñ

***Vehbī** için 45. şiire bakınız.

* 292 135a

***Vehbī** için 45. şiire bakınız.

* 293 135b

- 2 [.....]* ħamdır ħam olur ki tār-u- mār
[.....]* belā-yı ‘āşıkāndur perçemiñ
- 3 [.....]* beñzedür her nārını bir mārā līk
Cilve ü cünbüşde tāvus u cenāndur perçemiñ
- 4 Boynıma zencīr olup āḫirini mecnūn ider
Başımı sevdāya şaldı pek yamāndır perçemiñ
- 5 Bī-cenāb etme uzatma baḥş yoḫdur kıl [ü] kāl
Günc-i ḫüsnünde muṭalsım bir yılāndır perçemiñ
- 6 Tāb-ı mihr-i ‘ārızıñ ḫıfz içün şāhım seni
Rişte-i bāl-i ḫümādan sāyebāndur perçemiñ
- 7 Bir şeb-i yeldāda ‘Aynī* digildi tūl [u] dırāz
Fen-i siḫr-i fitneden bir dāsītāndır perçemiñ

294*

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

- 1 Şem-veş bezm-i muḫabetde uyandırdı beni
Niçe ben yanmayayım nāra bu yandırdı beni
- 2 Fehm idüp neşe-i peymāne-i ‘aşk oldığımı
Şundi yāḫūt leb aḡzıma ḫandırdı beni
- 3 Kanamam buse-i ḫand-i dehen-i dildāra
Aşḫ bu şerbet-i ḫamāsa dadındırdı beni

* 2a metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 2b metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 3a metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* Antepli Aynî için 102. şiire bakınız.

* 294 136a

- 4 [.....]* daḥī ḥāl lebin öpmeden ol meyl itdi
Bu gönül bād-ı hū bāde fezā [.....]*
- 5 Şar bu başıma dildāre deyü [.....]*
Çevresinde o belāyı [.....]*
- 6 N'ola terk [.....]*
[.....]*

295*

- 1 [.....]
[.....]*
- 2 Muṭribā [.....]* karar it[.....]*
Devr-i güldür dime evc üzre [.....]*
- 3 Muptelānīn iki gözünden aḳa [.....]*
Kıanlı yaşlardır o kim çün kıızıl [.....]*
- 4 Ansızın her şabā vādīlere düşmez Rifat*
‘Aşık ammaki eviñ yolunu bilür delidir

* 4a metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 4b metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 5a metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 5b metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 6a metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 6b metin zayi olduğundan mısra okunamamıştır.

* 295 136b

* 1. beyit metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 2a kelime okunamamıştır.

* 2a metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 2b metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 3a metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* 3b metin zayi olduğundan okunamamıştır.

* **Rifat** mahlaslı bu şairin Elbistanlı Saltoğlu Rifat olması muhtemeldir. Mecmuadaki bu şiir şairin şiirleri arasında bulunmamaktadır.

4. SONUÇ

Şiir mecmuları mürettibinin edebi zevkinin yanında yazıldıkları dönemin edebiyat beğenisini yansıtmaları bakımından da önemlidir. Ayrıca mecmular daha önce farklı kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini ya da meşhur şairlerin bilinmeyen şiirlerini ihtiva ettikleri için de değerli kaynaklardır.

Tezimizin konusu olan Milli Kütüphane 87 numaralı şiir mecmuası, XIX. yüzyıla aittir. Mecmuanın kütüphane kayıtlarına dayanarak Maraşlı Fahrî tarafından tertip edilebileceği düşünülmüş; ancak mecmuada bu fikri destekleyen net bir kayda rastlanmamıştır. Mecmua belli bir konu ya da nazım şekline göre düzenlenmemiş karışık bir mecmuadır. Farklı renkte varaklar kullanılmıştır. Renkli varakları ve kâğıt şekli itibarıyla cönkü hatırlatmaktadır. Mecmua rika olarak kaleme alınmıştır. Mecmuada kullanılan yazı stili ve mürekkep varaklara göre değişiklik gösterebilmektedir. Birçok şiirde üstü çizilmiş, karalanmış mısra ve kelimeler bulunmaktadır. Mecmuanın başta ve sonda daha fazla olmak üzere yırtılmış, aşınmış, farklı sebeplerle rengi değişmiş, mürekkebi silinmiş sayfaları vardır. Mecmuanın bu özellikleri okunmasını ve çeviri yazısının yapılmasını zorlaştırmıştır.

Mecmuadaki 295 şiirin 52 tanesi hece vezni, 225 tanesi aruz vezni ile yazılmıştır. 18 şiirin vezni ise varakların zayi olması, şiirlerin okunamayacak kadar bozuk yazılması gibi nedenlerle tespit edilememiştir. Bazı şiirlerin vezninde bozukluk bulunmaktadır. Mecmuada 2 şiir Farsça, 2 şiir Farsça-Türkçe mülemma olarak yazılmıştır. Farsça olan şiirler veya şiir bölümleri orijinal halleriyle gösterilmiştir.

Mecmuada 65 farklı şaire ait mahlas vardır. 44 şiirin mahlas beyti bulunmadığından şairleri tespit edilememiştir. Mecmuada yer alan ve şairleri belirlenmiş şiirler neşredilmiş nüshalarıyla karşılaştırılmış görülen farklar dipnotlarda gösterilmiştir. Bu bilgilerin ışığında mecmuada yer alan şiirler ile nüshalardaki şekilleri arasında büyük farklar olmadığı belirlenmiştir.

Mecmua gazel, murabba, müseddes ve tahmis gibi divan edebiyatı nazım şekilleri ağırlıkta olmak üzere koşma, semai gibi halk edebiyatı nazım şekillerini de içermektedir.

Mecmuada na't, ilahi, münacat gibi dinî konuları işleyen şiirlerin yanında hiciv ve şûhane şiir örnekleri de bulunmaktadır. Bu durum mecmuanın insana ait çeşitli duyguları dile getiren şiirleri içerdiğini göstermektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda ortaya çıkan bu tez daha önce üzerinde çalışılmamış Milli Kütüphane 87 numaralı şiir mecmuasını tanıtmış olmaktadır.

KAYNAKÇA

- AK, 2008. “Rûhî-i Bağdâdî”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 35, ss. 205-206.
- AK, C., 2001. Bağdatlı Rûhî Divanı, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa, 1062s.
- AKKUŞ, M., 1993, Nef’i Dîvânı, Akçağ Yay, Ankara, 355s.
- ALICI, G., 2016. “Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa’dedîn El Mar’âşî’nin Şiir Mecmuası”, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 13(2), ss. 371-418.
- ALICI, L. ve ALICI, G., 2013. Divan-ı Hâmî-i Mar’âşî, Ukde Yay., Kahramanmaraş, 576s.
- ALICI, L., 2004. “Tezkirelere Göre Kahraman Maraşlı Divan Şairleri”, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1 (2), ss. 56-63.
- _____, 2010. Halîlî-i Mar’âşî Divançe ve Etvâr-ı Seb’a Tenkitli Metin - Tıpkıbasım, Ukde Yay., Kahramanmaraş, 272s.
- _____, 2010. Divan-ı Hâfîz-i Mar’âşî İnceleme-Tenkitli Metin - Tıpkıbasım, Ukde Yay., Kahramanmaraş, 384s.
- _____, 2013. Hâfîz-i Mar’âşî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (21.10.2018).
- _____, 2013. Hâmî, Abdu’l-Gaffar, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (22.09.2018).
- _____, 2013. Halîlî, Halîlî-i Mar’âşî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (11.10.2018).
- _____, 2014. Mes’ûd, Sa’deddîn-i Mar’âşî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (04.10.2018).
- _____, 2014. “Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri” Eski Türk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yay., Ankara, 142s.
- _____, 2018. “Fahrî”, Kahramanmaraş Ansiklopedisi [Elektronik Sürüm], C.3. Kahramanmaraş, ss. 412-413.
- ALPARSLAN, Y., ALICI, L., YAKAR, S., 2009. Türk Edebiyatı Maraşlılar, Ukde Yay., 214s.
- ARSLAN M., 2014. Antepli Aynî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (04.10.2018).
- AŞKAR, M., 2007. “Niyâzî-i Mısırî”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 33, ss. 166-169.
- AVŞAR, Z., 2017. Revânî Divanı, [Elektronik Sürüm], Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 468s.
- AYAN, H., 2014. Nesîmî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni, TDK Yay., Ankara, 928s.
- AYDEMİR, Y., 2007. “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”. [Elektronik Sürüm]. Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Volume 2/3 Summer.
- BİLGİN, A.A., 2007. “Nesîmî”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 33, ss. 3-5.
- BİLKAN. A.F., 2011, Nâbî Divanı, Akçağ Yay., Ankara, 1349s.
- BANARLI, N. S., 1987. Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 735s.

- DEVELLİOĞLU, F., 2010. Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitapevi, Ankara, 1393s.
- DUYMAZ, A., 2014. Kerem, www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com (13.10.2018).
- CEBECİOĞLU, E., 2009. Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü, Ağaç Yay., İstanbul, 302s.
- CÜNDİOĞLU, D., 1993. Kur'ân-ı Kerîm ve Meâlî (Elmalılı Hamdi Yazır), Furkan Yay., İstanbul, 604s.
- ÇAVUŞOĞLU, M., 1991. "Bâkî", TDVİA [Elektronik Sürüm], 4, ss. 537-540.
- ERTEM, Rekin, (1995), Şeyhülislâm Yahya Dîvânı, Akçağ Yay., Ankara, 402s.
- ERÜNSAL, E., İ., 2014. Revânî, www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com (20.10.2018).
- GIYNAŞ, K.A., 2014. "Üç Nazire Mecmuasından Hareketle Muhibbi'nin Divanında Bulunmayan Şiirleri", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(29), ss. 399 440.
- GÖKYAY, O.Ş. (1993). "Cönk". TDVİA. [Elektronik Sürüm]. C. 8. 1993. s. 73-75.
- GÜRBÜZ, M., 2012. "Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, ss. 99-113.
- GÜRDENGERELİ, M., 2014. Vehbî, www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com (22.09.2018).
- GÜREL, R., 1999. Enderunlu Vâsıf Divanı, Kitabevi Yay., İstanbul, 696s.
- İPEKTEN, H., vd. 1988. Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Kültür Bakanlığı Yay.-942, Ankara, 580s.
- İPEKTEN, H., 2014. Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz, Dergâh Yay., İstanbul, 368s.
- İSEN, M., 1990, Usûlî Divanı, Akçağ Yay, Ankara, 243s.
- KARAHAN, A., 1995. "Enderunlu Vâsıf", TDVİA, 11, ss. 189-190.
- KARAHAN, A., 2006. "Nâbî", TDVİA, 32, ss. 258-260.
- KAYA, B.A., 2006. "Necâtî Bey", TDVİA [Elektronik Sürüm], 32, ss. 477-478.
- KILIÇ, A., 2012. "Mecmua Tasnifine Dair", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., ss. 77-96.
- KONCU H. ve ÇAKIR M., 2012. "Şairleri Yetiştiren Bir Olarak Mecmua", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, ss. 117-134.
- KÖKSAL, M.F., 2012. "Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)", Projesi (MESTAP)", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., ss. 411-431.
- KÜÇÜK, S., 1994. Bâkî Divanı, [Elektronik Sürüm], Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 475s.
- KÜLEKÇİ, N. ve KARABEY, T., 1997. Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı, Atatürk Üniversitesi Yay., Erzurum, 606s.

- KURU S. S., 2012. “Mecmuaların İçine Edebiyatın Dışına Doğru”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., ss. 17-29.
- MACİT M. ve KAPLAN H., 2014. Bâkî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (05.10.2018).
- MACİT M., 2013 . Fuzûlî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (22.09.2018).
- MERMER, A.vd. 2013. Üniversiteler için Eski Türk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yay., Ankara, 581s.
- PAİC-VUKİC, T.,2012. “Mecmua İncelemelerinin Sınırları ve Olanakları: BosnaMecmualarına Bir Yaklaşım”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay.,ss. 55-71
- PALA, İ., 2013. Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Kapı Yay., İstanbul, 637s.
- PEKOLCAY, A.N. ve UÇMAN, A.,1995. “Eşrefoğlu Rûmî”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 11, ss. 480-482.
- SARAÇ, M.A.Y. ve GÜRER, A. (Ed.) 2014. Eski Türk Edebiyatına Giriş: Biçim ve Ölçü, AÖF Yay.,Eskişehir, 150s.
- SELÇUK, B., 2013. Nefî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (12.10.2018).
- SELÇUK, E., 2013. Hâsmî, İsmail Efendi, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (22.09.2018).
- TARLAN, A.N., 1992. Necâti Beg Divanı, Akçağ Yay., Ankara, 440s.
- _____, 2005. Fuzûlî Divanı Şerhi, Akçağ Yay., Ankara, 720s.
- TDK (Türk Dil Kurumu), 2005. Türkçe Sözlük, Ankara,2244s.
- _____, 2012. Yazım Kılavuzu, Ankara, 584s.
- UÇMAN, A.,2013. “Ziyâ Paşa”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 44, ss. 475-479.
- USLUER, F., 2014.Şeyh İmâdüddîn Seyyid Nesîmî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (05.10.2018).
- UZUN, M.,2003. “Mecmua”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 28, ss. 265-268.
- ÜNVER, Ş.,2003. “Leylâ Hanım”, TDVİA [Elektronik Sürüm], 27, ss. 157.
- YAZICIOĞLU, M., 2012. Muhammediye, Akçağ Yay., Ankara, 623s.
- YENİKALE, A., 2012. Sünbül-zâde Vehbî Dîvânı,Ukde Yay., Kahramanmaraş, 573s.
- YENİTERZİ, E. 1993. Divan Şiirinde Na’t, Diyanet Vakfı Yay.,Ankara, 390s.
- YILDIN, T., 2015. İlbendi, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (05.10.2018).
- YILMAZ, M.,1992. Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler, Enderun Kitabevi, İstanbul, 196s.

İNDEKS

A-Ā

‘Abdu’l-kādir :130/7

‘Acem : 75/1, 223/III-4

Ādem: 37/3, 39/6, 127/4, 131/1, 132/VII-1

Aḥmed : 37/1, 52/1, 52/2, 52/3, 52/4, 52/5, 52/6, 52/7, 52/8, 52/9, 52/10, 52/11, 52/12, 52/13, 77/3, 82/3, 132/V-4

‘Ali : 82/2, 232/1, 232/2, 232/3, 232/4, 232/5, 232/6, 232/7, 243/I-5, 243/II-5, 243/III-5, 243/IV-5, 243/V-5

‘Aliyyü’l-murtaẓā : 14/II-2, 79/IV-2

Allāh : 41/4, 83/5, 125/IV-3, 134/4, 135/3, 215/2, 284/1, 286/I-1, 287/9

‘Ālī : 179/5, 198/5

‘Andelīb :97/3, 115/1, 115/2, 115/3, 115/4, 115/5, 272/3

‘Anḳā :168/3, 188/II-1, 248/1, 281/3

Arzū : 64/III-1

Aşlı : 8/II-3, 8/III-1, 68/II-3, 68/V-3, 288/III-4

Aşlıhān : 90/IV-3, 288/I-1

‘Aynī :102/5, 169/14, 235/V-1, 293/7

‘Azrā’il : 186/ III-3

B

Bābil : 175/2

Bağdād : 126/V-3, 132/XI-3

Bāḳır : 14/III-2

Bāḳī : 157/5, 233/VII-1

Beyoğlu : 63/ IV-1

Beytü’l-Ḥarām :37/3

Bulgariye : 285/20

C

Ca'fer : 14/II-2

Cehennem :197/6

Cem : 26/3, 100/4, 101/7, 117/1

Cennet : 5/IV-3, 52/11, 58/3, 79/V-2, 86/5, 97/2, 111/4, 127/7, 153/1, 153/2, 162/2, 193/I-5, 215/3, 234/II-2, 237/V-3, 286/IV-3, 287/4

Cennetü'l-Me'vâ :97/2, 102/4, 169/4, 234/III-3

Cennetü'n-na'ım :111/3

Cibril : 52/9, 84/4

D

Dâmâd-ı Rasûl : 232/2

Dâra : 26/3

Derviş 'Alî : 172/V-1

Dervîş Nihâd :255/5

E

Emrah : 22/IV-1, 30/III-3, 171/III-3

Eşref : 82/5

Eşref-i Râfizi : 109/4

F

Fahrî : 29/IV-3, 75/7, 78/5, 79/V-5, 80/5, 93/5, 94/5, 96/5, 98/5, 105/V-1, 112/5, 113/5, 115/5, 116/5, 117/5, 140/5, 154/7, 223/IV-4

Fâ'iz : 44/5

Fâtıma : 14/II-3, 232/4

Fâtımabint-i Rasûl : 232/4

Fenâyi : 217/V-1

Ferhâd :4/II-3, 55/1, 56/6, 57/2, 64/II-3, 190/4, 168/7

Ferîd : 120/5

Firdevs : 163/1, 196/4

Fireng :265/1

Furkân :118/I-4

Fuzûlî : 65/7, 122/7, 123/7, 168/7, 200/VII-4, 202/7, 203/7, 204/7, 205/7, 206/8, 207/7, 224/7, 228/7, 233/VII-4

Ğ

Ğazel : 59/7, 102/5, 133/7, 151/5, 191/5, 220/5

H, H, H

Hacı Bekdâş-ı Veli : 243/I-6, 243/II-6, 243/III-6, 243/IV-6, 243/V-6

Hâfız : 279/VII-1

Hak : 3/I-5, 6/5, 7/5, 14/VI-3, 18/III-5, 110/V-1, 118/III-4, 132/VI-5, 132/VII-3, 159/III-4, 199/II-2, 274/5, 287/7

Halîlî : 166/5

Hamdî : 86/9, 91/5

Hâmî : 4/V-4, 5/V-3, 6/5, 14/VII-4, 15/7, 70/5, 106/7, 132/XI-1, 133/7, 135/5, 188/V-1, 197/6, 231/8

Hasan : 14/II-4, 21/XI-3, 232/5

Haşmî : 7/5, 11/7, 24/7, 25/7, 26/7, 27/5, 34/5, 35/5, 36/7, 38/7, 39/7, 41/5, 42/7, 43/5, 46/7, 47/7, 51/7, 52/13, 53/7, 54/7, 55/7, 56/7, 57/7, 58/7, 77/9, 83/7, 84/7, 85/V-3, 190/5

Hayrî : 18/V-1, 21/XVI-4, 100/7, 101/7, 193/V-2, 242/I-5

Hızır : 28/III-4, 132/IX-2

Hindu : 75/4

Huzûrî : 124/V-3

Hüseyin : 14/I-1, 14/I-2, 14/I-3, 14/I-4, 14/I-5, 14/I-6, 14/II-5, 14/II-6, 14/III-1, 14/III-5, 14/III-6, 14/IV-5, 14/IV-6, 14/V-1, 14/V-5, 14/V-6, 14/VI-5, 14/VI-6, 14/VII-5, 14/VII-6, 82/1, 82/2, 82/3, 82/4, 82/5, 109/4, 132/I-2, 188/IV-4, 232/6

Hüseyn-i Kerbelâ : 14/VII-1, 79/IV-4

I

‘İşk : 168/7, 202/7

İ

İbn-i Meryem : 131/5

İlbendî : 136/IV-1

‘İlm-i Ledün : 79/III-3, 132/V-2, 243/IV-2

İlyas :28/III-4

İmām-ı Şādıkīn : 14/III-2

İncīl : 118/I-4

İsā : 133/5, 235/3

İskender : 59/5, 230/I-2

İslām :37/3, 77/2,

K, K, K

Ka^cbe : 13/5, 52/12

Kābekavseyn : 1/2

Ḳāf : 1/2, 168/3,223/II-1, 281/3

Ḳāmil : 236/ IV-1, 256/ 5, 257/7, 259/ IV-3

Ḳanber : 64/III-1

Ḳaracaoğlan : 50/IV-1, 159/IV-1

Kavm-i Süfyān : 188/III-5

Ḳays : 4/II-3, 79/I-3, 86/2, 128/I-3, 135/1

Kerbelā : 14/V-1, 14/VI-4, 14/VII-1, 79/IV-4, 188/IV-5

Kerem : 8/IV-3, 12/III-3, 28/IV-1, 68/V-1, 90/IV-3, 158/IV-1, 183/IV-1, 195/IV-1, 199/IV-1, 210/IV-4, 288/IV-1

Ḳul Yūsuf : 173/IV-1

Ḳulhüvallāh:1/2

Ḳulkefā: 1/2

L

Lāt u ‘uzzā : 217/I-5

Lebīb : 59/7, 61/7

Levlāk-e- levlāk : 215/2

Leylā : 79/I-4, 81/2, 86/2, 105/V-5, 128/I-4, 135/1, 183/I-3, 236/II-3, 237/I-1, 277/7, 278/12

Loḳmān : 4/II-6, 17/1, 30/II-4

Luṭfī : 62/IV-1, 72/IV-1, 156/5, 225/5

M

Mâhalak : 132/IX-4, 243/IV-4

Maḥmūd: 193/II-1

Mar'as : 29/I-2, 29/I-4, 29/II-4, 29/III-4, 29/IV-4

Māzāḡu'l-başar :215/4

Mecnūn : 62/II-1, 64/II-2, 69/I-5, 79/I-3, 81/2, 105/V-5, 124/III-1, 164/1, 168/6,
168/7,183/I-3, 188/V-3, 190/4, 226/IV-3, 227/I-4, 236/II-4, 237/I-1, 278/12

Mekke : 52/9

Mes'ūd :121/7

Mevlānā : 18/II-5, 169/9

Mevlānā-yıRūmī : 21/VII-4

Meylī : 174/V-1

Muḡammed : 52/12, 14/III-2

Muḡarrem : 82/5, 109/3

Mūsā : 14/III-3, 47/4, 53/6

Muṡṡafa : 14/II-1, 188/I-4, 192/9, 200/I-3, 232/3, 279/V-2

N

Nābī : 131/7, 271

Nādir :161/7

Naḡīfī : 23/V-3, 270/5

Nazīm : 235/6

Necātī : 108/6, 160/7

Nedīm : 175/9, 176/7, 177/8

Nef'ī : 218/7,219/IV-4, 220/5, 221/5, 222/7

Nesīmī : 127/9

Neş'et : 20/7

Niyāzī : 110/ V-3, 200/VII-1

Nūmān : 37/4

Nuzūlī : 40/7

Ö

°Ömer : 17/4, 118/IV-1, 170/IV-1, 266/5

°Ömrī : 89/IV-4

°Örfī : 11/7

R

Rabbü'l-felāk : 132/IX-3

Rasûl : 110/IV-1, 132/VII-4, 154/7

Rasûl-i Kibriyâ : 124/I-2

Rasûlu'l-lâh : 125/IV-2

Revānī : 212/5

Rızâ : 254/3, 272/5

Rif'at : 295/4

Rûhī : 103/8, 126/V-4, 230/V-3

Rûm : 21/IX-5, 45/4, 53/2, 246/I-3

S, Ş, Ş

Şābit : 19/5

Şākīb : 128/VII-1

Subhāne'l-lezīesrâ : 169/1

Sidre : 52/9, 127/3

Şālih : 178/V-3

Sā'ib : 11/7

Sa'id : 48/V-1, 49/IV-1

Seydâ : 71/6, 74/7

Seyyidī : 13/7, 95/5, 97/5, 99/5, 119/5, 139/5, 144/7, 145/5, 146/5, 147/7, 148/7, 149/7, 151/5, 152/5, 153/2, 184/IV-4, 192/8, 194/5, 208/IV-1, 209/VII-1, 214/V-3, 232/7, 251/7, 274/5

Sezâī : 81/6

Sûre-i Kevşer : 169/4

Süleymân : 171/III-2

Ş

Şâzî : 64/V-1, 87/III-1, 226/IV-3

Şems-i cihân: 96/2, 149/3

Şems-i Hudâ : 154/1

Şeytân : 10/IV-4, 76/II-2, 110/IV-2, 127/5, 286/III-1

Şirin : 49/I-3

Şükrü : 88/IV-1, 227/IV-1

Şîrâzî : 10/IV-1

T

Tâhâ : 102/2, 169/1

Tevrât : 118/I-4

Tübâ : 102/3, 157/4, 234/II-2

Tañrı : 3/I-5

U

Uşûlî : 196/5

V

Vâşîf : 73/V-2, 213/V-1

Ve'd-duhâ : 169/3

Ve'l-leyli : 102/2, 134/2, 169/3

Vehbî : 45/5, 111/5, 238/5, 239/5, 240/9, 241/5, 260/7, 261/12, 262/7, 263/5, 264/5, 265/5, 267/7, 268/5, 269/5, 276/5, 277/7, 278/13, 280/5, 281/5, 282/5, 283/5, 284/5, 290/5, 291/5, 292/5

Y

Yûsuf-liķâ : 133/4

Yâķûb : 49/I-4, 133/5

Yūsuf-ı Kenʿān : 17/4, 94/4, 140/3

Yaḥyā :216/5

Yūsuf : 7/5, 46/5, 47/6, 51/6, 84/2, 93/1, 163/4, 283/3

Yeşrib : 52/9

yezīd : 82/4

Yūsuf-ı şānī : 25/3, 27/3

Z,Ž

Zihnī : 243/V-4

Zebūr :61/7, 118/I-4

Žiyā : 92/7

Zelīḥā-veş : 93/2

Zelīḥā : 94/4

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı - Soyadı : Ayşe Yasemin GÜL
Doğum Yeri ve Tarihi : Kahramanmaraş / 28.12.1984

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Yüksek Lisans : Elazığ Fırat Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Bitlis Güroymak İMKB Lisesi
Kahramanmaraş Hartlap ÇPAL
Kahramanmaraş Karacasu ÇPAL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, TÖMER
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, KAMEK

İletişim

E- Posta Adresi : ayasemingul123@gmail.com
Telefon : 05428479565
Tarih : 2018

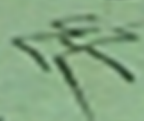

EKLER

عجا سندن جهانن لنگر الد جواد علم
حیبا سندن کی دن بلع العی دکن

ایکی فاشترین اردکی کو، قزاقا به فیه
برقی قاز قز عوالده بری قز کفی دکن

نه لطف لطافت نه موقت دل جاس

آه ای که در قلوبان نشی دورانم

سکن تخت دلم مشه و عالی شانم

عزیزت حاصل نام جانم هم جانم

روز شب سینه من سینه جانم

بند پیشانی من نعلی خف چون سلطانم

وقت اول که در جیب من بیعت بندان جانم

ما بین دروغ و حقیقت در بیان اول نام

کام در لعلت کین آنوقت چربان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

تخت بابر اولدی که پادشاه قزاقان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

تخت بابر اولدی که پادشاه قزاقان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

تخت بابر اولدی که پادشاه قزاقان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

تخت بابر اولدی که پادشاه قزاقان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

تخت بابر اولدی که پادشاه قزاقان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

تخت بابر اولدی که پادشاه قزاقان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

تخت بابر اولدی که پادشاه قزاقان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

تخت بابر اولدی که پادشاه قزاقان اول نام

و بهیچ کس وقت نهش مسلمان اول نام

در روز اول در بنام ای غنی
فدای تو بودم که غم آید به او
سهم فدا

سخت اویش کما عقیق المانه جورید
به بخت نفع سهم جاده او رکت جلد
کرمی بود عفا و سه و سه فساد
و او آمدن خنما و او آمدن صد و

ارید صوب کی افری جگر به یانم
بر عزم المبدت در و به ای کفایم
پرو و سز روی اخبار نمایان ایند
فهر و ناز ایله بنی سب و مان ایند

اشرف قلم بغیر بن بر یان ایند
غضب بود که یکریم خان ایند
بیت از صافه کلام ایله صوفت خانم
دو ششم و ده و شصت و او را اوله که خوانم

دو شصت و شصت و یک که بزرگ نظر سهم
نار شوقیله نهم باندی طوشت به جگر سهم
ره عنفک سهم کنته اوله خدمت سهم
و ای بی بود که صوفت المبدت اولی سهم

امرا اولوسه قیایم شمدی مده نایام
کفر زلفکده فد وین دل ایام

کچوان خاکت کورلی زارا اولوس
کاکلت قیدینه رابله کفتار اولوس

کشرت محنت کور اولیه افکار اولوس
عاقبت زلفکده حاسن کین برار اولوس
سویله جانایس داغ دل کور اولوس
اولوس لطفکده ایله صبح کور اولوس

ای منیم صبود منیم ای منیم کور اولوس
ایش افرور و جود و عافیه کور اولوس

شسته دبه افن دور زمانه کور اولوس
هکریه زیاده اما الامانه کور اولوس

نور عالم ان بجم سم طرناز اولوس
عقلم بغایه و بر دین صفت اولوس

جهنم الی جنت اضر بر کاه اولوس
هکریه زیاده اما الامانه کور اولوس

اولشم برار ناز لطف غنیه اولوس
نعلیم خطه فانی قات قنیه اولوس
سریه جاده کور و کور کور اولوس
هکریه زیاده اما الامانه کور اولوس

سید برادر طایف سید ادم
اوسته گردیده بدلی شریف
کشتن سید بلبله صابر بخ
اول بهار باز او طرزی رمازم نه خواند
اشا سید ادم طایف طایف
غنییم با کفر و دود لطف
شاید بدیده فالخ حویله ناله
بر کناره بدلی اولدین
صیغه ادم شندرس یا
بنفشه سبله به سید
کل کریم طوع عرس سید
لعل سید دلی اولدین
طواقله رعایا خواند
باد طوقله و خصال حال توکل
سید کوکین غلامه
افتر سیدی ناله سر اتم نه
وصال اینده و بانه

به وقت ناز به باندن چهره
 حسرت کشدن ببارک رمضان
 نه در بهشت علم بکل جان
 فرقت کشدن ببارک رمضان
 ایندس قرآن سنده ای نه در آن
 نیکو قدر کرده ای قدری که زان
 الوفاق کشدن ببارک رمضان
 که نیسج و شاد و ذکر ابدیه
 که بکشد و عطاء و شکر ابدیه
 چنان به ندردی و دردی که در آن
 فرقت کشدن ببارک رمضان
 به ای بکره باطله و دردی که در آن
 من سبقت کشدن ببارک رمضان
 فرقت کشدن ببارک رمضان
 جمع آورده حق مناجات ابدیه
 در این قرآن ابدیه که در آن
 بیک قدرتی نیاز نیاید
 در دنیا کشدن ببارک رمضان

حمد لله بر مکریم رحمت رکلا
 مؤمنینه حضرت حق تعالی
 صبا مع هم تراویح یکی دولت رکلا
 ابدی لوم شکر و ثنا لرفض سندر رکلا
 روزدارنده مهیا اولاد جنت النعیم
 دارد نیا ایچرم هم انواع نعمت رکلا

اذا نزل عينا نزل في ليلتين في عتمة و
نوم و بومه رسول الله عالم الافان

خبر طومار

Handwritten text in Arabic script, likely a signature or title, located at the bottom of the page.

بزمی ایجا دایم کلمات کلمات عارفانه
نارنگه قوم بوند به قلمه ربوب عالمه
مضرب دلوه لبس

عقاص الدی دلی فانیلو الی جیالو دیس
سوریکیم بر دلی کونہ بد رخص بر کونہ دیس

بحمد الله نصرتم سرور غانده
مبای قاطم بوقسه قوه دره ربه غم وار
اوزومندن جدا دوشده بکمرندن فرام وار
کوکن سوکک بکافن احشا ایدی آما
شانی به به جاک برقا جده اوشا غم وار
ای رضا بلزم مدع کجه کی کزن قور بجا
قوه ده دند ایتلرندن بنم چوق ضرار وار

الامان الامانه و سوا س الله الامانه
من جمعه هم ما جم فایوکه کلام مدد
مانند به شانک هسا به به بکا
هیر به اربا جم فایوکه کلام مدد

دشیر اول دام طبعه خدوس ابن سیدی
ناجر نصر نجام فایوکه کلام مدد

عالمی لوح البصر و حسنہ تصویر ایچہ
قلبی جاد و لرزنده اول غزوة سجاد بی

دیده بدو نکرده طرقة ببحر ایچہ
ایامه معونه کماله قاضی ببحر ایچہ

لکیم التذ و حیا اول و فخر لیسالیه
قلوب شیدا واسطه بر سر بر سر مکاره بی

نقد غریبه دل بجاوی و لکیم بایوس
یوسف عالمی نه دیار نه و لکیم بایوس

فدا و بر غم سهر غم بایوس
چو کله بولستان سهر غم بایوس

سوی بر لاله اورد و دو کلاه شیم و
غم رو بیکه کورم صاحبی بایوس

نقد غریبه کبر لویه بر نقد بی کیم
نقد غریبه کورم بایوس

وید مرسلک بوزان ایچ و لکیم بایوس
ای جهان مغم سنی مغم بایوس

کیم

فردا صبح زاده جادو نشانه در بر جلد
افت جاده و نشانه بر لبی جانور بر جلد

بچه خرد در خیم اولیور دانه مار
ماتر اندر بوی عاقل سازد بر جلد

کمال در دگر ناز من بر صافه لب
جلوه و جیش طاق جنازه در بر جلد

دو بیه ز غبار و لب اخرین مجنونه ابر
بانی سحر آیه صافی بابت بیاورد بر جلد

بجنا بانه اوزانه بحث بود و در قبل قال
کنج صندل مظهر بر بیدار بر جلد

نای مرور عارضه حفظ ایچونه شکر شکر
رشته بال هماده سابه بانور بر جلد

بر شب بداده عینیک یکدیگر طول در راه
نه سحر فته ده بردا ستانور بر جلد

الحمد لله رب العالمین

شعاع بود برسم مجنح او بانه روی بن
نیچ به یا نیچ به ناره بو بانه روی بن

فراسم ایستاد نشسته پیمانه عشقه اولد یغین
صوفی بافتن لبه اغری به فاند روی بن

قانه مم بوسته قند دهده دلدار
عشقه بوشتن همه داند روی بن

دخ حال لبه او سیمه اولد میل کشیدی
بو کول با ده باده فراسم ایستادی

صا بو بانه دلدار دیم
صعاع او بو بانه

نوله نزن انداز
فکله

فردا صبح ماه جادو نشانه در بر جلد
افز جاده و نشانه برقی خانه در بر جلد

به خیم در خیم اول در دانه مار
خانه ام بوی عاقلانه در بر جلد

همه بوی در خانه من بر صافه لیت
جلو و جیش طایر جنان در بر جلد

نه بخیر و نه بخرین بخند ابر
ای که صافی بیت بماند بر جلد

عزیزانی صافه بخت بود در قبل قال
مطربان در خانه طردید بر جلد

دور کلام در دینه او و او در
بر جلد

مبتدع این که نه آیه
فانین بشود او که چیده قبل از

النسبه هر صبا و ادب در دوشتر رفت
عاشقه اما که او بدی بود و بود و بدی